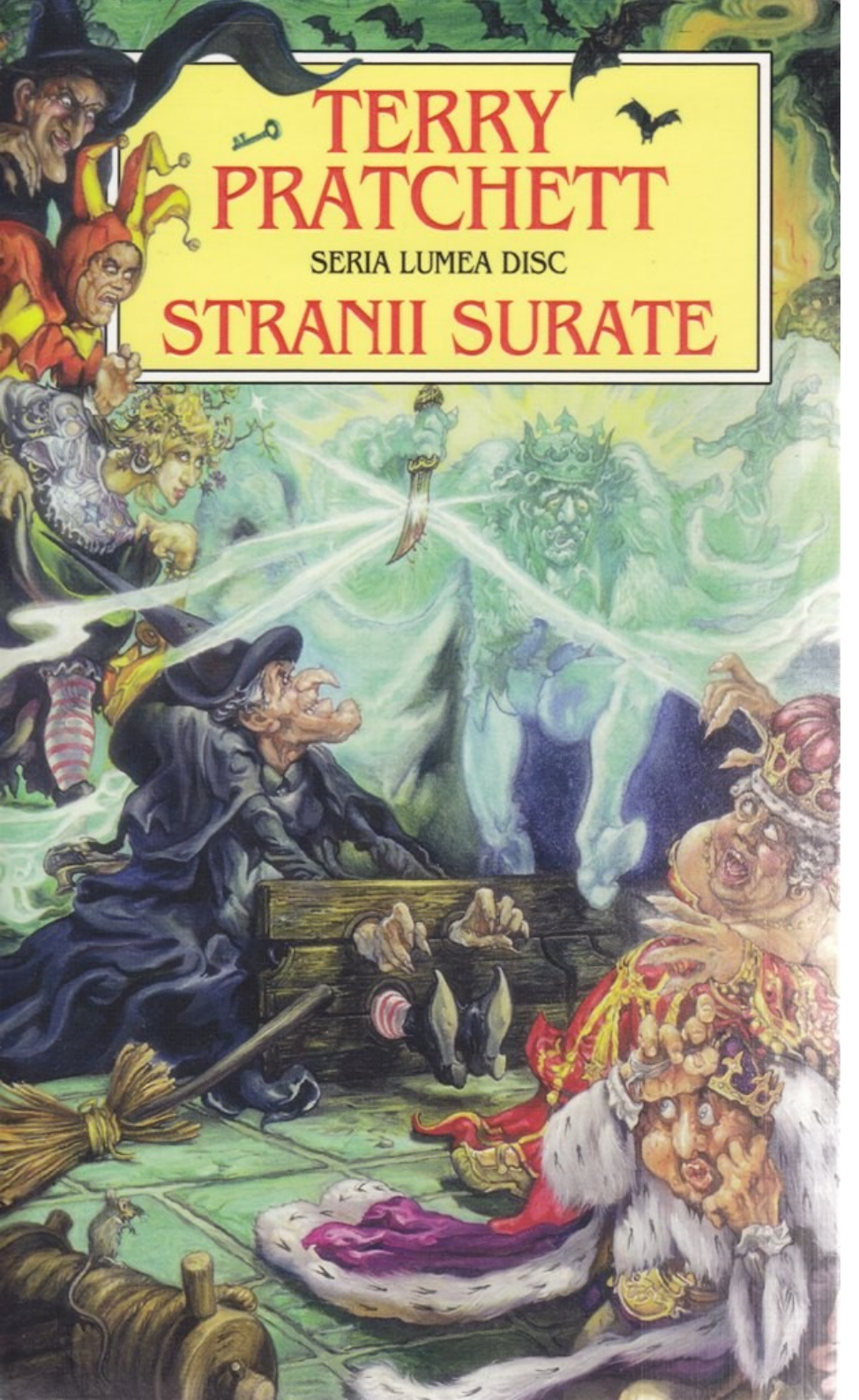
TERRY
PRATCHETT
SERIA LUMEA DISC
STRANII SURATE

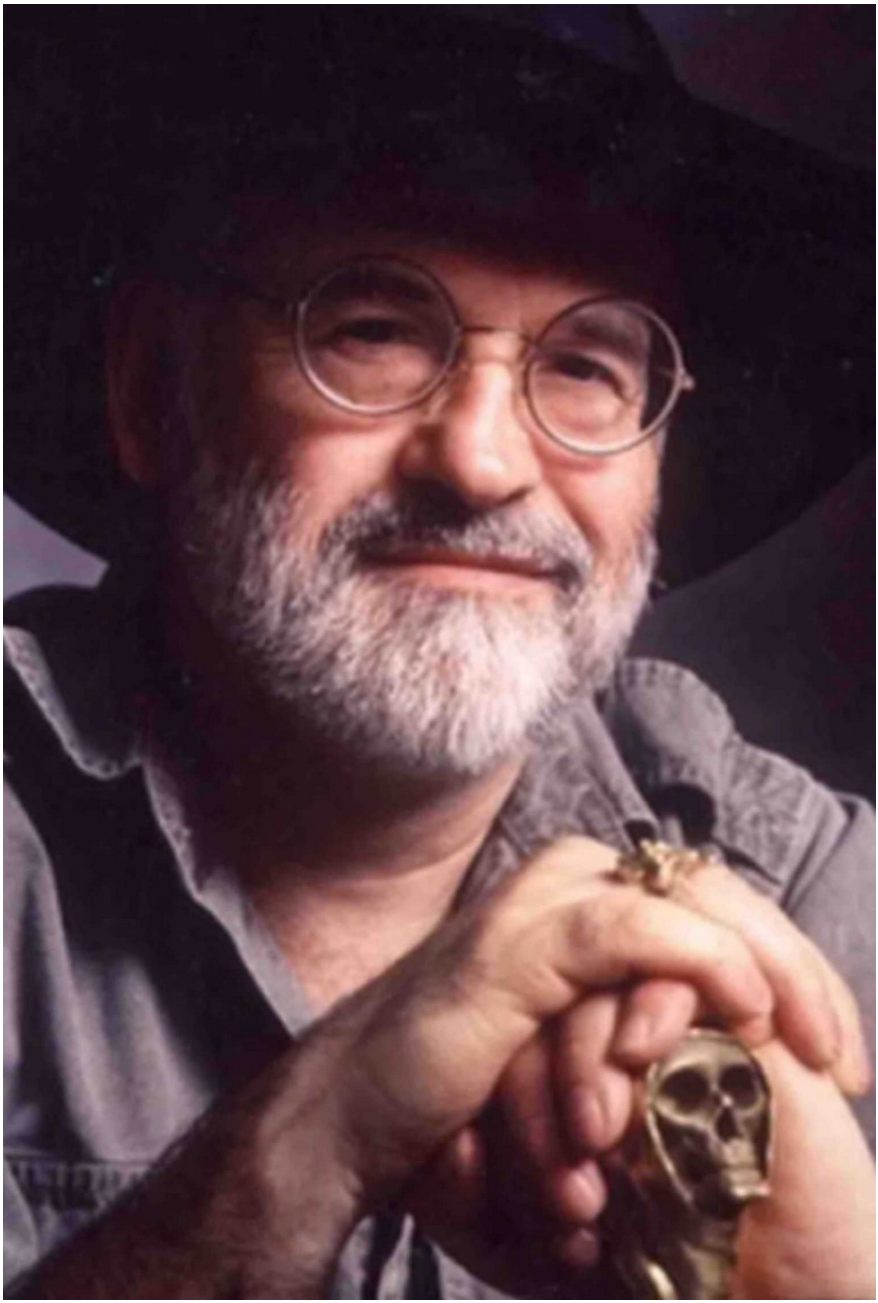

Terry Pratchett este unul dintre cei mai cunoscuți scriitori contemporani. Trăiește în spatele unei tastaturi în comitatul Wiltshire din Anglia și spune că nu crede că o viață are omul, pentru că lui i se pare că trăiește trei vieți în același timp. A fost numit Ofițer al Imperiului Britanic în 1998.

Stranii surate este al șaselea roman din seria de mare succes Lumea Disc.

TERRY PRATCHETT

STRANII SURATE

(În rolurile principale: Trei Vrăjitoare, dar și regi, pumnale, coroane, furtuni, pitici, pisici, strigoi, spectre, primate, bandiți, demoni, păduri, moștenitori, bufoni, torturi, troli, mese rotitoare, bucurie generală și salve-n cascadă)

Vântul mugea. Trăsnetul străpungea pământul ici și colo, ca un ucigaș nepriceput. Tunetul se rostogolea înainte și-napoi, de-a curmezișul dealurilor întunecate, bătute de ploaie.

Era o noapte neagră ca măruntaiele unei pisici. O noapte în care îți venea ușor să-ți închipui cum zeii îi mișcau pe oameni ca pe niște pioni în șahul sorții. Și drept în mijlocul stihiilor dezlănțuite, printre tufișurile ude de grozamă strălucea un foc, precum sclipirea nebună din ochiul de nevăstuică. La lumina flăcărilor se zăreau trei siluete ghemuite. În timp ce ceaunul clocotea, o voce ascuțită, venind, parcă, de pe altă lume, zbieră:

— Când ne-om mai vedea noi trei?

Câteva clipe de tăcere.

În cele din urmă, un alt glas, mult mai firesc, îi răspunse:

— Păi, eu aș putea marțea viitoare.

Prin hăurile fără fund ale spațiului înoată Marele A'Tuin, țestoasa stelară, ducându-i în spate pe cei patru elefanți uriași pe umerii cărora stă așezată Lumea Disc. Prin jurul lor se rotesc un soare și o lună minuscule, a căror orbită întortocheată dă naștere anotimpurilor. Așa că, din când în când, câte un elefant trebuie să îndoaie piciorul, pentru ca soarele să poată trece – ceea ce probabil că nu se mai întâmplă nicăieri în multivers.

De ce a fost nevoie de un loc ca acesta, nimeni nu știe precis. Poate că marele Creator al universului s-a plictisit de chestiile banale precum axele înclinate, coeficienții de reflexie sau vitezele de rotație și s-a hotărât ca, o dată în viață, să se distreze și el puțin.

Pare destul de firesc ca zeii unei astfel de lumi să nu joace șah – și chiar așa și e. De fapt, zeii nu joacă șah nicăieri. Nu au atâta imaginație. Zeii preferă jocurile simple și crude, în care Nu Dobândești Transcendența, ci Te Duci Drept În Uitare; dacă vreți să înțelegeți religia, gândiți-vă că distracția preferată a unui zeu este un joc de Sus-Jos în care toate balustradele sunt unse cu grăsime.

Lumea Disc este lipită pe la colțuri cu magie – magie născută din însăși rotirea lumii și țesută ca mătasea din adâncurile ființei pentru a închide rănile realității. O mare parte din aceasta ajunge pe crestele munților Vârfu Berbecului care se întind din ținuturile înghețate care împrejmuiesc Mijlocul, printr-un larg arhipelag, până la mările calde care se prăbușesc veșnic în Abis, scurgându-se peste Centură.

Magia în stare pură fierbe nevăzută din creastă în creastă și se descarcă în munți. De-acolo, din munții Vârfu Berbecului, se trag cei mai mulți vrăjitori și vrăjitoare care bântuie prin lume. Acolo, frunzele copacilor freamătă chiar și fără vreo adiere. Seara, stâncile pleacă la plimbare.

Până și pământul pare, din când în când, să prindă viață...

Din când în când, și cerul.

Fără discuție, furtuna se străduia din toate puterile. Era o mare ocazie pentru ea. Vreme de mai mulți ani se tot fâțâise prin provincie, mai dăduse și câte o mână de ajutor, foarte binevenită, în calitate de mică rafală, adunând experiență, făcându-și relații, năpustindu-se uneori asupra câte unui păstor luat pe nepregătite sau scoțând din rădăcini vreun stejar, dar numai dintre cei mici. Acum însă, se eliberase un loc în schema meteorologică, ceea ce-i dăduse prilejul să arate ce poate, așa că se dezlănțuise, sperând s-o observe și pe ea vreuna dintre marile arii climaterice.

Și era chiar bună! Știa cum să-și dozeze efectele, era pătimașă, iar criticii căzuseră de acord că, odată ce învăța să-și stăpânească tunetele, avea să devină, în câțiva ani, o furtună demnă de atenție.

Pădurile se cutremurau de aplauze, umplându-se de fuioare de ceață și de vârtejuri de frunze.

După cum s-a mai arătat, în nopți ca aceasta zeii se joacă – dar nu șah – cu soarta muritorilor și cu puterea regilor. E important de ținut minte că trișează întotdeauna – de la început până la sfârșit...

Așa că pe cărarea împiedicată, din pădure, venea legănându-se o trăsură care se clătina puternic atunci când roțile treceau peste rădăcinile vreunui copac. Vizitiul biciuia caii, iar plesnetele deznădăjduite ale harapnicului se armonizau destul de bine cu mugetul furtunii de deasupra.

În urmă – din ce în ce mai aproape – se aflau trei călăreți cu glugile trase pe ochi.

În nopți ca aceasta se săvârșesc ticăloșii. Și fapte bune, firește. Dar, una peste alta, mai mult ticăloșii.

În nopți ca aceasta, vrăjitoarele-și încalcă hotarele.

Mă rog, nu că ar pleca într-adevăr *peste hotare.* Mâncarea nu le place, apa n-o poți bea, că cine știe cu ce te mai molipsești, ca să nu mai punem la socoteală șamanii care ocupă toate șezlongurile. Dar luna plină străpungea norii zdrențuiți, iar rafalele de vânt se umpluseră de șoapte în care magia își lăsase urnele foarte adânci. Iată cum vorbeau vrăjitoarele, în luminișul lor de deasupra pădurii:

— Marți stau cu copilul, spuse cea fără pălărie, dar cu o claie de bucle albe atât de dese încât s-ar fi zis că purta coif. Pruncul lui Jason al meu. Aș putea vineri. Scumpo, hai mai repede cu ceaiul. M-am uscat de tot.

Cea mai tânără dintre ele oftă și turnă cu polonicul apa clocotită, din ceaun în ceainic. A treia o bătu, cu blândețe, pe mână.

— Te-ai descurcat foarte bine, îi zise. Mai ai numai puțin de lucru la ton... Poate ar trebui să fie nițeluș mai ascuțit. N-am dreptate, Nanny Ogg?

— După capul meu, ascuțișul a răsunat de minune, se grăbi să răspundă Nanny Ogg. Și se vede că Goodie Whemper, odihneascăsenpace, te-a ajutat mult cu privirea crucișă.

— E tare, tare crucișă, zise Granny Weatherwax.

Cea mai tânără dintre vrăjitoare, pe nume Magrat Garlick, se liniști vizibil. Pentru ea, Granny Weatherwax era un idol. Toată lumea din munții Vârfu Berbecului știa că Jupâneasa Weatherwax nu era ușor de mulțumit. Dacă până și ei îi plăcuse privirea crucișă, însemna, pesemne, că Magrat își dăduse ochii peste cap până ce ajunsese să-și vadă interiorul nărilor.

Spre deosebire de vrăjitori, care îndrăgesc, mai presus de orice, societățile bine ierarhizate, vrăjitoarele își abordează cariera într-un mod mult mai puțin rigid. Fiecare dintre ele se simte îndreptățită să-și aleagă o fată căreia să-i dea ținutul în grijă, după ce moare. Prin firea lor, vrăjitoarele nu sunt foarte sociabile – cel puțin când vine vorba de alte vrăjitoare – și nu au nici un fel de șefi.

Granny Weatherwax era cea mai respectată dintre acești șefi inexistenți.

Magrat făcu ceaiul. Mâinile îi tremurau ușor. Sigur că era nemaipomenit să-ți începi viața de vrăjitoare a ținutului undeva între Granny și Nanny Ogg, care locuia de cealaltă parte a pădurii – nemaipomenit, dar și destul de stânjenitor. Acest mic sobor fusese ideea ei. I se păruse ceva nițel mai... cum să spunem... abscons. Spre marea ei uimire, celelalte două încuviințaseră sau, cel puțin, nu se împotriviseră cine știe ce.

— La obor? întrebase Nanny Ogg. Ce treabă avem noi la obor?

— Nu, Gytha, e vorba de un „sobor”, îi explicase Granny Weatherwax. Știi tu, ca pe vremuri. O întrunire.

— Ceva zbenguială? spusese însuflețită Nanny Ogg.

— Fără dansuri, o prevenise Granny. N-am să îngădui așa ceva. Nici cântece, nici cine știe ce tămbălău, nici vreo treabă cu uleiuri sau alte cele.

— Las’ că-i bine să mai ieșim din casă, sfârșise fericită Nanny.

Magrat se simțise dezamăgită, auzind că dansurile erau interzise, și ușurată că nu dăduse glas și celorlalte idei pe care le mai avea. Acum, scotoci în bagajul pe care-l adusese cu ea. Era primul său sabat și era hotărâtă să facă totul să iasă bine.

— Vrea cineva turtițe? întrebă.

Granny luă una și o privi lung înainte să muște. Magrat le copsese în formă de lilieci. Aveau și ochișori făcuți din stafide.

Caleașca venea poticnit printre copaci, la marginea pădurii. Lovind o piatră, merse o bucată de drum pe două roți, se îndreptă, în ciuda tuturor legilor naturii și-și continuă greoaie drumul – însă ceva mai încet, din pricina pantei.

Vizitiul, ridicându-se în picioare, ca la curse, își dădu părul la o parte din ochi și se holbă înainte, prin negură. Aici sus, chiar la poalele munților Vârfu Berbecului, nu locuia nimeni. Și totuși se vedea o lumină. Slavă tuturor cerurilor, era lumină acolo. În spatele lui, în lemnul calești se înfipse o săgeată.

Între timp, Regele Verence, monarhul din Lancre, tocmai descoperea ceva.

Precum cei mai mulți oameni – sau măcar cei mai mulți care nu trecuseră de șaizeci de ani – nici el nu-și prea bătuse capul întrebându-se ce se întâmplă când mori. Precum cei mai mulți oameni care au pășit vreodată pe pământ, de la începuturi și până acum, și el presupunea că lucrurile aveau să se rezolve, într-un fel sau altul. Și, precum cei mai mulți oameni care-au pășit vreodată pe pământ, iată că murise și el.

Mai precis, tocmai zăcea la picioarele unor scări din Castelul Lancre, proprietate personală, cu un pumnal înfipt în spate.

Se ridică și constată cu uimire două lucruri: mai întâi, cineva pe care se obișnuise să-l considere ca fiind „el însuși” stătea în picioare, dar, în același timp, ceva care aducea tare mult cu trupul său rămăsese întins pe podea.

Un trup – că veni vorba – de-a dreptul arătos, mai ales acum că-l vedea, pentru prima dată, din afară. Dintotdeauna fusese foarte legat de el, cu toate că, trebuia să recunoască, lucrurile păreau să se fi schimbat.

Era zdravăn și musculos. Avusese grijă de el. Îi îngăduise o mustață și plete care-i curgeau pe umeri. Îi prescrisese multă mișcare în aer liber, bună pentru sănătate, și multă carne macră. Iar acum, tocmai când un astfel de trup s-ar fi putut dovedi util, iată că-l lăsase baltă. Sau... pe dinafară.

Colac peste pupăză, trebuia să facă într-un fel pentru a înțelege ce era cu silueta înaltă și subțire care se vedea alături. Era învăluită într-o robă neagră, cu glugă, însă brațul care ieșea dintre falduri, strângând mânerul unei coase uriașe, era făcut din os.

După ce mori, există anumite lucruri pe care le recunoști din instinct.

— SALUTARE.

Verence se sumeți, cât era de înalt, sau cât ar fi fost de înalt dacă acea parte a lui căreia i se putea aplica un criteriu precum „înălțimea” nu ar fi zăcut înțepenită la pământ, confruntându-se cu un viitor în care numai „adâncimea” mai putea fi relevantă.

— Sunt totuși rege, te rog nu uita, spuse el.

— AȚI FOST, MAIESTATE.

— Poftim? se răsti Verence.

— AȚI FOST, AM SPUS. SE NUMEȘTE PERFECTUL COMPUS. O SĂ VĂ OBIȘNUIȚI CU EL, DESTUL DE REPEDE.

Silueta deșirată bătu cu degetele sale calcaroase în coada coasei. Părea supărată, din cine știe ce pricină.

„La urma urmei, se gândi Verence, și eu sunt.” Numai că toate indiciile care-i stăteau la dispoziție, cu privire la situația în care se găsea, reușiseră să-și croiască drum, să străpungă până și aura de îndrăzneală prostească și nebună care reprezenta stratul principal al firii sale, așa că își cam dăduse seama că în regatul în care se afla, oricare ar fi fost acesta, nu era el regele.

— Omule, n-oi fi Moartea? se hazardă el.

— AM MULTE NUME.

— Și, pe moment, pe care-l folosești? întrebă Verence, cu ceva mai mult respect. În jurul lor se foiau o grămadă de oameni; de fapt, mulți se foiau de-a dreptul prin ei, ca niște fantome.

— A, deci chiar Felmet a fost, adăugă regele, cu glasul stins, uitându-se la silueta care se agita, cu o însuflețire obscenă, undeva în vârful scărilor. Mi-a spus mie tata să am grijă să nu-i întorc vreodată spatele. Cum de nu mă simt mânios?

— GLANDELE, îi răspunse sec Moartea. ADRENALINA ȘI RESTUL. ȘI EMOȚIILE. NU LE MAI AVEȚI. DE-ACUM, NU V-AU MAI RĂMAS DECÂT GÂNDURILE.

Silueta deșirată păru să se hotărască.

— AȘA CEVA E ÎMPOTRIVA TUTUROR REGULILOR, continuă ea, ca pentru sine. DAR, MĂ ROG, POT EU SĂ MĂ ÎMPOTRIVESC?

— Chiar așa.

— POFTIM?

— Am spus: Chiar așa.

TĂCEȚI DIN GURĂ.

Moartea își lăsă capul pe o parte, ca și cum asculta un glas care-i venea din interior. Când gluga îi căzu pe umeri, răposatul rege observă că ea semăna foarte bine cu un schelet lustruit. Exista o singură deosebire: în găvanele ochilor săi sclipeau scântei albastre precum cerul. Cu toate acestea, Verence nu se înfricoșă; și nu doar pentru că ar fi fost destul de greu s-o facă, în condițiile în care toate micile organe de care este nevoie pentru a te înspăimânta zăceau undeva, la câțiva pași, ci, mai degrabă, pentru că nu-i fusese niciodată frică de ceva și nu avea de gând să înceapă tocmai acum. Și asta, într-o oarecare măsură, pentru că nu avea imaginația necesară, dar și pentru că era unul dintre puținii oameni pe deplin ancorați în timp.

Asta nu se întâmplă prea des. Cei mai mulți oameni își duc viețile ca într-un soi de ceață temporală, care înconjoară locul în care se găsește trupul lor – anticipând viitorul sau agățându-se de trecut. În general, ei sunt atât de preocupați gândindu-se la ce urmează să se întâmple încât nu izbutesc să afle ce se întâmplă cu adevărat în prezent decât atunci când privesc îndărăt și recapitulează. Așa-s cei mai mulți,

care învață să se teamă pentru că-și dau seama, în subconștient, de ceea ce urmează să se întâmple. Pentru ei, acela este prezentul.

Verence însă trăise mereu clipa. Cel puțin până acum.

Moartea oftă.

— ÎNDRĂZNESC SĂ CRED CĂ NIMENI NU V-A POMENIT NIMIC DESPRE ASTA, zise.

— Poftim?

— N-AȚI AVUT PREMONIȚII? VISE CIUDATE? N-AȚI ÎNTÂLNIT PE STRADĂ GHICITOARE BĂTRÂNE ȘI NEBUNE CARE SĂ ZBIERE TOT FELUL DE LUCRURI?

— În legătură cu ce? Cu moartea?

— MDA. EI, PESEMNE CĂ NU. CER ȘI EU PREA MULT, spuse Moartea cu amărăciune. TOT MIE-MI LASĂ TOTUL ÎN CÂRCĂ.

— Cine? întrebă Verence, uluit.

— SOARTA. DESTINUL. ĂIA TOȚI. Și Moartea își lăsă mâna pe umărul regelui. UNA PESTE ALTA, MI-E TEAMĂ CĂ V-A FOST MENIT SĂ DEVENIȚI STRIGOI.

— Oh, îngăimă celălalt, lăsându-și ochii în jos către... trupul său, care părea destul de solid. Apoi, cineva trecu prin el.

— ÎNCERCAȚI SĂ NU PUNEȚI LA INIMĂ.

Verence își privi leșul înțepenit, care tocmai era scos, cu mult respect, din sală.

— Am să încerc, zise.

— AȘA VĂ VREAU.

— Totuși, nu cred că am să fac față la toate treburile alea cu cearșafuri albe și lanțuri, adăugă regele. Chiar trebuie să mă plimb peste tot gemând și urlând?

— DORIȚI? întrebă Moartea, ridicând din umeri.

— Nu.

— ATUNCI CE VĂ MAI BATEȚI CAPUL?

Moartea scoase o clepsidră din faldurile robei sale negre și o privi cu atenție.

— ȘI-ACUM CHIAR TREBUIE SĂ PLEC, zise, se întoarse pe călcâie, își luă coasa pe umeri și dădu să iasă din sală prin perete.

— Hei, hei! Ia mai stai! strigă Verence, alergând după el.

Moartea nici nu întoarse capul. Verence îl urmă, trecând prin zid. I se păru că străbate un val de ceață.

— Asta-i tot? întrebă el. Adică, ia spune: cât am să rămân strigoi? Și de ce-am ajuns așa? Doar n-o să mă lași ca prostul, mai rosti el, oprindu-se și ridicând un deget poruncitor și ușor transparent. Oprește-te! Îți ordon!

Moartea scuturâ posomorât din cap și păși prin următorul perete. Regele se grăbi pe urmele ei, adunându-și toată demnitatea de care încă mai dispunea, și o găsi ocupându-se de frâiele unui cal mare și alb,

care îl aștepta pe parapet, cu o desagă plină cu ovăz atârnată de urechi.

— Doar n-o să mă lași ca prostul! repetă regele, în ciuda a ceea ce vedea.

Moartea se întoarse către el.

— BA DA. UITE CUM STAU LUCRURILE – DE-ACUM SUNTEȚI UN MORT VIU. STRIGOII LOCUIESC ÎNTR-O LUME AFLATĂ ÎNTRE CEI VII ȘI CEI MORȚI. NU MAI E TREABA MEA. Și-l bătu pe rege pe umăr. NU VĂ FIE TEAMĂ. N-O SĂ ȚINĂ O VEȘNICIE.

— Tot e bine.

— S-AR PUTEA SĂ VĂ PARĂ O VEȘNICIE.

— Și cât o să țină, de fapt?

— PESEMNE CĂ PÂNĂ CE O SĂ VĂ ÎMPLINIȚI DESTINUL.

— Și cum am să știu care mi-e destinul? întrebă, deznădăjduit, regele.

— AICI NU VĂ POT AJUTA. SCUZE.

— Mă rog, dar cum pot să aflu?

— DIN CÂTE ÎNȚELEG, LUCRURILE DE SOIUL ĂSTA IES LA IVEALĂ, PÂNĂ LA URMĂ, spuse Moartea, urcându-se în șa.

— Și până atunci va trebui să bântui pe aici, îngăimă Regele Verence, privind în jur pe parapetul bătut de vânturi. De unul singur, probabil. Și n-o să mă poată vedea nimeni?

— BA DA... CEI ÎNCLINAȚI CĂTRE PARANORMAL. RUDELE APROPIATE. ȘI PISICILE, FIREȘTE.

— Nu-mi plac pisicile.

Ca printr-un miracol, chipul Morții deveni încă și mai împietrit. Pentru o clipă, scânteile din găvanele sale se făcură roșii.

— ÎNȚELEG, rosti ea, pe un ton care lăsa să se înțeleagă că moartea era o soartă prea bună pentru dușmanii pisicilor. PESEMNE CĂ VĂ PLAC CÂINII MARI ȘI ZDRAVENI.

— Păi să știi că îmi plac, zise regele, holbându-se posomorât la răsăritul soarelui. Câinii săi. Avea să le simtă lipsa. Iar ziua care tocmai începea părea așa de potrivită pentru vânătoare.

Se întrebă dacă strigoii vânau. Aproape sigur nu, din câte își imagina. Nici nu mâncau, nici nu beau, ceea ce era de-a dreptul deprimant. Lui îi plăceau ospețele mari și zgomotoase și dăduse pe gât[1] multe halbe cu bere de bună calitate. Și, că veni vorba, și de proastă calitate. În general, nu putea face diferența decât a doua zi dimineața.

Deznădăjduit, lovi cu piciorul într-o piatră, observând cu mâhnire cum talpa îi trecea drept prin ea. Gata cu vânătoarea, cu bețiile, cu ospețele, cu chefurile, cu șoimii... Începea să-și dea seama că plăcerile cărnii nu prea aveau sens, fără carne. Dintr-odată, viața nu i se mai părea demnă de a fi trăită. Faptul că nici n-o mai trăia nu-l consola deloc.

[1]A da pe gât înseamnă a bea, numai că verși mai mult pe tine. (n.a.)

— UNORA CHIAR LE PLACE SĂ FIE STRIGOI, spuse Moartea.

— Zău? mormăi sumbru Verence.

— NU-I AȘA O SUPĂRARE, PARE-MI-SE. ÎN FELUL ĂSTA AJUNG SĂ VADĂ CUM SE DESCURCĂ URMAȘII LOR. POFTIM? S-A-NTÂMPLAT CEVA?

Dar Verence dispăruse deja printr-un perete.

— AȘA, NU MĂ MAI BĂGAȚI ÎN SEAMĂ. CHIAR VĂ ROG, comentă, cu iritare-n glas, Moartea. Apoi se uită înjur, cu o privire care putea străpunge timpul, spațiul și sufletele oamenilor, și observă că în îndepărtatul Klatch tocmai avea loc o alunecare de teren, în Howandaland un uragan, în Hergen izbucnise ciuma...

— TREABĂ MULTĂ, TREABĂ MULTĂ, bombăni și-și îmboldi calul cu călcâiele, către cer.

Între timp, Verence alerga prin pereții propriului castel. Picioarele de-abia-i mai atingeau pământul – de fapt, din pricina denivelărilor din podea, din când în când nici nu-l mai atingeau. Ca rege, se obișnuise să se poarte de parcă slujitorii nici nu se aflau acolo. Acum că fugea prin ei, ca strigoi, era aproape la fel. Numai că nu se dădeau la o parte.

Ajunse în iatacul copiilor, văzu ușa spartă, cearșafurile răvășite...

Auzi și zgomotul de copite. Ajunse la fereastră, își văzu calul care ieșea în galop prin poarta căscată, înhămat la caleașcă. O clipă mai târziu, trei călăreți îi luară urma. Zgomotul de copite răsună puțin pe caldarâm, apoi se stinse.

Regele lovi cu pumnul în pervaz. Pumnul i se afundă.

Apoi se ridică în văzduh, fără să-i pese de distanțe și mai zbură, mai alergă prin curte, până în grajd.

Nu-i luă mai mult de douăzeci de secunde să afle că, printre multe alte lucruri pe care un strigoi nu le poate face, trebuia să se numere și călăritul. Reuși, într-adevăr, să se urce în șa – sau măcar să plutească pe deasupra, cu coapsele desfăcute – dar când, în cele din urmă, calul țâșni, speriat peste măsură de toate lucrurile tainice care se întâmplau undeva pe la urechile sale, Verence rămase în urmă, crăcănat. Încercă s-o ia la fugă și ajunse până la poartă, înainte ca văzduhul din jurul său să se îngroașe, ca smoala.

— Nu poți, îi zise un glas trist și îmbătrânit, din spate. Trebuie să rămâi acolo unde-ai fost ucis. Asta înseamnă a bântui. Crede-mă. Știu ce spun.

Tocmai când ducea la gură a doua turtiță, Granny Weatherwax se opri.

— Vine cineva, zise ea.

— De unde știi? Te furnică degetele? întrebă cu sufletul la gură Magrat, care învățase multe lucruri despre vrăjitorie din cărți.

— Mă furnică urechile, răspunse Granny, ridicând din sprâncene către Nanny Ogg. În felul ei, bătrâna Goodie Whemper fusese o

vrăjitoare excelentă, dar mult prea închipuită. Mult prea multe flori, idei romanțioase și alte cele.

Fulgerele care se mai aprindeau din când în când luminau câmpia care se întindea până la marginea pădurii, dar ploaia care cădea pe pământul încins de vară făcuse ca văzduhul să se umple de fuioare de ceață.

— Copite? se întrebă Nanny Ogg. Nimeni n-are curajul să vină încoace noaptea.

Magrat se uită îngrijorată în jur. Ici și colo pe câmpie se aflau niște stânci uriașe, drepte, ale căror origini se pierdeau în negura timpului și despre care se spunea că-și duceau viețile cu multă discreție, mutându-se din loc în loc. Se înfioră.

— Și de ce le-ar fi teamă? izbuti să îngaime.

— De noi, răspunse trufașă Granny Weatherwax.

După zgomot, auziră caleașca apropiindu-se și încetinind, înainte să apară legănându-se printre tufișurile de grozamă, cu caii smucindu-și frâiele și de-abia mai respirând. Vizitiul sări de pe capră, fugi la ușă, scoase dinăuntru o boccea mare și se repezi către cele trei.

Nu străbătuse mai mult din jumătate din distanță, prin iarba udă, când se opri și-și ațintи privirile îngrozite către Granny Weatherwax.

— Nu-ți fie frică, șopti ea, iar șoapta răsună prin mugetul furtunii, limpede, ca dangătul de clopot.

Făcu câțiva pași înainte, iar fulgerul, căzând tocmai la momentul potrivit, îi îngădui să privească drept în ochii bărbatului. Erau atât de ficși, încât cei care știau să Vadă își dădeau seama pe dată că vizitiul contempla de-acum ceva de dincolo de lume.

Cu o ultimă tresărire, el îndesă bocceaua în brațele lui Granny și se prăbuși înainte. Avea înfiptă în spate o săgeată cu pene la capăt, slobozită dintr-o arbaletă.

De undeva, apărură trei siluete care pătrunseră în cercul de lumină. Granny ridică ochii și întâlni o altă privire, înghețată precum coastele Iadului.

Posesorul ei își aruncă arbaleta la o parte și își trase sabia. Pe dedesubtul mantiei ude de ploaie îi sclipea o cămașă de zale.

Nu se obosi să-și fluture sabia prin aer. Ochii care nu se mai dezlipeau de pe chipul lui Granny nu erau ai cuiva obișnuit să se fălească. Erau ochii unui bărbat care știa precis pentru ce-s făcute săbiile. Întinse mâna.

— Dă-mi-l imediat, spuse.

Granny dădu la o parte pătura pe care o avea în brațe și văzu o fețișoară cufundată în somn. Apoi ridică ochii.

— Nu, răspunse ea – din pură obișnuință.

Soldatul își plimbă privirile de la ea la Magrat și Nanny Ogg, care rămăseseră nemișcate precum stâncile înalte de pe câmpie.

— Sunteți vrăjitoare? întrebă.

Granny încuviință. Un fulger se prăbuși ca o țepușă din văzduh, iar pe crengile unui tufiș aflat la ceva distanță de ei înfloriră boboci de flăcări. Cei doi soldați din spatele primului mormăiră ceva. El însă nu făcu decât să zâmbească, ridicându-și mâna apărată de o mănușă de oțel.

— Și, oare, pielea vrăjitoarelor este atât de tare încât să nu poată fi străpunsă cu fierul? se întrebă.

— Din câte știu eu, nu, zise Granny, netulburată. Ai putea să încerci.

Unul dintre soldați înaintă și-l atinse ușor pe braț pe cel din față.

— Să trăiți, cu respect, nu cred că-i bine...

— Taci.

— Aduce ghinion, să știți, dacă....

— Chiar trebuie să-ți mai spun o dată?

— Să trăiți, zise celălalt. Privirea lui o întâlni pentru o clipă pe cea a lui Granny. În ochi i se citea spaima și deznădejdea. Șeful rânji către Granny, care nu se mișcase din loc.

— Magia voastră e pentru țărani și neghiobi, maică a nopții. Pot să te culc la pământ chiar acolo unde stai.

— Lovește atunci, omule, rosti Granny, privindu-i peste umăr. Dacă așa-ți spune inima, lovește cât de tare îndrăznești.

Bărbatul ridică sabia. Trăsnetul lovi din nou, sfărâmând o stâncă aflată la câțiva pași și umplând văzduhul de fum și miros de piatră arsă.

— N-ai nimerit, spuse cu trufie soldatul, iar Granny îi văzu mușchii încordându-se, pe când se pregătea să prăvale tăișul.

Apoi, pe chip i se așternu o expresie de uimire totală. Își lăsă capul pe spate și deschise gura, de parcă se străduia să înțeleagă ceva. Sabia îi scăpă din mână și se înfipse în pământ. El oftă și se îndoi de mijloc, foarte încet, prăbușindu-se grămadă la picioarele lui Granny, care-l împinse ușor cu vârful degetelor.

— Poate că n-ai înțeles bine unde ocheam, șopti ea. Auzi la el, „maică a nopții”!

Soldatul care vorbise ceva mai devreme se holba înfricoșat la pumnalul însângerat pe care-l avea în mână, trăgându-se înapoi.

— N-n-nu puteam s-s-s-să-l las. Nu trebuia să facă așa ceva. N-n-nu-i corect, se bâlbâi el.

— Ia spune, tinere, ești de prin părțile astea? întrebă Granny.

El căzu în genunchi.

— Din satul Lupului Turbat, săru’ mâna, zise, cu ochii la leșul căpitanului. Și-acum o să mă omoare! se jelui.

— Dar n-ai făcut decât ceea ce-ai crezut că-i bine, spuse Granny.

— Nu de-asta m-am făcut soldat. Nu ca să omor oameni.

— Chiar așa. În locul tău, m-aș face marinar, rosti gânditoare Granny. Mda, aș alege o carieră pe mare. Și cât mai repede. Aș porni chiar în clipa asta. Hai, fugi, omule. Fugi pe mare, unde nu sunt urme.

Ai să ai o viață lungă și plină de noroc, îți făgăduiesc. O clipă rămase pe gânduri, apoi adăugă: Oricum, ceva mai lungă decât o să fie dacă mai stai pe-aici.

El se ridică, îi aruncă o privire în care se amestecau recunoștința, respectul și teama, apoi se pierdu în ceață.

— Și-acum poate ne spune și nouă cineva despre ce e vorba, zise Granny, întorcându-se către cel de-al treilea.

Către locul în care fusese cel de-al treilea.

Din depărtare se auzi un zgomot slab de copite, apoi liniște.

Nanny Ogg înaintă poticnindu-se.

— Aș putea să-l prind din urmă, rosti. Ce crezi?

Granny clătină din cap. Se așeză pe o stâncă și se uită la pruncul pe care-l ducea în brațe. Era un băiat de cel mult doi ani. Pe sub pătura în care era învelit, nu mai purta nimic.Începu să-l legene distrată, privind în gol.

Nanny Ogg cercetă cele două lețuri cu aerul uneia pentru care a zăcea întinsă pe spate nu suscită nici un fel de teamă.

— Poate că erau bandiți, spuse tremurând Magrat.

Nanny clătină din cap.

— Ciudat, zise ea. Amândoi poartă aceleași însemne. Doi urși pe un câmp negru cu auriu. Știe cineva ce înseamnă asta?

— Sunt însemnele Regelui Verence, răspunse Magrat.

— Ăsta cine-i? grăi Granny Weatherwax.

— Cel care conduce țara, zise Magrat.

— Aha. Regele, deci, zise Granny, de parcă vorbea despre ceva cu totul lipsit de importanță.

— Soldați care se luptă între ei. Nu pricep nimic, zise Nanny Ogg. Magrat, ia caută prin caleașcă.

Cea mai tânără dintre vrăjitoare răscoli puțin, apoi se întoarse cu un sac pe care-l răsturnă. Pe jos căzu ceva.

De-acum, furtuna se mutase încet-încet de cealaltă parte a muntelui, iar luna tulbure arunca raze slabe de lumină peste câmpia îmbibată de apă. Acestea se reflectau într-un obiect care era, fără putință de tăgadă, o coroană extrem de importantă.

— O coroană, spuse Magrat. Are tot felul de chestii ascuțite pe ea.

— Vai de mine, zise Granny.

Pruncul plescăi în somn. Granny Weatherwax nu era prea împăcată cu ideea de a privi în viitor, dar acum simțea însuși viitorul privind-o.

Și fața lui nu-i plăcea defel.

Regele Verence, în schimb, își privea trecutul în față și își formase, mai mult sau mai puțin, aceeași părere.

— Poți să mă vezi? întrebă el.

— Oh, da. Limpede și clar, spuse nou-venitul.

Verence își încreți fruntea. Acum, ca strigoi părea să aibă nevoie de mult mai mult efort intelectual decât pe când era în viață – ceea ce izbutise să facă vreme de patruzeci de ani fără să trebuiască să aibă mai mult de două gânduri pe zi, în timp ce acum nu mai scăpa de ele.

— Aha, zise. Și dumneata ești tot strigoi.

— Bravo. Ai ghicit repede.

— Capul pe care-l porți la subțioară, spuse Verence, mândru de sine însuși. Asta m-a ajutat.

— Te deranjează? Dacă te deranjează pot să-l pun la loc, zise cu amabilitate bătrânul strigoi, întinzându-i mâna liberă, încântat de cunoștință. Sunt Champot, Regele din Lancre.

— Verence. Idem, grăi celălalt, apoi, trăgând cu ochiul la chipul bătrânului rege, adăugă: Nu-mi amintesc să-ți fi văzut portretul în Galeria cea Lungă.

— Nu, asta s-a făcut după epoca mea, răspunse Champot pe un ton superior.

— Păi de câtă vreme ești aici?

Champot își coborî brațul ca să se frece pe nas.

— Cam de-o mie de ani, zise, cu glasul plin de mândrie. Ca om și ca strigoi.

— O mie de ani!

— De fapt, eu am construit castelul. De-abia ce-l împodobisem frumos, că nepotul meu mi-a și tăiat capul în timp ce dormeam. N-ai idee ce mult m-a supărat!

— Da, dar... o mie de ani... repetă Verence cu glasul stins.

— Nu-i chiar așa de rău, îi mărturisi Champot, luându-l de brațul moale și conducându-l, fără să întâmpine vreo împotrivire, prin curte. Din mai multe puncte de vedere, e mai bine decât să trăiești cu adevărat.

— Ce mai puncte de vedere-or fi și alea?! se răsti Verence. Mie-mi plăcea să trăiesc.

— O să te obișnuiești curând, îi replică Champot, zâmbindu-i încurajator.

— Dar nu vreau să mă obișnuiesc!

— Ai o aură morfogenă foarte puternică, zise Champot. Se vede. Eu mă uit întotdeauna la asta. Da. Foarte puternică, după părerea mea.

— Asta ce mai e?

— Cum să spun... eu niciodată nu m-am priceput la vorbe, răspunse bătrânul. Mi s-a părut mai ușor să le dau oamenilor în cap cu ceva. Dar, din câte mi-am dat seama, totul ține de intensitatea cu care ai trăit. Pe când erai în viață, vreau să spun. Ceva ce se cheamă – și făcu o pauză – „vitalitate animalică”. Da, chiar așa. Vitalitate animalică. Dacă aveai multă, o să te-ajute să-ți păstrezi esența, ca să zic așa, ca strigoi. Și pare-mi-se că dumneata, pe când erai în viață, trăiai la intensitate maximă, mai adăugă.

Fără să vrea, Verence se simți flatat.

— Dintotdeauna am încercat să fac în așa fel încât să nu mă plictisesc, răspunse.

De-acum, străbătuseră peretele și ajunseseră în Sala Mare, rămasă pustie. La vederea meselor înalte, de ospăț, regele reacționă instinctiv:

— Și cu micul dejun cum ne descurcăm? întrebă.

Capul lui Champot părea surprins.

— În nici un fel, zise. Doar suntem strigoi.

— Dar mi-e foame!

— Nu-ți e, crede-mă. Îți închipui, doar.

Din bucătărie se auziră zgomote. Bucătarii se treziseră deja și, neavând alte porunci, se apucaseră să pregătească meniul obișnuit. Prin arcada întunecată care ducea la bucătărie veneau mirosuri familiare. Verence adulmecă.

— Cârnați, zise el visător. Șuncă. Ouă. Pește afumat. Caltaboș... îi șopti lui Champot, privindu-l fix.

— La urma urmei, de-acum nu mai ai stomac, îi explică bătrânul strigoi. Singura care lucrează este imaginația. Puterea obișnuinței. Nu ți-e foame, doar așa crezi.

— Nu cred că mi-e foame, cred că sunt de-a dreptul lihnit.

— Mda, dar de fapt nu poți să te-atingi de nimic, înțelege, îi explică blând Champot. De absolut nimic.

Verence se lăsă pe o banchetă – foarte încet, ca să nu treacă prin ea, și-și lăsă capul în palme. Auzise el că moartea putea fi ceva groaznic, dar nu-i trecuse niciodată prin cap că putea fi chiar așa. Voia răzbunare. Voia să iasă din castelul pe care ajunsese să-l urască, să-și găsească fiul. Dar se îngrozi și mai tare descoperind că lucrul la care râvnea cel mai mult, în clipa aceea, era un platou cu rinichi.

Răsăritul umed se revărsă peste pământuri, se cățără pe crenelurile Castelului Lancre, pătrunse în fortăreață și, în cele din urmă, ajunse și la geamurile solarului.

Acolo se afla Ducele Felmet, posomorât, privind țintă pădurea plină de apă. Era așa întinsă. Nu că ar fi avut ceva cu copacii în sine, se gândi el, numai că atunci când vedea atât de mulți laolaltă, era teribil de deprimant. Îi tot venea să-i numere.

— Chiar așa, iubirea mea, zise.

Cei care ajungeau să-l cunoască pe duce îl asemănau cu un soi de șopârlă – după toate probabilitățile una care trăiește pe insulele vulcanice, se mișcă o singură dată pe zi, are un al treilea ochi, rămas dintr-o etapă evoluționară îndepărtată, și clipește cam o dată pe lună. El însă se considera un om civilizat, căruia i s-ar fi potrivit mai bine aerul uscat și soarele dogoritor dintr-o zonă cu climă ceva mai bine organizată.

Pe de altă parte, cugetă ducele, ar putea să fie frumos să fii copac. Copacii n-au urechi – de asta era aproape sigur. Și par să se descurce și fără binecuvântata taină a căsătoriei. Stejarul mascul – aici trebuia să se documenteze – stejarul mascul nu făcea decât să-și împrăștie polenul în vânt și toată afacerea cu ghindele – dacă nu cumva erau semințe de stejar dar, nu, era aproape sigur că ghinde erau – se petrecea altundeva...

— Da, scumpete, zise.

„Mda, copacii rezolvaseră problema.” Ducele Felmet aruncă o privire ucigătoare înspre pădure. „Scârbe egoiste.”

— Sigur că da, dragă, zise.

— Poftim? spuse ducesa.

Ducele șovăi, străduindu-se cu disperare să-și aducă aminte monologul din ultimele cinci minute. Parcă auzise ceva despre el care nu era decât jumătate de bărbat și... că se schilodea de bună voie. Și fără discuție că se pomenise la un moment dat și despre cât era de frig în castel. Mda, pesemne că asta era. Ei bine, atunci nenorociții de copaci puteau să pună și ei, o dată în viață, osul la treabă.

— Am să poruncesc să se taie câțiva și să ni se aducă aici imediat, icoana mea, zise.

Lady Felmet rămase o clipă fără cuvinte, ceea ce putea fi considerat un eveniment marcant, de însemnat cu cruce roșie în calendar. Era o femeie masivă și impresionantă, care le amintea celor ce-o vedeau pentru prima dată de un galeon cu toate pânzele sus; efectul era și mai puternic din pricina nefericitei sale convingeri că îi ședea bine în catifea roșie – care însă nu doar că-i punea în valoare tenul, ci avea exact aceeași nuanță.

Adeseori, ducele cădea pe gânduri, cugetând la cât noroc avusese s-o ia de soață. Dacă motorul ambiției ei nu l-ar fi propulsat, ar fi rămas un senior mărunt, fără mare lucru de făcut în afară de a vâna, a chefui și a-și exercita *le droit du seigneur*[2]. În loc de asta, acum se afla la numai un pas de tron și, în scurtă vreme, putea deveni stăpân peste tot ce vedea cu ochii.

De ținut cont că înaintea ochilor nu vedea decât copaci. Așa că oftă.

— Ce anume să taie? întrebă pe un ton glacial Lady Felmet.

— Oh, copacii, copacii, răspunse ducele.

— Ce-au de face copacii cu ce discutam noi?

— Păi... sunt atât de mulți, zise ducele, emoționat până-n adâncul sufletului.

— Nu schimba subiectul!

[2]Despre care habar n-avea ce-nseamnă. Nu găsise pe nimeni dispus să-i explice. În orice caz, era ceva de care un senior feudal trebuia musai să dispună şi, pesemne, necesita foarte multă atenţie şi grijă. Şi-l imagina ca pe un fel de dulău mare şi păros. Era hotărât să-şi facă şi el rost de unul şi, pe toţi dracii, să se bucure de el. (n.a.)

— Iartă-mă, dulceață.

— În caz că n-ai auzit, te întrebam mai devreme cum de-ai fost așa prost să-i lași să scape? Ți-am spus că slujitorul ăla era mult prea credincios. Într-un așa om nu poți avea nici o încredere.

— Așa-i, iubito.

— Bănuiesc că nu ți-a trecut prin cap să trimiți pe cineva după ei.

— Ba da, dragă, pe Bentzen. Și cu doi soldați după el.

— Oh, începu ducesa, apoi se opri.

În calitate de căpitan al gărzii personale a ducelui, Bentzen era un ucigaș la fel de eficient ca o mangustă cu tulburări comportamentale. Tot pe el l-ar fi ales și ea. Rămasă, o clipă, fără vreo pricină de a-și dojeni bărbatul, se simți iritată, dar se replie foarte bine.

— Dacă m-ai fi ascultat, n-ar fi trebuit să-l trimiți nicăieri. Dar n-o faci niciodată.

— Ce să fac, inimioară?

Ducele căscă. Fusese o noapte lungă. Avusese loc și o furtună care luase proporții de un dramatism cu totul inutil, și-apoi toată povestea aceea murdară cu cuțitele.

S-a spus și mai sus că Ducele Felmet se afla la un pas de tron. Pasul respectiv era exact cel făcut pe prima treaptă a scărilor care coborau în Sala Mare, pe care Regele Verence căzuse în întuneric, aterizând, în pofida tuturor legilor probabilității, drept în pumnalul său.

Cu toate acestea, până și medicul personal al regelui decretase că moartea avusese loc din cauze naturale. Bentzen trecuse să-l vadă și-i explicase că o asemenea cădere pe scări, cu un pumnal înfipt în spate, este o boală de care te molipsești printr-o deschidere imprudentă a gurii.

Că veni vorba, de același lucru se molipsiseră mai mulți membri din garda personală a regelui, ceva mai tari de urechi. Fusese, la scară redusă, o adevărată epidemie.

Ducele se cutremură. Câteva amănunte ale nopții precedente erau pe cât de vagi, pe atât de înfiorătoare. Încercă să se îmbărbăteze, spunându-și că, de-acum, toată bătaia de cap se sfârșise și că avea un regat. Nu era cine știe ce, acum că-l vedea în fața ochilor: mai mult copaci. Dar era un regat, dotat și cu o coroană.

Numai s-o găsească.

Castelul Lancre fusese clădit pe un țanc de stâncă, de către un arhitect care auzise de Gormenghast, dar nu avusese la dispoziție bugetul necesar. E drept că-și dăduse toată silința, furnizând un număr de turnulețe micuțe, la preț redus, pivnițe ieftine ca braga, contraforturi, creneluri, gargui, turle, curți, fortificații și donjoane – de fapt, cam toate cele necesare unui castel, în afară de niște fundații decente și ceva mortar care să nu se ia imediat după o ploicică.

Castelul se apleca amețitor deasupra apelor năvalnice și înspumate ale râului Lancre, care mugea înfundat la vreo sută de picioare mai jos.

Din când în când, mai și picau niște bucățele. Așa mic cum era, conținea mii de cotloane în care se putea ascunde o coroană.

Ducesa plecă valvârtej în căutarea altei persoane pe care s-o pună la punct, lăsându-l pe Felmet să cerceteze peisajul, cu priviri mohorâte. Începu să plouă.

Și, ca la un semnal, la poartă se auzi o bătaie puternică. Aceasta îl tulbură grozav pe portarul castelului, care tocmai juca Bagă-l-la-apă-pe-Dom'Ceapă cu bucătarul și cu Nebunul, la adăpostul căldurii din bucătărie. El gemu și se ridică.

— Se-aude-o bătaie-n afară, zise.

— În afară de ce? întrebă Nebunul.

— În afară de ușă, idiotule.

Nebunul îi aruncă o privire îngrijorată.

— O bătaie în afară de ușă? se miră el, bănuitor. N-o fi ceva Zen în treaba asta?

După ce portarul plecă mormăind înspre căsuța sa de lângă poartă, bucătarul ridică miza cu un bănuț și-l sfredeli cu privirea pe Nebun, pe deasupra cărților pe care le ținea în mână, întrebându-l:

— Ce-i aia Zen?

Nebunul își aranjă cărțile în mână, clătinând din cap și făcându-și clopoțeii să clincăne, apoi răspunse fără să se gândească:

— A, o sectă secundară care provine din sistemul filozofic al lui Sumtin, din zona Rotațională a Klatchului, renumită pentru simplitate și austeritate și pentru că făgăduiește liniștea și armonia interioară, dobândite prin meditație și tehnici de respirație; un aspect interesant al acestui sistem este reprezentat de întrebările aparent absurde, menite să lărgească potențialul perceptiv.

— Poftim? se răți bucătarul, nevenindu-i să creadă. Era deja la limita nervilor. De dimineață, când urcase în Sala Mare cu tava pentru micul dejun, fusese urmărit de impresia că un soi de „ceva" tot încerca să i-o smulgă din mână. Și, ca și cum asta n-ar fi fost de ajuns, noul duce îl trimisese înapoi cerându-i... Se cutremură. Păsat! Și un ou fiert, moale. Era prea bătrân pentru așa ceva. Își avea propriile principii. Era un bucătar în bună tradiție feudală. Dacă era vorba de ceva fără măr în gură, ceva ce nu se putea frige, atunci nu se servea. Nebunul șovăi, cu o carte în mână, apoi își înăbuși senzația de panică și încercă să găsească la iuțeală o soluție.

— Pe cinstea mea, unchiulețule, rosti el cu glas pierdut, întrebările matale-s mai multe ca ghimpii dintr-o tufă de scaieți.

Bucătarul se liniști.

— Ei, fie, zise, cu toate că nu era pe deplin mulțumit. Nebunul pierdu următoarele trei mâini, doar așa, pentru siguranță.

Între timp, portarul desfăcu ferestruica tăiată în poarta culisantă și trase cu ochiul prin ea.

— Cine mi-ești de bați în afară? mârâi.

Soldatul, așa murat și speriat cum era, șovăi.

— În afară? În afară de ce? întrebă.

— Dacă ai chef de bancuri, n-ai decât să rămâi toată ziua-n afară, îi răspunse, liniștit, portarul.

— Nu! Trebuie să-l văd imediat pe Duce! strigă soldatul. Vrăjitoarele și-au călcat hotarele!

Portarul era cât pe ce să-i răspundă: „Era și timpul” sau „Ce n-aș da să fiu și eu cu ele”, dar se opri când îi văzu chipul. Nu era chipul unuia care să se prindă într-un astfel de joc. După cum arăta, s-ar fi zis că fusese martor la fapte pe care nici un om cumsecade nu și-ar fi dorit să le vadă.

— Vrăjitoare? se miră Ducele Felmet.

— Vrăjitoare! spuse ducesa.

Iar pe coridoarele bătute de vânturi, un glas slab, ca o adiere rătăcită prin îndepărtate cotloane, rosti și el, cu o undă de speranță:

— Vrăjitoare!

Al unei persoane înclinate către paranormal...

— Asta-nseamnă să-ți bagi nasul unde nu-ți fierbe oala, ascultați-mă pe mine, zise Granny Weatherwax. Și n-o să iasă nimic bun.

— Dar e așa de *romantic,* spuse Magrat, emoționată, oftând din toți rărunchii.

— Țuți, țuți, se auzi și Nanny Ogg.

— Oricum, reluă Magrat, tu însăți l-ai omorât pe omul ăla sinistru!

— Nici vorbă! N-am făcut decât să... las lucrurile să-și urmeze cursul, se încruntă Granny Weatherwax. N-avea pic de respect. Și, după ce oamenii își pierd respectul, nu pot să vină decât necazuri.

— Șugulică, șugulică, șugulică...

— Iar celălalt a adus pruncul aici ca să-l salveze! strigă Magrat. Ni l-a dat nouă să-l creștem în siguranță! E limpede! Asta-i soarta!

— A, limpede, zise Granny. De limpede, e limpede, ce-i drept. Problema e că asta nu-nseamnă că ar fi și adevărat.

Cântări coroana în palme. Atârna greu, și asta nu din cauza kilogramelor în sine.

— Da, dar ideea e... începu Magrat.

— Ideea e, o întrerupse Granny, că o să-nceapă s-apară oameni care să-l caute. Oameni serioși. Puși pe treabă. Și treabă înseamnă dărâmă-pereții și dă-foc-acoperișului, asta-nseamnă treabă. Și...

— Cine-i buiatu’ mic?!

— ... Și, Gytha, zău c-am fi toate trei mult mai liniștite dacă n-ai mai ciripi așa! se răsti Granny, simțind cum se enervează. De câte ori era nesigură pe sine, nervii i se încordau. Mai mult, se refugiaseră în căsuța lui Magrat, iar decorul începuse s-o cam irite, pentru că Magrat credea în înțelepciunea Naturii și în elfi, și în puterea vindecătoare a

culorilor, și în ciclul anotimpurilor, și într-o seamă de alte lucruri cu care Granny Weatherwax nu se împăca.

— Doar n-o să-mi spuneți mie cum să mă ocup de un copil, se răsti și Nanny Ogg, ceva mai blând. Că n-oi fi avut cinspe' până acum!

— Nu spuneam decât că trebuie să ne gândim bine, zise Granny.

Celelalte două o priviră în tăcere, o bucată de vreme.

— Ei? întrebă în cele din urmă Magrat.

Granny se încruntă, bătând darabana pe marginea coroanei.

— Mai întâi, trebuie să-l ducem de-aici, spuse, apoi ridică brațul. Nu, Gytha, sunt convinsă că la tine e minunat și așa mai departe, dar nu e sigur. Pruncul trebuie să ajungă undeva departe de aici, foarte departe, unde nimeni nu știe cine e. Și mai e și asta, sfârși ea, jucându-se cu coroana.

— Ah, cu asta-i ușor, zise Magrat. Adică nu trebuie decât s-o ascundem sub o piatră sau ceva așa. E ușor. Mult mai ușor decât cu un copilaș.

— Nici vorbă, rosti Granny. Pricina fiind că tot ținutul e plin de copilași care arată cam la fel, dar prea multe coroane nu cred să fie. Oricum, lucrurile astea fac ce fac și ies la iveală. Parcă le atrag oamenilor gândurile. Ascultați-mă pe mine, dac-am ascunde-o pe aici, pe sub o stâncă, într-o săptămână ar face ea cumva să fie găsită din întâmplare.

— Asta-i foarte adevărat, zise și Nanny Ogg, cu multă convingere. De câte ori vi s-a-ntâmplat să aruncați un inel fermecat în adâncurile oceanului și-apoi, tocmai când ajungeți acasă și vă serviți cu o masă bună de pește, hop și el?

Toate trei căzură pe gânduri.

— Niciodată, spuse iritată Granny. Și nici ție. Oricum, poate c-o s-o vrea îndărăt la un moment dat. Asta dacă-i într-adevăr a lui pe drept. Regii pun mare preț pe coroane. Zău, Gytha, uneori spui niște...

— Atunci, să fac niște ceai, ce-ar fi? propuse Magrat, cu o veselie forțată, și dispăru în cămăruța pentru spălatul vaselor. Cele două vrăjitoare mai în vârstă rămaseră de-o parte și de alta a mesei, cufundate într-o tăcere politicoasă și îmbufnată. În cele din urmă, Nanny Ogg spuse:

— A aranjat frumos pe-aicea, nu? Flori și alte alea. Și lucrușoarele de pe pereți ce-or fi?

— Peceți, răspunse acru Granny. Sau așa ceva pe-acolo.

— Îți iau ochii, zise politicoasă Nanny Ogg. Și toate robele și baghetele, și celelalte.

— Sunt *moderne,* spuse Granny Weatherwax, pufnind disprețuitor. Când eram eu fetișcană, n-aveam decât un boț de ceară și vreo două ace, și gata. Pe vremea aia trebuia să ne facem singure farmecele.

— Ei, da, a curs multă apă de-atunci, rosti cu înțelepciune Nanny Ogg, legănând ușor copilul.

Granny Weatherwax pufni iarăși. Nanny Ogg fusese măritată de trei ori și domnea peste un trib de copii și nepoți răspândiți prin tot regatul. Sigur că unei vrăjitoare nu-i era, la urma urmei, interzis să se mărite. Trebuia să recunoască, chit că nu-i făcea plăcere. Nici o plăcere. Pufni a treia oară, nemulțumită; era o greșeală.

— Ce-i cu mirosul ăsta? se răsti ea.

— Aha, răspunse Nanny Ogg, schimbând cu mare grijă poziția copilului. Ce-ar fi să mă duc să văd dacă Magrat n-are niște cârpe curate?

Așa că Granny rămase singură. Se simțea puțin stânjenită, așa cum se întâmplă când cineva rămâne neînsoțit în casa altuia, și se luptă cu imboldul de a se ridica și a inspecta cărțile de pe raftul din perete sau a verifica dacă policioara fusese ștearsă de praf. Răsuci coroana în mâini, având din nou impresia că era mai mare și mai grea decât ar fi trebuit.

Zări oglinda așezată pe policioară și trase cu ochiul la coroană. Era de-a dreptul ispititoare – de parcă o implora să vadă dacă i se potrivește. Ei, și de ce nu? Se asigură că nici una dintre celelalte două nu era prin apropiere, apoi, dintr-o singură mișcare, își scoase pălăria și-și puse coroana pe cap.

Părea să se potrivească. Granny se ridică trufașă și-și flutură brațul undeva, înspre cămin.

— Fă bine și fă asta, zise, apoi dădu din cap, cu multă aroganță, către pendulă. Taie-i capul și mai repede, porunci, zâmbind amar.

Și încremeni, auzind strigătele, galopul cailor, șoapta ucigașă a săgeților și zgomotul sec, al sulițelor înfipte în carne. Îi trecură prin fața ochilor bătălii după bătălii. Săbii lovind în scuturi, sau în alte săbii, sau în oase – fără încetare.Într-o clipă, ani și ani de zile îi trecură pe dinainte. Se văzu și zăcând printre leșuri – din când în când – sau atârnând de creanga vreunui copac; dar, de fiecare dată, se găseau mâini care s-o ridice la loc și s-o așeze pe o pernă de catifea...

Cu mare grijă își luă coroana de pe cap – se dovedi un chin, căci aceasta nu se lăsa defel – și o puse pe masă.

— Deci asta înseamnă a fi rege, da? rosti, încetișor. Mă întreb de ce toată lumea vrea să încerce.

— Zahăr? întrebă Magrat, din spatele ei.

— Trebuie să te naști nebun, pentru a fi rege, zise Granny.

— Poftim?

Granny se întoarse.

— Nu te-am auzit intrând. Ce spuneai?

— Vrei zahăr în ceai?

— Trei linguriță, răspunse pe dată Granny. Una dintre puținele pricini de nefericire din viața ei era că, în pofida tuturor strădaniilor, ajunsese în punctul de vârf al carierei sale cu un ten roșu ca mărul și cu toți dinții în gură. Nici un farmec din lume nu izbutise să convingă vreun neg să-și facă loc pe chipul său arătos, deși cam prelung, iar cantitățile

uriașe de zahăr pe care le consuma nu făceau decât să-i dea o energie nestăvilită. Consultase odată un vrăjitor, care-i explicase că asta se întâmpla din pricină că poseda un oarecare metabolism – asta, măcar, îi îngăduia să se simtă ușor superioară lui Nanny Ogg care, pesemne, nu văzuse niciodată așa ceva.

Supusă, Magrat turnă în ceașcă trei linguriță cu vârf. Ce frumos ar fi, se gândi ea, cu jale, dacă lumea ar mai spune din când în când și „mulțumesc”. Apoi observă coroana care, parcă, o privea fix.

— Simți și tu, așa-i? întrebă Granny. V-am spus-o, nu? Coroanele ispitesc!

— E groaznic.

— Nu, nu! Așa-i stă în fire, pur și simplu. Nu se poate abține.

— Dar asta-i magie!

— Așa-i stă în fire, repetă Granny.

— Încearcă să mă facă s-o pun pe cap, zise Magrat, căreia începuse să-i tremure mâna.

— Mda, chiar asta face.

— Dar am să mă țin tare, spuse Magrat.

— Evident, zise Granny, de pe chipul căreia – curios! – dispăruse dintr-odată orice expresie. Și Gytha ce face?

— Spală copilul, îi răspunse Magrat, cu gândurile aiurea. Dar cum să ascundem așa ceva? Ce s-ar întâmpla dac-am îngropa-o undeva, adânc de tot?

— S-ar găsi un hârciog care s-o scoată la lumină, răspunse în silă Granny. Sau vreun căutător de comori, sau așa ceva. Sau poate s-ar prinde în rădăcinile vreunui copac pe care să-l răstoarne furtuna, și-apoi ar fi găsită de cineva care s-ar gândi să vadă cum îi vine...

— Asta dacă n-ar fi puternic, așa ca noi, observă Magrat.

— Firește, firește, aprobă Granny, cercetându-și unghiilede la mâini. Cu toate că problema cu coroanele astea nu e când le încerci, ci când vrei să le dai jos.

Magrat o ridică și o răsuci pe toate părțile.

— Nici măcar nu prea aduce cu o coroană, zise.

— Multe coroane ai mai văzut la viața ta, nu? răspunse Granny. Te pricepi de minune, desigur.

— Am mai văzut. Am văzut unele care aveau mai multe podoabe și bucăți de stofă pe ele, zise sfidătoare Magrat. Asta-i doar o chestie mică și subțire...

— Magrat Garlick!

— Am văzut și știu! Pe când mă instruiam cu Goodie Whemper...

— odihneascăsenpace...

— ... odihneascăsenpace, obișnuiam să mergem în Razorback sau în Lancre de câte ori veneau artiștii ambulanți. Îi plăcea foarte mult teatrul. Și acolo au o sumedenie de coroane, cu toate că... – și făcu o mică pauză –... Goodie spunea că-s făcute din tablă, hârtie și alte cele.

Iar giuvaierurile sunt din sticlă. Dar arată mult mai bine și mai adevărate decât asta. Nu ți se pare ciudat?

— Adesea, cele care încearcă să arate ca alte cele, arată mai a alte cele decât alte cele. Toată lumea știe, zise Granny. Dar mie asta nu-mi place și nu cred că trebuie îngăduit. Și, mă rog, de-a ce se joacă oamenii ăia, cu atâtea coroane, în drumurile lor?

— Nu știi ce se-ntâmplă la teatru? întrebă Magrat.

Granny Weatherwax, care nu-și recunoștea niciodată ignoranța în nici o privință, răspunse fără șovăială:

— A, ba da. Deci e ceva de soiul *ăla,* vrei să zici?

— Goodie Whemper spunea că e o oglindă în care se reflectă realitatea, zise Magrat. Spunea că întotdeauna izbutea s-o înveselească.

— Așa o fi, spuse Granny, la nimereală. Măcar dacă se joacă așa cum trebuie. Și, ia spune, jucătorii ăștia de teatru sunt oameni buni?

— Cred că da.

— Și se tot plimbă de colo-colo, zici? întrebă Granny, gânditoare, cu ochii la ușa camerei pentru spălatul vaselor.

— Peste tot. Și-acum este o trupă în Lancre, din câte am auzit. N-am fost s-o văd pentru că, știi cum e, zise Magrat lăsând ochii în jos. Nu se cuvine ca o femeie să meargă singură într-un asemenea loc.

Granny încuviință. Era cu totul de acord cu astfel de principii, câtă vreme, firește, nimeni nu-i sugera c-ar trebui să le respecte și ea. Bătând darabana pe fața de masă a lui Magrat, zise:

— Bun. Și de ce nu? Du-te și spune-i Gythei să înfeșe bine copilul. A trecut mult de când n-am mai auzit un teatru bine jucat.

Ca de fiecare dată, Magrat era încântată. Teatrul nu era decât câteva bucăți de pânză pictată, o scenă din scânduri așternută peste butoaie și vreo șase banchete așezate în piața satului. În același timp însă, izbutise să se preschimbe în Castel, Altă parte a castelului, Același loc ceva mai târziu, Câmpul de luptă, iar acum devenise O bucată de drum dinafara Castelului. Ziua ar fi fost nemaipomenită, dacă n-ar fi existat Granny Weatherwax.

După ce-i sfredelise din priviri pe cei trei bărbați care alcătuiau orchestra, încercând să-și dea seama care din instrumente era teatrul, bătrâna vrăjitoare își îndreptase, în cele din urmă, atenția către scenă. Cu acest prilej, Magrat începuse să-și dea seama că existau anumite caracteristici fundamentale ale teatrului pe care Granny nu le prinsese încă. Acum tocmai se foia pe scaun, scoasă din fire.

— L-a ucis, șuieră ea. De ce stă toată lumea cu mâinile în sân? L-a ucis! Aici, de față cu toți!

Magrat se agăță cu disperare de brațul însoțitoarei sale, care se lupta să se ridice.

— Stai liniștită! șopti. Nu e mort!

— Adică mă faci mincinoasă, fato? se răsti Granny. Am văzut totul.

— Granny, uite cum stau lucrurile, nu e aievea, înțelegi?

Granny Weatherwax se liniști un pic, continuând însă să mormăie în sinea ei. Începea să simtă că lucrurile o luau razna. Pe scenă, un bărbat îmbrăcat într-un cearșaf rostea un monolog pătimaș. Granny ascultă cu mare atenție câteva clipe, apoi o înghionti pe Magrat în coaste.

— Acuma despre ce le zice? întrebă ea.

— Ne spune cât îi pare de rău că a murit celălalt, zise Magrat, apoi, încercând să schimbe subiectul, se grăbi să adauge: Multe coroane, nu?

Dar Granny nu se lăsă distrasă.

— Și-atunci de ce l-a mai omorât? întrebă.

— Păi, să vezi, e ceva mai complicat... zise Magrat, cu glas tremurat.

— E o rușine! sări Granny. Și leșul ăla amărât care zace acolo și nu-l ia nimeni!

Magrat îi aruncă o privire rugătoare lui Nanny Ogg, care mesteca un măr și studia scena cu interesul unui cercetător științific.

— Pare-mi-se, spuse aceasta din urmă, încet, pare-mi-se că totu-i o prefăcătorie. Ia uite, ăla încă respiră.

Ceilalți spectatori, care ajunseseră, între timp, la concluzia că aceste replici făceau parte din piesă, se întoarseră, până la ultimul, către leș. Leșul roși.

— Și ia priviți ce mai cizme, spuse Nanny pe un ton critic. Unui adevărat rege i-ar fi rușine cu cizme ca astea.

Leșul încercă să-și strecoare picioarele după un tufiș făcut din placaj.

Simțind, cine știe cum, că tocmai dobândiseră o mică izbândă împotriva acelor negustori de neadevăruri și viclenii, Granny se servi cu un măr din pungă și reîncepu să fie atentă. Magrat se mai liniști și ea, și încercă să se bucure de spectacol. Dar, după cum se va vedea, nu pentru mult timp. Plăcerea îi fu întreruptă de o voce:

— Și-acum, ce mai e?

Magrat oftă.

— Păi, îndrăzni ea, bărbatul *acesta* crede că *acela* e prințul, când de fapt *acela* e fata celuilalt rege, îmbrăcată în haine bărbătești.

Granny îl cântări pe actor pe toate părțile.

— Păi chiar e bărbat, zise. Are o perucă din paie. Și vorbește subțiratic.

Magrat se cutremură, știind câte ceva despre convențiile care funcționau în teatru. Tocmai de asta îi fusese frică. Granny Weatherwax avea niște Principii.

— Mda, dar, spuse ea cu tristețe, așa-i la Teatru. Vezi tu, toate femeile sunt jucate de bărbați.

— De ce?

— Femeile nu au voie pe scenă, răspunse Magrat cu glasul stins, apoi strânse pleoapele. Ciudat, dar de pe bancheta de alături nu se auzi nici o izbucnire, așa că îndrăzni să arunce o privire, cu coada ochiului. Granny nu făcea decât să mestece la nesfârșit aceeași bucată de măr, cu ochii țintă la ce se-ntâmpla pe scenă.

— Nu face tămbălău, Esme, spuse Nanny Ogg, care știa și ea despre Principiile lui Granny. Partea asta-i chiar bună. Pare-mi-se că începe să-mi placă.

Cineva o bătu pe Granny pe umăr, apoi se auzi un glas:

— Doamnă, vreți, vă rog, să vă scoateți pălăria?

Granny se întoarse încet, foarte încet, ca și cum ar fi fost acționată de niște motoare ascunse, și-i aruncă celui care vorbise o privire albastru-safir, de vreo sută de kilowați. Omul se ofili ca o floare și se prăbuși la loc, urmărit în permanență de ochii ei.

— Nu, zise Granny.

Celălalt cântări toate consecințele, apoi spuse:

— Bine.

Granny se întoarse la loc și le făcu semn actorilor, care se opriseră s-o urmărească.

— Ce vă holbați așa? mârâi ea. Dați-i bătaie.

— Ia o bomboană, îi zise Nanny Ogg, întinzându-i altă pungă.

În teatrul improvizat se lăsă din nou liniștea – nu se mai auzeau decât glasurile șovăielnice ale actorilor, care tot trăgeau cu ochiul la silueta zbârlită a lui Granny Weatherwax, atrași de zgomotul bomboanelor supte și plimbate fără încetare între fălci. Apoi, cu un glas pătrunzător care-l făcu pe un actor să-și scape sabia de lemn, Granny rosti:

— E unul acolo, într-o parte, care le tot șoptește!

— E sufleurul, zise Magrat. Le spune ce să zică.

— Păi, nu știu și ei?

— Cred că le mai fuge din minte, răspunse acru Magrat. Oare de ce?

Granny o înghionti pe Nanny Ogg.

— Și-acum ce se-ntâmplă? întrebă. Ce-i cu toți regii și oamenii ăia acolo?

— E un ospăț, nu vezi? îi explică, sigură pe sine, Nanny Ogg. Din cauza regelui mort, ăla cu cizmele, adică – numai că, dacă te uiți bine, o să-l vezi că acum face pe soldatul. Și toți vorbesc de cât de bun era și se întreabă cine l-a omorât.

— Zău? rosti sumbru Granny, plimbându-și privirea printre actori, în căutarea ucigașului.

Căzu puțin pe gânduri, întrebându-se ce să facă.

Apoi se ridică în picioare.

Cu șalul negru fluturându-i pe lângă trup precum aripile unui înger al răzbunării, sosit pentru a scăpa lumea de tot ce înseamnă neghiobie,

prefăcătorie și viclenie, ceva o făcea să pară mai masivă și mai impozantă ca de obicei. Arătându-l cu degetul, mânioasă, pe vinovat, strigă triumfătoare:

— Ăla a fost! L-am *văzutără* cu toții! El l-a omorât cu un pumnal!

Publicul plecă mulțumit. Una peste alta, fusese o piesă bună, deși nu foarte ușor de urmărit. Dar fusese teribil de caraghios când toți regii o luaseră la fugă, iar femeia în negru sărise în picioare și începuse să strige. Numai pentru asta și tot meritase să plătească bănuțul pe bilet.

Cele trei vrăjitoare rămăseseră singure la marginea scenei.

— Mă întreb cum de-i conving pe toți regii și seniorii ăia să vină încoace și să facă toate astea, zise Granny, pe un ton foarte firesc. Credeam că sunt mult mai ocupați să conducă sau ceva de genul acesta.

— Nu, îi răspunse, ostenită, Magrat. Cred că tot n-ai înțeles.

— Ei, lasă, că descâlcesc eu lucrurile, se răsti Granny, apoi se urcă pe scenă și dădu la o parte cortina din pânză de sac.

— Hei, tu! strigă. Tu ești mort!

Ghinionistul fost leș, care tocmai mânca un sandvici cu șuncă pentru a-și calma nervii, căzu pe spate de pe scăunelul pe care ședea. Granny lovi cu piciorul într-un tufiș. Vârful ghetei îi ieși prin partea cealaltă.

— Vedeți? spuse, adresându-se lumii întregi, cu o ciudată mulțumire în glas. Nimic nu-i adevărat! La urma urmei, totul e vopsea, bețe și hârtie.

— Pot să vă fiu de folos cu ceva, doamnele mele?

Era un glas sonor și armonios, care potrivea și rotunjea cu dibăcie, la locul său, până și cel din urmă diftong. Era un glas de culoare auriu-închis. Dacă și Creatorul multiversului ar fi avut glas, așa un glas ar fi avut. Exista, e drept, și un mic dezavantaj: nu era genul de glas care să poată fi folosit, spre exemplu, pentru a comanda cărbune. Cerut de acest glas, cărbunele s-ar fi preschimbat în diamant.

Aparent, posesorul său era un bărbat masiv și gras, cu chipul devastat de o mustață. Venele rozalii de pe obrajii săi alcătuiau harta unui oraș, și încă măricel; nasul i s-ar fi putut ascunde cu ușurință într-un castron cu căpșuni. Purta un surtuc zdrențuit și colanți plini de găuri, dar cu un așa aplomb, încât aproape că te convingea că robele sale de catifea și dantelă tocmai fuseseră duse la spălat. Într-o mână ținea un prosop – semn că era pe cale să-și dea jos machiajul de pe față.

— Pe dumneata te știu, zise Granny. Dumneata erai ucigașul. Sau, mă rog, așa părea, recunoscu, fără tragere de inimă, uitându-se chiorâș la Magrat.

— Îmi pare tare bine să vă văd. Întâlnirea cu adevărații cunoscători e mereu o plăcere. Olwyn Vitoller, la dispoziția dumneavoastră. Șeful acestei trupe de haimanale, zise bărbatul și, scoțându-și pălăria

mâncată de molii, îi făcu o plecăciune până în pământ. Și nu era atât un semn de respect, cât un exercițiu de topologie de cel mai înalt nivel. Pălăria se plimbă și se răsuci, descriind o serie de curbe complicate și sfârșind la capătul unui braț care ajunsese să se îndrepte spre cer. Între timp, un picior plecase undeva în spate, iar restul trupului se îndoi politicos până ce capul îi ajunse la înălțimea genunchilor lui Granny.

— Da, mă rog, zise aceasta, simțind că veșmintele îi deveniseră mai largi și mult mai călduroase.

— Și mie mi s-a părut că te-ai descurcat nemaipomenit, zise Nanny Ogg. Ai zbierat cu atâta eleganță cuvintele alea, de mi-am dat seama imediat că ești rege.

— Sper că nu v-am stricat spectacolul, spuse Magrat.

— Domniță dragă, răspunse Vitoller, pot oare să încep, măcar, să vă explic ce mare mulțumire este, pentru un sărman saltimbanc, să vadă că publicul a izbutit să treacă dincolo de stratul de vopsea, atingând spiritul care se ascunde în interior?

— Eu zic că ai putea, răspunse Granny. După părerea mea, domnule Vitoller, dumneata poți spune orice.

El își puse pălăria la loc pe cap și privirile li se întâlniră. Se cântăriră îndelung unul pe celălalt, ca doi profesioniști ce erau. Vitoller cedă primul, dar încercă să dea de înțeles că nu fusese vorba de o întrecere.

— Și-acum, zise el, spuneți-mi: cărui lucru îi datorez vizita a trei doamne atât de fermecătoare?

Și cu asta, câștigă partida. Granny rămase cu gura căscată. Nu s-ar fi descris niciodată altfel decât „în împrejurările date, destul de arătoasă”. Pe de altă parte, Nanny avea niște gingii ca de bebeluș și un chip ca o stafidă mică și uscată. Despre Magrat nu se putea spune, în cel mai bun caz, decât că era absolut comună, curățică și cu pieptul plat ca o scândură de călcat prevăzută cu două boabe de mazăre, cu toate că avea capul plin până la refuz de aiureli. Granny simțea ceva împrejur, ca o vrajă, dar nu din cele cu care era obișnuită. Era glasul lui Vitoller. Printr-un simplu proces de articulare, făcea ca lucrurile despre care vorbea să se transforme.

„Poftim, uită-te la astea două, își spuse, cum se umflă-n pene ca două fetișcane.” Apoi își dădu seama că și propria mână se ridicase către cocul bine strâns și tare ca fierul, pregătindu-se să-l mângâie, așa că se opri la timp și-și drese glasul, lăsând să se înțeleagă că avea ceva important de zis.

— Vrem să-ți vorbim, domnule Vitoller. Undeva, între patru ochi, adăugă, într-o șoaptă conspirativă, arătând înspre actorii care demontau decorurile și se țineau cât puteau mai departe de ea.

— Siguramente, doamnă dragă, răspunse bărbatul. Pe moment, am tras la reputatul caravanserai ce-l vedeți acolo.

Vrăjitoarele priviră împrejur. În cele din urmă, Magrat întrebă:

— Adică la cârciumă?

În Sala cea Mare a Castelului Lancre era frig și trăgea curentul, iar vezica noului șambelan era din ce în ce mai ostenită, cu fiecare clipă care trecea. El stătea în picioare și se foia neliniștit, sub privirile lui Lady Felmet.

— A da, zise. Sigur că avem și de-astea. Sumedenie.

— Și vrei să-mi spui că oamenii nu iau nici o măsură? întrebă ducesa.

— Poftim? clipi șambelanul.

— Oamenii le tolerează?

— Oh, da, firește, răspunse fericit șambelanul. Lumea crede că e semn de noroc să ai o vrăjitoare în sat. Pe cinstea mea, da.

— De ce?

Șambelanul șovăi. Ultima dată când apelase la o vrăjitoare o făcuse pentru că anumite probleme apărute în zona rectului transformaseră privata într-o cameră de tortură pe care trebuia s-o viziteze în fiecare zi. Vrăjitoarea îi dăduse un borcan cu alifie, datorită căruia lumea devenise un loc mai bun.

— Ajută la netezirea micilor asperități ale vieții, veni răspunsul lui.

— Ei, acolo de unde vin eu, vrăjitoarele nu sunt tolerate, spuse cu severitate ducesa. Și n-am de gând să le îngădui nici aici. Poftește și dă-ne adresele lor.

— Adresele, doamnă?

— Spune-ne unde trăiesc. Presupun că perceptorii dumitale știu de unde să le ia.

— Ah, îngăimă, trist, șambelanul.

Ducele, așezat pe tron, se plecă în față.

— Îndrăznesc să cred, spuse el, că își plătesc dările.

— N-aș spune că *plătesc,* înălțimea voastră, răspunse șambelanul.

Se lăsă tăcerea. În cele din urmă, ducele îl îmboldi.

— Atunci cum ai spune, omule?

— Ar fi mai corect să spunem că *nu plătesc,* înțelegeți? N-am considerat niciodată, adică, fostul rege n-a considerat... Ce mai, nu plătesc și gata.

Ducele își lăsă o mână pe brațul soției sale.

— Înțeleg, spuse el cu răceală. Ei, foarte bine. Poți pleca.

Ușurat, șambelanul își plecă ușor fruntea și se retrase de-a-ndăratelea din sală.

— Ca să vezi! zise ducesa.

— Chiar așa.

— Deci așa proceda familia ta când venea vorba de domnie, nu? Înseamnă că era, cu adevărat, o datorie pentru tine să-ți ucizi vărul. E limpede că a fost spre binele speciei, spuse ducesa. Cei slabi nu au dreptul să trăiască.

Ducele se cutremură, auzind-o cum îi pomenește întruna de ce făcuse. În general, nu era împotriva ideii de a omorî oameni sau de a le porunci altora să-i omoare și apoi să asiste la îndeplinirea ordinului. Însă uciderea unei rude era ceva de care nu puteai scăpa.

— Chiar așa, izbuti să rostească. Firește, pare-se că există multe vrăjitoare și s-ar putea dovedi complicat să le găsim pe cele trei care au fost acolo, noaptea.

— Asta n-are nici o importanță.

— Firește că nu.

— Ia măsuri.

— Da, iubirea mea.

Măsuri. Mai luase el măsuri și înainte. Când închidea ochii, îi apărea în față trupul care se prăvălea pe scări. Auzise, cumva, și o exclamație înăbușită de uimire, undeva, jos, în întunericul sălii? Fusese sigur că nu mai era nimeni acolo. Măsuri! Încercase să-și spele sângele de pe mâini. Își spusese că, dacă izbutea, ar fi fost ca și cum nu s-ar fi întâmplat nimic. Își frecase palmele iarăși și iarăși. Le frecase până ce începuse să strige de durere.

Granny nu se simțea în largul ei în localuri. Stătea țeapănă, adăpostindu-se în spatele paharului de Porto cu lămâie, ca și cum ar fi fost o pavăză împotriva ispitelor.

Pe de altă parte, Nanny Ogg tocmai dădea pe gât, cu mult entuziasm, cel de-al treilea pahar, iar Granny se gândi, posomorâtă, că o apucase binișor pe cărarea care, în cele din urmă, avea s-o ducă la momentul în care să danseze pe masă, expunându-și jupoanele și cântând „Ariciului însă nu-i poți face felul”.

Masa era plină de monede de aramă. Vitoller și soția sa ședeau, fiecare, într-un capăt, socotindu-le. Aducea cu o întrecere.

Granny se uită la doamna Vitoller, admirând-o cum aduna bănuții chiar de sub nasul soțului său. Părea o femeie inteligentă, care se purta cu bărbatul ei cam ca un dulău de stână cu mielul favorit. Granny cunoștea suișurile și coborâșurile vieții conjugale doar de la distanță, așa cum vede un astronom suprafața unei planete stranii și îndepărtate, dar tot ajunsese să-și dea seama că femeia care-i era soție lui Vitoller trebuia să fie o persoană foarte specială, cu rezerve inepuizabile de răbdare, capacități organizatorice și degete agile.

— Doamnă Vitoller, întrebă ea în cele din urmă, îmi permiteți să vă întreb dacă unirea domniilor voastre a fost binecuvântată cu rod?

Cei doi o priviră nedumeriți.

— Adică... începu Nanny Ogg.

— Nu-i nevoie, înțeleg, spuse încet doamna Vitoller. Nu. Am avut cândva o fetiță.

Se lăsă o tăcere apăsătoare. Câteva clipe, până și Vitoller, care nu-și lua ochii de la grămăjoara de monede din fața lui, le apăru ca un simplu om, micuț și mult mai bătrân.

— V-am întrebat din pricina acestui copilaș, spuse Granny, arătând către pruncul din brațele lui Nanny Ogg. Are nevoie de-un cămin.

Cei doi Vitoller rămaseră pe gânduri. Apoi bărbatul oftă.

— Asta-i nu-i o viață potrivită pentru un copil, răspunse el. Mereu pe drumuri. Alte și alte orașe. Nici un pic de răgaz pentru școală, care, din câte am auzit, este foarte importantă în zilele noastre...

Și totuși, nu-și întoarse privirile. Iar doamna Vitoller întrebă:

— De ce are nevoie de un cămin?

— Pentru că nu are, răspunse Granny. Nu are un cămin în care să fie bine primit.

Tăcerea se prelungi, până ce doamna Vitoller spuse:

— Iar domniile voastre, care ne cereți asta, ce fel de legătură aveți cu el?

— Îi suntem nașe, răspunse iute Nanny Ogg, iar Granny se simți ușor stânjenită. Ei nu i-ar fi trecut niciodată prin minte una ca asta.

Distrat, Vitoller muta de colo-colo monedele pe care le avea în față. Soția lui se întinse peste masă și-i atinse mâna. Se priviră în ochi fără să-și spună nimic. Granny se uită în altă parte. Era foarte pricepută în arta de a citi pe chipuri, dar erau și momente în care prefera să nu o facă.

— Vai, banii nu-s prea mulți... începu Vitoller.

— Dar au s-ajungă, spuse nevastă-sa, sigură pe ea.

— Da, cred că da. Primim cu mare drag să avem grijă de el.

Granny încuviință din cap, apoi băgă mâna în adâncurile mantiei și, după ce căută o vreme, scoase la iveală o pungă de piele pe care o răsturnă pe masă. Era acolo mult argint și chiar câteva monede mici de aur.

— Suma asta ar trebui să v-ajungă pentru... – și căută cuvintele potrivite – scutece și alte cele. Hăinuțe și restul. Și ce-o mai fi.

— O să și prisosească, zic eu, răspunse Vitoller cu glasul stins. De ce nu ne-ați pomenit mai devreme?

— Dacă ar fi trebuit să vă cumpăr, înseamnă că nu meritați prețul.

— Dar nu știți absolut nimic despre noi! spuse doamna Vitoller.

— Nu știm, așa-i? îngână liniștită Granny. Sigur că ne-ar face plăcere să auzim cum îi merge. Ne-ați putea trimite scrisori sau alte cele. Dar cred c-ar fi mai bine să nu mai vorbiți despre ce s-a-ntâmplat astăzi, după ce plecați din sat. Mă înțelegeți? E pentru binele copilului.

Doamna Vitoller le privi pe cele două bătrâne.

— Mai e ceva la mijloc, nu-i așa? În spatele poveștii ăsteia se ascunde ceva important.

Granny șovăi, apoi încuviință.

— Dar nu ne-ar face bine deloc să aflăm despre ce e vorba?

O altă încuviințare. Apoi, Granny se ridică, tocmai în clipa în care intrară și alți actori, rupând vraja. Actorii aveau obiceiul de a ocupa întreg spațiul din preajma lor.

— Mai am și alte lucruri de pus în ordine, spuse ea. Vă rog să mă iertați.

— Dar cum îl cheamă? întrebă Vitoller.

— Tom, răspunse Granny, fără să șovăie aproape deloc.

— John, zise și Nanny. Schimbară între ele o privire. Granny câștigă.

— Tom John, spuse ea ferm, apoi ieși cu pași mari.

Afară se întâlni cu Magrat, care de-abia mai putea respira de emoție.

— Am găsit o cutie, îi spuse aceasta. Avea în ea coroane și tot felul de alte lucruri. Așa că am pus-o și pe a noastră, după cum mi-ai zis, la fund de tot.

— Foarte bine, zise Granny.

— Arăta foarte sărăcăcioasă, pe lângă celelalte.

— Nu ți-am spus? comentă Granny. Te-a văzut cineva?

— Nu, erau cu toții prea ocupați, dar... șovăi Magrat, apoi roși.

— Haide, fato, spune!

— Tocmai când plecam, un bărbat s-a apropiat și m-a ciupit de fund, zise Magrat, apoi se făcu roșie ca focul și-și astupă gura cu palma.

— Nu, zău! zise Granny. Și-apoi?

— Și-apoi, și-apoi...

— Da?

— Mi-a spus, mi-a spus...

— Ce ți-a spus?

— Mi-a spus: „Hei, frumoaso, ce faci diseară?”

Granny medită o vreme, apoi răspunse:

— Bătrâna Goodie Whemper nu prea ieșea din casă, așa-i?

— Suferea cu piciorul, știi bine, zise Magrat.

— Dar te-a învățat totul despre moșit și alte cele?

— Aa, asta da, zise Magrat. Am făcut-o de multe ori.

— Mda, dar... Granny șovăi, bâjbâind pe un teritoriu care nu-i era cunoscut – nu ți-a vorbit niciodată despre ceea ce s-ar putea numi... *precedente.*

— Poftim?

— Ei, știi tu, zise Granny, cu o undă de deznădejde în glas. Despre bărbați, de pildă.

Magrat părea pe punctul de a izbucni în lacrimi.

— Ce-i cu ei?

La viața ei, Granny Weatherwax făcuse multe lucruri neobișnuite, și îi era greu să dea înapoi în fața unei provocări. De data asta însă, o făcu.

— Cred, răspunse ea neajutorată, că ar fi bine să o iei pe Nanny Ogg la o parte, cândva, și să schimbi două vorbe cu ea. Și încă repede.

De pe fereastra din spatele lor se auzi un hohot de râs ascuțit, clinchet de pahare și un glas subțirel, cântând: „.. Și chiar cu girafa, de-ți iei scăunelul. Ariciului, însă...”

Granny nu ascultă mai departe.

— Totuși, nu chiar acum, îi mai spuse lui Magrat.

Trupa se porni la drum cu vreo câteva ceasuri înainte de apus. Erau patru căruțe cu coviltir, care se îndreptau hurducăindu-se pe drumul ce ducea spre câmpiile Sto și spre marile orașe. În Lancre exista o lege conform căreia toți saltimbancii, scamatorii și alți potențiali criminali erau siliți să plece din oraș până la amurg; la drept vorbind, asta nu supăra pe nimeni, întrucât orășelul nu avea cine știe ce ziduri și nimeni nu se supăra dacă diverse persoane se strecurau înapoi, după lăsarea serii. Numai aparențele contau.

Vrăjitoarele urmăreau totul din căsuța lui Magrat, folosindu-se de străvechiul glob verde de cristal al lui Nanny Ogg.

— Ar cam fi timpul să aflăm cum să facem să mai și auzim câte ceva, mormăi Granny, scuturând globul și făcând ca imaginea să se vălurească.

— A fost foarte ciudat, zise Magrat. În căruțele alea. Ce de lucruri aveau! Copaci de hârtie, tot felul de costume și... începu să-și fluture brațele – mai era și un tablou mare cu un ținut din străinătate, cu tot felul de temple și alte cele, făcut sul. Era minunat!

Granny mârâi.

— Mi se pare uluitor cum de toți oamenii ăia s-au preschimbat în regi și alte personaje. Ție nu? A fost ca o vrajă.

— Magrat Garlick, tu auzi ce spui? Erau doar niște hârtii vopsite. Se vedea cu ochiul liber.

Magrat dădu să spună ceva, se gândi puțin la cearta care avea să urmeze și tăcu.

— Nanny unde-i? întrebă.

— S-a întins pe pajiște, răspunse Granny. Se simte cam amețită.

Iar de afară se auziră zgomotele scoase de Nanny Ogg, care se simțea cu adevărat cam amețită. Magrat oftă.

— Știi, continuă ea, dacă tot îi suntem nașe, trebuia să-i fi dăruit fiecare câte ceva. Așa-i obiceiul.

— Ce spui acolo, fato?

— Se obișnuiește ca trei vrăjitoare bune să-i dăruiască fiecare pruncului câte ceva. De pildă, frumusețe, înțelepciune și fericire. Așa se făcea pe vremuri, adăugă încăpățânată Magrat.

— Aha, pe când cu căsuțele de turtă dulce și celelalte, răspunse cu dispreț Granny. Roți de tors, dovleci și spini de trandafiri care te

înțeapă în deget și altele asemenea. Nu m-am împăcat niciodată cu astea, încheie, lustruind gânditoare globul.

— Da, numai că... zise Magrat. Granny ridică ochii. Asta era Magrat și gata. Avea capul plin numai cu dovleci. Pentru un capăt de ață, era gata să devină nașa oricui. Dar, la urma urmei, avea un suflet bun. Era blândă cu animăluțele cu blană. Era genul de om care-și făcea probleme pentru puișorii de pasăre căzuți din cuib.

— Mă rog, dacă așa vrei tu, mormăi Granny, mirată de propriile-i cuvinte, apoi își flutură brațul pe deasupra imaginii căruțelor care se legănau pe drum. Ei, ce să fie – avere, frumusețe?

— Păi, banii nu înseamnă nimic, iar dacă va semăna cu taică-său, va fi îndeajuns de chipeș, răspunse Magrat, devenită dintr-odată serioasă. Ce zici de înțelepciune?

— Pe asta va trebui s-o dobândească singur, zise Granny.

— Vedere ascuțită? Voce plăcută?

De afară se auzi glasul spart, dar plin de entuziasm al lui Nanny Ogg care striga către cerul nopții că „Toiagul de mag are-un capăt umflat”.

— Astea nu-s importante, spuse tare Granny. Aici e nevoie de mintologie, înțelegi? Nu de prostii de-astea despre frumusețe și avere – astea n-au nici o valoare. Oricum, ai face bine să te duci după Nanny, ținând cont că obiceiul este să fim trei, adăugă, întorcându-se iarăși către glob și fluturându-și brațul, fără prea multă tragere de inimă.

Mai trecu un timp până ce Nanny să ajungă și ea înăuntru, cu puțin ajutor, și să afle cum stăteau lucrurile.

— Trei daruri, da? zise ea. N-am mai făcut asta de când eram tinerică. Ce amintiri... Ce faci?

Magrat se tot agita prin cameră, aprinzând lumânări.

— Păi, trebuie să creăm o atmosferă de vrajă. Așa se cuvine, le explică ea. Granny ridică din umeri, dar, în ciuda unei asemenea provocări, nu comentă nimic. Fiecare vrăjitoare făcea cum credea de cuviință, iar aici se aflau la Magrat acasă.

— Deci, ce să-i dăruim? întrebă Nanny.

— Tocmai discutam, răspunse Granny.

— Știu eu ce-o să-și dorească, zise Nanny, apoi făcu o propunere, întâmpinată cu o tăcere de gheață.

— Nu prea văd la ce i-ar folosi, spuse în cele din urmă Magrat. N-ar fi cam stânjenitor?

— Când o să crească, o să ne mulțumească, ascultă-mă pe mine, zise Nanny. Primul meu soț mereu spunea...

— Cred că, în general, se practică darurile mai puțin... fizice, o întrerupse Granny, sfredelind-o cu privirea. Mereu te bagi și strici totul, Gytha. Nu înțeleg de ce trebuie...

— Măcar eu pot spune că știu despre ce... începu Nanny.

Ambele replici se transformară în bombăneli înfundate. Se lăsă o tăcere lungă și apăsătoare.

— Poate, începu Magrat, cu o veselie forțată, ar fi mai bine să mergem fiecare pe la căsuțele noastre și să facem cum credem că-i mai bine. Înțelegeți. Fiecare pe cont propriu. A fost o zi lungă și suntem cam obosite.

— Foarte bine, spuse ferm Granny și se ridică. Haide, Nanny Ogg, se răsti ea. A fost o zi lungă și suntem cam obosite.

Magrat le auzi ciondănindu-se, în timp ce coborau poteca. Se simțea tristă. Se așeză printre lumânările colorate, ținând în mână o sticluță în care se afla o licoare cu mari proprietăți taumaturgice, pe care o comandase de la un magazin cu articole magice din îndepărtatul Ankh-Morpork. De multă vreme tot voia s-o încerce. Îi trecu prin cap că, din când în când, oamenii ar fi putut fi ceva mai înțelegători...

Rămase cu privirile ațintite asupra globului.

Una peste alta, putea să înceapă ea.

— Să se împrietenească ușor, șopti. Nu era cine știe ce, firește, dar era ceva ce ei îi lipsise dintotdeauna.

Șezând de una singură în bucătărie, cu uriașul său motan încolăcit în poală, Nanny Ogg își turnă un păhăruț pentru noapte. Parcă plutea în ceață și tot nu reușea să-și amintească strofa a șaptesprezecea a cântecului cu Ariciul. Era ceva despre capre, asta știa, dar cuvintele în sine îi scăpau. Timpul făcea memoria să se tocească.

— La naiba, ce-i trebuie lui e o memorie bună, spuse ea. Să nu uite niciodată cuvintele.

Iar Granny Weatherwax, străbătând cu pași mari pădurea, în miez de noapte, se înveli mai strâns cu șalul și căzu pe gânduri. Fusese într-adevăr o zi lungă și plină de probleme. Cel mai rău fusese cu teatrul. Tot felul de oameni care se dădeau drept alții, tot felul de întâmplări care nu erau aievea, peisaje pe care le puteai străpunge cu vârful piciorului... Ei, una, îi plăcea să știe exact unde se afla. Nu se împăca deloc cu ceea ce văzuse, fără discuție. I se părea că lumea se schimba mereu.

Înainte nu se schimba chiar așa. Asta o tulbura.

Mergea repede prin beznă, cu pasul sigur al uneia care știa măcar un lucru: în pădure, în acea noapte umedă și răcoroasă, se găseau ființe stranii și înfricoșătoare – în speță, ea însăși.

— Îi doresc să poată fi oricine vrea el, rosti Granny. Ăsta-i lucrul cel mai important pe lume.

Precum cei mai mulți oameni, și vrăjitoarele sunt ușor dislocate în timp. Deosebirea este că ele ajung să-și dea întrucâtva seama de asta, și le și folosește. Trecutul îl respectă pentru că o parte din ele trăiește încă acolo, ba mai pot și să întrezărească umbrele pe care viitorul le aruncă înaintea lor.

În adâncul sufletului, Granny simțea conturul viitorului – era plin de pumnale.

Totul începu a doua zi dimineață la cinci. Patru bărbați străbătură călare pădurile de lângă căsuța lui Granny, își priponiră caii undeva la depărtare și se strecurară, cu foarte multă grijă, prin cețuri. Sergentul care îi conducea nu era deloc împăcat cu misiunea sa. Se trăgea chiar din munții Vârfu Berbecului și nu prea știa cum ar trebui să procedeze când arestezi o vrăjitoare. De un singur lucru era convins: vrăjitoarei însăși, gândul arestării nu avea cum să-i fie pe plac. Iar lui nu-i era pe placul gândul de a călca pe bătături o vrăjitoare. Și oamenii pe care-i luase cu el erau din partea locului. Aceștia îl urmau îndeaproape, gata să se ascundă în spatele lui la primul semn că le-ar fi ieșit în cale altceva decât un copac.

Prin ceață căsuța lui Granny se vedea ca o ciupercă uriașă. Grădina, nu foarte bine îngrijită, părea să freamăte, chiar și fără vânt. Erau acolo plante care nu se mai găseau nicăieri în munți, ale căror rădăcini sau semințe fuseseră aduse de negustători, cale de cinci mii de mile, iar sergentul ar fi fost în stare să jure că una sau două tulpinițe tocmai se întorseseră către el. Se cutremură.

— Și acu', dom' sergent?

— Acu' ne... ne răsfirăm, răspunse. Da. Ne răsfirăm. Asta o să facem.

Se strecurară, cu foarte multă grijă, prin ierburile înalte. Sergentul se ghemui în spatele unui buștean, apoi zise:

— Așa. Foarte bine. În linii mari, ați prins ideea. Acu' hai să ne răsfirăm iarăși, de data asta fiecare în altă parte.

Oamenii mormăiră, oarecum nemulțumiți, dar apoi dispărură în ceață. Sergentul le îngădui câteva minute să-și ocupe pozițiile, apoi spuse:

— Bun. Și-acum...

Se opri.

Se întrebă dacă avea curajul să ridice glasul, apoi se hotărî să n-o facă.

Se ridică, își scoase coiful, în semn de respect, și se prelinse prin iarba umedă către ușa din spate. Ciocăni foarte încet...

După ce așteptă câteva secunde, își înfundă la loc coiful pe cap și veni să spună: „Nu-i nimeni acasă. Fir-ar să fie", apoi dădu să plece, cu pași mari.

Ușa se deschise, foarte încet și cu un scârțâit cât se poate de puternic. Un asemenea zgomot nu indica, pur și simplu, că rămăsese neglijată multă vreme – dimpotrivă, că vreme de câteva săptămâni, cineva avusese grijă să pună apă fierbinte pe balamale. Sergentul se opri, apoi se întoarse pe călcâie, foarte ușor, încercând să-și miște cât mai puțini mușchi cu putință.

Fu nedumerit, văzând că în ușă nu era nimeni. Din câte știa el, ușile nu se deschideau singure.

Tulburat, își drese vocea. Apoi Granny Weatherwax spuse, undeva foarte aproape de urechea lui:

— Nu-mi place tusea asta. Bine-ai făcut să vii să mă vezi.

Sergentul ridică ochii spre ea, cu o expresie de recunoștință dementă.

— Ăăă, zise el.

— Poftim? Ce-a făcut? întrebă ducele.

Sergentul rămăsese cu privirile ațintite undeva în dreapta jilțului său.

— Mi-a oferit o ceașcă de ceai, să trăiți, răspunse.

— Și oamenilor pe care-i aveai cu tine?

— Și lor, să trăiți.

Ducele se ridică din jilț și-și lăsă mâinile pe umerii sergentului, apărați de zale aproape ruginite. Era prost dispus. Își petrecuse jumătate din noapte spălându-și mâinile. I se mai păruse și că cineva îi tot șoptea ceva la ureche. La micul dejun i se servise păsatul prea sărat, cu un măr copt în el, iar bucătarul se afla și acum undeva în bucătărie, pradă unei crize de nervi. Se vedea că ducele era foarte iritat, pentru că se arăta mult prea politicos. Era genul de om care devine din ce în ce mai plăcut pe măsură ce îl lasă nervii, ajungându-se la un moment în care un răspuns precum „Mulțumesc frumos” capătă ascuțișul ghilotinei.

— Sergent, zise el, plimbându-se încet, împreună cu interlocutorul său.

— Să trăiți?

— Poate că poruncile pe care ți le-am dat nu au fost clare, rosti ducele, cu glasul înșelător de blând.

— Să trăiți?

— Cum să zic, poate că te-am indus în eroare. Am vrut să-ți poruncesc să-mi aduci o vrăjitoare, în lanțuri – dacă altfel nu se poate. Și, cine știe, pesemne că de fapt ți-am spus: „Du-te să bei o ceașcă de ceai”. Ia spune, așa a fost?

Sergentul căzu pe gânduri. Până în acest moment, nu prea avusese parte de sarcasm în viața lui. Din experiența de până acum, oamenii pe care-i enerva obișnuiau să urle la el și, din când în când, să arunce cu bețe.

— Nu, să trăiți, răspunse.

— Și-atunci, de ce n-ai făcut ce ți-am cerut?

— Să trăiți?

— Pesemne că a rostit ceva cuvinte magice, nu? Am auzit eu cum fac vrăjitoarele, spuse ducele, care-și petrecuse noaptea dinainte citind, până ce mâinile bandajate ajunseseră să-i tremure prea tare, câteva

dintre cele mai palpitante tratate dedicate subiectului[3]. Pesemne că te-a amăgit cu iluziile unor plăceri neîngăduite, la care oamenii de rând nici măcar nu trebuie să viseze, și cu taine diavolești care te-au purtat până în străfundurile patimilor unui muritor.

Ducele se așeză și începu să-și facă vânt cu batista.

— Domnule, s-a-ntâmplat ceva? întrebă sergentul.

— Poftim? A, nu, nimic, nimic.

— Am observat că v-ați înroșit tot.

— Nu schimba subiectul, rogu-te, se răsti ducele, izbutind să-și mai recapete stăpânirea de sine. Recunoaște – v-a ispitit cu plăceri neîngăduite, cunoscute numai celor versați în amorul carnal, nu-i așa?

Sergentul luă poziția de drepți, cu privirea ațintită înainte.

— Nu, să trăiți, răspunse, ca unul care era gata să glăsuiască adevărul, fie ce-o fi. Mi-a oferit o turtă.

— O turtă?

— Da, să trăiți. Cu coacăze.

Felmet rămase stană de piatră, luptându-se să-și recapete echilibrul interior. În cele din urmă, reuși să rostească următoarele:

— Și oamenii tăi ce-au făcut?

— Au mâncat și ei câte o turtă. În afară de tânărul Roger, care, să trăiți, n-are voie fructe, că are ceva probleme.

Ducele se lăsă pe spate, în firida de lângă fereastră, și-și duse mâinile la ochi. „Soarta mea era să domnesc undeva la câmpie, se gândi, acolo unde totul e plat și vremea e altfel decât aici și unde trăiesc oameni care nu par crescuți din aluat. Acum să vezi: o să-mi comunice și ce-a mâncat Roger, ăsta.”

— El, să trăiți, a primit un biscuit.

Ducele își aruncă privirea pe fereastră, către copaci. Era supărat. Era supărat din cale-afară. Numai că, după douăzeci de ani din viață alături de Lady Felmet, învățase să-și țină în frâu nu doar sentimentele, ci și instinctele, astfel încât nu se dădu de gol prin nici un gest, cât de mic. Unde mai pui că, din adâncurile întunecate ale minții sale răsărise un sentiment pentru care, până acum, nu avusese răgaz. Curiozitatea își arăta colții.

Ducele reușise să se descurce binișor în viață fără să acorde prea multă importanță curiozității. Această trăsătură de caracter nu se bucura de mare prețuire în rândurile aristocrației. Din câte observase el, era mult mai bine să mizeze pe cartea siguranței. Cu toate acestea, se gândi că și curiozitatea putea să folosească la ceva, din când în când.

Sergentul rămăsese în poziție de drepți, netulburat, ca unul care își aștepta ordinele și se simțea pregătit să rămână pe loc până ce deriva continentelor l-ar fi silit să se deplaseze. Își petrecuse mulți ani din

[3]Scrise de vrăjitori, care sunt celibatari şi au parte de tot felul de idei creţe, pe la patru dimineaţa. (n.a.)

viață în slujba regelui din Lancre, fără să crâcnească – și asta se vedea. Trupul său își păstra poziția de drepți. Însă în ciuda tuturor eforturilor sale, stomacul luase pe loc repaus.

Privirea ducelui se opri asupra Nebunului, care ședea pe un scăunel alături de tron. Silueta gheboșată își ridică ochii, fără nici o tragere de inimă, apoi scutură din cap, făcându-și clopoțeii să clincăne slab.

Ducele se hotărî. Din experiența lui, calea progresului presupunea identificarea punctelor slabe. Încercând să-și alunge din minte gândul că printre acestea se numărau și rinichii fostului rege, aflat undeva, în susul unei scări întunecate, își îndreptă atenția către treburile mai la-ndemână.

... mână. Frecase și frecase, și tot degeaba. În cele din urmă coborâse în pivniță și împrumutase de la călău un burete de sârmă, cu care frecase și iarăși frecase – dar, din nou, fără rezultat. Dimpotrivă, fusese și mai rău. Cu cât freca mai tare, cu atât se zărea mai mult sânge. Se temea să nu înnebunească...

Făcând un efort, alungă gândul undeva, în străfundurile minții sale. Puncte slabe. Asta era. Iar Nebunul aducea de la o poștă a punct slab.

— Sergent, poți pleca.

Să trăiți, rosti sergentul și se retrase, țeapăn.

— Nebunule!

— Bună însoțire, stăpâne... rosti, nervos, Nebunul, scoțând în pripă un tril din mandolina de care era nedespărțit și pe care-o ura.

Ducele se așeză pe tron.

— M-am însoțit deja de ceva vreme, și încă extrem de bine, răspunse. Sfătuiește-mă, Nebunule.

— Pe cinstea mea, unchiule... începu Nebunul.

— Ține cont că nu suntem rude. Sunt sigur că nu mi-ar fi scăpat una ca asta, zise Seniorul Felmet, aplecându-se până ce vârful nasului îi ajunse foarte aproape de chipul transfigurat al Nebunului. Dacă-ți mai începi replicile cu „unchiulețule”, „pe cinstea mea” sau „bună însoțire”, o să-ți pară rău.

Nebunul rămase un pic pe gânduri, mișcându-și buzele fără să scoată vreun sunet, apoi răspunse:

— Dar „Cu voia-ți” cum vi se pare?

Ducele știa când era momentul să mai lase de la el.

— Asta, dinspre mine, merge, spuse. Așa că poți să-i dai înainte. Dar fără alte giumbușlucuri. Ia spune, băiete, de când ai ajuns Nebun? adăugă, rânjind a încurajare.

— Cu voia-ți, conașule...

— Conașule? îl întrerupse ducele, ridicând brațul. Hmmm... una peste alta, mai bine nu.

— Cu voia-ți, cona... stăpâne, zise Nebunul, înghițind în sec, de spaimă. De când mă știu, să trăiți. De șaptesprezece ani în slujba

tărtăcuței – de când eram un băietan. La fel ca tata. La fel ca unchiașul meu. La fel ca bunicul, la vremea lui. La fel ca...

— Adică te tragi dintr-un neam întreg de Nebuni?

— Așa-i obiceiul familiei, să trăiți, răspunse Nebunul. Cu voia-ți, adică.

Ducele zâmbi din nou, iar Nebunul se neliniști, zărind atâția dinți.

— Ești de pe-aici, nu-i așa? întrebă ducele.

— Bună însoț... Da, stăpâne.

— Asta înseamnă că știi totul despre credințele localnicilor și alte cele.

— Mda, cred că da. Cu voia-ți.

— Bun. Și unde dormi tu, Nebunule dragă?

— În grajd, stăpâne.

— De-acum înainte ai să dormi pe coridor, în fața iatacului meu, zise generos ducele.

— Vai de mine!

— Și-acum, spuse ducele, revărsându-și peste Nebun glasul dulce ca sosul de melasă peste budincă, te rog să-mi povestești despre vrăjitoare...

În noaptea aceea, Nebunul se cuibări pe maiestuoasele lespezi din coridorul răcoros – în locul grămezilor de paie călduroase și comode din grajd.

„Asta-i o nebunie, își spuse. Pe buna însoțire, ce nebunie!”

Și adormi iepurește, cufundându-se într-un soi de vis în care o siluetă tulbure tot încerca să-l facă s-o observe, fără să mai dea prea multă atenție lui Felmet și doamnei sale, ale căror glasuri răsunau de dincolo de ușă.

— E drept că nu prea se mai simte curentul, recunoscu, fără voia sa, ducesa.

Ducele se lăsă pe spate în fotoliu și-i zâmbi.

— Ei bine, și vrăjitoarele? întrebă ea.

— Pare-se, iubirea vieții mele, că șambelanul a avut dreptate și că vrăjitoarele i-au fermecat pe toți oamenii de rând. Sergentul s-a întors cu mâna goală.

Cu mâna... Gândul nepotrivit îl făcu să se poticnească.

— Atunci trebuie să-l trimiți la moarte, răspunse ea, fără să clipească. Drept pildă pentru ceilalți.

— Dacă o apucăm pe calea asta, dragă, o să ajungem până la urmă să-i poruncim ultimului soldat să-și taie beregata, drept pildă pentru sine însuși. Că veni vorba, adăugă el, fără să ridice glasul, mi s-a părut că zăresc ceva mai puțin slujitori decât de obicei. Știi bine că, în mod normal, nu m-aș băga...

— Atunci așa să faci, se răsti ducesa. De gospodărie mă ocup eu. Și nu suport lenea.

— Sunt convins că te pricepi mai bine ca mine, dar...

— Și cu vrăjitoarele ce facem? Ai de gând să stai cu mâinile în sân și să lași necazurile să se-nmulțească împrejurul tău? Să le îngădui vrăjitoarelor să te sfideze? Dar coroana?

Ducele ridică din umeri și răspunse:

— A ajuns pe fundul râului, fără îndoială.

— Dar pruncul? Le-a fost dăruit vrăjitoarelor? Oare se mai practică jertfele de sânge?

— Din câte înțeleg, nu, zise ducele, la care soția sa păru ușor dezamăgită. Vrăjitoarele astea... continuă el. Am ajuns să cred că i-au fermecat pe oamenii de rând.

— Păi, firește că...

— Nu, nu, nu-i vorba de magie aici. S-ar zice că se bucură de mult respect. Se ocupă de leacuri și alte cele. E destul de ciudat. Pentru oamenii de la munte, par să fie o pricină de teamă, dar și de mândrie. S-ar putea să se dovedească destul de greu să pornim la luptă împotriva lor.

— Mai că-mi vine să cred că te-au fermecat și pe tine, spuse ducesa, pe un ton sumbru.

Într-adevăr, ducele chiar se simțea curios. Puterea exercitase dintotdeauna asupra lui o bizară fascinație – tocmai de-aceea se însurase cu ducesa. Rămase cu privirea ațintită asupra focului.

— Și înțeleg, comentă ducesa, care recunoscuse zâmbetul prevestitor de rele, că-ți și place asta, nu-i așa? Ideea primejdiei... Mi-aduc aminte de vremea când ne-am căsătorit. De toate șmecheriile alea cu funii noduroase...

Ajunsă aici, plesni din degete drept în fața ducelui, a cărui privire se rătăcise în depărtări. El tresări.

— Nicidecum! strigă.

— Atunci ce-ai de gând să faci?

— Să aștept.

— Să aștepți?

— Și să cuget. Răbdarea e o calitate.

Ducele se lăsă pe spate. Pe buze i se așternu un zâmbet care și-ar fi putut petrece un milion de ani șezând pe o stâncă, în bătaia soarelui. Apoi începu să-i tresară un mușchi – undeva, sub ochi – iar bandajul de la mână i se umplu de sânge.

Și veni iarăși vremea ca luna plină să încalece pe spinarea norilor.

Granny Weatherwax hrăni și mulse caprele, stinse focul, acoperi oglinda cu o cârpă și-și luă coada de mătură de după ușă. Ieși, încuie ușa din spate, apoi atârnă cheia în cui, în privată.

Era mai mult decât îndeajuns. În întreaga istorie a vrăjitoriei din munții Vârfu Berbecului, se întâmplase o singură dată ca un hoț să vină

la furat în casa unei vrăjitoare, care, după aceea, îl pedepsise în felul cel mai cumplit cu putință[4].

Granny încălecă pe coada de mătură și mormăi câteva cuvinte, fără prea mare convingere. Mai încercă o dată, de două ori, apoi se dădu jos, meșteri puțin la curele și dădu iarăși să pornească. La un capăt al bățului apăru o scânteie firavă care însă se stinse repede.

— Fir-ar să fie, spuse ea cu voce înceată.

Privi cu multă grijă în jur, ca nu cumva să fie zărită. Nu era nimeni pe acolo, în afara unui viezure ieșit să-și caute hrana, care, auzind pașii ce veneau în fugă, se ridică din tufișuri și o văzu pe Granny năpustindu-se pe potecă, ținând strâns coada de mătură pe lângă corp. În cele din urmă, magia aprinse, iar vrăjitoarea izbuti, cu chiu cu vai, să se cațere pe mătura și să se înalțe pe cerul nopții, la fel de grațioasă ca o rață ciungă.

De deasupra copacilor răsună un blestem la adresa tuturor meșterilor pitici.

Cele mai multe vrăjitoare preferau să locuiască în căsuțe singuratice, cu tradiționalele hornuri răsucite și acoperișuri din stuf printre care prindeau rădăcini buruienile. Și Granny Weatherwax era de acord – n-avea nici un sens să fii vrăjitoare dacă nu o și arătai. Lumea trebuia să știe!

Lui Nanny Ogg nu-i păsa prea tare de ce știa lumea și, cu atât mai puțin, de ceea ce gândea, așa că își alesese să locuiască într-o căsuță nou-nouță, bine înzestrată și înghesuită, undeva în centrul orașului Lancre, dar și în inima unui regat a cărui stăpână absolută era chiar ea. Numeroasele sale fiice și nurori veneau cu schimbul să-i gătească și să-i facă curățenie. Înăuntru, unde vedeai cu ochii, erau obiecte de lux, aduse de acei membri ai neamului ei care călătoriseră peste hotare. Fiii și nepoții aveau grijă să aibă mereu lemne din belșug, ca acoperișul să fie bine îngrijit și coșul de fum să nu se înfunde. Dulapul cu băuturi era întotdeauna plin, iar punga de tutun atârnată de balansoar – încărcată până la refuz. Deasupra căminului atârna o pirogravură uriașă: MAMA. De-a lungul istoriei, nici un tiran nu izbutise vreodată să instaureze un asemenea despotism.

Nanny Ogg avea și un motan uriaș, cenușiu, fără un ochi și jumulit, pe nume Greebo. Acesta-și petrecea timpul dormind, mâncând și ajutând la înmulțirea unui enorm trib de feline, prin relații care mai de care mai incestuoase. Auzind mătura lui Granny, care ateriza căznit în curtea din spate, cotoiul deschise ochiul – ca o fereastră prin care se oglindea Iadul – și identificând pe dată în Granny (din instinct, firește) o

[4]Adică nu-i făcuse nimic — în schimb, de câte ori îl întâlnea prin sat, schița un zâmbet enigmatic. După trei săptămâni, tensiunea se dovedise prea puternică și hoțul își luase viața — adică o luase și o dusese departe de tot, străbătând un continent întreg, apoi devenise un om cumsecade și nu se mai întorsese niciodată acasă. (n.a.)

persoană care detesta din tot sufletul pisicile, se strecură ușor sub un scaun.

Magrat ajunsese deja și ședea confortabil lângă foc.

Magia se supune câtorva legi care nu pot fi încălcate – bunăoară, aceea că practicanții ei nu-și pot schimba înfățișarea pentru prea multă vreme. Trupurile lor ajung să capete un soi de inerție plastică, astfel încât își reiau, încet-încet, forma inițială. Magrat însă se străduia. În fiecare dimineață, părul ei devenea lung, des și blond – numai că seara se blegea la loc. Pentru a mai salva câte ceva, încercase să-și împletească în cosițe violete și flori de ciubotica-cucului – dar nu obținuse rezultatul scontat. Dimpotrivă, lăsa impresia că tocmai îi căzuse în cap o jardinieră.

— Bună seara, spuse Granny.

— Într-un ceas bun ne-am întâlnit, sub razele de lună, răspunse politicoasă Magrat. Să ne veselim. O stea scânteiază deasupra...

— Hai, salutare, zise Nanny Ogg, iar Magrat strânse din dinți.

Granny se așeză și începu să-și scoată acele care-i țineau pălăria bine fixată de coc. În cele din urmă, se uită mai atent la Magrat.

— Magrat!

Vrăjitoarea cea tânără sări din loc și-și acoperi, cu mâinile cam noduroase, mult prea cuviinciosul decolteu.

— Da? îngăimă ea.

— Ce-ai în poală?

— Animalul meu de casă, veni răspunsul îndrăzneț.

— Și cu broasca aia râioasă pe care-o aveai ce s-a-ntâmplat?

— A fugit, mormăi Magrat. Oricum nu era cine știe ce.

Granny oftă. Trecuse deja ceva timp de când Magrat își căuta, cu disperare, animale de casă. În ciuda afecțiunii și grijii cu care le copleșea, fiecare părea să aibă câte un defect insurmontabil, fiind înclinat să muște, să se lase călcat în picioare sau, într-un caz extrem, să se metamorfozeze.

— S-au făcut cincisprezece, numai anul ăsta, spuse Granny. Fără să mai socotim și calul. Asta ce-i?

— Un pietroi, chicoti Nanny Ogg.

— Mda, măcar așa o să reziste, comentă Granny.

Pietroiul își scoase capul și o privi, indulgent și amuzat.

— E o țestoasă, zise Magrat. Am cumpărat-o din târg, în Coama-Oii. E foarte bătrână și știe multe taine, din câte mi-a spus vânzătorul.

— Îl cunosc și eu, răspunse Granny. E cel care vinde peștișorii de aur care se cojesc într-o zi, două.

— N-are a face. Am s-o numesc Sprinteioara, afirmă Magrat, sfidător și pătimaș. Așa mi-e voia, și nu mă poate împiedica nimeni.

— Mda, mda, așa-i, firește, încuviință Granny. Să lăsăm asta. Ei, suratelor, cum vă mai merge? Nu ne-am mai văzut de două luni.

— Ar fi trebuit să ne întâlnim în fiecare noapte cu lună plină, interveni țâfnoasă Magrat. Fără excepție.

— Dar a fost nunta mezinului lui Grame al meu, se apără Nanny Ogg. Nu puteam lipsi.

— Și eu am vegheat toată noaptea. Mi se îmbolnăvise o capră, se scuză pe dată și Granny Weatherwax.

— Mda, mă rog, spuse Magrat, pe un ton cam neîncrezător, apoi scotoci în desagă. Și-acum, dacă e să începem, ar trebui să aprindem lumânările.

Celelalte două se priviră resemnate.

— Știi, am o lampă superbă, mi-a trimis-o Tracie a mea, zise nevinovată Nanny Ogg. Și tocmai voiam să întețesc puțin focul.

— Iar eu văd foarte bine pe întuneric, Magrat, spuse sec Granny. Iar ai citit din cărțile alea caraghioase. Cotețuri.

— Codexuri...

— Și să știi că nu te mai las să desenezi pe podea, o preveni Nanny Ogg. Știi cât s-a chinuit Dreen a mea ultima dată să șteargă chestiile alea, cum le zice?

— Rune, o ajută Magrat, cu o privire umilă și deznădăjduită. Dar măcar o lumânare?

— Bine, fie, se mai înduplecă Nanny Ogg. Dacă vrei tu neapărat. Dar numai una, ține seama. Și să fie albă așa cum trebuie. Fără farafastâcuri.

Magrat oftă și se gândi că, pesemne, nu era momentul să scoată la iveală ce mai avea prin desagă.

— Ar trebui să mai strângem lume, spuse ea cu tristețe în glas. Un sobor cu numai trei parcă nu e în regulă.

— Nu știam că suntem încă sobor, pufni Granny Weatherwax. Nu mi-a spus nimeni asta. Oricum, de partea asta a muntelui nu mai e decât bătrâna Țața Dismass, care nu prea mai iese din casă.

— Dar sunt o sumedenie de fete la mine în sat... începu Magrat. Știți voi. S-ar putea lăsa ispitite.

— Știi bine că nu așa se face, rosti nemulțumită Granny. Nu oamenii pleacă să caute meșteșugul vrăjitoriei, ci acesta vine să-i găsească pe ei.

— Da, da, răspunse Magrat. Iartă-mă.

— Așa, încuviință Granny, ceva mai împăcată. Ea, una, nu ajunsese să stăpânească arta scuzelor, dar îi plăcea s-o observe la cei din jur.

— Ei, ce ziceți de ducele ăsta nou? întrebă Nanny, ca să înseneze atmosfera.

— A pus să se dea foc la niște case din satul Măgarului Împuțit, zise Granny, lăsându-se pe spate. Din pricina dărilor.

— Ce groaznic, rosti Magrat.

— Așa făcea și bătrânul rege Verence, grăi Nanny. Tare ușor se mai mânia.

— Mda, numai că el le îngăduia oamenilor să iasă, mai întâi, zise Granny.

— Ei da, încuviință Nanny, monarhistă convinsă. Așa era el, culant. Le mai dădea și bani să-și ridice casele la loc, de multe ori. Dacă nu uita.

— Și câte-o halcă de vânat la fiecare Veghe-a Vierului. An de an, spuse cu regret Granny.

— A da, era foarte respectuos cu vrăjitoarele, zău așa, adăugă Nanny Ogg. De câte ori mă întâlnea prin pădure, când pleca la vânătoare de țărani, numai ce-și scotea coiful și zicea: „Nădăjduiesc că-ți merge bine, Jupânească Ogg”, iar a doua zi îmi trimitea majordomul cu vreo două sticlușe cu ceva în ele. Așa rege, mai zic și eu.

— Da, dar vânătorile astea de oameni nu-s chiar în regulă, încercă Magrat.

— Nu sunt, e drept, recunoscu Granny Weatherwax. Dar nu se întâmpla decât cu cei care făcuseră boacăne cu adevărat mari. Și, din câte spunea el, nici nu le displăcea. Le mai dădea și drumul dacă-l mulțumea urmărirea.

— Ca să nu mai vorbim de treaba aia mare și fioroasă, zise Nanny Ogg.

În atmosferă se simți o schimbare. Se făcu ceva mai cald, mai întuneric și toate cotloanele se umplură de umbrele unei înțelegeri tacite.

— Aha, îngână Granny Weatherwax. Acel *droit du seigneur.*

— Trebuia exercitat iarăși și iarăși, spuse Nanny Ogg, uitându-se țintă la foc.

— Numai că a doua zi își trimitea menajera cu o pungă plină de arginți și o grămadă de lucruri pentru nuntă, zise Granny. Multe perechi au pornit-o cu dreptul în viață, datorită lui.

— Da, încuviință Nanny. Și-ncă vreo câteva care n-aveau pereche.

— Rege până-n vârful unghiilor, zise Granny.

— Nu-nțeleg nimic, interveni bănuitoare Magrat. Avea ceva animale?

Cele două vrăjitoare ieșiră la suprafață din adâncurile prin care se rătăciseră. Granny Weatherwax ridică din umeri.

— Iertați-mă că vă întreb, continuă pe un ton sever Magrat, dar, dacă tot vă plăcea așa de tare fostul rege, cum de nu vă supără mai tare gândul că, poate, n-a murit de moarte bună? Accidentul ăla a fost provocat de cineva cu ochi și cu sprâncene.

— Așa-i cu regii, răspunse Granny. Apar și dispar, unii buni, alții răi. Și taică-său l-a otrăvit pe cel de dinainte.

— Bătrânul Thargum, spuse Nanny Ogg. Avea o barbă mare și roșie. Îl țin bine minte. Și el era foarte respectuos, știi?

— Numai că acum nimeni n-are voie să spună că Felmet l-a omorât pe rege, rosti Magrat.

— Poftim? sări Granny.

— Mai deunăzi a trimis la moarte câțiva oameni din Lancre, pentru că pomeniseră despre asta, continuă Magrat. A zis că nu făceau decât să răspândească zvonuri răutăcioase și că oamenii care găseau ceva de comentat aveau să-i cunoască temnițele pe dinăuntru, dar nu pentru multă vreme. Și că Verence a murit de moarte bună.

— Mă rog, pentru un rege e firesc să moară ucis, zise Granny. Nu-nțeleg de ce se codește atât. Când a pierit bătrânul Thargum, i-au pus capul într-un par, au făcut un foc mare și toți cei din palat au umblat beți o săptămână întreagă.

— Țin minte, spuse Nanny. I-au plimbat capul prin toate satele, să arate că-i mort. Mi s-a părut foarte convingător. Mai ales pentru el. Rânjea cu gura până la urechi. Cred că avusese parte de sfârșitul pe care și l-ar fi dorit.

— Cu ăsta nou trebuie s-avem grijă, totuși, rosti Granny. Mi se pare puțin cam deștept și asta nu e bine, pentru un rege. Și nu cred că știe să arate respectul cuvenit.

— Săptămâna trecută a venit cineva să mă întrebe dacă nu vreau să plătesc taxe, zise Magrat. I-am zis că nu.

— Și pe la mine a venit, interveni Nanny Ogg. Dar Jason al meu și cu Wane au ieșit și i-au zis că nu ne atrage ideea.

— Un ins mic, cu mantie neagră? întrebă gânditoare Granny.

— Da, răspunseră celelalte.

— L-am găsit prin tufișurile mele de zmeură, continuă Granny. Dar când m-am dus să văd ce voia, a fugit.

— De fapt, eu chiar i-am dat doi bănuți, zise Magrat. Dar numai pentru că mi-a spus că-l aștepta tortura, dacă nu le făcea pe vrăjitoare să-și plătească dările.

Seniorul Felmet se uită lung la cei doi bănuți pe care-i avea în poală.

Apoi se uită la perceptor.

— Ei? rosti.

Perceptorul își drese vocea.

— Păi, să trăiți, uitați cum a fost. Le-am explicat că e nevoie de bani pentru a întreține o armată permanentă și așa mai departe, iar ele m-au întrebat de ce, iar eu am zis că din pricina bandiților și așa mai departe, dar mi-au răspuns că pe ele bandiții nu le deranjează niciodată.

— Dar amenajările publice?

— A, da. Păi, am subliniat că trebuie construite și întreținute podurile și așa mai departe.

— Și?

— Mi-au spus că ele nu folosesc podurile.

— Aha, spuse atotcunoscător ducele. Nu pot traversa cu piciorul peste o apă curgătoare.

— Știu și eu, stăpâne? Aș zice că vrăjitoarele calcă peste tot ce le poftește inima.

— Altceva au mai spus? se interesă ducele.

Distrat, perceptorul începu să se joace cu poala robei pe care-o purta.

— Mda, să trăiți. Le-am pomenit și de faptul că dările ajută la menținerea Păcii Regelui, să trăiți...

— Și?

— Și mi-au spus că regele ar trebui să-și vadă singur de pacea lui, să trăiți. Și-apoi mi-au aruncat o privire.

— Ce soi de privire? întrebă ducele, sprijinindu-și fața îngustă pe o mână. Era fascinat.

— Nu-i ușor de povestit, răspunse perceptorul, încercând să se ferească de ochii ca de șarpe, care-i dădeau impresia că podeaua de sub el începuse să fugă în toate direcțiile și acoperise deja câțiva stânjeni. Pentru el, fascinația Seniorului Felmet era ca un ac cu gămălie pentru împăratul Mov.

— Încearcă, totuși, îl pofti ducele.

Perceptorul roși.

— Păi... începu el. N-a fost ceva plăcut.

Ceea ce ne arată că perceptorul se pricepea mult mai bine la cifre decât la cuvinte. Dar iată ce-ar fi putut spune, dacă rușinea, teama, memoria slabă și lipsa oricărei imaginații n-ar fi complotat împotriva sa:

— În copilărie, pe când locuiam cu mătușa mea și ea mi-a spus să nu cumva să m-ating de smântână și așa mai departe și a pus-o pe un raft undeva sus, în cămară și eu am luat un scăunel și am dat s-o iau de-acolo, când ea era plecată de-acasă, numai că între timp se întorsese și eu nu știam și n-am putut apuca bine castronul, așa că a căzut și s-a spart, iar ea a deschis ușa și s-a uitat urât la mine: așa o privire mi-au aruncat vrăjitoarele. Dar cel mai rău și mai rău a fost că au făcut-o cu bună știință.

— N-a fost plăcut, repetă ducele.

— Nu, să trăiți.

Ducele începu să bată darabana cu mâna stângă pe brațul tronului. Perceptorul își drese iarăși vocea.

— N-o să... n-o să-mi porunciți să mă mai duc o dată, nu-i așa? întrebă.

— Ce? rosti ducele, apoi își flutură agasat brațul. Nu, nu, răspunse. Nicidecum. Numai că acum, când pleci, fă bine și treci pe la călău. Vezi când te poate programa pentru o tortură.

Perceptorul îi aruncă o privire recunoscătoare, apoi făcu o plecăciune scurtă.

— Da, să trăiți. Mă duc imediat. Mulțumesc, stăpâne. Sunteți foarte...

— Bine, bine, zise Seniorul Felmet, gândindu-se la altele. Poți pleca.

Și ducele rămase singur în sala cea mare. Începuse din nou să plouă. Din când în când, câte o bucată de tencuială se desprindea și se făcea fărâme pe podea, sau se auzea trosnetul pereților care se mai depărtau puțin. Mirosea ca într-o pivniță veche.

Pe zei, cât își mai ura regatul.

Era atât de mic – numai vreo șaizeci de mile în lungime și vreo cincisprezece în lățime – și consta aproape în întregime din munți amenințători, cu pante verzi și reci și creste ascuțite, sau din păduri dese și întunecoase. Așa un regat n-ar fi trebuit să-i dea nici o bătaie de cap.

Ceea ce-l nedumirea însă era senzația copleșitoare, că existau și niște *dedesubturi.* De parcă era prea multă geografie înghesuită acolo.

Se ridică și ieși pe balcon, să admire priveliștea de neegalat a copacilor și-i trecu prin cap că aceștia îl priveau, la rândul lor.

Se simțea înconjurat de ură. Ceea ce era ciudat, pentru că oamenii nu protestaseră. De fapt, părea că nu le stă în fire s-o facă. Verence fusese iubit în felul lui. La înmormântare se adunaseră destul de multe persoane: își amintea foarte bine de șirurile întregi de chipuri solemne. Nu tâmpe. În nici un caz tâmpe, ci, pur și simplu, preocupate, de parcă treburile regilor nu erau, la urma urmei, prea importante.

Asta îl iritase aproape la fel de mult ca și copacii. Un pui de răscoală – aia, da. Ar fi fost mai... mai la locul ei. Ar fi putut, atunci, să treacă la treabă și să spânzure câțiva oameni și ar fi avut parte de tensiunea creatoare atât de necesară unei bune guvernări. În satele de la câmpie, dacă-i trăgeai un șut cuiva, dădea să riposteze. Aici însă, dădeai un șut cuiva, iar el se trăgea mai la o parte și aștepta răbdător să-ți cadă piciorul. Cum să intre cineva în istorie, domnind peste un asemenea popor care era la fel de greu de asuprit ca și o saltea?!

Mărise dările și arsese câteva sate așa, pur și simplu, fără vreun motiv anume, doar ca să le-arate tuturor cu cine aveau de-a face. Dar nu ajunsese la nici un rezultat.

Și-apoi mai erau și vrăjitoarele astea care-l bântuiau.

— Nebunule!

Nebunul, care tocmai trăgea un pui de somn în spatele tronului, se trezi îngrozit.

— Da.

— Poftește încoace, Nebunule.

Nebunul străbătu încăperea, clincănind a deznădejde din clopoței.

— Ia spune, Nebunule, pe aici plouă mereu?

— La bună însoțire, unchiulețule...

— Răspunde pe scurt, zise Felmet, cu o răbdare îngerească.

— Uneori mai încetează, stăpâne. Ca să poată începe ninsorile. Și, din când în când, avem parte de niște cețuri ale naibii de orguloase, răspunse Nebunul.

— Orguloase? întrebă distrat ducele.

Nebunul nu se putu abține. Îngrozit de el însuși, se auzi spunând:

— Adică dense, stăpâne. Din cuvântul latațian *orgulum,* „supă” sau „fiertură”.

Dar ducele nu-l mai asculta, căci, din experiența lui, nu prea merita să-si piardă timpul ascultând vorbele fără inimă.

— Mă plictisesc, Nebunule.

— Atunci lasă-mă să te-nveselesc, stăpâne, cu felurite snoave și cimilituri hazlii.

— Să vedem.

Nebunul își umezi buzele. Nu se așteptase la așa ceva. Regele Verence se mulțumise de fiecare dată să-i dea un șut sau să-i arunce cu o sticlă în cap. Ăla rege!

— Aștept, fa-mă să râd.

Nebunul plonjă în gol, ca un înotător de pe o stâncă.

— Ei, stăpâne, ia zi: cum de porcul cel gras din bătătură e altfel decât râma ce se târăște prin noroi?

Ducele se încruntă, iar Nebunul se gândi să nu mai tragă de timp.

— Una peste alta, pentru că porcul râmă, dar râma nu porc! zise și, pentru că așa cerea gluma, îl lovi ușor pe Seniorul Felmet cu băsica pe care o purta în vârf de băț, și zăngăni din mandolină. Ducele începu să bată nervos cu arătătorul în brațul tronului.

— Bine, bine, spuse. Și pe urmă?

— Păi... Ăăă... cam asta era tot, răspunse Nebunul și adăugă: Bunicu-meu o socotea una dintre cele mai caraghioase glume pe care le știa.

— Pesemne că o spunea altfel, zise ducele și se ridică. Adu-mi gonacii. Mi s-a făcut chef să merg la o vânătoare. Poți veni și tu.

— Stăpâne, dar nu știu să călăresc!

Pentru prima oară în dimineața aceea, Seniorul Felmet zâmbi.

— Excelent! O să-ți dăm un cal care nu știe să se lase călărit! Ha, ha!

Apoi își privi bandajele. „Și după aceea, își spuse, am să chem armurierul, să-mi aducă o pilă.”

Trecu un an. Zilele se scurseră, răbdătoare, una după alta. Demult, la începuturile multiversului, încercaseră să se bulucească toate la un loc, dar constataseră că nu le merge.

Tomjon stătea sub masa de răchită a lui Hwel, privindu-și tatăl care se plimba de colo-colo, vorbind și fluturându-și brațul. Așa făcea mereu, când vorbea; dacă i s-ar fi legat brațul la spate, ar fi rămas mut.

— Bine, bine, spunea el, atunci *Miresele Regelui.*

— Anul trecut, răspunse glasul lui Hwel.

— Foarte bine. Atunci o să le oferim *Mallo, tiranul din Klatch,* zise Vitoller, schimbându-și pe nesimțite vitezele la corzile vocale, astfel încât glasul său deveni un tunet care putea face să se cutremure ferestrele de-a curmezișul unei piețe nu foarte întinse. „De sânge plin m-arăt și jur pe sângele-mi, Că nime zidu-acesta, așa însângerat, Nu va-ndrăzni s-atace...”

— Asta am prezentat-o acum doi ani, spuse calm Hwel. Și, oricum, oamenii s-au săturat de regi. Vor și ei să se distreze un pic.

— De regii mei nu s-au săturat, replică Vitoller. Băiete dragă, oamenii nu vin la teatru ca să râdă, vin ca să Vadă, să Învețe, să se Minuneze...

— Ba ca să râdă, zise simplu Hwel. Ia uită-te la asta.

Tomjon auzi foșnetul hârtiei și scârțâitul răchitelor, când Vitoller se așeză pe un coș pentru recuzită.

— *Vrăjitorul copiilor,* citi el, *sau cum îți convine.*

Hwel își întinse picioarele sub masă, îl împinse pe Tomjon de la locul lui și-l scoase la iveală, trăgându-l de o ureche.

— Ce-i asta? întrebă Vitoller. Vrăjitori? Demoni? Impi? Neguțători?

— Actul II, scena IV mi-a ieșit destul de bine, zic eu, rosti Hwel, călăuzind pruncul către cufărul cu recuzite. *Ciorovăială caraghioasă între doi servitori.*

— Ceva scene pe patul de moarte? întrebă plin de speranță Vitoller.

— A, nu, nu, îi răspunse Hwel. Dar pot să-ți scriu un monolog comic în actul III.

— Monolog comic!

— Mă rog, mă rog, avem loc pentru o meditație, în ultimul act, se grăbi Hwel. O s-o scriu diseară, nu-ți face griji.

— Și o înjunghiere, ceva, zise Vitoller ridicându-se în picioare. O crimă odioasă. Asta merge bine întotdeauna.

Apoi plecă să supravegheze pregătirea decorurilor.

Hwel oftă și luă pana. Dincolo de zidurile cam dărăpănate se afla târgul Câinelui Spânzurat, care crescuse, cine știe cum, într-o văioagă cuibărită între pereții aproape netezi ai unui canion. Era mult teren plat în munții Vârfu Berbecului. Doar că aproape în întregime era pe verticală.

Lui Hwel nu-i plăceau munții, ceea ce era ciudat, pentru că aici, din cele mai vechi timpuri, trăiseră pitici, și Hwel însuși era pitic. Dar fusese alungat din tribul său cu mulți ani în urmă, nu doar din pricina claustrofobiei, ci și pentru că obișnuia să viseze cu ochii deschiși. Regele lui considerase că această înzestrare nu prea folosea unuia a cărui misiune era să lucreze cu târnăcopul, fără să uite unde trebuie să-l înfigă, așa că Hwel primise o punguță cu foarte puțin aur, cele mai bune și sincere urări din partea tribului său, și un rămas-bun foarte ferm.

Și se întâmplase ca, tocmai atunci, actorii ambulanți ai lui Vitoller să treacă prin apropiere, iar piticul renunțase la un bănuț de aramă, ca să urmărească spectacolul *Dragonul din câmpie.* Rămăsese cu ochii ațintiți, fără să miște sau să tresară, apoi se întorsese la locuința închiriată și, dis-de-dimineață, bătuse la ușa lui Vitoller aducându-i un exemplar, nefinisat, din *Regele din străfundurile muntelui* care, de fapt, nu era o piesă prea bună, însă Vitoller avusese îndeajuns de multă minte ca să vadă că, înlăuntrul acelei făpturi mititele și păroase se ascundea o imaginație îndeajuns de bogată pentru a încăleca întreaga lume. Drept pentru care, atunci când actorii ambulanți o porniseră la drum, printre ei se afla și piticul care trebuia să iuțească pasul, pentru a nu rămâne în urmă.

Prin univers se scurg încontinuu particule de inspirație, în stare pură. Din când în când, câte una se izbește de o minte potrivită care, ulterior, descoperă ADN-ul, sau forma de sonată pentru flaut, sau o cale de a face becurile să ardă mai mult. Însă cele mai multe se pierd în gol. Aproape toți oamenii trec prin viață fără să fie nimeriți nici măcar o dată.

Alții sunt încă și mai nefericiți. Sunt nimeriți de absolut toate.

Așa era Hwel. Într-un căpșor mic și tare, căruia evoluționismul nu-i menise altceva mai spectaculos decât capacitatea de a rezista nemaipomenit de bine la lovituri cu toporul, curgea fără încetare o cantitate de inspirație suficientă pentru o întreagă istorie a artelor frumoase.

Își linse pana și se uită pe furiș împrejur. Nu-l urmărea nimeni. Cu mare grijă, ridică *Vrăjitorul* și dădu la iveală alt teanc de foi.

Se vedea că muncise mult la el. Fiecare pagină era pătată de sudoare, și cuvintele însele se înșirau pe hârtie într-un amalgam de pete, tăieturi și adăugiri înghesuite printre rânduri. Hwel rămase o vreme pe gânduri, singur într-o lume alcătuită din el, coala albă pe care-o avea în față și glasurile zgomotoase și nerăbdătoare care-i bântuiau visele.

Începu să scrie.

Scăpând de supravegherea nu prea atentă a lui Hwel, Tomjon deschise cufărul pentru recuzită și cu acea curiozitate tipică pruncilor începu să scoată coroanele.

Piticul își scoase limba printre dinți, călăuzind pana pe pagina pătată de cerneală. Găsise loc pentru îndrăgostiții loviți de soartă, groparii mucaliți și regele cocoșat. Acum se chinuia cu pisicile și cu patinatorii...

Auzind un chicotit, ridică ochii.

— Ei, nu zău, flăcăule, zise. Nu ți se potrivește. Pune-o la loc.

Discul se roti. Veni iarna.

Iarna, munții Vârfu Berbecului nu puteau fi descriși ca fiind un tărâm înghețat, de basm, în care fiecare crenguță se împletește cu broderii din gheață sclipitoare. Pe acolo, iarna nu se juca — era un adevărat portal către acel iad primordial geros, care viețuise înainte de facerea lumii. Pe acolo, iarna însemna troiene adânci de zăpadă; pădurea se preschimbase într-o adunătură de cotloane verzi și umbroase, ascunse sub stratul de nea. Iarna însemna sosirea vântului leneș, care nu putea fi convins să sufle de jur împrejurul oamenilor, așa că sufla drept prin ei. Locuitorilor nici nu le-ar fi trecut prin cap gândul că iarna poate fi plăcută. De altfel, aveau optsprezece cuvinte diferite pentru zăpadă[5].

Spectrul Regelui Verence bântuia crenelurile, singur și înfometat, își plimba privirile peste iubitele sale păduri și-și aștepta norocul.

Era o iarnă a miracolelor. Noaptea, cometele sclipeau pe cerul geros. Norii de forma unor balene sau dragoni uriași pluteau peste pământuri zi după zi. În sătucul numit Culmea Zimțată, o pisică dădu naștere unui pisoiaș cu două capete, dar întrucât Greebo, cu ceva străduință, izbutise să-i fie strămoș, pe linie paternă, în fiecare dintre ultimele treizeci de generații, pesemne că nu era un lucru chiar așa miraculos.

Și totuși, în satul Măgarului Împuțit, un cocoșel făcu un ou, după care se văzu silit să țină piept unor întrebări foarte incomode, de natură personală. În orașul Lancre, un bărbat se jură că întâlnise un altul care văzuse cu ochii lui cum un copac își luase tălpășița și plecase din locul său. Avu loc și o aversă de creveți. Pe cer se vedeau luciri neobișnuite. Gâștele mergeau de-a-ndăratelea. Peste toate astea sclipeau perdelele de foc înghețat care alcătuiau Aurora Coriolis, Luminile Centrului, ale căror scântei inundau și colorau zăpezile din miez de noapte.

Ceea ce nu era – câtuși de puțin – neobișnuit. Munții Vârfu Berbecului care, întâmplător, se întindeau chiar pe deasupra undei magice permanente, de mari dimensiuni, a Discului, precum o rangă așezată, aparent inofensiv, de-a curmezișul unor șine de metrou, erau plini până la refuz de magie care se descărca necontenit în jur. Oamenii se trezeau noaptea, mormăiau: „Fir-ar a dracului, alt miracol” și se culcau la loc.

Veni și Ajunul Nopții de Veghea Vierului, începutul unui nou an. Și, cu o viteză ametitoare, nu se mai întâmplă nimic.

Cerul era limpede, iar zăpada înaltă și afânată precum vata de zahăr.

Pădurile înghețate erau liniștite și miroseau a tinichea. Din cer nu mai cădeau decât, din când în când, niște fulgi de nea.

Un bărbat merse tot drumul din Culmea Zimțată și până în Lancre, fără să observe nici măcar o singură sclipire fantomatică, nici un câine fără cap, copac plecat la plimbare, caleașcă plină de spectre sau

[5]Din păcate, toate sunt cu neputinţă de redat pe hârtie.

cometă. La sosire, ceilalți îl luară pe sus și-l duseră într-o cârciumă, dându-i de băut ca să se mai tulbure puțin.

Stoicismul locuitorilor, dezvoltat de secole ca un mijloc fără greș de a ține piept haosului taumaturgic, se dovedi incapabil de a face față acestei schimbări neașteptate. Era ca un zgomot pe care nu-l auzi până ce nu încetează.

Îl auzi și Granny Weatherwax, care ședea întinsă și bine învelită cu o grămadă de pături, în dormitorul ei friguros. Veghea Vierului era, după tradiție, singura noapte din lungul an al Discului în care vrăjitoarelor li se cerea să stea acasă, iar ea se culcase devreme, luându-și o pungă cu mere și o sticlă plină cu apă caldă să-i țină companie. Moțăia, dar ceva o trezise. Un om obișnuit ar fi coborât în vârful picioarelor, eventual cu un vătrai în mână. Granny nu făcu decât să se ridice în capul oaselor, trimițându-și mintea în recunoaștere.

Nu era din casă. Simțea minții micuțe și iuți ale șoarecilor, precum și cele amețite de somn ale caprelor care ședeau liniștite în culcușul lor comod și puturos din privată. Deodată, ca un tăiș de trezie, pe deasupra acoperișului pluti o bufniță, ieșită la vânătoare.

Granny se concentră, până ce izbuti să prindă și minții minuscule ale insectelor din paie și ale carilor din scânduri. Nimic interesant.

Se întinse și se lăsă să plutească prin pădurea unde nu se auzea nimic decât, pe alocuri, zgomotul înfundat al troienelor care cădeau de pe ramuri. Chiar și în miezul iernii pădurea era plină de viață care, de obicei, moțăia prin vizuini sau hiberna în scorburile din copaci.

Totul era în ordine. Granny se avântă și mai departe, către mlaștinile înalte și cotloanele tăinuite pe ale căror suprafețe înghețate alergau lupii. Le atinse, în treacăt, minții ascuțite precum pumnalele. Merse și mai sus, iar acolo nu mai sălășluiau decât vermine[6].

Totul era în ordine, numai că nimic nu era cum trebuia. Era ceva... da, era ceva viu acolo, ceva și tânăr și bătrân și...

Granny cântări senzația. Da. Asta era. Ceva rătăcit. Însingurat. Și...

Senzațiile nu sunt niciodată simple. Granny o știa prea bine. Dacă le dai la o parte, descoperi altele dedesubt...

Era ceva care, dacă se mai simțea multă vreme rătăcit și însingurat, putea foarte bine să se *înfurie.* Și tot nu-l găsea. Simțea până și minții minuscule ale crisalidelor ascunse prin frunzișul putrezit și înghețat. Și râmele care coborâseră mai jos de limita zăpezilor. Până și câțiva oameni, lucrul cel mai greu din toate – minții omenești se gândeau la atâtea lucruri în același timp încât erau aproape cu neputință de localizat, ca și cum ai fi încercat să bați negurile în cuie pe un perete.

[6]Verminele sunt făpturi micuţe, blănoase, în alb şi negru, foarte faimoase pentru blana lor. Sunt nişte rude ceva mai grijulii ale lemingilor, care se aruncă numai în josul unor pietricele de mici dimensiuni. (n.a.)

Acolo, nimic. Dincoace, nimic. Senzația o împrejmuia, dar nu exista nici o cauză. Coborâse cât putuse de mult, până la cele mai mici făpturi din regat, și tot nu găsise nimic.

Granny Weatherwax se ridică în pat, aprinse o lumânare și întinse mâna după un măr. Privi chiorâș peretele dormitorului.

Nu-i plăcea să se recunoască învinsă. Era ceva acolo, ceva care sorbea magia, care creștea, care părea atât de viu, încât era peste tot, de jur împrejurul casei, iar ea nu-l găsea.

Rontăi mărul până la cotor, apoi îl puse, cu mare grijă, în farfurioara pe care stătea lumânarea. Suflă în ea...

În cameră se lăsă iar întunericul de catifea al nopții.

Granny mai încercă o dată. Poate nu se uita unde trebuia.

O clipă mai târziu, era pe podea, cu capul înfundat într-o pernă.

Ca să vezi. Și ea se aștepta să găsească ceva *mic...*

Castelul din Lancre se cutremură. Nu prea tare, dar nici nu era nevoie, fiind el astfel construit încât să se clatine ușor, chiar și în bătaia unei adieri. Un turnuleț se prăbuși încet, în străfundurile canionului cețos.

Nebunul zăcea pe dale și tremura în somn. Era recunoscător pentru onoarea care i se făcuse, mă rog, dacă era într-adevăr o onoare, numai că, atunci când dormea pe coridor, visa mereu Breasla Nebunilor, o clădire cu pereți din piatră aspră, cenușie, în spatele cărora tremurase în răstimpul celor șapte ani în care, cu spaima-n suflet, își făcuse educația. Cu toate că pe dale era o idee mai comod decât în paturile de acolo.

La câțiva pași de el, o armură clincănea ușor. Halebarda pe care-o ținea în mănușa de fier tremură ce tremură până ce, foșnind prin aer precum un liliac în picaj, alunecă și sfărâmă o dală de piatră, chiar lângă urechea Nebunului.

Acesta se ridică și-și dădu seama că încă tremura. La fel și podeaua.

În dormitorul Seniorului Felmet, cascade întregi de praf curgeau din baldachinul străvechiului pat. Seniorul se trezi tocmai în mijlocul unui vis despre o fiară uriașă care se plimba de jur împrejurul castelului, constatând cu groază că visul putea fi și adevărat.

Portretul unui rege mort demult căzu de pe perete. Ducele urlă.

Nebunul se împletici înăuntru, încercând să-și țină echilibrul pe podeaua care se clătina ca valurile mării, iar ducele coborî cu greu din pat și-l apucă de surtuc.

— Ce se-ntâmplă? șuieră. E cutremur?

— Prin părțile-astea nu avem așa ceva, stăpâne, spuse Nebunul, apoi se prăvăli în lături, lovit de un balansoar care se prelinse pe covor.

Ducele se năpusti la fereastră și privi pădurea, luminată de lună. Copacii acoperiți de zăpadă își clătinau crengile în văzduhul nemișcat al

nopții. O bucată de tencuială se sparse de podea. Seniorul Felmet se răsuci pe călcâie și, de această dată, îl apucă atât de zdravăn pe Nebun, încât îl ridică în aer.

Ducele se lipsise de multe comodități în viață, printre care și de ignoranță. Îi plăcea să creadă că știa ce se-ntâmplă în jurul lui. Incertitudinile care dau savoare vieții nu-l atrăgeau deloc.

— Vrăjitoarele-s de vină, nu-i așa? mârâi; obrazul stâng începuse să-i zvâcnească, precum un pește pe uscat.

— La bună însoțire, unchiulețule... începu Nebunul.

— Ele conduc țara, așa-i?

— Nu, stăpâne, niciodată...

— Da' pe tine cine te-a-ntrebat?

Nebunul tremura de spaimă, într-un ritm atât de bine sincronizat cu cel al castelului, încât era singurul lucru care, pe moment, părea să rămână complet nemișcat.

— Păi, Domnia Voastră, stăpâne, se bâlbâi el.

— Ai de gând să mă contrazici?

— Nu, stăpâne!

— Mda, așa ziceam și eu. Pesemne că ești înțeles cu ele, așa-i?

— Vai, stăpâne! spuse Nebunul, absolut șocat.

— Sunteți înțeleși cu toții! se răsti ducele. Toată ceata! Sunteți o șleahtă de conspiratori!

Îl aruncă pe Nebun la o parte, apoi deschise larg ferestrele și ieși în aerul înghețat, uitându-se pieziș, cu fulgere-n priviri, la regatul adormit.

— Mă auziți? strigă. Eu sunt regele!

Lumea se opri din tremurat, luându-l prin surprindere. Se îndreptă repede și-și scutură tencuiala de pe cămașa de noapte.

— Ei bine, zise.

Dar era și mai rău. Acum pădurea îl asculta. Vorbele rostite se pierdeau într-un hău de tăcere. Și mai era ceva acolo. Îl simțea. Era ceva îndeajuns de puternic pentru a face castelul să se cutremure, iar acum îl urmărea și-l asculta.

Ducele se trase înapoi cu mare, foarte mare grijă, bâjbâind în spate în căutarea oblonului. Făcu un pas în cameră, închise ferestrele și trase iute perdelele.

— Eu sunt regele, repetă, cu glasul stins, apoi se uită la Nebun, care înțelese că se aștepta ceva și de la el.

„Omul ăsta e domnul și stăpânul meu, se gândi. Am mâncat de la el pâine și sare, sau cum s-o mai zice. La școala Breslei am învățat că un Nebun trebuie să-i fie credincios stăpânului său până la sfârșit, după ce toți l-au părăsit. Că-i bun, că-i rău, n-are a face. Fiecare conducător are nevoie de-un Nebun. Numai credința contează. Asta-i tot. Chiar dacă e limpede că-i lipsește o doagă și chiar mai multe. Sunt Nebunul lui, până ce unul dintre noi moare."

Spre groaza lui, își dădu seama că ducele plângea.

Se scotoci în mânecă și scoase la iveală o batistă roșu cu galben, destul de murdară și cusută cu clopoței. Ducele o luă cu o strâmbătură patetică de recunoștință și-și suflă nasul. Apoi și-o îndepărtă de chip și o privi cu un soi de bănuială nebunească.

— E-acesta un pumnal ce văd în fața-mi? mormăi.

— Păi, nu, stăpâne. E batista mea, înțelegeți? Dacă vă uitați mai bine o să vedeți diferența. Nu are tăiș, de pildă.

— Bravo, bravo, Nebunule, spuse ducele, cu mințile aiurea.

„A luat-o razna de tot, se gândi Nebunul. Nu mai are mult și va trebui legat. E atât de sucit că poți să-l folosești la deschisul sticlelor cu vin.”

— Îngenunchează alături, Nebunule dragă.

Nebunul se supuse. Ducele îi puse pe umăr o mână bandajată și murdară de sânge.

— Ești credincios, Nebunule? Pot să-mi pun nădejdea-n tine?

— Am jurat să-mi urmez stăpânul până la moarte, spuse răgușit Nebunul.

Ducele își apropie chipul schimonosit de demență, silindu-l să i se uite adânc în ochii injectați.

— N-am vrut, îi șopti tainic. Am fost silit s-o fac. N-am vrut...

Ușa se deschise cu zgomot. Silueta masivă a ducesei umplu cadrul.

— Leonal! tună ea.

Nebunul observă fascinat ce se-ntâmpla cu ochii ducelui. Flacăra roșie, de demență, se stinse, retrăgându-se de unde venise, înlocuită de privirea albastră și fixă pe care ajunsese s-o recunoască. Ceea ce nu însemna câtuși de puțin că ducele s-ar fi însănătoșit. Până și luciditatea sa înghețată era, într-un fel, sminteală. Mintea lui ticăia precum un ceas cu cuc și, la fel ca un ceas cu cuc, la un moment dat începea să cânte.

Seniorul Felmet își ridică, netulburat, privirea.

— Da, draga mea?

— Ce-nseamnă chestia asta? întrebă ea cu asprime.

— Cred că vrăjitoarele-s de vină, zise Seniorul Felmet.

— N-aș prea zice... începu Nebunul, dar privirea lui Lady Felmet nu doar că-l reduse la tăcere, ci aproape că-l lipi de perete.

— Asta e limpede, zise ea. Ești un idiot.

— Un Nebun, doamnă.

— Același lucru, veni răspunsul, apoi ducesa se întoarse către bărbatul său. Deci, continuă ea, zâmbind strâmb. Tot te mai sfidează?

— Și cum să mă lupt cu magia? întrebă ducele, ridicând din umeri.

— Cu vorbele, spuse Nebunul, fără să se gândească, apoi regretă pe dată. Acum amândoi stăpânii se uitau fix la el.

— Poftim? zise ducesa.

De rușine, Nebunul își scăpă mandolina pe jos.

— La... la Școala Breslei, zise, am învățat că vorbele pot fi mai puternice chiar și decât magia.

— Ești un clovn! spuse ducele. Vorbele sunt vorbe. Niște silabe scurte. Bâtele și pietrele pot sfărâmă oase... – apoi se opri, bucurându-se de acest gând – dar vorbele nu pot face nici un rău.

— Stăpâne, dar unele pot, rosti Nebunul. Mincinos! Uzurpator! Ucigaș!

Ducele tresări și apucă brațele tronului, apoi clipi de durere.

— Astfel de vorbe neadevărate, adăugă iute Nebunul. Dar care se răspândesc precum focul pe sub pământ, pregătindu-se să ardă...

— Așa-i! Așa-i! zbieră ducele. Le aud mereu! Sunt vrăjitoarele! șuieră el, aplecându-se înainte.

— Atunci te poți lupta și Domnia Ta, folosindu-te de alte vorbe, îi zise Nebunul. Vorbe care le pot înfrunta până și pe vrăjitoare.

— Ce fel de vorbe? întrebă, îngândurată, ducesa.

— Cotoroanță, răspunse Nebunul, ridicând din umeri. Sașie. Babă neghioabă.

— Nu ești chiar cu totul idiot, replică ducesa, ridicând dintr-o sprânceană groasă. Vorbești de zvonuri.

— Chiar așa, doamnă, zise Nebunul și-și dădu ochii peste cap, întrebându-se în sinea lui în ce naiba se băgase.

— Vrăjitoarele-s de vină, șopti ducele, ca pentru sine. Trebuie să prevenim lumea. Vrăjitoarele-s ticăloase. Din pricina lor, sângele nu se șterge niciodată. Nici măcar glaspapirul nu m-ajută.

Tocmai când Granny Weatherwax zorea pe poteca îngustă și înghețată din pădure, lumea se cutremură iarăși. Un morman de zăpadă alunecă de pe o creangă și i se revărsă peste pălărie. Nu era în ordine, iar ea o știa. Nici nu mai era vorba de... lucrul acela, ce-o fi fost, dar nu se mai auzise niciodată ca o vrăjitoare să iasă din casă în noaptea de Veghea Vierului. Așa ceva era împotriva oricăror tradiții. Nimeni nu știa de ce, dar asta nu conta.

Ajunse în luminiș și străbătu cu pași mari întinderea de iarbă neagră și uscată, pe care vântul o scuturase de zăpadă. La orizont se vedea cornul lunii, a cărei slabă strălucire lumina munții care se înălțau dincolo de ea. Aici, sus, lumea era altfel; nici măcar vrăjitoarele nu se-aventurau prea des prin acele locuri. Era un peisaj rămas din vremea facerii lumii, numai gheață verzuie, creste ascuțite și văi adânci, necunoscute. Aici, oamenii nu aveau ce căuta – nu că împrejurimile ar fi fost mai periculoase decât niște cărămizi sau niște nori, dar, în orice caz, nu dădeau nici un semn de prietenie.

Pe lângă asta, totuși, ceva o urmărea. O minte care nu semăna deloc cu ceea ce întâlnise până atunci îi acorda o mare parte din atenția de care dispunea. Granny străpunse cu privirile crestele de gheață, așteptându-se parcă să vadă o siluetă uriașă profilându-se pe cer.

— Cine ești? strigă. Ce vrei?

Glasul i se lovi de stânci, purtat de ecou. Departe, printre creste, se auzi mugetul înfundat al unei avalanșe.

La marginea luminișului, acolo unde vara potârnichile se plimbau printre tufișuri precum niște balerini mici și nătângi, se afla o piatră, așezată aproape în locul în care se întâlneau teritoriile mai multor vrăjitoare, cu toate că hotarele nu fuseseră niciodată trasate în mod oficial.

Era înaltă cam cât un stat de om și tăiată dintr-o stâncă albăstruie. Lumea credea că era înzestrată cu mari puteri vrăjitorești, pentru că, deși era una singură, nimeni nu izbutise vreodată s-o numere: dacă observa pe cineva care-o privea intens, pe dată se și deplasa undeva, în spatele privitorului. Era cel mai modest monolit descoperit vreodată.

Era, de asemenea, unul dintre numeroasele puncte în care se descărca magia acumulată în munții Vârfu Berbecului. Împrejurul ei la ceva distantă, nu era nici pic de zăpadă, iar pământul scotea aburi. Piatra începu să se tragă îndărăt, privind-o bănuitoare pe Granny, din spatele unui copac.

Mai trecură încă zece minute până să apară Magrat, care venea în grabă pe poteca dinspre satul Marmotei Turbate, ai cărui locuitori, cumsecade din fire, începuseră să se obișnuiască un pic cu gândul că tratamentul recomandat pentru orice, poate în afară de pierderea capului prin decapitare, era masajul în dosul urechilor însoțit de poțiuni homeopatice, din diverse plante[7]. Magrat respira greu și purta numai un șal aruncat peste o cămașă de noapte care ar fi putut fi foarte ispititoare – dar nu și pe ea.

— Ai simțit și tu? întrebă.

Granny încuviință.

— Dar Gytha unde-o fi? se miră ea.

Amândouă priviră în josul cărării ce ducea spre orașul Lancre și văzură o mulțime de luminițe sclipind printre troiene.

Era o petrecere. Lumina se revărsa pe stradă. Din casa lui Nanny Ogg ieșeau și intrau diverse persoane. Din când în când, se auzeau hohote de râs, zgomot de pahare sparte și scâncete de copii. Era limpede că acolo viața de familie era împinsă până la limitele sale extreme. Cele două vrăjitoare stăteau în drum, nehotărâte.

— Crezi că ar trebui să intrăm? spuse, temătoare, Magrat. N-am fost invitate. Și n-am adus cu noi nici o sticlă.

— Din câte se aude, sunt deja prea multe înăuntru, răspunse Granny Weatherwax, nemulțumită.

În ușă apăru, împleticindu-se, un bărbat care râgâi, se izbi de Granny, spuse: „Multă fericire în Noaptea de Veghe-a Vierului, cocoană”, trase cu ochiul la chipul ei și se trezi pe dată.

[7]Care, de altfel, își făceau efectul. Cam asta-i regula cu tratamentele recomandate de vrăjitoare, indiferent de forma de prezentare. (n.a.)

— Jupânească, se răsti Granny.

— Îmi pare tare, tare rău... începu el.

— Haide, Magrat, porunci Granny, trecând nerăbdătoare pe lângă el.

Zgomotul dinăuntru aproape că atingea pragul durerii. Nanny Ogg înțelegea să respecte tradițiile legate de Veghea Vierului, invitând toți oamenii din orășel; nivelul poluării din încăpere era deja dincolo de limitele admise. Granny se strecură prin marea de oameni, conducându-se după răsunetul unui glas spart care explica întregii lumi că, spre deosebire de multe alte animale, ariciul era extrem de norocos.

Nanny Ogg ședea într-un jilț lângă foc, cu o halbă în mână și dirija corul care începuse să repete refrenul, folosindu-se de un trabuc. Văzând chipul lui Granny, rânji.

— Hop și-așa, fetița mea, țipă ascuțit, pe deasupra vacarmului. Deci ai apărut. Ia un pahar. Ia două. Salutare, Magrat. Trage-ți un scaun și dă naibii de-acolo pisica.

Greebo, care se cuibărise în colțul vetrei, privind festivitățile cu ochiul său galben, pe jumătate închis, dădu o dată sau de două ori din coadă.

Granny se așeză țeapănă, o adevărată întruchipare a decenței.

— Nu stăm mult, spuse, uitându-se urât la Magrat care dăduse să întindă brațul după un castronel cu alune. Văd că ești ocupată. Ne întrebam doar dacă n-ai observat... ceva. În seara asta. N-a trecut mult de-atunci.

Nanny Ogg căzu pe gânduri.

— Pruncul lui Darron al meu a făcut urât, zise. A scăpat la berea lui tată-său.

— Nu prea cred să fie asta, spuse Granny, decât dacă a făcut extrem de urât.

Apoi trasă prin aer un semn ocult și complicat, pe care Nanny nici nu-l băgă în seamă.

— Cineva a încercat să danseze pe masă, zise aceasta din urmă. A căzut în sosul de dovleac al lui Reet. Ce-am mai râs...

Granny ridică din sprâncene și-și atinse nasul cu degetul, într-un chip misterios.

— Vorbeam de lucruri de o... altă natură, adăugă, pe un ton sumbru.

— Ai ceva la ochi, Esme? încercă Nanny Ogg, uitându-se lung la ea.

Granny Weatherwax oftă.

— În aceste momente, tocmai au loc niște fenomene extrem de îngrijorătoare, de natură, aparent, magică, spuse ea tare.

În cameră se lăsă tăcerea. Cu toții se holbau la vrăjitoare, în afară de fiul lui Darron care profită de ocazie pentru a-și continua experimentele alcoolice. Apoi, la fel de repede precum se stinsese zarva reizbucni.

— Cred că ar fi bine să mergem să vorbim într-un loc mai retras, zise Granny, încercând să se facă auzită în vacarmul acela.

Și așa ajunseră în spălătorie, unde Granny încercă să le povestească despre mintea pe care o întâlnise.

— E pe undeva, pe-acolo, în munții și în pădurile de pe culmi, zise. Și aparține cuiva uriaș.

— Eu credeam că e o făptură anume, spuse Magrat. M-am gândit la un câine mare. Știți și voi, un câine care s-a pierdut. Năucit.

Granny cugetă. Acum că venise vorba...

— Da, zise. Ceva așa. Un câine foarte mare.

— Îngrijorat, completă Magrat.

— Căutând ceva, rosti și Granny.

— Și din ce în ce mai furios, zise Magrat.

— Mda, încuviință Granny, cu ochii țintă la Nanny.

— O fi vreun trol, spuse aceasta și adăugă, cu reproș: Să știți că mi-am lăsat acolo, înăuntru, o halbă aproape plină.

— Știu cum e mintea de trol, Gytha, zise Granny, fără să se răstească; tocmai asta o făcu pe Nanny să șovăie.

— Se zice că sunt niște troli cu adevărat uriași, undeva, înspre Centru, zise ea încet. Și uriași ai ghețurilor și creaturi din acelea mari și păroase care își fac veacul în zăpezi. Dar nu la așa ceva vă referiți, așa-i?

— Nu.

— Oh.

Magrat se înfioră. Își spuse că o vrăjitoare era complet stăpână pe trupul ei, iar faptul că i se făcuse pielea de găină pe sub cămașa subțire era doar o plăsmuire a propriei imaginații. Problema era că avea o imaginație nemaipomenită.

Nanny oftă.

— Atunci, hai să ne uităm, spuse, și dezveli cazanul de rufe.

Nanny Ogg nu-și folosea niciodată spălătoria, de vreme ce toate rufele i le luau la spălat la nurorile ei, un trib de femei cu chipul cenușiu, supuse, ale căror nume nici nu se obosea să le țină minte. Așadar, acolo înăuntru era un depozit de vechituri, cazane pârlite și borcane cu gem fermentat. De mai bine de zece ani, cazanul de rufe nu mai fusese pus pe foc. Cărămizile din vatră se prăbușeau, iar printre ele creșteau firișoare de ferigă. Cazanul era plin cu apă neagră precum cerneala și, după cum se povestea, nu avea fund. Își încuraja nepoții să creadă că, în adâncurile lui, locuiau monștri din vechime, căci Nanny era de părere că un strop de groază profundă și nefondată contribuia fundamental la farmecul copilăriei.

Vara, îl folosea drept răcitor pentru bere.

— Mda, va trebui să ne mulțumim cu asta. Cred că ar trebui să ne dăm mâna, zise. Iar tu, Magrat, ai grijă să fie ușa închisă.

— Ce-ai de gând să încerci? întrebă Granny; erau pe teritoriul lui Nanny, așa că numai ea avea dreptul să aleagă.

— Mereu am spus că o Invocație bine simțită te duce drept la țintă, răspunse Nanny. De ani de zile n-am mai făcut așa ceva.

Granny Weatherwax se încruntă.

— Vai, dar nu se poate, se împotrivi Magrat. Nu aici. E nevoie de un cazan și de o sabie magică. Și de o octogramă, mirodenii și tot felul de lucruri.

Granny și Nanny schimbară priviri.

— Nu e ea de vină, zise Granny, ci toate „cotețurile" alea pe care și le-a cumpărat. N-ai nevoie de nimic, îi spuse apoi lui Magrat, în afară de mintologie. Te folosești de ce ai la-ndemână, sfârși ea uitându-se înjur.

Luă bățul decolorat cu care se amesteca în cazan și îl cântări gânditoare în palmă.

— Te chemăm și te invocăm, folosindu-ne de acest – și Granny făcu o pauză aproape imperceptibilă – îngrozitor băț bine ascuțit.

Apa din cazan se încreți ușor.

— Privește, cum risipim – și Magrat oftă – sodă cam vechișoară și niște bucăți de săpun tare ca piatra spre cinstirea ta. Zău, Nanny, nu cred să...

— Taci! Acum tu, Gytha.

— Iar eu te chem și te leg, folosindu-mă de străvechea perie cu perii căzuți în care stă Meșteșugul și de scândura de spălat care să ne Apere, spuse Nanny, fluturând obiectele prin aer; presa de stors se desprinse de la locul ei și căzu.

— Nu zic să nu fii cinstit, șopti nefericită Magrat, dar, pe undeva, parcă nu mai e același lucru.

— Ia ascultă, fetițo, îi zise Granny. Demonilor nu le pasă de înfățișarea lucrurilor. Contează numai ceea ce gândește fiecare. Hai, dă-i bătaie.

Magrat încercă să-și imagineze că bucata veche și uscată de săpun de casă era o mirodenie, o miroasnă sau cum i-o mai fi zicând, dintre cele mai fine, din îndepărtatul Klatch. Nu era prea ușor. Numai zeii puteau ști ce soi de demon avea să răspundă unei astfel de invocații.

Și Granny era puțin neliniștită. Nu-i prea plăceau ei demonii, oricum, și toată treaba asta cu incantații și instrumente aducea de la o poștă a vrăjitorie de parte bărbătească. Asta însemna să dai nas unor obiecte, să le faci să se simtă importante. Ar fi trebuit pur și simplu ca demonii să vină când erau chemați. Însă protocolul impunea ca vrăjitoarea gazdă să facă alegerea, iar lui Nanny îi plăcuseră dintotdeauna demonii, care erau, cel puțin aparent, masculi.

Aș că, acum, ea trebuia să amenințe și să lingușească, în același timp, lumea de dincolo, înarmată cu o bucată de lemn albit, lungă de două picioare. Se simțea mândră de propria îndrăzneală.

Apa bolborosi puțin, se liniști și apoi cu o mișcare bruscă și cu un fâsâit ușor, ca de dop scos dintr-o sticlă, luă forma unui cap. Magrat scăpă săpunul.

Era destul de chipeș. Avea o privire crudă și nasul un pic coroiat, dar tot chipeș rămânea, deși cam necizelat. Nu era de mirare – de vreme ce demonul nu făcea decât să transmită în lumea lor o imagine plăsmuită a adevăratei sale făpturi, să-și dea un pic silința. Capul se răsuci ușor. În lumina slabă a lunii părea o statuie neagră și sclipitoare.

— Ei? zise.

— Cine ești? îl întrebă Granny, fără ocolișuri.

Capul se întoarse către ea.

— Numele meu nu poate fi rostit în limba ta, femeie, răspunse.

— Asta o s-o hotărăsc eu, îl preveni Granny. Și nu-mi spune „femeie”.

— Cum dorești. Numele meu este WxrtHltl-jwlpklz, spuse demonul, cu un aer superior.

— Da’, mă rog, unde erai când s-au împărțit vocalele? După ușă? rosti Nanny Ogg.

— Ei, atunci, domnule – și Granny șovăi doar o fracțiune de secundă – WxrtHltl-jwlpklz, pesemne că te-ntrebi de ce te-am chemat aici în seara asta.

— Nu așa trebuie spus, zise demonul. Ar trebui să spui...

— Taci din gură. Nu uita că avem sabia în care stă ascuns Meșteșugul și octograma care să ne Apere.

— Mă rog, cum ziceți. După capul meu arată ca o scândură pentru spălat, și alta pentru amestecat în cazan, chicoti demonul.

Granny aruncă o privire împrejur. Într-un colț al spălătoriei era o stivă de lemne pentru foc, împreună cu o capră. Cu ochii țintă la demon, fără să-și întoarcă privirea, prăvăli scândura pe care-o ținea în mână peste bușteanul pregătit pentru tăiere.

Se lăsă liniștea deplină, întreruptă numai de cele două jumătăți, perfect tăiate, ale bușteanului, care se înclinară și căzură ușor, peste grămada de lemne.

Chipul demonului rămase de piatră.

— Puteți să-mi puneți trei întrebări, zise.

— Este vreo făptură neobișnuită care bântuie prin regat? zise Granny.

Demonul păru să cadă pe gânduri.

— Fără minciuni, îl preveni Magrat, serioasă. Altfel te-așteaptă peria de frecat.

— Ceva mai neobișnuit ca de obicei, adică?

— Mai repede, mai repede, zise Nanny. Mi-au înghețat picioarele.

— Nu. Nimic neobișnuit.

— Dar am simțit... începu Magrat.

— Stai ușor, stai, spuse Granny, apoi căzu pe gânduri, mișcându-și buzele pe neauzite. Demonii semănau cu geniile sau cu profesorii de filozofie – dacă nu formulai întrebările exact așa cum trebuia, era o mare fericire pentru ei să-ți dea răspunsuri absolut corecte, dar complet pe-alături.

— Este ceva în regat care mai înainte nu era? încercă ea.

— Nu.

Tradiția cerea să fie numai trei întrebări. Granny încercă să formuleze una care nu putea fi interpretată altfel decât trebuia. Apoi își dădu seama că exista și o altă cale.

— Ce naiba se-ntâmplă? întrebă ea, sfredelindu-l cu privirea. Dacă mai încerci vreo șmecherie, te pun la fiert.

Demonul părea să șovăie. Se vedea că nu era obișnuit cu o astfel de abordare.

— Magrat, ia dă încoace amnarul, te rog, zise Granny.

— Protestez! Ce-s amenințările astea? spuse demonul, cu glas tremurat.

— Mă rog, mă rog, nu avem vreme să vorbim verzi și uscate toată noaptea, zise Granny. Cimiliturile astea-s bune pentru vrăjitori, dar noi, unele, avem alți iepuri de prins.

— Și de fiert, adăugă Nanny.

— Uite ce-i, spuse demonul, al cărui glas începuse să se subțieze din pricina groazei, nu avem voie să oferim informații așa, pur și simplu. Există niște reguli...

— Magrat, ia vezi pe policioară, este acolo niște gaz, spuse Nanny.

— Dacă vă spun, pur și simplu... începu demonul.

— Așa? rosti Granny, încurajatoare.

— N-o să se afle, da? le imploră el.

— Nu suflu o vorbă, făgădui Granny.

— Buzele-mi sunt pecetluite, zise Magrat.

— Nu bântuie nimic nou prin regat, zise demonul, însă tot ținutul s-a trezit la viață.

— Cum adică? întrebă Granny.

— E nefericit. Vrea un rege căruia să-i pese de el.

— Cum... începu Magrat, dar Granny îi făcu semn să tacă.

— Nu de oameni vorbești, așa-i? întrebă ea, iar capul sclipitor se clătină. Mda, așa mă gândeam și eu.

— Ce... începu Nanny, dar Granny își duse un deget la buze.

Se întoarse pe călcâie și se apropie de fereastra care era un adevărat cimitir, plin de pânze de păianjen, de aripi albite de fluture și de leșuri de muște din vara trecută. Dincolo de ochiurile înghețate se vedea o strălucire slabă care dădea de înțeles că, în ciuda oricăror așteptări, avea să înceapă în curând o nouă zi.

— Ne poți spune de ce? zise, fără să se întoarcă, gândindu-se că atinsese mintea unui întreg regat.

Se simțea destul de mândră de sine.

— Sunt un demon și nimic mai mult. Ce știu eu? Numai ceea ce este, dar nu și de ce sau cum.

— Înțeleg.

— Acum pot să plec?

— Mmm...

— Vă rog?

Granny se trezi din visare.

— Ah, da. Cărăbănește-te, spuse ea, fără să-i acorde prea mare atenție. Mulțumim.

Capul nu se mișcă. Rămase pe loc, ca un hamal de la un hotel, care tocmai a urcat cincisprezece valize până la etajul zece, le-a arătat tuturor unde este baia, a umflat toate pernele care erau de umflat și a tras toate draperiile care erau de tras.

— Vreți, vă rog, să mă alungați? zise demonul, văzând că nimeni nu pricepea aluzia.

— Poftim? întrebă Granny care se cufundase iarăși în gânduri.

— M-aș simți mai bine dacă aș fi alungat după cum se cuvine. „Cărăbănește-te” nu e chiar ceea ce așteptam, spuse capul.

— Aha. Ei, dacă-ți face plăcere... Magrat!

— Da? spuse Magrat, tresărind.

Granny îi aruncă scândura.

— Fă onorurile, te rog.

Magrat prinse scândura de partea pe care nădăjduia că Granny și-o imagina ca fiind mânerul, apoi zâmbi.

— Sigur. Da. Așa. Scufundă-te, făptură spurcată, îndărăt în străfunduri...

Capul zâmbi mulțumit, auzind descântecul. Asta era cu totul altceva. Se topi îndărăt în apa din cazan, precum ceara la foc. Înainte să se piardă de tot printre unde, se mai auzi o ultimă remarcă disprețuitoare.

— Auzi, „Cărăbănește-teeee-teee...”

În timp ce zorii roșiatici și reci se strecurau în ținutul acoperit de zăpadă, Granny se întoarse acasă.

Caprele din privată erau neliniștite. Graurii se foiau și cloncăneau sub acoperiș. Șoarecii chițăiau din spatele dulapului de bucătărie.

Granny își făcu un ceai, conștientă că fiecare zgomot părea ceva mai puternic decât ar fi trebuit. Linguriță scăpată în chiuvetă răsună ca un clopot lovit cu ciocanul.

De câte ori participa la un ritual de magie, se simțea neliniștită sau, mai degrabă, în conflict cu ea însăși. Se trezi fâțâindu-se prin casă, căutându-și de lucru, dar nereușind să ducă nimic la bun sfârșit.

În astfel de momente, mintea își găsește tot felul de trebușoare mărunte, ca să nu se mai dedice țelului ei principal, adică să

gândească. Dacă ar fi urmărit-o cineva pe Granny, ar fi rămas uimit să vadă cu cât zel se apucase să curețe ustensilele de ceai, să dezlipească nucile rămase de cine știe când în vasul cu fructe de pe dulap și să scoată firmiturile întărite dintre dale, cu coada unei linguriță.

Animalele au minte. Și oamenii au, cu toate că mințile omenești sunt cețoase și tulburi. Până și insectele au minte – ca niște scântei luminoase, în hăul care le împresoară.

Păi nu erau nici măcar vii, la urma urmei! Un țînut era, mă rog, era...

Ia stai. Ia stai... în mintea lui Granny se strecură ușurel un gând care încercă, timid, să-i atragă atenția.

Exista o cale prin care toate pădurile acelea mohorâte să dobândească o minte. Granny se ridică, ținând în mână o bucățică veche de pâine, și se uită gânditoare la cămin. Cu ochii minții, trecu prin el și ieși să contemple rândurile de copaci plini de zăpadă. Da. Nu-și dăduse până atunci seama. Firește, ar fi vorba de o minte alcătuită din toate celelalte minți micuțe – de plante, de păsări, de urși, până și acele minți încete care aparțineau chiar copacilor.

Se așeză în balansoar, care începu să se legene de unul singur.

Adesea se gândise că pădurea era un soi de făptură uriașă, dar numai la modul *meterforic,* cum ar fi spus un vrăjitor cu școală, o făptură care vara moțăia, torcând cu glasuri de bondari, toamna mugea și se agita, iar iarna se făcea colac și se cufunda în somn. Își dădu seama că pădurea nu era numai o adunătură de alte făpturi, ci o făptură în sine. Vie, dar nu aidoma unui, să zicem, șoarece-de-câmp.

Ci mult, mult mai înceată.

Pesemne că asta era important. Cât de repede bătea inima pădurii. Poate că o dată pe an. Mda, părea potrivit. De unde se afla, pădurea aștepta razele fierbinți ale soarelui și zilele mai lungi, care să arunce în văzduh, cale de mai multe sute de picioare, o uriașă cantitate de sevă, într-un impuls sistolic prea măreț și prea răsunător pentru a fi auzit.

Ajunsă în acest punct, Granny își mușcă buza.

Tocmai gândise cuvântul „sistolic”, care nici vorbă să facă parte din vocabularul ei. Asta însemna că în minte i se strecurase cineva.

Sau ceva.

Oare toate gândurile acelea fuseseră ale ei, sau cineva le gândise, folosindu-se de mintea ei ca de o unealtă?

Lăsă ochii în jos, încercând să se adune. Numai că se simțea urmărită, de parcă ar fi avut un cap tăiat din sticlă.

Se ridică în picioare și trase perdelele.

Și iată-i, pe toți, acolo, unde în lunile mai călduroase se afla pajiștea. Cu mic, cu mare, ședeau și se uitau fix la ea.

După câteva clipe, ușa din față de la căsuța lui Granny se deschise. Această întâmplare reprezenta, prin ea însăși, un mare eveniment căci Granny, la fel ca majoritatea locuitorilor din munții Vârfu Berbecului, își

trăia viața prin ușa din spate. În viață erau numai trei momente în care era cuviincios să te folosești de ușa din față și niciodată nu intrai și nu ieșeai pe propriile picioare.

Ușa se deschise cu oarecare greutate, după mai multe opinteli și tresăriri. Câteva bucățele de vopsea uscată se desprinseră și căzură pe prag. În sfârșit, când fu pe jumătate deschisă, se înțepeni.

Granny se strecură cu mare chin prin ea și ieși în zăpada imaculată. Își pusese pălăria cu vârf ascuțit și mantia lungă, neagră, pe care-o purta atunci când dorea ca absolut toată lumea să înțeleagă că era vrăjitoare.

Era acolo și un scaun vechi de bucătărie, pe jumătate îngropat în zăpadă. Era un loc bun de stat pe timp de vară. Acolo puteai să-ți vezi de treburile de zi cu zi, supraveghind și cărarea. Granny îl luă pe sus, îl scuturâ de nea, apoi se așeză țeapănă, cu genunchii ușor depărtați, cu brațele încrucișate sfidător și cu bărbia ridicată.

Soarele se înălțase binișor pe cer, dar, în această zi de Veghe-a Vierului lumina era încă slabă și palidă. Norul de abur care atârna deasupra mulțimii de animale sclipea ușor. Stăteau încremenite în loc, cu toate că, din când în când, câte unul mai bătea din copită sau sălta o labă să se scarpine. Prinzând cu coada ochiului o fluturare de aripi, Granny ridică ochii și observă, pentru prima dată, că toți copacii care înconjurau grădina erau atât de plini de păsări, încât se părea că primăvara, învești mântată în nuanțe ciudate de brun și negru, sosise mai devreme.

În locul în care, vara, creșteau ierburile de leac se aflau lupii, așezați pe labele din spate sau întinși, cu limba scoasă. Alături se ghemuise un batalion de urși, iar în spatele lor un pluton de cerbi și căprioare. În *meterforicele* tribune se adunase o șleahtă de iepuri, nevăstuici, vermine, bursuci, vulpi și tot felul de alte făpturi care, în ciuda faptului că întreaga lor viață e o luptă sângeroasă, vânând sau fiind vânate, ucigând sau fiind ucise de gheare, colți și ciocuri, se numesc, generic, animăluțe de pădure.

Se odihneau împreună pe zăpadă, uitând de lanțurile trofice care le uneau, încercând s-o intimideze și s-o facă să-și plece privirea.

Granny își dădu pe dată seama de două lucruri. Unul era că grupul pe care-l avea în față părea să fie reprezentativ pentru fauna pădurii.

Al doilea îl rosti cu voce tare – nu putu răbda.

— Nu știu ce fel de vrajă-i asta, zise. Dar uite un sfat – pe gratis: După ce se termină totul, ciumeții ăi mai mici dintre voi ar face bine să-și ia tălpășița cât pot de repede.

Nici un animal nu se mișcă. Nu se auzi decât un castor ceva mai bătrâior care nu se mai putu abține și-și făcu nevoile, părând foarte rușinat.

— Uite ce-i, zise Granny. Ce pot eu să fac? Degeaba ați venit la mine. El e de-acum stăpânul. Regatul e al lui. Nu pot să-mi vâr nasul

unde nu-mi fierbe oala. Nu e corect, pentru că există o regulă: nu mă pot amesteca în domniile altora. Fiecare trebuie să-și rezolve problemele, că-i rău, că-i bun. E una din regulile de bază ale magiei, să știți. Nu poți stăpâni noroadele cu vrăji, pentru că ar trebui să folosești din ce în ce mai multe, pe măsură ce trece timpul.

Și se lăsă pe spate, simțindu-se recunoscătoare acelei străvechi tradiții care nu le îngăduia celor înzestrați și înțelepți să conducă. Nu uitase cum era să poarte coroana, chiar și preț de câteva clipe. Nu, nu, lucrurile de soiul ăsta îi scoteau din fire pe oamenii deștepți. Era mai bine ca domniile să fie lăsate în seama unor persoane care își ridicau sprâncenele a nedumerire atunci când li se cerea să gândească. Nu era nimic de râs: ăștia erau cei mai potriviți.

— Oamenii trebuie să-și rezolve singuri problemele, adăugă. Toată lumea știe.

Și totuși, simți cum unul dintre cerbi îi arunca o privire extrem de neîncrezătoare.

— Da, bine, l-a omorât pe fostul rege, recunoscu. Așa-i în firea lucrurilor, zic eu. Că doar voi știți cel mai bine. Supraviețuiește cel mai... Să nu-mi spuneți că știți ce-i ăla moștenitor. Pesemne că pentru voi sună ca un soi de pădurar.

Începu să bată darabana cu degetele pe genunchi.

— Oricum, fostul rege nu vă era cine știe ce prieten, nu-i așa? Cu toate vânătorile lui...

Trei sute de perechi de ochi întunecați o sfredeliră.

— Degeaba vă tot uitați așa, încercă Granny. Nu pot să mă amestec eu, numai pentru că voi nu-l suportați pe rege. Unde am ajunge? Mie nu mi-a făcut nici un rău.

Observă privirea unei hermeline care se uita cruciș la ea, și încercă să se eschiveze.

— Ei bine, da, sunt egoistă, zise. Asta înseamnă să fii vrăjitoare. Și-acum rămâneți cu bine.

Intră cu pași mari în casă și încercă să trântească ușa, însă aceasta se înțepeni de vreo două ori, așa că gestul nu avu prea mare efect. Apoi trase perdelele, se așeză în balansoar și începu să se legene puternic.

— Una peste alta, spuse, nu pot să-mi bag nasul unde nu-mi fierbe oala. Asta-i tot.

Căruțele cu coviltir înaintau hurducăindu-se pe drumurile desfundate, către un alt târgușor al cărui nume actorii nu și-l putea aminti prea bine și pe care aveau să-l uite imediat. Soarele de iarnă strălucea, deasupra parcelelor umede și cețoase de varză din Câmpiile Sto, iar tăcerea neguroasă amplifica scârțâitul roților.

Hwel ședea în căruța care încheia șirul, bălăngănindu-și picioarele peste margine.

Vitoller îi încredințase educația lui Tomjon, iar el își dădea toată silința.

„Tu ești mai potrivit decât mine la treburi de-astea”, îi spusese patronul, adăugând, ca de obicei plin de tact: „Și la înălțime vă potriviți mai bine.”

Dar nu ieșise nimic.

— Măr, repetă Hwel, fluturând fructul prin aer.

Tomjon îi zâmbi larg. Avea aproape trei ani și nu scosese nici un cuvânt care să poată fi înțeles. Hwel era cuprins de bănuieli urâte, cu privire la vrăjitoare.

— Dar pare un băiat destul de deștept, zise doamna Vitoller, care călătorea în căruță și tocmai cârpea o cămașă de zale. Știe să recunoască obiectele. Face ce i se spune. De ce nu vorbești? oftă, mângâind obrazul copilului.

Hwel îi dădu mărul, iar Tomjon îl primi cu multă recunoștință.

— Cred că vrăjitoarele alea v-au fraierit, domniță, zise piticul. Știți cum e. Prunci răpiți din leagăn și altele asemenea. Pe vremuri, se întâmpla des. Stră-străbunica mea ne-a povestit că am pățit-o și noi, cândva. Zânele au schimbat între ei un om și un pitic. Și nu ne-am dat seama decât când copilul a început să se dea cu capul de tavan. Așa se zice...

— Se zice că un fruct e precum lumea
Zemos și dulce. Și la fel, în piept,
Și inima de om. Pe dinafară
E roșie și pură, dar înăuntru
Șerpește-un vierme, stricăciunea, miezul
Cel putred – dară, dintr-o mușcătură
Se-arată spurcăciunea dintr-un suflet
Ce-l roade în adânc.

Cei doi adulți se întoarseră să-l privească pe Tomjon, care le făcu un semn din cap și se apucă să mănânce mărul.

— Era monologul Viermelui din *Tiran,* șopti Hwel. Darul vorbirii, cu care era de obicei binecuvântat, îl părăsi, așa că îngăimă: Lua-m-ar toți dracii!

— Dar semăna perfect la vorbă cu...

— Mă duc după Vitoller, spuse Hwel, sări din căruță și alergă printre băltoacele înghețate către capătul convoiului, unde-l găsi pe patronul său fluierând alene și, da, plimbându-se fără griji.

— Hei, salutare, *b ‘zudga-hiara*[8]*,* spuse el voios.

— Vino imediat! Vorbește!

— Vorbește?

[8]În limba piticilor, aceasta e o groaznică insultă. Aici însă, e folosită cu simpatie. Înseamnă „podoabă de grădină”.

— Nu, declamă! strigă Hwel, țopăind în sus și în jos. Vino, vino... Seamănă perfect cu...

— Cu mine? se întrebă Vitoller, câteva minute mai târziu, după ce opriseră căruțele într-un desiș de copaci desfrunziți, la marginea drumului. Așa-i vocea mea?

— Da, răspunse trupa în cor

Tânărul Willikins, specialist în roluri de femei, îl înghionti ușor pe Tomjon care ședea pe un butoi răsturnat, în mijlocul lor.

— Ia ascultă, mă, știi monologul meu din *Cum îți convine?*

Tomjon încuviință.

— „Nu-i mort, vă spun, cel ce aicea zace, / sub piatra de mormânt. Căci chiar și Moartea / de s-ar pleca...”

Cu toții îl ascultară, într-o tăcere respectuoasă, în timp ce negurile nesfârșite se rostogoleau peste ogoarele umede, iar globul roșu al soarelui plutea pe cer. Când băiatul termină, pe chipul lui Hwel se scurgeau lacrimi fierbinți.

— Pe toți zeii, zise el, pesemne că eram în mare formă când am scris asta.

Și-și suflă nasul cu zgomot.

— Așa vorbesc și eu? se întrebă Willikins, tras la față.

— Flăcăiaș, îi răspunse Vitoller, bătându-l ușor pe umăr, dac-ai vorbi așa, n-ai mai fi aici, îngropat în noroi până la brâu, printre ogoarele astea uitate de lume, silit să bei ceai din frunze de varză. Ei gata, gata, adăugă, bătând din palme și scoțând aburi din gură, în aerul înghețat. Hai, la treabă cu toții. Trebuie să ieșim din Sto Lat până la apus.

Bombănind, actorii se treziră din vrajă și se întoarseră la căruțele lor. Vitoller îi făcu semn piticului și-l luă cu brațul pe după umeri – sau, mai degrabă, pe după creștet.

— Ei, ce crezi? îl întrebă. Neamul tău știe totul despre magie, așa se zice. Ce înțelegi din asta?

— Păi, patroane, puștiul e tot timpul cu noi, pe lângă scenă. E firesc să mai prindă câte ceva, răspunse Hwel, cu mintea aiurea.

Vitoller se aplecă spre el.

— Chiar crezi ce spui?

— Ceea ce cred este că am auzit un glas care a pus stăpânire pe aiurelile mele, le-a dat formă și le-a slobozit îndărăt, să-mi pătrundă prin urechi până în inimă, rosti, cu sinceritate, Hwel. Cred că am auzit un glas care a trecut dincolo de grosolănia cuvintelor și a făcut să răsune exact ce-am vrut să spun și eu, dar n-am avut talentul necesar. Cine cum de e în stare de astfel de lucruri? Poate că l-a moștenit pe taică-său, mai spuse, privindu-l netulburat pe Vitoller, drept în ochi.

— Dar...

— Cine știe de ce sunt în stare vrăjitoarele? mai zise piticul.

Vitoller simți mâna soției sale strecurându-se într-a lui. Se ridică, nedumerit și furios, iar ea îl sărută pe ceafă.

— Nu te chinui, îi spuse. Ce nu-ți convine? Fiul tău tocmai și-a recitat primele cuvinte.

Veni și primăvara, iar fostul Rege Verence tot nu se împăcase cu statutul său de mort. Hălăduia neostenit prin castel, căutând o cale prin care să silească blocurile străvechi de piatră să-i dea drumul.

Și, în același timp, încercând să se ferească de celelalte fantome.

Champot era cumsecade, deși cam obositor, însă Verence mai că nu se îmbolnăvise de groază, dând cu ochii de strigoii Gemenilor, care se plimbau fără griji, mână în mână, pe coridoare în miez de noapte, fantomatică mărturie pentru o faptă din trecut, încă și mai cumplită decât obișnuitele neînțelegeri regicide.

Mai era și Trogloditul Rătăcitor, silueta de-abia perceptibilă a unui om al cavernelor, încins cu o blană peste coapse, care, din câte reieșea, bântuia castelul numai pentru că, din întâmplare, acesta fusese construit pe movila în care era îngropat. Din când în când, fără să se știe de ce, un car de luptă în care se afla o femeie care urla din toate puterile venea, hurducăindu-se, prin spălătorie. Cât despre bucătărie...

Într-o zi, în ciuda a tot ce-i spusese Champot, cedase tentației și, luându-se după mirosul de mâncare ajunsese în grota uriașă, fierbinte, cu tavan înalt, care servea drept bucătărie și abator. Și, ca să vezi ce chestie, își amintise că nu mai coborâse acolo din copilărie. Cumva, regii și bucătăriile nu prea se potriveau.

Atunci descoperise că era ticsită de fantome.

Dar nu oameni. Nici măcar primitivi.

Cerbi. Bivoli. Iepuri, fazani, potârnichi, oi și porci. Erau acolo până și niște pete rotunde și spongioase care – ce grozăvie! – păreau să fie fantome de stridii. Erau atât de multe și de înghesuite, încât se topeau unele într-altele, transformând bucătăria într-un loc de coșmar, o învălmășeală tăcută de colți, blănuri și coarne, cețoasă și aproape nevăzută. Unele fantome îl observaseră, întâmpinându-l cu o simfonie bizară de zgomote care păreau să vină de departe, pițigăiate, cacofonice și foarte neplăcute. Bucătarul și ajutoarele sale se plimbau netulburați printre fantome, pregătind cârnați vegetarieni.

Verence se holbase aproape un minut, apoi o luase la fugă, disperat la gândul că nu mai avea stomac ca să-și poată vârî degetele pe gât și să dea afară tot ce mâncase vreme de patruzeci de ani.

Își căutase un refugiu în grajduri, dar acolo dăduse peste prea iubiții săi dulăi care începuseră să scheaune și să zgârie la ușă, foarte neliniștiți din pricina prezenței sale nevăzute dar pe care, nu se știe cum, o simțeau.

Așa că acum bântuia – și, vai, cât mai detesta acest cuvânt! – prin Galeria cea Lungă, în care se aflau portretele unor regi morți demult,

care-l priveau de sus, dintre umbre și fuioare de praf. I-ar fi privit cu mult mai multă bunăvoință, dacă nu s-ar fi întâlnit cu unii dintre ei, rătăcind prin diverse cotloane.

Verence ajunsese la concluzia că avea două țeluri în moarte. Unul – să plece din castel și să-și găsească fiul, celălalt – să se răzbune pe duce. Dar nu să-l omoare – se hotărâse să nu o facă, nici măcar dacă ar fi găsit o cale, pentru că ideea de a petrece o veșnicie în tovărășia unui asemenea cretin făcea ca moartea să devină încă și mai înfricoșătoare.

Tocmai ședea sub portretul Reginei Bemery (670-722) o femeie severă, dar destul de arătoasă, pe care ar fi putut-o simpatiza, dacă n-ar fi văzut-o, chiar în dimineața aceea, pășind printr-un perete.

Verence încerca din răsputeri să evite mersul prin pereți. Avea și el demnitatea lui.

Își dădu seama că era urmărit.

Întoarse capul.

O pisică ședea în ușă și-l cântărea, clipind alene. Era cenușie, tărcată și foarte grasă...

Nu. Foarte mare. Avea atâtea cicatrice încât părea un pumn strâns, acoperit cu blană. În loc de urechi avea niște cioturi zdrențuite, în loc de ochi, o fantă gălbuie care-l privea cu răutate și detașare. Holbându-se la el, flutura din coadă. Era Greebo, care auzise că Lady Felmet avea o pisicuță mică și albă, și se oprise să o salute.

Verence nu mai văzuse niciodată un animal care să aibă atâta energie negativă, înnăscută. Dar nu se feri, nici măcar când pisica o porni legănat pe coridor și încercă să i se frece de picioare, torcând ca o cascadă.

— Ia te uită, spuse regele, cu glasul stins. Se aplecă și încercă din răsputeri s-o scarpine între cele două excrescențe zdrențuite din vârful capului. Era o mare ușurare să găsească pe cineva care-l putea vedea, în afară de celelalte fantome, iar Greebo era, cu siguranță, o pisică foarte neobișnuită. Cele mai multe dintre pisicile castelului erau fie niște animale de companie, răsfățate, fie niște schelete ambulante, cu urechile lipite de cap, care viețuiau prin bucătărie și grajduri și aduceau bine la chip cu rozătoarele pe seama cărora trăiau. Dar asta era o pisică independentă. Firește că toate pisicile lăsau această impresie, însă Greebo emana o inteligență adevărată, în locul acelui egoism feroce care, la diverse fărpturi, trece drept înțelepciune. Mai emana și un miros care-ar fi putut dărâma un perete, și cauza probleme la sinusuri unei vulpi moarte.

Numai anumite persoane puteau avea acasă o astfel de pisică.

Regele încercă să se lase în jos și descoperi că se cufunda, încet, încet, în podea. Își adună puterile și se înălță la loc. Își dăduse seama că, odată ce-ar fi ajuns să se comporte precum băștinașii lumii spiritelor, n-ar mai fi avut nici o cale de întoarcere.

„Numai rudele apropiate și persoanele înclinate către paranormal”, îi spusese Moartea. Nici unele, nici celelalte nu prea erau de găsit prin castel. În prima categorie intra ducele, însă acesta era atât de absorbit de sine însuși, încât îi era la fel de util ca și un morcov. În rest, numai bucătarul și Nebunul păreau cât de cât potriviți, dar bucătarul își petrecea o sumedenie de timp în bucătăria lui, plângându-se de faptul că nu mai avea voie să coacă nimic mai mustos decât un nap, iar Nebunul era deja un pachet de nervi și Verence renunțase să mai încerce să-i atragă atenția.

O vrăjitoare, în schimb... Dacă nici vrăjitoarele nu erau înclinate către paranormal atunci el, Regele Verence, era o pală de vânt. Trebuia să aducă o vrăjitoare în castel. Iar apoi...

Avea un plan. Mai mult decât atât avea un mare Plan. Îi luase luni de zile să-l pună la punct. Oricum nu avea nimic de făcut, decât să gândească. Moartea avusese dreptate. Strigoii nu mai aveau decât gânduri și, cu toate că, în general, regele nu era obișnuit cu ele, acum că rămăsese fără trupul care-l împiedica să se concentreze, din pricina diverselor sale umori, avusese prilejul să se bucure de avantajele cugetării raționale. Nu mai avusese niciodată un mare Plan, unul care să însemne mai mult decât „Hai să găsim ceva de omorât”. Iar aici, sub ochii lui, se afla cheia.

— Pis, pis, pis, încercă el. Greebo îl străpunse cu o privire gălbuie.

— Hei, motane, reformulă în grabă regele, trăgându-se înapoi și făcându-i semn. O vreme, pisica nu păru dispusă să-l urmeze, apoi, spre marea lui ușurare, se întinse, căscă și veni încet către el. Greebo nu întâlnise prea multe fantome în drumurile lui și era oarecum interesat de omul ăsta înalt și bărbos, cu trupul transparent.

Regele îl conduse de-a lungul unui coridor prăfuit, către o cămară plină de tapiserii zdrențuite și portrete de regi demult răposați. Greebo privi împrejur cu un ochi critic, apoi se așeză drept în mijlocul podelei acoperite de praf, uitându-se la rege, să vadă ce urma.

— Aici sunt o groază de șoareci și alte făpturi, vezi tu, îi spuse Verence. E și o fereastră spartă prin care intră ploaia. Și poți să dormi pe oricare dintre tapiseriile astea. Îmi pare rău, dar asta e, adăugă regele, și se întoarse spre ușă.

Cu asta se ocupase, de-a lungul atâtor luni de zile. Pe când era în viață, se îngrijise foarte mult de trupul său, iar de când murise, încercase din răsputeri să-și păstreze forma. Era ușor să uiți și, astfel, să începă să ți se tulbure conturul – erau prin castel strigoi din care nu mai rămăseseră decât niște pale de ceață. Dar Verence își impusese o disciplină de fier, se antrenase – mă rog, se gândise intens la diversele antrenamente pe care le putea practica – astfel că, acum, era un adevărat pachet de mușchi spectrali. După ce tot trăsese de ectoplasmă, atâtea luni, era într-o formă mai bună ca niciodată, în afară de faptul că era mort.

Apoi începuse de jos – de la grăunțele de praf. Prima aproape că-l lăsase mort pe loc[9], dar nu se dăduse bătut și trecuse la fire de nisip, apoi boabe de mazăre uscate, întregi; tot nu îndrăznea să se aventureze în bucătărie, dar se distrase turnând prea multă sare pe mâncarea lui Felmet, câte un pic, câte un pic, până ce își venise în simțiri, spunându-și că nu era un lucru demn să otrăvească pe cineva, nici măcar dăunătoarele.

Acum se lăsă cu toată greutatea pe ușă și, cu fiecare microgram al ființei sale se chinui să devină cât putea de solid. Autosugestia îl făcu să transpire; picăturile iluzorii îi curgeau pe vârful nasului, dispărând înainte să atingă podeaua. Greebo privea cu interes cum mușchii spectrali colcăiau pe brațele regelui, ca într-un ritual de împerechere al mingilor de fotbal.

Ușa începu să se miște, scârțâi, apoi prinse viteză și se închise cu zgomot. Zăvorul căzu la loc.

„Fir-ar a naibii, de-acum nu mai exista cale de întoarcere, își spuse Verence.” De unul singur, nu avea cum să ridice zăvorul. Dar o vrăjitoare era musai să vină să-și găsească pisica. Nu?

Pe dealurile din împrejurimile castelului, Nebunul ședea întins pe burtă și privea în adâncul unui lăcușor. Doi păstrăvi se holbau, la rândul lor, la el.

Rațiunea îi spunea că undeva, pe Disc, trebuia să se găsească cineva mai nefericit ca el. Se întrebă cine-o fi fost.

Nu-și dorise să devină Nebun, dar asta nici nu mai conta, pentru că, după ce tatăl său fugise de-acasă, nimeni din familie nu-l mai asculta.

Oricum, nu Bunicul. Cea mai veche amintire era cum Bunicul stătea alături de el, punându-l să repete la nesfârșit tot felul de glume și băgându-i poantele în cap cu ajutorul unei curele groase din piele. Avea și clopoței cusuți pe ea, dar asta nu-l ajuta cine știe ce.

Bunicul intrase în istoria Breslei, cu șapte glume noi. Patru ani la rând câștigase premiul cel mare, Tichia cu clopoței, la marea competiție de Vorbe-n vânt, Grand Prix des Idiots din Ankh-Morpork, performanță neegalată vreodată și care trebuia, pesemne, să-l facă cel mai caraghios om. Drept e că se străduise.

Înfiorându-se brusc, Nebunul își aminti cum, la șase ani, se apropiase timid de bătrân, după cină, ca să-i prezinte o glumă pe care o inventase. Era despre o rață.

Se alesese cu cea mai zdravănă bătaie din viața lui care, până și atunci, trebuie să-l fi costat pe bătrânul glumeț ceva eforturi.

„Uite ce-i, băiete. Să bagi la cap – așa îi spusese, punctând fiecare propoziție cu câte o lovitură și un clincănit – că nu există nimic mai serios decât bufoneria. De-acum, să nu mai rostești niciodată – aici se oprise ca să ia cureaua în cealaltă mână – niciodată, niciodată vreo

[9]Ca să zicem așa. (n.a.)

glumă care nu a fost supusă aprobării Breslei. Cine te crezi, să hotărăşti tu ce este de râs? Na, să te saturi! Cei de rând n-au decât să se hlizească atunci când aud bancuri neşlefuite. Acesta este râsul prostimii. Să nu te mai prind niciodată, niciodată, niciodată, luând în deşert umorul!”

Aşa că Nebunul nostru se întorsese la cele trei sute optzeci şi trei de glume aprobate de Breaslă, pe care trebuia să le înveţe – ceea ce era destul de rău, şi la glosarul, mult mai voluminos – ceea ce era groaznic. Apoi fusese trimis în Ankh şi acolo, în încăperile nemobilate, austere, descoperise că mai existau şi alte cărţi în afară de *Marea Enciclopedie a Glumelor,* cu coperte de alamă. Lumea era mare şi rotundă, plină de locuri ciudate şi de oameni care făceau treburi interesante precum...

Să cânte. Cineva se auzea cântând.

Cu mare grijă, Nebunul ridică fruntea, apoi tresări, auzind clincănitul clopoţeilor pe care-i avea cusuţi pe tichie. Ce-i mai detesta! Îi strânse iute în pumn, ca să nu se dea de gol.

Cântecul nu se oprise. Nebunul trase cu ochiul, cu mare grijă, printre ierburile care-i ofereau un ascunziş minunat.

Persoana care cânta nu era foarte pricepută. Părea să ştie un singur cuvânt: „la”, dar se folosea cu spor de el. Melodia lăsa impresia că persoana credea că, în anumite situaţii, oamenii trebuiau să cânte „lalala” şi era hotărâtă să facă întocmai ceea ce se aştepta de la ea.

Nebunul îndrăzni să ridice capul un pic mai sus şi o văzu, pentru prima oară pe Magrat, care până atunci dănţuise, cam stânjenită, pe pajiştea îngustă, apoi se oprise şi tocmai încerca să-şi împletească margarete în păr, fără mare succes.

Nebunului i se tăie răsuflarea. În lungile nopţi petrecute pe dalele aspre, visase femei ca ea. Cu toate că, dacă se gândea mai bine, nu erau chiar ca ea; erau ceva mai bine înzestrate în zona pieptului, nu aveau nasul aşa de roşu şi ascuţit, şi aveau cosiţele un pic mai mătăsoase. Dar libidoul Nebunului era îndeajuns de isteţ pentru a face diferenţa între ceea ce era imposibil şi ceea ce ar fi putut fi dobândit, aşa că se grăbi să scurtcircuiteze anumite criterii de selecţie.

Magrat culegea flori şi le vorbea. Nebunul îşi făcu urechile pâlnie.

— Uite iarba-rea, cea păroasă, zise ea. Şi sămâncioara-dulce, bună pentru inflamaţiile urechilor...

Nici măcar Nanny Ogg, care privea lumea cu multă bunăvoinţă, n-ar fi izbutit prea lesne să găsească un compliment potrivit pentru glasul lui Magrat. Şi totuşi, el răsună în urechile Nebunului ca o armonie celestă.

— ...şi mătrăguna prefăcută, cea cu cinci foi, numai bună pentru bolile vezicii. Ah, şi iată şi destupuşul-moşului, bună pentru constipaţie.

Nebunul se ridică, timid, clincănind melodios. Lui Magrat i se păru că pajiştea, care, până atunci, nu adăpostise decât nişte roiuri

inofensive de fluturi albăstrui și câțiva bondari hoinari, scosese la iveală un demon uriaș, roșu cu galben.

Care-și tot închidea și deschidea gura. Avea trei coarne amenințătoare.

O voce insistentă din străfundurile minții sale îi spuse: „Acum trebuie s-o iei la fugă, ca o gazelă sperioasă. Așa se face în astfel de împrejurări.”

Interveni, însă, bunul-simț. Nici măcar în cele mai optimiste momente Magrat nu s-ar fi comparat pe sine însăși cu o gazelă, fie ea sperioasă sau nu. În plus, îi șopti bunul-simț, marea problemă era că, dacă o lua la fugă ca o gazelă sperioasă, pesemne că avea să-l lase în urmă fără mare efort.

— Ăăă, spuse creatura.

Cu toate că Granny Weatherwax era de părere că lui Magrat îi lipseau destule doage, ea era înzestrată, și încă din belșug, și cu al șaselea simț, simțul nefirescului, care interveni la timp pentru a-i pune în vedere că nu existau pe lume prea mulți demoni care să clincăne atât de jalnic și să pară așa de intimidați.

— Bună, spuse ea.

Și mintea Nebunului lucra din greu. Începuse să-l cuprindă panica.

Magrat nu agrea pălăria tradițională, țuguiată, pe care o purtau vrăjitoarele mai în vârstă, dar tot respecta una dintre cele mai importante reguli ale vrăjitoriei – nu are rost să fii vrăjitoare, dacă n-o și arăți. În cazul ei, asta presupunea o sumedenie de podoabe din argint, reprezentând octograme, lilieci, păianjeni, dragoni sau alte simboluri ale misticismului cotidian. Și-ar fi vopsit și unghiile în negru, dar nu era sigură că ar fi putut ține piept batjocurii lui Granny.

Nebunul începuse să-și dea seama că luase prin surprindere o vrăjitoare.

— Hoopa, zise el, și se întoarse s-o ia la fugă.

— Nu... începu Magrat, dar Nebunul o apucase deja, în goana mare, pe cărarea din pădure care ducea la castel.

Magrat se ridică, cu ochii la tulpinile ofilite pe care le avea în mână. Își petrecu degetele prin păr, făcând să se reverse un val de petale uscate.

Simțea că tocmai lăsase să-i scape printre degete un prilej important, care se strecurase precum un porc uns cu grăsime printr-un coridor îngust.

Ardea de dorința de a blestema. Știa multe blesteme. Goodie Whemper fusese înzestrată cu multă fantezie în domeniu. Până și animalele pădurii obișnuiau să treacă în fugă pe lângă căsuța ei.

Dar Magrat nu găsea nici o vorbă prin care să-și exprime cum se cuvenea sentimentele:

— Oh, futu-i, zise, în cele din urmă.

În seara aceea era, din nou, lună plină și, minune mare, cele trei vrăjitoare ajunseră la locul de întâlnire ceva mai devreme decât stabiliseră; monolitul se simți atât de rușinat de asta, încât plecă să se ascundă printre niște tufe de grozamă.

— Greebo n-a mai venit acasă de două zile, zise Nanny Ogg, de îndată ce sosi. Nu-i stă în fire. Nu-l găsesc nicăieri.

— Pisicile sunt în stare să-și poarte singure de grijă, răspunse Granny Weatherwax. Nu și ținuturile. Am vești. Aprinde focul, Magrat.

— Mmm?

— Am spus: „Aprinde focul, Magrat”.

— Mmm? A, da.

Cele două vrăjitoare mai vârstnice o priviră pe a treia cum plutea, cu gândurile aiurea, de colo-colo, pipăind florile și frunzele. Părea preocupată de ceva.

— Parcă-i altfel decât de obicei, zise Nanny Ogg.

— Mda. Poate-i mai bine așa, replică, scurt, Granny, și se așeză pe o piatră. Ar fi trebuit să-l aprindă până să venim noi. E treaba ei.

— Se străduiește, zise Nanny Ogg, uitându-se gânditoare în urma lui Magrat.

— Și eu mă străduiam când eram de vârsta ei, dar asta n-o împiedica pe Goodie Filter să mă ocărască. Cea mai tânără vrăjitoare se ocupă de corvezi, știi cum e. La noi a fost și mai rău. Poftim, uită-te la ea. Nici măcar pălăria n-o are. Cum să fie recunoscută?

— Nu cumva și pe tine te preocupă ceva, Esme? întrebă Nanny.

Granny încuviință, posomorâtă.

— Ieri a trecut cineva pe la mine.

— Și pe la mine.

În ciuda îngrijorării care pusese stăpânire pe ea, Granny se simți ușor iritată de asta.

— Cine? întrebă.

— Starostele din Lancre și o ceată de breslași. Nu se împacă deloc cu regele. Vor unul în care să poată avea încredere.

— Eu, una, n-aș avea pic de încredere într-un rege care-i pe placul breslașilor, zise Granny.

— Da, bine, dar poveștile astea cu taxele și cu oamenii uciși nu sunt bune pentru nimeni. Sergentul ăla nou pe care l-au adus de-abia așteaptă să dea foc la câte-o căsuță. Știu că și Verence făcea la fel dar... mă rog...

— Știu, știu. Era mai personal, zise Granny. Se vedea că îi pasă. Oamenilor le place să se simtă prețuiți.

— Felmet ăsta urăște regatul, continuă Nanny. Așa zice toată lumea. Se zice că, dacă se duce cineva să-i vorbească, face ochii mari, chicotește nițel, își freacă mâna și se foiește un pic, și cu asta, basta.

Granny își scărpină bărbia.

— Ții minte cum făcea fostul rege? spuse, pe un ton aprobator. Urla la ei și-i scotea afară din castel în șuturi. Zicea că n-avea vreme de pierdut cu prăvăliașii și cu alții de teapa lor.

— Dar niciodată nu punea la inimă, rosti Nanny Ogg. Și, în plus...

— Regatul e neliniștit, zise Granny.

— Da, asta ți-am zis și eu.

— Nu oamenii. Regatul însuși.

Și Granny îi explică totul. Nanny o întrerupse de câteva ori, punându-i întrebări scurte, dar nici nu-i trecu prin cap să se îndoiască de ce auzea. Granny Weatherwax nu fabula niciodată.

— Ei, ca să vezi, zise ea la sfârșit.

— Exact ce spuneam și eu.

— Ei, poftim!

— Chiar așa.

— Și după ce-ai plecat, animalele ce-au făcut?

— S-au întors de unde veniseră. Știi-tu-cine, care le adunase acolo, le-a dat drumul.

— Și nu s-au mâncat între ele.

— Eu n-am văzut așa ceva.

— Ce ciudat.

— Că bine zici!

Nanny Ogg se holbă la soarele care apunea.

— Nu cred să fie multe regate care să facă așa ceva, zise. Ai văzut la teatru. Regii și ăilalți se omoară întruna unii pe alții. Și regatele trebuie să se-mpace cu asta. Al nostru de ce s-o fi ofuscat așa deodată?

— E de multă vreme aici, spuse Granny.

— Păi, ca peste tot, răspunse Nanny, cu aerul uneia care a studiat îndelung problema. Toată lumea asta mare e acolo unde e de când a fost așezată. Asta se numește geografie.

— Vorbești de pământuri, zise Granny, dar un regat e altceva. E alcătuit din tot felul de lucruri. Idei. Credințe. Amintiri. Totul există laolaltă, cumva. Și toate astea dau naștere unui soi de viață. Nu trupească, mai degrabă ca un gând însuflețit, alcătuit din toate fărturile vii și din ceea ce le trece lor prin cap și din ceea ce le-a trecut celor de dinaintea lor.

Magrat se întoarse și începu să facă focul. Arăta ca în transă.

— Se vede că te-ai gândit mult la asta, zise Nanny, alegându-și cuvintele cu grijă. Și deci regatul ăsta vrea un rege mai bun?

— Nu! Adică, da. Uită-te cum e... începu Granny, aplecându-se spre ea. Nu e ca un om căruia-i plac sau nu-i plac felurite lucruri, înțelegi?

— Păi nici n-are cum, răspunse Nanny, după ce se trăsese înapoi și se gândise un pic.

— Regatului nu-i pasă dacă omul e bun sau e rău. Cred că nici nu-și dă seama, așa cum tu nu știi să judeci dacă o furnică e bună sau nu. Dar se așteaptă ca regelui să-i pese de el.

— Mda, dar... răspunse, cam îngrijorată, Nanny, care începuse să se teamă un pic de sclipirea din ochii celeilalte. O groază de oameni s-au omorât între ei, ca să ajungă regi în Lancre. Au fost tot soiul de crime.

— N-are a face absolut deloc! zise Granny, fluturându-și brațele, și începu să numere pe degete. Uite de ce. Unu, regii se tot omoară între ei pentru că ăsta le e destinul sau menirea sau cum vrei să zici, și lucrurile de soiul ăsta nu sunt crime și doi, ceea ce fac este pentru binele regatului. Asta contează. Dar ăsta nou vrea numai putere. Urăște regatul.

— Cam ca un câine, aș zice, interveni Magrat. Granny îi aruncă o privire și deschise gura, căutând un răspuns potrivit, apoi se îmblânzi.

— Chiar așa. Unui câine nu-i pasă dacă stăpânul e bun sau rău, câtă vreme se îngrijește de el.

— Mda, spuse Nanny. Nimeni și nimic nu-l iubește pe Felmet. Și noi ce să facem?

— Nimic. Știi că nu ne putem vârî nasul.

— Dar pruncul ăla, chiar tu l-ai salvat, zise Nanny.

— Și ce-i cu asta?

— Ei, fie cum vrei tu. Dar poate că-ntr-o zi se va-ntoarce. Tot soarta. Și tot tu ai zis să ascundem coroana. O să se întoarcă, ascultă ce-ți spun. Hai mai repede cu ceaiul, Magrat.

— Și cu breslașii ce-ai să faci? întrebă Granny.

— Le-am zis că trebuie să rezolve singuri problema și că, dacă ne-apucăm să folosim magia, n-o s-o mai sfârșim niciodată. Știi asta.

— Mda, zise Granny, deși cu o undă de nostalgie.

— Un lucru pot să-ți spun, comentă Nanny, și anume că nu prea le-a convenit. Bombăneau când au plecat.

— Îl cunoașteți pe Nebunul care locuiește la castel? răbufni Magrat.

— Ăla micu' cu ochi urduroși? întrebă Nanny, ușurată că discuția se îndreptase către chestiuni mai normale.

— Nu-i așa mic, zise Magrat. Nu se întâmplă să știți cum îl cheamă?

— Lumea-i zice Nebunul, spuse Granny. Asta nu-i muncă de bărbat adevărat... să se plimbe de colo-colo cu clopoței la pălărie.

— Maică-sa a fost din neamul Beldame, care locuiau pe drumul spre Oglinda-ntunecată, zise Nanny Ogg, reputată pentru cunoștințele sale genealogice. Tare frumoasă-n tinerețe. A frânt multe inimi, cică. S-au iscat multe vorbe pe seama ei. Dar Granny are dreptate. La urma urmei, Nebunul tot nebun.

— Da' de ce întrebi, Magrat? vru să știe Granny Weatherwax.

— Păi... m-a întrebat una dintre fetele din sat, răspunse Magrat, roșie toată.

Nanny își drese vocea și-i zâmbi larg lui Granny, care pufni tare.

— Măcar are o slujbă bună, asta recunosc, rosti Nanny.

— Ei, na, zise Granny. Clincăne toată ziua. Cine să-l ia pe ăsta de bărbat?

— Doar că așa ai ști... adică, fata aia ar ști mereu de unde să-l ia, spuse Nanny, care se distra copios. Numai să deschidă bine urechile.

— Să n-ai niciodată încredere într-un bărbat cu coarne la pălărie, spuse sec Granny.

Magrat se ridică și se adună, lăsându-le celorlalte impresia că anumite părți din ființa sa se întorceau de la o mare distanță.

— Sunteți două țațe caraghioase, zise încet. Eu mă duc acasă.

Și fără vreo altă vorbă, o luă pe cărarea care ducea spre căsuța ei.

Celelalte două se priviră.

— Ca să vezi! zise Nanny.

— E numai din pricina cărților pe care le citesc tinerii de azi, comentă Granny. Le încing creierii. Sper că nu i-ai vârât cine știe ce idei în cap.

— Adică?

— Știi tu ce vreau să zic.

— Zău că nu înțeleg, spuse Nanny ridicându-se, de ce o fată trebuie să rămână singură toată viața, numai pentru că tu crezi că așa e bine. Păi, dacă oamenii n-ar mai avea copii, unde am ajunge?

— Dintre fetele tale, nici una nu-i vrăjitoare, îi aminti Granny, ridicându-se și ea.

— Dar ar fi putut fi, replică, destul de stânjenită, Nanny.

— Da, dacă le lăsai să judece singure, în loc să le îmboldești să sară pe bărbați.

— Sunt drăguțe. Doar n-o să te pui cu firea omului. Ai fi înțeles și tu asta dacă vreodată ai fi...

— Aș fi ce? întrebă încet Granny Weatherwax.

Femeile se priviră în tăcere. Simțeau încordarea care li se strecura în trup, urcând de-a dreptul din pământ, fierbinte, aproape dureroasă: începuseră o discuție care trebuia terminată, indiferent de urmări.

— Te știu de când erai fată, spuse morocănoasă Nanny. O înțepată, asta erai.

— Măcar eu stăteam mai mult în picioare decât culcată, răspunse Granny. Ce rușine! Toată lumea gândea la fel.

— Tu n-ai de unde ști, se răsti Nanny.

— Tot satul vorbea, zise Granny.

— Păi ce, numai de mine? Ție-ți spuneau Fecioara-de-Gheață. Asta n-o știai, nu? mârâi Nanny.

— N-o să-mi spurc eu buzele să-ți spun cum îți ziceau ție, strigă Granny.

— Ah, da? urlă Nanny. Ei, află, cumătră...

— Cum îndrăznești să-mi vorbești pe tonul ăsta? Nu sunt cumătră cu nimeni...

— Chiar așa!

Tăcerea se lăsă iarăși. Vrăjitoarele se priveau ochi în ochi. De data asta, nivelul de animozitate era mult mai ridicat decât ultima oară. Ai fi putut să frigi un curcan la flăcările din privirile lor. Nici una nu mai țipa. Merseseră mult prea departe și nu mai era cazul. De-acum, glasurile erau coborâte și amenințătoare.

— Nu trebuia s-o ascult pe Magrat. Unde mi-a fost capul? mârâi Granny. Povestea asta cu soborul e o prostie. Uite cu ce fel de persoane am de-a face...

— Ce mă bucur că am lămurit problema asta, șuieră Nanny. Măcar știu ce gândești.

Și coborî privirea.

— Află că ești pe teritoriul meu, madam!

— *Madam!*

În depărtare, mugi tunetul. Furtuna care-și făcea veacul în Lancre se întorsese în munți, pentru o scurtă reprezentație, după un turneu pe la poale. Ultimele raze de soare străluceau palid printre nori; picături mari de ploaie începură să bombardeze pălăriile țuguiate ale vrăjitoarelor.

— Zău că n-am vreme de pierdut cu asta, se răsti Granny, tremurând. Am lucruri mult mai importante de făcut!

— Și eu la fel, zise Nanny.

— Noapte bună îți urez.

— Și matale.

Își întoarseră spatele și își văzu fiecare de drumul ei, prin perdeaua de apă.

Era miezul nopții și ploaia bătea în geamurile lui Magrat care, cu perdelele trase, răsfoia cu interes tratatele lui GoodieWhemper dedicate domeniului care s-ar putea numi, în lipsa unui termen mai potrivit, magie naturală.

Bătrâna fusese foarte pasionată de astfel de chestii și, lucru de mirare, le și notase; în general, vrăjitoarele nu puneau mare preț pe știința din cărți. Însă Magrat avea la dispoziție volume peste volume, umplute cu un scris mic și ordonat, în care erau explicate rezultatele unor îndelungate experimente de magie aplicată. S-ar putea spune că Goodie Whemper fusese o cercetătoare în domeniul vrăjitoriei[10].

[10] Cineva trebuia s-o facă şi pe asta. Ai nevoie de ceva ochi de salamandră? Toate bune și frumoase, dar de care – de Casă, Pătată sau din cele cu Creasta mare? Şi, că veni vorba, care ochi? Nu te-ai descurca şi cu un pic de tapioca? Dacă punem albuş de ou în loc, oare vraja a) va funcţiona b) va eşua sau c) se va lipi de fundul cazanului? Apetitul lui GoodieWemper pentru astfel de lucruri era insaţiabil*. (n.a.)

* Aproape insaţiabil. Probabil că se epuizase în timpul ultimului zbor de încercare, dorind să afle dacă o mătura mai putea rămâne în aer, după ce i se smulgea, una câte una, toate paiele. Din câte spunea corbul pe care-l pregătise pe post de cutie neagră, răspunsul era, aproape sigur, nu.

Magrat citea despre vrăjile de dragoste. De câte ori închidea ochii, vedea, ca prin vis, o siluetă în roșu și galben. Trebuia să ia măsuri.

Închise cu zgomot cartea și-și privi notițele. Mai întâi, trebuia să-i afle numele. Faimosul joc cu coaja de măr putea s-o ajute. Curățai mărul de coajă, fără s-o rupi, apoi o aruncai peste umăr și ea cădea la pământ sub forma literelor din numele bărbatului. Milioane de fete încercaseră și rămăseseră, inevitabil, dezamăgite – dacă nu cumva pe iubiții lor îi chema Scscs. Dar asta pentru că nu folosiseră un Ionatan, cules cu trei minute înainte de amiază, în prima zi cu brumă a toamnei, și curățat cu mâna stângă, cu un cuțit îngust de argint. Goodie făcuse multe experimente și lăsase indicații precise. Magrat avea întotdeauna câteva mere, pentru cazuri de urgență – ca, de pildă, acesta.

Răsuflă adânc și aruncă peste umăr coaja.

Se întoarse încet pe călcâie.

„Sunt vrăjitoare, își spuse, și ăsta e un descântec ca oricare altul. N-are de ce să-mi fie frică. Adună-te, fato! Femeie, adică!”

Lăsă ochii în jos, și-și mușcă mâna de tulburare și rușine.

— Cine-ar fi crezut? rosti cu voce tare.

Reușise.

Cu inima bătând să-i spargă pieptul, se întoarse la ceea ce-și notase. Ce urma? A, da – trebuia să adune semințe de ferigă, în zorii zilei, într-o batistă de mătase. Erau două pagini întregi, așternute cu scrisul mărunt al lui Goodie Whemper, de amănunte de natură botanică. Dacă țineai seama de ele, îți ieșea genul de elixir al dragostei care trebuia păstrat într-un flacon bine închis, la fundul unei găleți cu apă de la gheață.

Magrat deschise ușa din spate. Tunetele se potoliseră, însă zorii cenușii ai noii zile erau înecați într-o ploaie măruntă și deasă. Dar tot zori erau, și Magrat luase o hotărâre.

O porni printre ciulini, cu părul lipit de cap din pricina ploii, prin pădurea inundată.

Copacii se clătinau, deși nu bătea vântul.

Și Nanny Ogg se trezise devreme. Oricum nu dormise prea bine și, în plus, era îngrijorată din pricina lui Greebo. Acesta era una dintre slăbiciunile ei. Cu toate că, din punct de vedere rațional, recunoștea că animalul nu era decât un violator în serie, gras, viclean și urât mirositor, instinctul i-l înfățișa tot ca pe un pisoiaș pufos, așa cum fusese cu zeci de ani în urmă. Știa că, la un moment dat, Greebo fugărise o lupoaică pe care o silise să se urce într-un copac, și speriase de moarte o ursoaică nevinovată, care tocmai scormonea după ghinde, și tot era îngrijorată de ceea ce i s-ar fi putut întâmpla. Oamenii din regat erau de părere că singurul lucru care-l putea opri pe Greebo din cursele sale era un meteorit care să-i pice drept în cap. Acum, Nanny se folosea de o vrajă dintre cele mai simple pentru a-i lua urma, cu toate că ar fi fost

suficient să se ia după miros. Astfel, străbătând străzile ude de ploaie, ajunse la porțile deschise ale castelului.

Intră, salutând străjerii cu o mișcare a capului. Nici unul dintre ei nu se gândi să o oprească din drum, întrucât vrăjitoarele, aidoma crescătorilor de albine sau gorilelor uriașe, merg oriunde doresc. Și, oricum, după toate probabilitățile, o bătrână care bătea cu o lingură în fundul unui castron nu reprezenta avangarda unei armate invadatoare.

Viața străjerilor din castelul Lancre era teribil de plictisitoare. Unul dintre cei doi, sprijinit într-o suliță, tocmai își dorea să aibă parte de ceva acțiune, când Nanny trecu pe lângă el. În curând, avea să se căiască! Celălalt se trezi din visare și o salută.

— ‘Neața, Mami!

— ‘Neața, Shawn, băiete, zise Nanny, apoi intră în curtea interioară.

Ca toate vrăjitoarele, nici ea nu suporta ușile din față, așa că dădu ocol fortărețeI și intră prin bucătărie. Vreo două fete în casă îi făcură plecăciuni. La fel și menajera în care lui Nanny i se păru că-și recunoaște una dintre nurori, cu toate că nu-și amintea numele.

Drept pentru care, atunci când Seniorul Felmet ieși din dormitor, văzu o vrăjitoare care venea, pe coridor, drept către el. Nu începea nici o îndoială. Arăta de la o poștă a vrăjitoare, din vârful pălăriei țuguiate și până la călcâie. Și venise după el.

Magrat se lăsă neajutorată pe malul apei. Era udă până la piele și plină de noroi. Își spuse cu amărăciune că, atunci când citești despre o vrajă, te gândești, cine știe de ce, că vei avea parte de o dimineață plăcută și însorită de la sfârșitul primăverii. Și, băga-s-ar dracii, uitase să verifice ce soi de ferigă blestemată trebuia să găsească.

Dintr-un copac se revărsă asupra ei o ploaie de picături. Magrat își dădu la o parte din ochi părul ud și se lăsă să cadă pe un buștean prăbușit, pe care se lățeau petice mari și albicioase de mușchi, oribile la vedere.

Cândva, i se păruse o idee foarte bună. Își pusese mari nădejdi în povestea cu soborul. Că doar nici o vrăjitoare nu trebuia să rămână singură – puteau să-i vină cine știe ce idei. Visase la discuții serioase despre energiile naturale, sub lumina lunii pline, și apoi, cine știe, ar fi putut să încerce și unele dintre vechile dansuri descrise de Goodie Whemper în cărțile ei. Nu dezbrăcate până la piele, firește (sau „învești mântate în raze”, așa cum scria acolo... ce expresie minunată!) pentru că, pe de o parte, Magrat nu avea nici un fel de iluzii cu privire la trupul său, pe de alta, celelalte două nu păreau potrivite și, oricum, nu era absolut necesar. Cărțile spuneau că vrăjitoarele de demult dansau, câteodată, și cu furourile – Magrat nu știa cuvântul, și rămăsese mirată: pesemne că nu erau îndeajuns de multe și chemau niște făpturi misterioase care să le asiste. Nu se așteptase însă să dea peste două

bătrâne arțăgoase, care erau mereu pe punctul să se ia la harță și, pur și simplu, nu înțelegeau esența. Ei da, în felul lor se purtaseră bine cu pruncul, însă ceva îi spunea că vrăjitoarele nu erau bune cu nimeni, decât din niște motive cu totul egoiste.

Iar când făceau farmece, parcă se ocupau de gospodărie. Nu purtau nici un fel de giuvaiere oculte. Și Magrat credea cu tărie în asta.

Totul ieșise prost. Și-acum, avea să meargă acasă.

Se ridică, își strânse rochia udă pe lângă trup, și o porni prin pădurea cețoasă.

... și auzi zgomot de pași. Cineva venea în fugă, fără să-i pese că putea fi auzit. Trosnetul crenguțelor uscate era însoțit de un clincănit ciudat, înfundat. Magrat se strecură în dosul unui tufiș plin de apă și trase cu ochiul, prudentă, printre frunze.

Era Shawn, cel mai mic dintre băieții lui Nanny Ogg, iar zgomotul metalic venea de la cămașa de zale, care era mult prea mare pentru el. Lancre este un regat sărac așa că, de-a lungul veacurilor, armurile străjerilor de la palat au trecut de la cei bătrâni – adesea, întrucât doritorii nu sunt prea mulți, cei foarte bătrâni – la cei tineri. Cu zalele pe el, Shawn arăta ca un ogar blindat.

Magrat îi ieși în față.

— Dumneavoastră sunteți, Jupânească Magrat? întrebă Shawn, ridicându-și viziera. Mămica are necazuri!

— Ce-i cu ea?

— Ăla a aruncat-o în temniță! A zis că a venit să-l otrăvească! Iar eu nu pot coborî acolo să văd, pentru că-i plin de străjeri dintre cei noi! Cică au pus-o în lanțuri – Shawn se încruntă – și asta înseamnă că o să urmeze ceva groaznic. Știți cum face când își iese din sărite. Vai, don'șoară, până aici ne-a fost.

— Și-acum încotro mergeai? întrebă Magrat.

— Să-l aduc pe frate-meu Jason, și pe Wane, și pe Darron, și pe...

— Ia stai așa.

— Of, Jupânească Magrat, dacă încearcă s-o pună la tortură? Știți ce gură face când se înfurie...

— Lasă-mă să cuget, zise Magrat.

— Și-a pus numai oameni de-ai lui de pază la porți și, colac peste pupăză...

— Shawn, fii bun, și taci măcar un pic!

— Când află frate-meu Jason, o să-i tragă un perdaf ducelui, don'șoară. Oricum mi-a zis că ar fi momentul să-i zică cineva vreo două.

Jason, fiul lui Nanny Ogg era un tânăr care aducea cu un taur la înfățișare și, din câte bănuia Magrat, și la minte. O fi avut el pielea groasă, dar nu putea să țină piept unei ploi de săgeți.

— Nu-i spune încă, zise ea, gânditoare. Ar putea să mai fie o cale...

— Atunci să mă duc după Granny Weatherwax, don'șoară? întrebă Shawn, sărind de pe un picior pe altul. Ea trebuie să știe ce-i de făcut, că doar e vrăjitoare.

Magrat îngheță. Dacă mai înainte se crezuse furioasă, acum era de-a dreptul turbată. Era udă, înfrigurată, înfometată, iar individul ăsta... altădată, îi veni în gând, ar fi izbucnit în plâns.

— Aoleu, zise Shawn, trăgându-se înapoi. Ăăă. N-am vrut... Aoleu... Ăăă...

— Dacă dai de Granny Weatherwax, spuse Magrat, făcând cuvintele să răsune ca niște geamuri care se sparg, poți să-i spui că mă ocup eu. Hai, pleacă, până nu te transform într-o broască. Și-așa semeni.

Se întoarse, își sumeți fustele și o luă la goană spre căsuța ei.

Seniorul Felmet se număra printre acei puțini aleși care știu cu adevărat să se bucure de răul altuia.

— Stăm bine, stăm comod, da? întrebă.

— Cum ar veni, fără să luăm în calcul fierătaniile astea, da? zise Nanny Ogg, după ce se gândi un pic.

— Farmecele tale spurcate nu mă ating, spuse ducele. Vorbele tale viclene sunt demne de dispreț. Țin să te anunț că ai să fii supusă la tortură.

Vestea nu păru să aibă efectul scontat. Nanny cerceta locul cu privirea oarecum absentă a uneia care venise acolo să viziteze temnițele.

— Și-apoi ai să fii arsă pe rug, zise ducesa.

— Ei, perfect, spuse Nanny.

— Perfect?

— Ce să zic, aici e al naibii de frig. Ce-i dulapul ăla mare cu țepi?

— Aha! exclamă ducele, fremătând. Acum ți-ai dat seama, da? Acela, scumpă doamnă, este Fecioara de Fier. Ultimul răcnet. Să ai parte...

— Pot să mă dau și eu în el?

— Sunt surd la rugămințile... începu ducele, apoi se opri; mușchii începură să-i zvâcnească. Ducesa își apropie fața lată și roșie de chipul lui Nanny.

— Îți place să te arăți nepăsătoare, șuieră, dar în curând ai să râzi cu cealaltă parte a feței.

— Dar numai pe asta o am, zise Nanny.

— Vedem noi, răspunse ducesa, mângâind drăgăstos o tavă cu tot felul de instrumente, dintre care alese niște clești.

— Și să nu crezi cumva că o să-ți vină cineva în ajutor, rosti ducele, care transpira din greu, în ciuda frigului dinăuntru. Numai noi avem cheile temniței. Ha-ha. Ai să fii o pildă pentru toți care au răspândit

zvonuri răutăcioase la adresa mea. Să nu spui că ești nevinovată! Glasurile lor mincinoase îmi răsună tot timpul în urechi...

Ducesa îl apucă strâns de braț.

— Gata, șopti ea, răgușit. Haide, Leonal. S-o lăsăm să cugete puțin la ce-o așteaptă.

— ... chipurile... minciuni sfruntate... nici n-am fost acolo și, oricum, el a căzut... păsatul meu e prea sărat... murmură ducele, clătinându-se pe picioare.

Ușa se trânti în urma lor. Se auziră lacătele și zăvoarele închizându-se la loc. Nanny rămase singură în penumbră. Era o singură torță înfiptă într-un suport undeva sus, pe perete, din pricina căreia întunericul devenea și mai amenințător. Obiectele ciudate din metal, făurite doar pentru nobilul scop de a stâlci trupul unui om, aruncau umbre înfricoșătoare. Nanny se foi în lanțurile cu care era ferecată.

— Haide, haide, zise. Te văd limpede. Cine ești mata?

Regele Verence se apropie.

— Te-am văzut cum te strâmbai pe la spatele lui, zise Nanny Ogg. De-abia m-am abținut să nu râd.

— Nu mă strâmbam, femeie, mă încruntam amenințător.

— Hei, da' te cunosc! spuse Nanny, mijind ochii. Ești mort.

— „Plecat dintre cei vii", dacă nu te superi, zise regele.

— Ți-aș face și o reverență[11], spuse Nanny, dar, înțelegi matale, cu toate lanțurile astea... N-ai văzut cumva pe-aici o pisică?

— Ba da. E pe undeva pe sus, doarme.

— A, deci e bine, zise Nanny, părând mai liniștită. Începusem să-mi fac griji. Dar patul ăla mare de-acolo ce-i? mai întrebă, uitându-se iarăși în jur.

— Menghina de oase, zise regele, și-i explică la ce folosea.

Nanny Ogg încuviință.

— Mânca-l-ar mama pe ducele ăsta, câte i-au mai trecut prin căpșor, zise.

— Doamnă, teamă mi-e că eu sunt de vină pentru nenorocirile de-acum ale Domniei Voastre, spuse Verence, așezându-se, sau mai bine zis plutind pe deasupra unei nicovale. Voiam să momesc o vrăjitoare.

— Nu te pricepi la încuietori, așa-i?

— Din păcate, încă mă depășesc. Dar sunt sigur că – și fantoma regelui își flutură brațul într-un gest vag care îmbrățișă întreaga temniță, pe Nanny și cătușele sale – pentru o vrăjitoare, toate astea sunt...

— Turnate din fier, termină fraza Nanny. Mătăluță oi putea să treci prin ele, eu nu.

— Nu mi-am dat seama, zise Verence. Credeam că vrăjitoarele pot face farmece.

— Tinere, spuse Nanny, fii bun și taci din gură.

[11]Vrăjitoarele nu fac niciodată plecăciuni. (n.a.)

— Doamnă! Sunt rege!

— Mda, și răposat pe deasupra, așa că eu, în locul matale, n-aș mai face-o pe deșteptul. Acum fii băiat cuminte, taci din gură și așteaptă.

Împotriva voinței sale, regele se supuse. Tonul cu care i se vorbise nu putea fi contrazis. Îi răsuna în urechi, peste ani, din zilele copilăriei sale. Ecoul îi șoptea că, dacă nu mânca tot, avea să fie trimis direct la culcare.

Nanny Ogg se foi în lanțuri. Nădăjduia că și celelalte două aveau să apară iute.

— Ăăă, începu regele, șovăitor. Cred că vă sunt dator cu o explicație...

— Mulțumesc, spuse Granny Weatherwax și, pentru că Shawn părea să mai aștepte ceva, adăugă: Se vede că ești un băiat bun.

— Da, doa'a, zise Shawn. Doa'a?

— Mai e ceva?

Rușinat, Shawn începu să se joace cu poalele cămășii de zale.

— Nu-i adevărat ce se spune despre mămica, așa-i, doa'a? Că doar ea nu blesteamă oamenii cumsecade. Numai pe Daviss, măcelarul. Și pe Cakebread, după ce i-a lovit motanul cu piciorul. Dar astea nu-s blesteme adevărate, așa-i, doa'a?

— Ce-ar fi să nu-mi mai spui „doa'a"?

— Bine, doa'a.

— Deci așa se povestește, da?

— Da, doa'a.

— Să știi că maică-ta mai supără pe unii, câteodată.

Shawn se foi de pe un picior pe altul.

— Da, dar și despre dumneavoastră se spun niște grozăvii, cu tot respectul, doa'a.

— Ce grozăvii? întrebă Granny, încordându-se.

— Nu pot să vă zic, zău.

— Ce grozăvii?

Shawn căzu pe gânduri, calculându-și următoarea mișcare. Nu prea avea de ales.

— Tot felul de lucruri neadevărate, doa'a, zise, pentru a-și dovedi bunele intenții chiar de la-nceput. Tot felul. De pildă, că Verence a fost un rege rău și dumneavoastră l-ați ajutat să urce pe tron, și ați adus iarna aia rea anul trecut, și că vaca lui moș Norbut n-a mai dat lapte deloc după ce v-ați uitat la ea. Numa' minciuni, doa'a, sfârși el, cu convingere.

— Aha, zise Granny, apoi îi trânti ușa în nas, cugetă un pic și se așeză în balansoar. Aha, repetă ea, după o vreme. Gytha e o bătrână neghioabă, mai spuse, ceva mai târziu, dar nu putem îngădui nimănui să se pună cu vrăjitoarele. Dacă pierzi respectul celorlalți, ai pierdut tot.

Și nici nu-mi amintesc să mă fi uitat la vaca lui moș Norbut. Cine-i moș Norbut?

Se ridică, își luă pălăria țuguiată din cui, de după ușă, apoi, uitându-se în oglindă cu o privire cruntă, și-o potrivi pe cap, străpungând-o cu mai multe ace fioroase de păr care pătrunseră, unul câte unul, la locurile lor, aprige, precum mânia Domnului.

Intră puțin în privată și se întoarse cu mantia sa de vrăjitoare care, în timpul liber, slujea drept pătură pentru caprele bolnave. Odinioară fusese din catifea neagră. Acum, doar negrul rămăsese. O prinse cu grijă, cu gesturi măsurate, folosindu-se de o broșă de argint, pătată de vreme. Nici un samurai, nici un cavaler medieval nu s-a îmbrăcat vreodată cu atâta ceremonie. În cele din urmă, Granny se ridică, se uită în oglinda întunecată, zâmbi ușor, în semn de aprobare, și plecă pe ușa din spate.

Atmosfera amenințătoare se risipi, doar o clipă, atunci când începu să alerge în sus și în jos, încercând să-și pornească mătura.

Și Magrat se privea în oglindă.

Din străfundurile dulapului de haine, scosese o uluitoare rochie verde care ar fi trebuit să se muleze, dacă ar fi avut pe ce, și să dezvăluie totul, dacă ar fi existat ceva de dezvăluit. Drept pentru care, Magrat își îndesase două perechi de șosete rulate în decolteu, încercând să remedieze deficiențele cele mai evidente. Încercase, de asemenea, să-și farmece părul, dar acesta era, din fire, rezistent la magie, și începuse deja să-și ceară drepturile.

Încercase și un pic de machiaj, dar nu era convinsă că dobândise un succes incontestabil. Nu prea avea experiență. Se întreba dacă nu exagerase cu rimelul.

La gât și pe mâini purta argint – o cantitate îndeajuns de mare pentru un set complet de tacâmuri, iar pe deasupra își petrecuse o mantie neagră, căptușită cu roșu.

Dacă lumina bătea dintr-un unghi ales cu mare grijă, Magrat nu era lipsită de farmec. Deși nu era deloc limpede la ce o ajutau toate aceste pregătiri, măcar o făceau să se simtă mai încrezătoare.

Se îndreptă de spate și își roti capul. Grămezile de amulete, giuvaiere magice și brățări oculte pe care le purta în diverse locuri clincăniră; dușmanul care să nu observe că se apropia o vrăjitoare trebuia să fie nu doar orb, ci și surd.

Se întoarse la masa de lucru și-și cercetă obiectele pe care, cam cu rușine și niciodată în prezența lui Granny, le numea Unelte Fermecate. Era acolo un cuțit cu mânerul alb, pentru pregătirea ingredientelor magice, și unul cu mânerul negru, pentru ritualurile în sine, pe care Magrat încrustase atâtea rune încât putea să se rupă în orice clipă. Ambele aveau mari puteri, era limpede, dar...

Magrat clătină din cap, cu regret, se duse în bucătărie și scoase dintr-un sertar cuțitul de pâine. Ceva îi spunea că, în astfel de momente, un cuțitoi zdravăn și bine ascuțit era cel mai bun sprijin pentru o tânără ca ea.

— Ochi de șoim și minte brici, zise Nanny Ogg, uite ce-am văzut aici, ceva ce-ncepe cu „C”.

Regele strigoi privi ostenit împrejur.

— Cătușe, încercă el.

— Nu.

— Cravașă?

— Ce nume drăguț. Ce-i asta?

— Un soi de bici, uite-o acolo, zise regele.

— Nu-i asta, zise Nanny.

— Para-căluș? încercă disperat Verence.

— Asta începe cu „P”, și oricum nu știu ce e, zise Nanny Ogg; amabil, regele i-o arătă și-i explică și cum se folosea.

— Nu, nu, sigur nu, zise Nanny.

— Cizma cu tăciuni în talpă? încercă iarăși regele.

— Văd că te descurci cu toate instrumentele-astea, spuse Nanny cu asprime. Sigur nu le-ai folosit, pe când erai în viață?

— Zău că nu, Nanny, răspunse strigoiul.

— Băieții care mint n-o sfârșesc bine, îl admonestă ea.

— Cele mai multe le-a instalat Lady Felmet personal, jur, se apără cu deznădejde regele, care se simțea și-așa într-o poziție precară și nu mai voia să-și facă alte probleme.

— Bine, dacă-i pe așa, pufni Nanny, îmblânzindu-se puțin. Lucrușorul la care mă gândisem eu era „chingă”.

— Dar ăsta e un alt nume pentru că... începu regele, dar se opri la timp; de-a lungul vieții sale adulte, nu se temuse de nici un om, de nici o fiară și de nici o împreunare a celor două, însă glasul lui Nanny îi trezea amintiri care-l purtau îndărăt în încăperea pentru lecții sau în dormitorul său din copilărie, la poruncile aspre ale severelor doamne cu rochii lungi care-i conduceau viața și la mâncarea de-acolo – cele mai multe feluri erau cenușii sau brune la culoare – care, la momentul respectiv, i se păruse îngrozitoare, acum, însă, îl ispitea precum ambrozia zeiască.

— Am cinci la zero, spuse, încântată, Nanny.

— N-o să mai treacă mult și se vor întoarce, zise regele. Ești sigură că o să scapi cu bine?

— Și dacă nu, spune-mi, rogu-te, cum mă poți ajuta? întrebă Nanny.

Tocmai atunci, cineva trase zăvoarele.

Când mătura lui Granny începu să coboare, clătinându-se, către pământ, ea observă că în fața castelului se adunase deja o mulțime de oameni. Văzând-o, tăcură cu toții și-i făcură loc. Pe brat căra un coș cu mere.

— O vrăjitoare a fost aruncată în temniță, îi șopti cineva. Și-acum o supun la torturi dintre cele mai îngrozitoare, așa se zice.

— Ce prostie, răspunse Granny. E cu neputință. Cred că Nanny Ogg s-a dus la rege să-l sfătuiască, sau așa ceva.

— Cică Jason Ogg s-a dus să-și adune frații, zise un târgoveț, plin de admirație.

— Știți ce-ar fi mai bine? Să vă întoarceți cu toții acasă, îi sfătui Granny. Pesemne că este o neînțelegere la mijloc. Toată lumea știe că o vrăjitoare nu poate fi reținută cu forța.

— De data asta a mers prea departe, rosti un țăran. A pus focuri, a mărit dările și-acum, poftim. Eu zic că Domniile Voastre, vrăjitoarele, sunteți de vină. Să se termine odată! Îmi cunosc drepturile.

— Și care-ar fi alea? întrebă Granny.

— Vinărit, albinărit, văcărit, dreptul la pomeni și resturi de la bucătărie, răspunse pe dată țăranul. Și nutreț din doi în doi ani și dreptul de a trimite două treimi de capră la păscut pe pajiștea comunală. Numai că ăla i-a dat foc. Și ce mai capră bună era.

— Poți ajunge departe, dacă-ți cunoști așa bine drepturile, constată Granny. Acum însă, cred că ar trebui să te duci acasă.

Apoi se întoarse și se uită la porți. Doi străjeri, care păreau foarte neliniștiți, erau de gardă. Se apropie și-l pironi pe unul dintre ei cu privirea.

— Sunt o sărmană bătrână care vinde mere, îi spuse, cu un glas mai potrivit pentru o declarație de război. Rogu-te, lasă-mă să trec, drăguță.

Ultimul cuvânt răsună ca un foc de pistol.

— Nimeni n-are voie să intre, spuse străjerul. Poruncă de la duce.

Granny ridică din umeri. Din câte știa, gambitul merelor nu dăduse rezultate decât o dată, în întreaga istorie a vrăjitoriei, dar așa cerea tradiția.

— Champett Poldy, eu te știu foarte bine. Țin minte că l-am petrecut pe moșu-tău pe ultimul drum, iar pe tine te-am adus pe lume, zise, apoi își plimbă privirea peste mulțime, care se regrupase ceva mai departe, se întoarse către străjer, pe chipul căruia se așternuse o expresie de adâncă groază, se aplecă spre el și continuă: Cu mine ai tras prima dată aer în piept, în valea asta a plângerii, și, pe toți zeii, dacă mi te pui în cale, tot cu mine ai să răsufli și ultima oară.

Se auzi un zgomot înfundat, de metal – străjerului îi căzuse sulița din mână, de spaimă. Granny întinse brațul și-l bătu încurajator pe umăr.

— Dar nu te speria, adăugă. Uite, ia un măr.

Dădu să treacă, dar o a doua suliță îi tăie calea. Curioasă, ridică privirea. Cel de-al doilea străjer nu era localnic, ci un mercenar de la oraș, adus pentru a umple rândurile care se cam răriseră în ultimii ani. Avea atâtea cicatrice pe față, încât părea cârpit. Privind-o, acestea își schimbară poziția, alcătuind, poate, un rânjet batjocoritor.

— Deci asta înseamnă vrăjitorie, da? zise el. Cam slăbuț. Chiar dacă le bagi spaima în suflet idioților ăstora de la țară, femeie, cu mine nu-ți merge.

— Mda, pesemne că e nevoie de mult mai mult pentru a înspăimânta un om mare și vânjos ca tine, zise Granny, ducându-și mâna la pălărie.

— Nu mă lua cu vorbe dulci, ripostă străjerul, cu ochii ațintiți înainte, legănându-se ușor pe vârfurile picioarelor. Doamne în vârstă ca dumneata, să sucească mințile oamenilor... Bine zice lumea: așa ceva nu e de îndurat.

— Cum poftești, zise Granny, dându-i sulița la o parte.

— N-auzi când îți spun... începu bărbatul, luând-o de umăr. Mâna lui Granny se mișcă atât de iute, încât el nici n-o observă; în clipa următoare, străjerul se apucă strâns de braț și începu să geamă de durere.

Granny își înfipse la loc acul în pălărie și o luă la fugă.

— Să începem, spuse ducesa, rânjind larg, cu Expunerea Instrumentelor.

— Le știu, spuse Nanny. Nu pe toate, dar pe cele care încep cu „C”, „S”, „I”, „T” și „R”.

— Atunci, hai să vedem cât ai să mai fii în stare să-ți păstrezi voioșia. Aprinde focul pe trepied, Felmet, se răsti ducesa.

— Aprinde focul, Nebunule, zise ducele.

Nebunul se puse în mișcare, cât putea de încet. La așa ceva nu se așteptase. Tortura nu se regăsea pe lista lucrurilor pe care le avea de făcut. A chinui cu sânge rece o bătrână nu era treaba lui, iar a face rău unei vrăjitoare, indiferent de temperatura interioară, nici atât. Vorbe, atâta le sugerase. Or astea numai vorbe nu mai erau.

— Asta nu-mi place, mormăi pe înfundate.

— Bine, bine, spuse Nanny Ogg, care avea un auz minunat. O să țin minte că te-ai opus.

— Poftim? întrebă aspru ducele.

— Nimic, zise Nanny. Mai durează mult? N-am mâncat de dimineață.

Nebunul aprinse un chibrit. Aerul din jurul său se învârteji imperceptibil, iar flacăra se stinse. Nebunul înjură și mai încercă o dată. Cu mâini tremurânde, reuși să apropie chibritul de trepied; dar și cel de-al doilea se stinse.

— Haide odată, omule! strigă ducesa, pregătind o tavă cu instrumente.

— Parcă nu vrea să se aprindă, mormăi Nebunul, pățind a treia oară același lucru.

Ducele îi smulse cutia dintre degetele tremurânde și-l pocni peste obraz cu o mână plină de inele.

— Ți-am dat o poruncă, de ce n-o duci la îndeplinire? zbieră el. N-ai pic de voință. Ești slab de înger! Dă cutia!

Nebunul se trase îndărăt. Cineva invizibil îi tot șoptea la ureche lucruri pe care nu le putea înțelege.

— Ieși, șuieră ducele, și ai grijă să nu ne deranjeze nimeni!

Nebunul se împiedică de o treaptă, se întoarse și, aruncându-i o ultimă privire nefericită lui Nanny, ieși, țopăind un pic, din obișnuință.

— De foc nu e neapărat nevoie, spuse ducesa. Doar așa, ca să fie. Ei, femeie, mărturisești?

— Ce? întrebă Nanny.

— Păi, se știe. Trădare. Magie neagră. Adăpostirea dușmanilor regelui. Furtul coroanei...

Un zgomot metalic îi făcu pe toți să-și coboare privirile. Un pumnal pătat de sânge căzuse de pe o banchetă, de parcă cineva încercase să-l ridice, dar nu fusese în stare. Nanny auzi strigoiul înjurând ca pentru sine, sau mai bine zis pentru ceea ce fusese șinele său.

— ... Și răspândirea de zvonuri mincinoase, sfârși ducesa.

— ...Prea multă sare în mâncare... zise și ducele, tulburat, privindu-și fix mâinile bandajate; îl bântuia gândul că mai era acolo și o a patra persoană.

— Dacă te hotărăști să mărturisești, ai să scapi ușor, rosti ducesa. Ai să fii numai arsă pe rug. Și, rogu-te, fără comentarii amuzante.

— Ce fel de zvonuri mincinoase?

Ducele închise ochii, dar nu izbuti să scape de viziuni.

— Cu privire la moartea accidentală a Regelui Verence, șopti el răgușit.

Aerul dimprejur se învârteji din nou. Nanny rămase o vreme cu capul aplecat într-o parte, ca și cum ar fi ascultat un glas pe care numai ea îl putea auzi... cu toate că ducele era convins că auzea și el ceva, nu chiar un glas, mai degrabă geamătul vântului în depărtare.

— Păi, lucruri mincinoase eu nu știu, spuse Nanny. Știu că mata l-ai înjunghiat, iar mata i-ai dat pumnalul. Erați sus pe scări. Chiar lângă armura cu halebarda în mână, adăugă, după ce mai ascultase puțin și făcuse un semn de încuviințare. Iar atunci mata ai spus: „Dacă trebuie, atunci să terminăm odată”, sau așa ceva, i-ai smuls regelui pumnalul de la cingătoare, da, chiar ăla de-acolo de pe jos, și...

— Minți! Nu era nimeni acolo. Noi am făcut în așa fel... nu era nimic de văzut! Am auzit eu pe cineva în întuneric, dar nu era nimeni! Nu era

nimeni și nu avea nimic de văzut! urlă ducele. Nevastă-sa se uită urât la el.

— Haide, Leonal, zău, taci odată. Suntem între patru pereți. Nu cred că mai e nevoie să ne codim atât.

— Cine i-a spus? I-ai spus tu?

— Liniștește-te. Nu i-a spus nimeni. E vrăjitoare, la urma urmei – se pricepe să afle tot felul de lucruri. Are al șaselea ochi sau ceva de genul ăsta.

— Al șaselea simț, o corectă Nanny.

— Pe care, doamnă dragă, n-ai să-l mai ai multă vreme, dacă nu ne spui cine mai știe despre asta și dacă nu ne dai o mână de ajutor și cu altele, spuse ducesa, neagră la față. Ai s-o faci, crede-mă. Sunt pricepută în meseria asta.

Nanny se uită împrejur. Temnița începuse să se umple. Regele Verence plesnea de indignare, astfel încât devenise aproape vizibil, și încerca din răsputeri să apuce pumnalul. Dar mai erau și alții în spatele lui – siluete tremurătoare, frânte, nu tocmai strigoi, mai degrabă amintiri care se impregnaseră, din durere și spaimă, în pereții de piatră.

— Pumnalul meu! Nemernicii! M-au omorât cu pumnalul meu, spuse pe neauzite fantoma Regelui, ridicându-și brațele transparente și chemând lumea de dincolo să fie martoră la această supremă umilire. Dă-mi putere...

— Da, zise Nanny. Merită încercat.

— Și-acum o să începem, spuse ducesa.

— Poftim? se miră străjerul.

— Ți-am mai spus, se răsti Magrat. Am merele astea frumoase de vânzare. N-auzi bine?

— E vreun iarmaroc, ceva? se interesă străjerul, care era extrem de tulburat de când colegul său fusese dus la infirmerie; nu de-asta luase postul, ca să se confrunte cu asemenea primejdii. Apoi își dădu seama.

— Nu cumva sunteți vrăjitoare, nu? întrebă, jucându-se stângaci cu halebarda.

— Firește că nu. Crezi că așa arată o vrăjitoare?

Străjerul îi cântări din priviri brățările oculte, mantia căptușită, mâinile tremurânde și chipul, care-l îngrijora cel mai tare. Încercând să-i dea feței o paloare atrăgătoare, Magrat nu se zgârcise cu pudra. Rimelul fusese și el aplicat din belșug. Acum bărbatul avea impresia că privește în fundul unei zaharnițe în care plonjaseră două muște. Din instinct, făcu un semn cu degetele, ca să se ferească de deochiul machiajului.

— Mda, spuse el, șovăielnic, în timp ce răsucea problema pe toate părțile. Avea în fața ochilor o vrăjitoare. De curând, începuseră să circule zvonuri cum că vrăjitoarele dăunează sănătății. I se spusese să nu le lase să treacă, dar despre vânzătoarele de mere nu i se pomenise

nimic. Ele nu reprezentau o problemă. Femeia pretindea că vindea mere, și n-avea de gând să pună la îndoială cuvântul unei vrăjitoare.

Mulțumit de acest exercițiu de logică aplicată, se dădu la o parte și făcu un gest larg.

— Doamna cu merele, puteți să treceți.

— Mulțumesc, spuse Magrat, cu glasul dulce. Nu vrei unul?

— Nu, mulțumesc. Tocmai l-am terminat pe cel pe care mi l-a dat cealaltă vrăjitoare. Nu, nu vrăjitoare, zise, dându-și ochii peste cap. Târgoveață. Vânzătoare de mere. Că doar știe ea mai bine.

— Cam când a fost asta?

— A, acum câteva minute...

Nu se poate spune că Granny Weatherwax se rătăcise, pentru că ea nu era genul de persoană care să pățească așa ceva. Numai că, pe moment, cu toate că știa precis unde se afla ea, era cam confuză în privința împrejurimilor. La un moment dat, ajunsese iarăși în bucătărie, provocându-i o cădere nervoasă bucătarului care încerca de zor să coacă niște fire de țelină. Colac peste pupăză, diverse persoane încercaseră s-o convingă să le vândă mere.

Magrat ajunse în Sala cea Mare, unde, la această oră, nu se aflau decât doi străjeri care jucau zaruri. După uniforme, făceau parte din garda personală a lui Felmet. Văzând-o, se opriră.

— Ia te uită, zise unul, rânjind. Ai venit să ne ții de urât, frumoaso[12]?

— Am ceva treabă jos, în temniță, răspunse Magrat, pentru care expresia „hărțuire sexuală” era o simplă alăturare de cuvinte.

— Ca să vezi, zise străjerul, făcându-i cu ochiul celuilalt. Poate te putem ajuta.

Se ridicară amândoi și se apropiară de ea din ambele părți. Aveau chipurile aspre și duhneau a bere stătută. Semnale frenetice, emise dintr-un colțișor periferic al minții lui Magrat, începură să pătrundă prin blindajul de prejudecăți printre care se număra și aceea că numai oamenii răi pățesc lucruri rele.

Cu toate că se străduia din răsputeri să găsească o cale politicoasă de scăpare, cei doi o conduseră câteva caturi mai jos, printr-un labirint de coridoare umede și arcuite.

— Cred că ar fi frumos din partea mea să vă previn, spuse Magrat, că nu sunt ceea ce par: o femeie simplă, care vinde mere.

— Nu mai spune.

— De fapt, sunt vrăjitoare.

Dar această dezvăluire nu produse efectul scontat. Cei doi străjeri se priviră.

[12]Nimeni nu știe ce-i face pe bărbați să spună astfel de lucruri. Pesemne că n-avea să mai treacă mult până să adauge că-i plac fetele focoase. (n.a.)

— Ei, minunat, zise unul. Mereu m-am întrebat cum o fi să săruți o vrăjitoare. Am auzit de la oamenii de pe-aici că te pot transforma într-o broască.

— Păi atunci, interveni celălalt, înghiontindu-l în coaste și vorbind rar și cu subînțeles, de parcă era pe punctul de a spune ceva incredibil de amuzant, înseamnă că tu ai și sărutat una, și încă demult.

Răsună un hohot scurt de râs, după care Magrat se trezi lipită de perete, admirând de-aproape interiorul nărilor unuia dintre străjeri.

— Ia ascultă aici, scumpo, îi zise el. Dacă într-adevăr ești vrăjitoare, află că nu ești prima care coboară aici. Tu însă ai putea să ai norocul să și pleci, dacă te porți frumos cu noi. Înțelegi?

De undeva, din apropiere, se auzi un țipăt scurt și ascuțit.

— Ei, auzi? spuse străjerul. Asta a fost o vrăjitoare care n-a avut noroc în viață. Dacă te porți frumos, iese bine pentru toată lumea. Mare baft-ai avut c-ai dat peste noi.

Și începu s-o pipăie. Magrat păli.

— Hopa, ce-am găsit aici? se întrerupse bărbatul. Un cuțit? Un cuțit? Hron, pare-mi-se că trebuie să luăm lucrurile foarte în serios.

— Trebuie s-o legăm de mâini și să-i punem un căluș, spuse în grabă Hron.

— Dacă nu pot vorbi și nu-și pot flutura mâinile, n-au cum să facă vrăji...

— Jos labele de pe ea!

Cu toții își întoarseră privirile către Nebunul care clincănea de furie.

— Dați-i drumul imediat! strigă el. Sau vă fac raport!

— Ei, zău, ne faci raport? zise Hron. Și cine-o să te-asculte, piticanie pestriță?

— Asta-i o vrăjitoare, spuse celălalt străjer. Așa că du-te de zornăie în altă parte. Îmi plac fetele focoase, continuă, întorcându-se către Magrat. După cum se va vedea, greșea.

Nebunul înaintă, mânat de curajul care-i cuprinde doar pe cei foarte furioși.

— V-am spus să-i dați drumul, repetă el.

Hron își trase sabia și-i făcu cu ochiul tovarășului său. Iar Magrat trecu la acțiune. Lovitura porni din instinct, neplănuită, cu o forță mult sporită de numeroasele inele și brățări; brațul i se roti prin aer, apoi se izbi de falca străjerului – acesta se învârti de două ori pe loc și se prăbuși grămadă, oftând slab și, că veni vorba, cu numeroase urme roșii de simboluri oculte imprimate pe obraz. În clipa următoare, Hron băgă de seamă cuțitul de bucătărie care îl înțepa ușor în beregată.

— Dă-i drumul, îi porunci Magrat, îndepărtându-și părul din ochi bărbatului. Acum te întrebi dacă am într-adevăr de gând să-ți tai gâtul, gâfâi ea. Nici eu nu știu. Ia gândește-te ce-o să ne mai distrăm, aflând răspunsul!

Întinse celălalt braț și-l ridică pe Nebun în picioare, trăgându-l de guler.

— De unde s-a auzit strigătul? întrebă, fără să-și ia ochii de la străjer.

— Uite, pe acolo. Au aruncat-o în temniță, nu-mi place deloc asta, au mers prea departe, iar eu n-am putut intra și am plecat să caut pe cineva.

— Ei, m-ai găsit pe mine, zise Magrat, apoi i se adresă lui Hron: Tu rămâi aici. Sau pleacă, dacă poftești. Dar să nu cumva să te iei după noi.

El încuviință și-i urmări din priviri cum se îndepărtau pe coridor.

— Ușa e încuiată, o informă Nebunul. Se aud tot felul de lucruri dinăuntru, dar...

— Păi, în fond suntem în temniță, nu?

— Tocmai, Ușile astea n-ar trebui să se încuie pe dinăuntru!

Într-adevăr, ușa nu se clintea. Dincolo de ea era tăcere – o tăcere apăsătoare, febrilă, care se strecura prin crăpături și se revărsa în coridor, genul de tăcere care este mai înfricoșătoare decât orice strigăt. Nebunul se foia de pe un picior pe altul, uitându-se la Magrat care cerceta ușa.

— Chiar ești vrăjitoare? o întrebă. Așa au zis ăia. Chiar așa să fie? Nu arăți a vrăjitoare, ești foarte... adică..., mai spuse și roși. Nu arăți deloc a cotoroanță, știi tu, ești absolut minunată...

Și își pierdu vocea.

„Sunt stăpână pe situație, își spuse Magrat. Nu credeam să fiu, dar iată că am capul foarte limpede.”

Și, cu capul limpede cum era, își dădu seama că șosetele îndesate în decolteu îi alunecaseră până la brâu, în păr parcă își făcuse cuib o familie de păsări certate cu igiena, iar machiajul i se întinsese pe toată fața. Rochia i se rupsese în mai multe locuri, era zgâriată pe picioare, vânătă pe brațe dar, cu toate astea, se simțea în al nouălea cer.

— Cred că ar trebui să te dai puțin înapoi, Verence, rosti ea. Nu sunt sigură ce-o să iasă.

Se auzi un mic oftat de uimire.

— De unde-mi știi numele?

Magrat se uită cu atenție la ușă. Era din lemn de stejar, vechi de secole, dar dincolo de suprafața care se întărise, cu trecerea anilor, ajungând ca de piatră, încă se mai simțea un pic de sevă. Îi venise o idee pentru care, în mod normal, ar fi avut nevoie de cel puțin o zi de pregătiri și de o desagă plină de ingrediente exotice. Cel puțin așa crezuse până atunci. Acum, era pregătită să pună la îndoială această credință. Dacă poți chema un demon într-un cazan de rufe, înseamnă că poți face orice. Apoi își dădu seama că Nebunul îi vorbise.

— Ah, pesemne că l-am auzit pe undeva, îi răspunse, fără alte amănunte.

— Nu prea cred, pentru că nu-l mai folosesc, spuse Nebunul. Vezi tu, ducelui nu-i prea place. Mama a fost cu ideea. Unii se dau în vânt să-și boteze copiii cu nume de regi. Bunicu' zicea că e o prostie și că n-ar trebui să...

Magrat încuviință din cap, cercetând tunelul cu un ochi de expert. Nu era un loc prea promițător. Scândurile vechi de stejar stătuseră prea mult în întuneric, departe de ciclul anotimpurilor.

Pe de altă parte... Granny spusese că toți copacii erau una, cumva... sau ceva asemănător. Cu toate că nu știa precis ce însemna asta, Magrat avea impresia că pricepea. Iar afară era primăvară. Pesemne că și umbra de viață care încă mai pâlpâia în lemn o știa. Sau, dacă o uitase, cineva trebuia să-i reamintească.

Își lipi palmele de ușă și închise ochii, încercând să sape cu mintea prin piatră, să scape din castel și să pătrundă în stratul subțire de pământ negru din munți, să se piardă în văzduh, să adune razele de soare...

Nebunul o văzu împietrită în loc, dar nu înțelese nimic din ce se petrecea. Apoi, încetișor, lui Magrat i se ridică tot părul pe cap și în jur începu să miroasă a frunze putrezite. Atunci, pe neașteptate, forța care împinge o ciupercuță moale ca untul printr-un strat gros de ciment, făcând-o să iasă la lumină, sau călăuzește un țipar, de-a lungul întinderilor nemăsurate și dușmănoase ale oceanului, către un anume iaz, în mijlocul unui câmp, pătrunse în ea și, de acolo, trecu în ușă.

Magrat se îndepărtă cu grijă, năucită, luptându-se din greu cu instinctul care-i poruncea să-și înfigă degetele de la picioare în piatră și să înmugurească. Nebunul o prinse în brațe și mai că nu se prăbuși din pricina șocului. Magrat se lăsă moale, sprijinindu-se triumfătoare de trupul care clincănea ușor. Izbutise! Și numai prin mijloace naturale! Dacă ar fi văzut-o celelalte...

— Nu te apropia de ușă, îngăimă ea. Cred că i-am dat... cam mult.

Nebunul o ținea încă în brațe și era prea tulburat ca să mai rostească ceva, dar tot primi un răspuns.

— Pare-mi-se că da, spuse Granny Weatherwax, apărând dintre umbre. Eu, una, nu m-aș fi gândit niciodată la așa ceva.

— Ai fost aici de la bun început? întrebă Magrat, privind-o cu ochii mijiți.

— Am ajuns acum câteva minute, răspunse Granny, trăgând cu ochiul la ușă. Execuția a fost bună, dar lemnul e vechi. Se pare că a trecut și printr-un incendiu. Sunt o groază de cuie de fier și alte lucruri înăuntru. Nu văd cum ar putea merge. Eu aș fi încercat cu lespezile, dar...

Un pocnet ușor o întrerupse. Apoi altul, apoi din ce în ce mai multe, precum floricelele de porumb dintr-un tuci. În spatele ei, încet, foarte încet, ușa se acoperea de frunze. Granny se holbă cu gura căscată, apoi prinse privirea îngrozită a lui Magrat.

— Fugiți! strigă.

Îl luară și pe Nebun pe sus și se adăpostiră într-o firidă aflată la îndemână. Ușa scârțâi amenințător. Câteva scânduri, pradă unei agonii vegetale, se chirciră; cuiele fură azvârlite afară, precum ghimpii dintr-o rană, și se izbiră de pereții de piatră, într-o explozie de scântei. O bucată din lacăt zbură peste creștetul Nebunului, silindu-l să lase capul în jos, și se sfărâmă de peretele din față.

În josul scândurilor apărură rădăcini albe care se întinseră, șerpuind, peste piatra umedă, căutând crăpăturile din ea, în care începură să sape. Nodurile din lemn se umflară, plesniră și dădură la iveală crengi care se izbiră de arcadă, dărâmând-o, totul fiind însoțit de un muget înfundat, scos de particulele de lemn care încercau să stăpânească potopul de viață dezlănțuită care le copleșea.

— Eu, una, spuse Granny Weatherwax, după ce, în josul coridorului, o bucată de tavan se prăbuși, n-aș fi făcut așa. Nu că aș protesta, să ne-nțelegem, adăugă, văzând-o pe Magrat dând să-i răspundă. Treaba e bună. Doar că am impresia că ai exagerat un pic.

— Nu vă supărați, spuse Nebunul.

— Cu pietrele nu mă descurc, zise Magrat.

— Ei, da, asta se învață cu timpul...

— Nu vă supărați!

Cele două vrăjitoare se întoarseră către el, făcându-l să dea înapoi.

— Nu cumva ați venit să salvați pe cineva? îngăimă Nebunul.

— Ah, da, zise Granny. Magrat, ia hai să vedem cum s-a descurcat.

— S-au auzit și niște țipete, rosti Nebunul, care nu putea scăpa de impresia că lucrurile nu erau luate în serios, așa cum s-ar fi cuvenit.

— Păi, cred și eu, spuse Granny, dându-l la o parte și pășind peste o rădăcină care se zvârcolea. Să vezi cum ar fi fost dacă mă încuia pe mine cineva într-o temniță.

Înăuntru era mult praf și o singură torță, la lumina căreia Magrat văzu două siluete care se făcuseră mici într-un colț. Aproape toate lucrurile se răsturnaseră și se răspândiseră pe podea – și nici unul dintre ele nu părea conceput pentru a crea senzații dintre cele mai plăcute. O zări și pe Nanny Ogg, foarte liniștită, încălțată cu un soi de ciubote de lemn.

— Nu v-ați prea grăbit, remarcă aceasta din urmă. Scoateți-mă de aici, rogu-vă. Am amorțit.

Și mai era și pumnalul. Se rotea ușor, drept în mijlocul încăperii, sclipind când și când în lumină.

— Chiar cu pumnalul meu! strigă spectrul regelui, cu un glas pe care numai vrăjitoarele-l puteau auzi. Și eu n-am aflat până azi! Cu pumnalul meu, fir-ar a naibii! M-au lichidat cu cuțitul meu, mama mă-sii de treabă!

Se mai apropie un pic de cei doi stăpânitori, fluturând pumnalul. De pe buzele ducelui scăpă un scâncet slab, fericit să zboare de-acolo.

— Se descurcă bine, nu? zise Nanny Ogg, în timp ce Magrat o ajuta să se elibereze.

— E fostul rege cumva? Ăia doi pot și ei să-l vadă?

— Nu prea cred.

Regele Verence se clătina ușor, din pricina greutății. Era prea bătrân pentru asemenea giumbușlucuri de poltergeist, trebuia să fii adolescent pentru a face așa ceva...

— Numai să-l apuc mai bine, zise. Of, fir-ar...

Pumnalul scăpă din pumnul tremurător al spectrului și căzu cu zgomot pe podea. Granny Weatherwax înaintă pe dată și puse piciorul pe el.

— Nu se cuvine ca morții să-i omoare pe cei vii, rosti ea. Ar fi un... oarecumîizice, precedent periculos. Mai întâi și mai întâi, pentru că noi suntem cu mult mai puțini...

Ducesa își reveni prima din groaza provocată de pumnalele care zburau prin aer și ușile care explodau. Cine erau femeile astea care-o sfidau în propria temniță? N-avea de unde să știe precis care era reacția cuvenită în fața unor entități supranaturale, însă, cu privire la cea de-a doua problemă, era foarte sigură pe sine. Deschise gura, care semăna cu o poartă către un infern stacojiu.

— Străjeri! strigă, apoi îl observă pe Nebun care se învârtea pe lângă ușă. Nebunule! Adu străjerii!

— Au treabă. Și noi tocmai plecam, zise Granny. Care dintre voi e ducele?

Felmet, pe jumătate ghemuit în colțul său, o privi cu ochii injectați. Din colțul gurii îi curgea un firișor de salivă. Chicotea stins.

Granny se apropie să-l vadă mai bine. Prin ochii aceia umezi, o făptură stranie îi întoarse privirea.

— N-am de gând să îți dau motive, spuse ea încet. Dar lucrul cel mai bun pentru dumneata ar fi să pleci de-aici. Să abdici sau cum s-o fi spunând.

— În favoarea cui? întrebă ducesa, pe un ton glacial. A unei vrăjitoare?

— Nu vreau, spuse ducele.

— Poftim?

Ducele se ridică încet, își scutură hainele de praf și o privi pe Granny drept în ochi. Pupilele i se măriră.

— Am spus că nu vreau, repetă. Chiar credeai că o vrajă de doi bani o să mă înfricoșeze? Sunt regele de drept, mi-am cucerit regatul și asta n-o poți schimba. Asta-i tot, vrăjitoareo.

Și veni mai aproape. Granny îl cântări din priviri. Nu mai avusese până atunci de-a face cu așa ceva. Era limpede că omul era nebun, dar în miezul nebuniei sale se ascundea un sâmbure de trezie rece, îngrozitoare, un bulgăre de gheață în stare pură, adăpostit într-un furnal. Îl crezuse un om slab, cuibărit îndărătul unui strat subțire de

putere, dar totul era încă și mai grav. Undeva în străfundurile minții sale, dincolo de orizontul raționalului, imensa presiune exercitată de demență dăduse naștere unui nucleu mai dur ca orice diamant.

— Dacă mă dobori cu ajutorul magiei, aceasta va domni, spuse ducele. Și așa ceva nu poți să faci. Și orice rege urcat pe tron cu ajutorul dumitale îți va fi veșnic prizonier. Omul de paie al vrăjitoarei, aș putea spune. Dar magia distruge tot ce stăpânește. Și pe dumneata te-ar distruge, știi bine. Ha, ha. Mda, mă poți culca la pământ pe dată, continuă, apropiindu-se de Granny care păli. Și poate ai găsi pe cineva să îmi ia locul. Dar ar trebui să fie nebun s-o facă, pentru că, astfel, i-ai sufla mereu în ceafa, nelăsându-l să uite că, dacă te supără, ce mai, își pierde viața pe loc. Oricât ai nega, el ar ști că domnește cu îngăduința dumitale. Iar așa, n-ar mai avea cum să fie rege cu adevărat. Nu?

Granny întoarse capul. Celelalte vrăjitoare se dădură înapoi, gata să se ghemuiască la pământ.

— Am întrebat ceva!

— Da, zise Granny. E adevărat!

— E adevărat!

— ... Dar este cineva care te poate doborî, adăugă încet Granny.

— Pruncul? Să vină când o crește. Un tânăr cu o sabie în mână, plecat să-și îndeplinească destinul, rânji ducele. Foarte romantic. Dar mai am multă vreme să mă pregătesc. N-are decât să încerce.

În spatele său, pumnul Regelui Verence porni, dar nu izbuti cu nici un chip să-și atingă ținta. Ducele se aplecă, apropiindu-și chipul de cel al lui Granny.

— Înapoi la cazanele voastre, stranii surate, spuse el în șoaptă.

Granny Weatherwax străbătea cu pași mari coridoarele castelului, precum un liliac mare și înfuriat. În minte îi răsunau fără încetare hohotele ducelui.

— Poți să-l lovești cu ceva bube, propuse Nanny Ogg. Hemoroizii sunt numai buni. De asta e voie. N-o să-l împiedice să domnească, numai că va trebui să stea mereu în picioare. Tare caraghios ar fi. Sau poate o ciupercă...

Granny nu răspunse. Dacă furia ar fi fost o flacără, i-ar fi luat foc pălăria.

— Mă rog, așa ar fi și mai rău, continuă Nanny Ogg, grăbindu-se să țină pasul. Nici cu durerea de dinți nu merge. Știi, nu-i nevoie să te-agiți, adăugă, trăgând cu ochiul la chipul schimonosit de mânie al lui Granny. Nu mi-au făcut cine știe ce. Dar, oricum, mulțumesc.

— Nu-mi fac eu griji pentru tine, Gytha Ogg, se răsti Granny. Am venit numai pentru că Magrat se-agita. Una care nu știe să se-ajute singură nu e vrăjitoare. Eu așa zic.

— Magrat s-a descurcat bine cu lemnăria, pare-mi-se.

Deși morocănoasă și pradă furiei, Granny Weatherwax catadicsi să încuviințeze.

— Mda, începe să învețe, zise, apoi se uită înjur, pe coridor, și se aplecă la urechea lui Nanny: N-am de gând să-i fac hatârul s-o spun, dar ducele ăsta ne-a copt-o.

— Ei, știu și eu? zise Nanny. Jason al meu și cu alți câțiva flăcăi ar putea ușor să...

— Ai văzut cum sunt străjerii lui. Nu-s ca ăia vechi. Sunt duri.

— Am putea să le dăm și noi băieților o mână de ajutor, numai puțin, așa...

— N-ar ieși nimic. Ăsta-i un lucru pe care oamenii trebuie să-l rezolve singuri.

— Dacă zici tu, Esme, rosti, supusă, Nanny.

— Zic. Rostul magiei e să fie stăpânită, nu stăpânitoare.

Nanny încuviință, apoi, aducându-și aminte de o făgăduială, se aplecă și luă o bucată de stâncă dintre dărâmăturile de pe jos.

— Credeam că ați uitat, îi șopti în ureche fantoma regelui.

Ceva mai în urma lor, Nebunul țopăia pe lângă Magrat.

— Putem să ne mai întâlnim cândva? întrebă.

— Păi... nu știu, spuse Magrat, a cărei inimă fredona, încântată, un cântecel.

— Diseară? Ce zici? insistă Nebunul.

— A, nu, spuse Magrat. Diseară sunt foarte ocupată.

De fapt, avusese de gând să se bage în pat cu un pahar de lapte cald și cu caietele în care Goodie Whemper își descrisese experimentele astrologice, însă instinctul îi spunea că orice curtezan trebuia să aibă parte de piedici care să-l facă mai pătimaș.

— Atunci mâine-seară, nu se lăsă Nebunul.

— Cred că a venit vremea să mă spăl pe cap.

— Aș putea să scap și vineri.

— Vezi tu, noaptea noi suntem foarte ocupate...

— Atunci după-amiaza.

Magrat șovăi. Poate că instinctul greșea.

— Păi... începu ea.

— Pe la două. Pe pajiștea de lângă lac, bine?

— Păi...

— Deci ne vedem acolo, da? zise deznădăjduit Nebunul.

— Nebunule! se auzi glasul ducesei; iar pe chipul celui chemat se așternu groaza.

— Trebuie să fug, zise el. Pe pajiște, bine? O să mă îmbrac cu ceva ușor de recunoscut. Rămâne așa?

— Rămâne așa, repetă Magrat, hipnotizată, pur și simplu, de insistențele lui, apoi se întoarse și fugi după celelalte.

Afară se dezlănțuise nebunia. Mulțimea care fusese acolo la sosirea lui Granny sporise considerabil și se strecurase prin porțile rămase

nepăzite, înconjurând fortăreața. Noțiunea de manifestație de protest era ceva nou în Lancre, însă locuitorii învățaseră deja câteva elemente de bază, i. e. să-și fluture greblele și secerile prin aer, cu o mișcare simplă, sus-jos, acompaniată de strâmbături și strigăte de „Huo!”, cu toate că unii cetățeni, care nu înțeleseseră prea bine, fluturau steaguri și aplaudau. Cei care ajunseseră și mai departe cu studiul căutau din priviri clădirile cel mai ușor de incendiat, de dincolo de ziduri. Câțiva vânzători de plăcinte cu carne și chifle cu cârnați răsăriseră ca din pământ[13], iar afacerile prosperau de minune. Nu mai era mult până să apară cineva care să arunce prima piatră. Cele trei vrăjitoare rămaseră în capul scărilor care duceau la ușa din față și cercetară din priviri oceanul de chipuri.

— Uite-l pe Jason al meu, zise fericită Nanny. Și pe Wane, Darron, Kev, Trev, Nev.

— O să le țin minte fețele, spuse Seniorul Felmet, postându-se între ele și punându-le câte o mână pe umăr. Dar pe arcașii mei de pe ziduri îi vedeți?

— Mda, îi văd, zise sumbră Granny.

— Atunci fă bine și zâmbește. Fă-le cu mâna, o îndemnă ducele. Ca oamenii mei să știe că totul e în ordine. La urma urmei, astăzi ați trecut pe la mine ca să vorbim de treburile publice, nu? Așa e, continuă, aplecându-se către Granny, ai putea să-mi faci o groază de lucruri. Dar tot acolo s-ar ajunge. Sunt un om cu care se poate cădea la învoială, mai spuse, trăgându-se înapoi. Cine știe, dacă-i convingeți pe toți să stea liniștiți, poate mă mai îmblânzesc și eu un pic. Dar nu promit.

Granny nu răspunse.

— Zâmbește și fă cu mâna, porunci ducele.

Granny ridică un braț și-l flutură fără vlagă, însoțindu-l cu o strâmbătură care n-avea absolut nimic de-a face cu buna dispoziție. Apoi se încruntă și o înghionti pe Nanny Ogg, care făcea cu mâna și se hlizea ca o apucată.

— Nu exagera, șuieră.

— Dar uite-o acolo și pe Reel, și pe Sharleen cu ăia micii, zise Nanny. Uu-uu!

— Taci odată, neghioabo! se răsti Granny. Vino-ți în fire!

— Foarte frumos, foarte frumos, spuse ducele și ridică mâinile – de fapt, numai una, căci cealaltă încă îl mai durea; în seara precedentă încercase cu răzătoarea, dar degeaba. Oameni din Lancre, nu vă temeți! Vă sunt prieten. Am să vă apăr de vrăjitoare! Le-am convins să vă lase în pace!

Granny îl privi în timp ce vorbea. „E un maniaco-depresiv, se gândi. Ba încolo, ba încoace, ca un titirez. Te omoară, și pe urmă te întreabă dacă te simți bine.” Apoi își dădu seama că el o îmboldea din priviri.

[13]Așa-i peste tot. Nimeni nu-i vede venind. Explicația logică este că, la angajare, li se pune la dispoziție taraba, pălăria de carton și o micuță mașină a timpului, pe motorină.

— Ce-i?

— Am zis: „Iar acum o chem pe stimabila Granny Weatherwax să vă spună câteva cuvinte, ha, ha,”, îi repetă el.

— Așa ai spus, da?

— Da!

— Ai mers mult prea departe, comentă Granny.

— Așa-i, chiar așa, chicoti ducele.

Granny se întoarse către mulțimea neliniștită, care tăcu imediat.

— Mergeți acasă, le spuse.

Din nou, tăcere.

— Atât? întrebă ducele.

— Da.

— Păi și făgăduințele de supunere veșnică?

— Ce-i cu ele? Gytha, oprește-te odată, nu mai face cu mâna!

— Scuze.

— Și acum mergem și noi, spuse Granny.

— Dar ne înțelegeam așa de bine, zise ducele.

— Haide, Gytha, rosti Granny, cu răceală. Dar Magrat unde-a dispărut?

Prinsă cu ocaua mică, Magrat își ridică privirea. Se adâncise în conversație cu Nebunul, cu toate că era genul de conversație în răstimpul căreia ambele părți își petrec mult timp cu ochii în jos sau rozându-și unghiile. În proporție de nouăzeci la sută din cazuri, iubirea înseamnă stânjeneală care te face să-ți ia urechile foc.

— Plecăm, spuse Granny.

— Vineri după-amiază, nu uita, șopti Nebunul.

— Bine, numai dacă pot, zise Magrat.

Nanny Ogg zâmbi.

Și așa, Granny Weatherwax se năpusti pe scări în jos, prin mulțime, cu celelalte două alergând în urma ei. Străjerii rânjeau; unii îi prinseră privirea și, pe dată, începură să regrete că o făcuseră, însă ici și colo, prin marea de oameni, răsună un hohot batjocoritor, de-abia înăbușit. Granny ieși ca o furtună pe poartă, trecu podul și străbătu orașul. Când iuțea pasul, putea să întreacă ușor un om care alerga. În urma lor, ducele, care, purtat de trenulețul nebuniei sale, ajunsese pe culmile exaltării și acum se prăbușea rapid în hăul deznădejdii, slobozi un hohot de râs: „Ha, ha!”

Granny nu se opri până ce nu ieși din oraș. Odată ajunsă la adăpostul pădurii, se prăbuși pe un buștean, cu fața în mâini. Celelalte se apropiară cu mare grijă. Magrat o bătu ușor pe spate.

— Nu fi necăjită, spuse. Noi zicem că te-ai descurcat foarte bine.

— Nu sunt necăjită, gândesc, zise Granny. Plecați.

Nanny îi făcu semn din sprâncene lui Magrat și amândouă se traseră înapoi, la o distanță convenabilă, cu toate că, atunci când

Granny era într-o astfel de dispoziție, nici alt univers nu ar fi fost suficient de departe, și se așezară pe o piatră acoperită cu mușchi.

— N-ai pățit nimic? întrebă Magrat. Nu ți-au făcut cine știe ce, sper.

— Nici nu m-au atins, pufni Nanny. Ăștia nu-s regi adevărați, ascultă la mine. Bătrânul Rege Gruneweld, de pildă, nu și-ar fi pierdut vremea fluturându-și uneltele și amenințând. Poc, trosc, ace sub unghii de la bun început, fără ocolișuri. Fără hohote de râs fioros. Ăla da rege. Foarte culant.

— Dar ducele te amenință că te arde pe rug.

— A, dar ce, crezi că m-aș fi lăsat? Am observat că ți-ai găsit pe cineva, zise Nanny.

— Poftim? spuse Magrat.

— Tânărul cu clopoței, zise Nanny. Ăla care arată ca un cățel bătut.

— A, el... îngăimă Magrat și roși toată, pe sub stratul de pudră. Nu, nu, e un bărbat, atât. Se ține și el după mine.

— Cam complicată treaba, rosti cu înțelepciune Nanny.

— Da' e așa de mic, zise Magrat. Și țopăie întruna!

— Te-ai uitat și tu cu atenție la el? o întrebă cea mai în vârstă.

— Adică?

— Nu te-ai uitat, așa-i? Știam eu. Deștept, Nebunul ăsta. Trebuia să se facă și el actor, ca ăilalți.

— Ce vrei să zici?

— Data viitoare uită-te la el cu ochi de vrăjitoare, nu de femeie, o îndemnă Nanny, și o înghionti cu subînțeles. Bună treabă cu ușa aia. Prinzi repede meseria. Sper că i-ai zis de Greebo.

— A spus că se duce să-i dea drumul pe dată, Nanny.

Dinspre Granny Weatherwax se auzi o exclamație disprețuitoare.

— I-ați auzit pe ăia care chicoteau în mulțime? Cineva a chicotit.

Nanny Ogg se așeză lângă ea.

— Și alții au arătat cu degetul, zise. Știu.

— Nu putem tolera așa ceva.

Magrat se așeză la celălalt capăt al bușteanului.

— Mai sunt și alte vrăjitoare, spuse. Multe – sus, în munți. Poate ne ajută ele.

Celelalte o priviră surprinse și jignite.

— Chiar așa de departe nu cred că trebuie să mergem, suspină Granny. Să cerem ajutor!

— Foarte prost obicei, încuviință Nanny Ogg.

— Dar ați cerut deja, de la un demon, zise Magrat.

— Nici vorbă, spuse Granny.

— Așa-i. Nici vorbă.

— I-am poruncit să ne fie de folos.

— Întocmai.

Granny Weatherwax își întinse picioarele și-și privi cizmele. Erau numai bune, zdravene, cu ținte mari și întărite cu blacheuri în formă de

semilună. Nu-ți venea să spui că erau făcute de un cizmar – mai degrabă, de cineva care așezase talpa pe jos și de-acolo le *clădise.*

— De pildă, este una care stă pe drumul spre Skund, zise. Sora Cutare, cum îi zice, fiu-său s-a făcut marinar – știi tu, Gytha, aia care pufnește și pune *antimasacre* pe spătarele scaunelor, de îndată ce te așezi...

— Grodley, zise Nanny Ogg. Ridică degetul mic când bea ceaiul și vorbește numai pe nas.

— Hmda. Mpăi, eu una nu am cohndescihns să conversez cu Domnia Sa de când cu povestea aceea cu spânzurătorile, ții minte. Hmda. Cred că i-ar plăcea eehnorm să apară aici, să-și bage nasul peste tot și să pufhnească întruna, spunându-ne ce să facem. Mda. Să ne ajute. Dacă ne-am tot ajuta una pe alta, am avea parte numai de necazuri.

— Da, iar acolo înspre Skund copacii vorbesc și pleacă noaptea la plimbare, zise Nanny. Fără să ceară măcar voie. Foarte proastă organizarea.

— Nu ca aici, nu? zise Magrat.

— Mă duc acasă, spuse Granny, ridicându-se hotărâtă.

Sunt mii de motive, toate întemeiate, pentru care magia nu stăpânește lumea. Sunt vrăjitorii și vrăjitoarele, se gândi Magrat, urmându-le supusă pe celelalte două. Pesemne că era o cale foarte bună, găsită de Natură, ca să se apere. Făcuse ea în așa fel încât orice persoană cât de cât înzestrată era la fel de pregătită să conlucreze cu altele precum o ursoaică chinuită de dureri de măsele. Prin urmare, puterea cea primejdioasă se consuma, în deplină siguranță, în tot felul de dispute și hărțuieli mărunte. Erau și diferențe, firește. Vrăjitorii se ucideau între ei pe coridoare friguroase, vrăjitoarele o făceau în mijlocul străzii. Și erau cu toții niște egoiști. Chiar atunci când dădeau câte o mână de ajutor, de fapt, în taină, tot la ei se gândeau. Zău așa, erau ca niște copii.

„Numai eu nu sunt așa”, își spuse, mulțumită, apoi i se adresă lui Nanny:

— Tare supărată mai e, nu?

— Mda, zise Nanny. Vezi tu, asta-i problema. Cu cât te obișnuiești cu magia, parcă nu-ți mai vine s-o folosești. Te stânjenește. Ia spune: nu-i așa că, atunci când erai la începuturi, ai învățat câteva vrăji de la Goodie Whemper, odihneascăsenpace, și le foloseai tot timpul?

— Păi, da. Așa fac toate.

— Se știe, încuviință Nanny. Dar, pe măsură ce te adâncești în studiul Meșteșugului, înveți că magia cea mai grea este cea pe care n-o folosești niciodată.

— N-o fi ceva Zen, nu? zise Magrat, cântărind afirmația pe toate fețele.

— Habar n-am. N-am văzut așa ceva niciodată.

— Acolo, în temniță, Granny a pomenit de stânci, cum că ar fi încercat cu ele. Mi se pare o treabă foarte grea.

— Da, pe Goodie n-o prea ispiteau stâncile, spuse Nanny. Nu-i chiar așa de greu. Le trezești amintirile. Știi tu, despre zilele de demult, când se topeau de fierbinți ce erau.

Șovăi și duse mâna iute la buzunar, pipăi bucata de piatră și se liniști.

— M-am temut o clipă că o uitasem, spuse, scoțând-o la lumină. Haide, acum poți să ieși.

Regele Verence clipi. Nu era obișnuit cu lumina zilei. În bătaia soarelui, de-abia se vedea, ca o sclipire slabă, în aer, printre copaci.

— Esme, o strigă Nanny. E aici cineva care vrea să-ți vorbească.

Granny se întoarse încet și se uită la strigoi, mijindu-și ochii.

— Te-am văzut și în temniță, nu-i așa? spuse. Cine ești dumneata?

— Verence, Regele din Lancre, zise spectrul și-i făcu o plecăciune. Am oare onoarea să vorbesc cu Granny Weatherwax, decană a vrăjitoarelor?

S-a arătat deja că, deși se trăgea dintr-un lung șir de regi, nu însemna că Verence ar fi fost, în fond, prost; în plus, un răstimp de un an fără plăceri ale cărnii făcuse minuni. Granny Weatherwax se considera cu totul insensibilă la flatare, numai că regele își turnase în glas o putină întreagă de miere. Iar plecăciunea mersese drept la țintă.

Colțul gurii lui Granny zvâcni ușor. Făcu și ea o plecăciune, cam țeapănă, pentru că nu știa precis ce însemna „decană”.

— Eu sunt, catadicsi să recunoască, apoi adăugă cu generozitate: Poți să te ridici.

Dar Regele Verence rămase îngenuncheat, la vreo două palme deasupra pământului.

— Cerșesc o favoare, spuse el, insistent.

— Ia ascultă, cum ai ieșit din castel? întrebă Granny.

— M-a ajutat mult stimata Nanny Ogg, zise regele. M-am gândit așa: dacă sunt legat de pietrele castelului, pot să ajung și eu unde ajung ele. Mi-e teamă că m-am folosit de o mică șmecherie pentru asta. Pe moment, îi bântui șorțul.

— Și nu ești primul, spuse Granny, fără să gândească.

— Esme!

— Te implor, Granny Weatherwax, readu-mi fiul pe tron.

— Să-l readuc?

— Știi ce vreau să spun. Îi merge bine?

— Da, încuviință Granny. Ultima dată când l-am văzut, mânca un măr.

— Soarta lui este să fie Rege în Lancre!

— Mă rog, soarta poate fi înșelătoare, înțelegi dumneata? rosti Granny.

— Deci nu vrei să mă ajuți?

— Asta înseamnă să-ți bagi nasul unde nu-ți fierbe oala, spuse nefericită Granny. Dacă te amesteci în politică, totdeauna iese prost. Fiindcă, de îndată ce te prinzi în horă, trebuie să joci. Asta-i o regulă de bază a magiei. Și cu cele de bază nu te pui.

— Deci n-ai să mă ajuți?

— Mă rog... firește, cândva, când flăcăul se face mai mare...

— Unde este acum? întrebă regele, cu răceală.

Vrăjitoarele încercară să nu se privească.

— Am avut noi grijă să plece în siguranță din regat, răspunse stânjenită Granny.

— Cu o familie foarte bună, adăugă iute Nanny Ogg.

— Ce fel de oameni? întrebă regele. Sper că nu de rând.

— Nicidecum, zise Granny, destul de sigură pe sine, gândindu-se la Vitoller. Nu sunt oameni de rând. Nici vorbă să fie așa.

Și imploră din priviri ajutorul lui Magrat.

— Erau în slujba Thaliei, îl informă aceasta, sigură pe sine și cu atâta entuziasm, încât regele se trezi încuviințând, fără să se mai îndoiască.

— Ah, zise el. Bine atunci.

— Chiar erau? șopti Nanny Ogg. Nu păreau.

— Nu-ți mai da neștiința pe față, Gytha Ogg, pufni Granny, apoi se întoarse către fantoma regelui. Iertare, maiestate. Așa-i place ei să se fălească. Nici măcar nu știe pe unde domnește Thalia.

— Oriunde ar fi, sper că oamenii ei știu să educe un bărbat în arta războiului, zise Verence, plimbându-și privirea de la o vrăjitoare la alta. Îl cunosc eu pe Felmet. Peste zece ani o să prindă rădăcini aici, ca o buruiană rea. Ce soi de regat va mai cunoaște fiul meu, când va veni? Totul se schimbă. O știu. Aveți de gând să îngăduiți așa ceva, să stați să priviți cum regatul putrezește și se preschimbă într-un lucru de nimic?

Spectrul dispăru. Glasul său mai răsună o clipă, slab ca o adiere.

— Nu uitați, înțelepte surate, zise, regatul și regele sunt una.

Apoi dispăru.

Se lăsă o tăcere stânjenită, întreruptă de Magrat care-și suflă nasul.

— Una? Ce... una? întrebă Nanny Ogg.

— Trebuie să facem ceva, spuse Magrat, sufocată de emoție. Nu-mi pasă de reguli!

— Treaba asta mă irită la culme, zise încet Granny.

— Bine, bine, dar ce-ai de gând să faci?

— Să cântăresc lucrurile, răspunse Granny. Să mă gândesc bine la tot.

— De un an de zile te tot gândești, spuse Magrat.

— Ce, una? Cum adică sunt una? întrebă din nou Nanny Ogg.

— Pripeala nu duce la nimic, zise Granny. Trebuie să...

Pe drumul dinspre Lancre venea legănându-se o căruță. Granny n-o luă în seamă.

— ... Cântărești foarte bine totul.

— Nu știi ce să faci, așa-i? întrebă Magrat.

— Ei, ce prostie. Pot să...

— Vine o căruță, Granny.

— Voi, tinerii, nu înțelegeți că... începu Granny, ridicând nepăsătoare din umeri.

Vrăjitoarelor nu le pasă de regulile elementare de siguranță în trafic. Puținele vehicule care circulau pe drumurile din Lancre fie le ocoleau, fie, dacă nu era cu putință, le așteptau să se dea la o parte din drum. Granny Weatherwax crescuse cu această idee; era să și moară cu ea, dacă n-ar fi fost Magrat care, având reflexe ceva mai bune, o trase într-un șanț.

Era un șanț de nota zece. Colcăiau acolo făpturi cu trupul spiralat care descindeau de-a dreptul din cele care înotaseră prin supa primordială. Orice om care credea că apa de baltă e ceva plicticos putea fi invitat acolo, să petreacă o jumătate de oră foarte instructivă, cu un microscop de mare putere. Erau înăuntru și urzici, iar acum și Granny Weatherwax. Sufocată de furie, aceasta se zbătu printre buruieni și răsări din șanț precum Venus Anadyomene, doar că ceva mai în vârstă și plină de mătasea-broaștei.

— C-c-c, zise ea, arătând cu degetul căruța care se pierdea în depărtare.

— Era tânărul Nesheley, care locuiește lângă Inkcap, zise Nanny Ogg, dintr-un tufiș. Cei din neamul lui sunt toți cam sălbatici. Firește, maică-sa e născută Whipple.

— A dat peste noi! zise Granny.

— Puteați să vă dați la o parte, le atrase atenția Magrat.

— Poftim? strigă Granny. Suntem vrăjitoare! Alții se dau la o parte din calea noastră! Pe Hoki, adăugă, ieșind în drum, murată toată, cu brațul încă întins în depărtare, să vezi ce-i fac! O să-i pară rău că s-a născut...

— A fost un prunc destul de zdravăn, zise tufișul. Maică-sa s-a chinuit groaznic...

— Nu mi s-a mai întâmplat niciodată așa ceva, continuă Granny, vibrând ca o coardă de arc. Îi arăt eu ce înseamnă să treacă peste noi ca și cum... ca și cum am fi niște femei de rând.

— Ne-a arătat deja că știe, spuse Magrat. Ajută-mă, te rog, s-o scot pe Nanny din tufișul ăla.

— O să-l preschimb în...

— Nu mai știe lumea ce-i aia respect, asta-i problema, zise Nanny, în timp ce Magrat o ajuta să-și scoată ghimpii. Pesemne că din pricină că regele e una, eu așa zic.

— Suntem vrăjitoare, zbieră Granny, ridicând ochii spre cer și bătând aerul cu pumnii.

— Da, da, zise Magrat. Echilibrul interior al universului și toate cele. Dar cred că lui Nanny nu-i e prea bine.

— Și eu ce-am păzit tot acest răstimp? Ce-am făcut? se întrebă Granny, cu un gest grandios care l-ar fi lăsat până și pe Vitoller cu gura căscată.

— Nu cine știe ce, recunoscu Magrat.

— Au râs de mine! Au râs de mine! Pe drumurile mele! În propriul meu regat! strigă Granny. Asta le-a pus capac. Nu mai rabd eu zece ani! Nici o zi nu mai rabd!

Copacii dimprejur începură să se legene, iar praful de pe drum se înălță în spirale tremurânde, încercând să se dea la o parte din calea ei. Granny Weatherwax își întinse brațul cât era de lung, apoi degetul arătător. Din vârful unghiei porni o mică pală de flăcări de octarină.

Căruței, aflate la jumătate de milă de ele, îi căzură toate roțile în același timp.

— Azvârle în temniță o vrăjitoare, da? strigă Granny către copaci.

Nanny se chinui să se ridice.

— Cred că trebuie s-o ținem, îi șopti lui Magrat și amândouă săriră pe Granny, silind-o să lase brațele jos.

— Le arăt eu ce știe să facă o vrăjitoare, dar-ar dracii să dea! țipa aceasta.

— Da, da, bine, bine, bine, zise Nanny. Dar poate nu acum și nu chiar în felul ăsta, ce zici?

— Stranii surate? Auzi! țipă Granny. O să-l fac să-i cadă...

— Ține-o puțin, Magrat, zise Nanny Ogg și-și suflecă mânecile. Așa se întâmplă câteodată cu astea foarte instruite, completă ea, apoi o plesni așa de tare, încât amândouă se săltară de la pământ. Palma răsună sec; așa un zgomot ar face și universul, în ultima sa clipă, hotărâtoare.

După câteva clipe de liniște febrilă, Granny Weatherwax spuse:

— Mulțumesc.

Apoi își aranjă rochia, cu gesturi demne, și adăugă:

— Dar am vorbit serios. La noapte ne întâlnim la piatră și facem ce trebuie să facem.

Își drese glasul, își potrivi acele din pălărie și o porni cam împleticit către căsuța ei.

— Și cum rămâne cu regula că nu trebuie să ne amestecăm în politică? întrebă Magrat, privind în urma ei.

— Pe Hoki, femeia aia are o falcă tare ca piatra, zise Nanny Ogg, masându-și palma ca să i se mai dezmorțească. N-am auzit ce-ai spus.

— Am întrebat cum rămâne cu neamestecul în politică, zise Magrat.

— Ah, răspunse Nanny, apucând-o de braț, apoi îi explică: Treaba e că, pe măsură ce afli mai multe, descoperi că mai există o regulă, pe care Esme a respectat-o dintotdeauna.

— Cum ar fi?

— Dacă încalci regulile, încalcă-le zdravăn, zise Nanny, rânjindu-i știrb, cu gingiile sale mai amenințătoare decât orice colți.

Ducele privea pe deasupra pădurii și zâmbea.

— Merge, zise. Oamenii cârtesc împotriva vrăjitoarelor. Cum ai izbutit, Nebunule?

— Cu glume, unchiulețule. Și cu bârfe. Lumea e oricum gata să creadă tot ce i se spune. Cu toții le respectă pe vrăjitoare, problema e că nimeni nu prea le îndrăgește.

„Vineri după-amiază, se gândi Nebunul. Trebuie să fac rost de niște flori. Și să-mi iau costumul cel bun, cu clopoței de argint. Of, vai de mine.”

— Asta mă încântă. Dacă o ții tot așa, Nebunule, te fac cavaler.

Asta era poanta nr. 302. I se ridicase mingea la fileu, trebuia s-o lovească.

— La bună-nsoțire, unchiulețule, recită el conștiincios, fără să ia seama la duce care se strâmbă de durere, dac-aș fi eu Cavaler (Ca Valer), păi atunci aș avea nasul borcănat și urechile clăpăuge. Pe cinstea mea, dacă mulți Cavaleri sunt Nebuni, oare să fie...

— Da, da, de ajuns, se răsti Seniorul Felmet. La urma urmei, deja se simțea mult mai bine. Păsatul din seara aceea nu mai fusese atât de sărat, iar castelul părea, așa cum era decent, pustiu. Gata cu glasurile care-i șopteau în ureche, aproape auzite...

Se așeză pe tron. Era prima dată când i se părea de-a dreptul confortabil.

Ducesa se așeză lângă el, cu bărbia în mâini, sfredelindu-l cu privirea pe Nebun, care se foi stingherit – pe duce știa cum să-l ia (cel puțin așa credea): trebuia să aștepte numai ca demența lui să-l poarte iarăși către momentele de bună-dispoziție. Ducesa însă îl înfricoșa de-a dreptul.

— Se pare că vorbele sunt extrem de puternice, zise ea.

— Chiar așa, doamnă.

— Pesemne că ai cercetat îndelung chestiunea.

Nebunul încuviință. Puterea cuvintelor îl sprijinise să treacă de iadul Breslei. Vrăjitorii și vrăjitoarele foloseau cuvintele ca pe niște unelte, dar Nebunul era de părere că acestea erau, la urma urmei, niște entități de sine stătătoare.

— Vorbele pot schimba lumea, spuse.

— Ai mai zis asta, replică ducesa, privindu-l fix. Încă nu sunt convinsă. Lumea o schimbă oamenii puternici. Ei și faptele lor.

Cuvintele sunt precum marțipanul pe prăjitură. E firesc ca tu să ai această impresie, căci ești slab și altceva nu ai.

— Doamna greșește.

Ducesa începu să bată darabana pe brațul tronului, cu degetele sale grase.

— Ai face bine să-ți argumentezi această opinie, îi spuse.

— Doamnă, ducele dorește să taie pădurea, nu-i așa?

— Copacii trăncănesc pe seama mea, șopti Seniorul Felmet. Când plec la drum călare, le aud șoaptele. Spun despre mine tot felul de minciuni.

Ducesa și Nebunul se priviră.

— Numai că, mai spuse Nebunul, lumea s-a împotrivit cu îndârjire acestei idei.

— Poftim?

— Adică oamenilor nu le place.

— Și ce contează? explodă ducesa cu glas de tunet. Noi domnim! Ăștia să facă ce spunem noi. Dacă nu, o să fie executați fără milă!

Nebunul începu să țopăie, făcând reverențe și fluturându-și brațele a împăcăciune.

— Dar, scumpa mea, o să rămânem fără supuși, șopti ducele.

— Nu-i nevoie, nu-i nevoie, spuse deznădăjduit Nebunul. Nu trebuie să faceți așa ceva! În schimb – aici se opri o clipă, alegându-și cuvintele în minte –, o să implementați un proiect ambițios și de mare anvergură pentru a extinde industria alimentară, pentru a spori numărul locurilor de muncă din gatere, a reda pământurile agriculturii și a combate infracționalitatea.

— Și cum o să facem asta? întrebă ducele, rămas cu gura căscată.

— O să tăiați pădurile.

— Dar ai spus că...

— Ia taci, Felmet, strigă ducesa, aruncându-i Nebunului altă privire lungă, scrutătoare. Ia explică-mi, reluă, în cele din urmă, cum facem să le dărâmăm casele celor care nu ne sunt pe plac?

— Plan de urbanism, răspunse Nebunul.

— Mă gândeam să le ardem din temelii.

— Plan de urbanism și eradicarea focarelor de infecție, adăugă prompt Nebunul.

— Și să presărăm pământul cu sare.

— Pe cinstea mea, pare-mi-se că avem un plan de urbanism, unul de eradicare a focarelor, dar și un program de îmbunătățiri ecologice. Poate ar fi bine să plantați și ceva copaci.

— Fără copaci! strigă Felmet.

— Ah, nici o problemă, n-au să crească. Important e să-i plantați.

— Dar vreau să ridic și taxele, spuse ducesa.

— Păi, unchiulețule...

— Și, că veni vorba, nu-ți sunt unchi.

— Unchiuleațo? încercă Nebunul.

— Nu.

— Păi... da-mi-aș palme... trebuie cumva să vă finanțați toate aceste programe ambițioase de dezvoltare a regatului.

— Poftim? întrebă ducele, care nu mai înțelegea nimic.

— Adică tăiatul copacilor costă bani, zise ducesa, zâmbindu-i Nebunului. Era prima dată când o văzuse privindu-l altfel decât ca pe un gândac mic și scârbos. Partea cu gândacul nu se schimbase, nicidecum, însă acum privirea ei spunea: „Bravo, gândacule, ai învățat o șmecherie.” Interesant, continuă ea. Dar oare cuvintele pot schimba și trecutul?

Nebunul căzu puțin pe gânduri.

— Foarte ușor, zic eu, răspunse. Pentru că trecutul constă în amintiri, iar amintirile sunt vorbe. Cine știe cum s-a purtat un rege de acum o mie de ani? Au rămas numai amintiri și povești. Și piese de teatru, firește.

— Da, am văzut cândva o piesă, spuse Felmet. Tot felul de ciudați cu niște izmene pe ei. Toți zbierau. Oamenilor le-a plăcut.

— Adică istoria se face din ceea ce li se spune oamenilor? întrebă ducesa.

Nebunul privi în jur și găsi portretul Regelui Gruneberry cel Bun (906-967).

— Oare era cu adevărat bun? întrebă, arătându-l cu degetul. Cine mai știe acum? Și la ce era bun? Dar așa i s-a zis și așa va rămâne în vecii vecilor.

Ducele se aplecase înainte pe tron, cu priviri înflăcărate.

— Vreau să fiu un conducător bun, spuse. Vreau ca oamenii să mă iubească și să-și aducă aminte de mine cu plăcere.

— Ia să presupunem, zise ducesa, că ar mai exista niște aspecte controversate. Evenimente istorice care... sunt învăluite în mister.

— Nu sunt de vină, să știi, spuse iute ducele. A alunecat și-a căzut. Asta-i tot. A alunecat și-a căzut. Eu nici nu eram acolo. El a sărit la mine. M-am apărat, asta-i tot. A alunecat și-a căzut în propriul pumnal, în legitimă apărare. Nici nu-mi aduc aminte, mormăi, coborând glasul și frecându-și palma dreaptă, pe care și-o răzuise aproape de tot.

— Taci din gură, bărbate, se răsti ducesa. Știu că nu ești de vină. Adu-ți aminte că nici eu nu eram acolo și că nu eu ți-am dat pumnalul. (Ducele se cutremură din nou.) Iar acum, Nebunule, continuă ea, pare-mi-se că-ți spuneam că există niște fapte care trebuie consemnate așa cum se cuvine.

— Pe cinstea mea, cum ar fi că domniile voastre nu erau atunci acolo? spuse voios Nebunul.

E adevărat că vorbele au puteri, printre care se numără și aceea de a scăpa din gura cuiva înainte ca respectivul să le poată opri. Dacă vorbele ar fi niște mielușei mici și drăguți, înseamnă că Nebunul tocmai

îi văzuse țopăind cu bucurie în bătaia aruncătorului de flăcări din privirea ducesei.

— Acolo unde? întrebă ea.

— Undeva, oriunde, spuse în grabă Nebunul.

— Prostule! Cu toții suntem undeva.

— Adică, erați undeva, dar în nici un caz în capul scărilor, zise Nebunul.

— Care scări?

— Niște scări, îngăimă Nebunul care începuse să transpire, îmi aduc clar aminte că nu v-am văzut!

— Ei, câtă vreme așa ții tu minte, spuse ducesa după ce-l cântărise o vreme, frecându-și bărbia cu un zgomot aspru, ca de cremene. Realitatea e alcătuită din aceste cuvintele. Așadar, cuvintele reprezintă realitatea. Dar cum să le facem să devină istorie?

— Piesa aia pe care-am văzut-o a fost foarte bună, spuse visător Felmet. Erau și lupte, dar nimeni n-a murit cu adevărat. Și niște discursuri foarte, foarte reușite.

Ducesa făcu din nou zgomotul acela ca de glaspapir.

— Nebunule? rosti ea.

— Doamnă?

— Ce-ar fi să scrii o piesă? Una care să facă înconjurul lumii și să rămână în amintire cu mult după ce zvonurile se sting. Poți?

— Nu, doamnă. E nevoie de un om talentat.

— Dar poți găsi pe cineva de soiul ăsta?

— Există astfel de oameni, doamnă.

— Atunci găsește-l, șopti ducele. Pe cel mai bun. Pe cel mai bun. Adevărul va ieși la lumină. Găsește-l.

Furtuna se odihnea – nu de bună voie, dar ce să faci... Își petrecuse două săptămâni ca dublură a unui celebru anticiclon de pe la Marea Circulară, prezentându-se la datorie în fiecare zi, pierzându-și vremea prin frontul rece, oricând gata să mai scoată din rădăcini câte un copac sau să mai ia pe sus o fermă pe care s-o poarte în oricare oraș de smarald ar fi trebuit. Însă marea șansă meteorologică nu venise.

Se consola cu gândul că până și marile furtuni din trecut – de pildă Uriașul Vârtej din 1789 sau Uraganul Zelda cu uluitoarea sa ploaie cu broaște – trecuseră, la un anumit moment al carierei lor, prin așa ceva. Totul stătea scris în marea carte a tradițiilor meteorologice.

Ca să nu mai vorbim că avusese și o perioadă bună, jos, în câmpie, într-un soi de pantomimă, aducând zăpezile sezoniere și provocând milioanelor de oameni degerături de gradul I. Trebuia, acum, să se resemneze cu ideea de a se fi întors în munți, fără mare lucru de făcut, în afară de a sufla peste pârloage. Dacă fenomenele meteorologice ar fi oameni, furtuna aceasta ar fi cea care și-ar petrece timpul purtând pe cap o pălărie de carton, într-un infern de hamburgeri.

Iat-o acum urmărind cele trei siluete care veneau încet pe pajiște, îndreptându-se cu hotărâre către locul golaș în care se afla monolitul – în care se afla de obicei monolitul, mai bine zis, întrucât pe moment nu era de găsit nicăieri.

Furtuna își recunoscu vechile prietene, persoane cu gusturi alese, și le trimise un tunet scurt, așa, în afara sezonului, ca o formă de salut. Acesta trecu cu totul nebăgat în seamă.

— A dispărut pietroiul, fir-ar să fie! exclamă Granny Weatherwax. Dacă nu cumva or fi mai mulți.

Era palidă la față. Ca o statuie, s-ar fi putut zice – operă a unui artist grav bolnav cu nervii. Cine o privea înțelegea că avea o treabă de dus la îndeplinire. O treabă urâtă.

— Aprinde focul, Magrat, adăugă ea, din instinct.

— Mda, cred că ne-ar prinde tuturor bine o ceașcă de ceai, zise Nanny Ogg, cu venerație în glas. Și cu ceva în el, adăugă, scotocind printre faldurile șalului și scoțând o sticluță cu rachiu de mere.

— Alcoolul sucește mințile și murdărește sufletul, spuse, cu pioșenie, Magrat.

— Eu, una, nu m-ating de așa ceva niciodată, zise Granny. Ar trebui să avem capul limpede, Gytha.

— O picătură în ceai nu-i băutură, zise Nanny. E medicament. Pe-aici bate un vânt tare rece, suratelor.

— Atunci, bine, acceptă Granny. Dar numai o picătură.

Își băură în liniște ceaiul. După o lungă pauză, Granny spuse:

— Ei, Magrat, tu știi totul despre chestia asta cu soborul. Poate n-ar strica s-o facem cum trebuie. Ce urmează?

Magrat șovăi. Nici prin cap nu-i trecea să le propună să danseze dezbrăcate.

— Există un cântec, zise. Spre cinstirea lunii pline.

— Nu-i plină, îi arătă Granny. E... cum îi zice... în creștere.

— În al treilea pătrar, o ajută Nanny, cu amabilitate.

— Cred că, de fapt, e un omagiu adus lunii pline în general, se aventură Magrat. Și-apoi trebuie să medităm, dar teamă mi-e că, pentru asta, chiar e musai să fie lună plină. Luna e foarte importantă.

— Deci asta-i vrăjitoria modernă, da? zise Granny, cântărind-o din priviri.

— O parte, Granny. Mai sunt multe altele.

— Ce să zic, câte bordeie, atâtea obiceie, oftă Granny. Dar să mor dacă am să îngădui unui bolovan strălucitor să-mi spună mie ce să fac.

— Da, la dracu' cu toate astea, zise Nanny. Hai să blestemăm pe cineva!

Era noapte, și Nebunul se furișa cu grijă pe coridoare. Nu avea de gând să riște. Magrat îi descrisese în detaliu comportamentul obișnuit al lui Greebo, așa că împrumutase o pereche de mănuși și un soi de

caschetă de metal din cămara de arme, veche de când lumea, a castelului.

Ajunse la cămară, ridică ușor zăvorul, împinse ușa, apoi se lipi de zid.

Coridorul deveni ceva mai întunecat, pe măsura ce bezna mai densă dinăuntru se revărsă și se amestecă cu cea o idee mai rarefiată din jurul lui.

Dar dincolo de asta, nimic. Numărul de gheme furibunde de blană care să se năpustească, scuipând, pe ușă, nu trecu de zero. Nebunul se liniști, și se strecură înăuntru.

Greebo îi sări pe creștet.

Fusese o zi lungă. În camera aceea nu existau micile ingrediente care-i făceau viața mai plăcută și cu care ajunsese să se obișnuiască, ba chiar să le caute în permanență. Singurul lucru interesant fusese că, pe la amiază, descoperise o colonie de șoareci care trăiau acolo de generații, rozând în fiecare zi câte puțin dintr-o neprețuită tapiserie înfățișând istoria regatului. Tocmai ajunseseră la Regele Murune (709-745) care avusese parte de o soartă cruntă[14], când același lucru li se întâmplă și lor. Apoi, Greebo își ascuțise ghearele cu ajutorul unui bust al singurului vampir de viță regească din Lancre, Regina Grimnir Țepușăreasa (1514-1553, 1553-1557,1557-1562, 1562-1567 și 1568-1573). Pentru toaleta de dimineață se servise de portretul unui monarh necunoscut, care începuse ulterior să se topească. Acum era plictisit și, în egală măsură, nervos.

Își întinse ghearele către locul în care ar fi trebuit să se găsească urechile Nebunului, dar nu se alese decât cu un hârșâit metalic.

— Cine-i băiatu’ cuminte? zise Nebunul. Hai, pisu, pisu mic.

Asta îl cam nedumeri pe Greebo. Singura persoană care-l mai vorbise vreodată așa era Nanny Ogg; toți ceilalți i se adresau prin „Carătedeaiceajivină”. Se aplecă înainte, uimit de această nouă experiență.

Din unghiul său de observație. Nebunul văzu un cap răsturnat de pisică, lăsându-se din ce în ce mai jos; avea o mutră curioasă și o privire cumplită.

— Nu vrea băiatu’ să meargă acasă? zise plin de speranță Nebunul. Uite, Domnul Ușă s-a deschis.

Greebo își înfipse și mai tare ghearele. Tocmai își găsise un prieten.

Nebunul ridică din umeri, cu mare grijă, se întoarse și ieși în coridor. Străbătu Sala cea Mare, ieși în curte, trecu pe lângă ghereta străjerilor și plecă pe poarta principală, după ce le făcuse „ cu multă,

[14] Ceva cu un vătrai încins, o privată, zece kilograme de ţipari vii, o porţiune de gheaţă de trei coţi, pe un râu, un burduf cu vin, doi bulbi de lalea, o seamă de picături de otravă, o stridie şi un bărbat vânjos cu un ciocan. Regele Murune nu-şi făcuse mulţi prieteni în viaţă. (n.a.)

multă prudență – un semn din cap oamenilor de pază. După un minut sau două de gândire, unul dintre aceștia spuse:

— Tocmai a trecut unul cu o pisică pe cap.

— Ai văzut cine era?

— Nebunul, cred.

Cugetară amândoi ce cugetară, apoi al doilea străjer își trecu halebarda în cealaltă mână și rosti:

— Tâmpită muncă. Dar pesemne că trebuie cineva s-o facă și pe asta.

— Nu blestemăm pe nimeni, spuse ferm Granny. Nu duce la nimic, dacă nu află și persoana respectivă.

— Ar trebui să-i trimitem o păpușă străpunsă cu ace, cu chipul lui.

— Nu, Gytha.

— Păi, n-am avea decât să facem rost de câteva unghii de-ale lui, insistă cu entuziasm Nanny.

— Nu.

— Sau fire de păr, sau ceva. Niște ace am eu.

— Nu.

— Blestemele sunt imorale și extrem de dăunătoare pentru karma, se împotrivi Magrat.

— Ei, eu tot o să-l blestem, zise Nanny. Așa, în șoaptă. Puteam să mor acolo în temniță și lui nici nu-i păsa.

— Nu-l blestemăm, zise Granny, îl înlocuim. Ce-ai făcut cu fostul rege?

— Am lăsat piatra pe masa din bucătărie, răspunse Nanny. Nu mai suport.

— Nu înțeleg de ce, zise Magrat. Părea foarte drăguț. Pentru un strigoi.

— Mda, cu el n-am nimic. Ceilalți sunt de vină, spuse Nanny.

— Ceilalți?

— „Te implor, maică bună, ia cu tine o piatră din castel, s-o pot bântui”, cică, începu Nanny Ogg. „Tare mă mai plictisesc aici, băga-s-ar dracii, iertați-mi vorba proastă, Jupânească Ogg”, cică... așa că l-am ajutat, firește. Pesemne că ăilalți trăgeau cu urechea. Și ce se gândesc ei? „Ohoho, minunat, hai și noi, e vremea pentru o mică vacanță.” N-am nimic cu strigoii. Mai ales dacă-s capete încoronate, adăugă ea. Dar căsuța mea nu e locul potrivit pentru ei. De pildă, în spălătorie s-a aciuat o femeie într-un car de luptă care țipă cât o ține gura. Ei, zău așa. Doi copilași în cămară, bărbați fără cap peste tot, unul urlă sub chiuvetă și mai e și altul mic și păros care umblă ca un bezmetic de colo-colo, de parcă s-a rătăcit. Așa ceva nu-i normal.

— Bine că nu-i aici, zise Granny. N-avem nevoie de bărbați împrejur.

— E strigoi, nu bărbat, o corectă Magrat.

— Hai să nu intrăm în detalii, ripostă Granny cu răceală.

— Dar nu poți să-l urci pe el la loc pe tron, zise Magrat. Strigoii nu pot domni. Nici măcar nu-și poate pune coroana pe cap, i-ar cădea pe podea.

— O să-l înlocuim cu fiu-său, zise Granny. Succesiune în toată regula.

— Dar am mai discutat asta, spuse Nanny, nerăbdătoare. Poate peste vreo cinșpe' ani, dar...

— Acum, în seara asta, zise Granny.

— Un prunc pe tron? N-o să reziste nici cinci minute.

— Nu un prunc, spuse încet Granny. Un bărbat în toată firea. O mai ții minte pe Aliss Demurrage?

Se lăsă liniștea. Apoi Nanny Ogg se lăsă moale la pământ.

— Fir-aș a dracului, șopti. Doar n-ai de gând să încerci așa ceva.

— Ba chiar asta am de gând.

— Fir-aș a dracului, repetă, cu glasul slab, Nanny. Te-ai gândit bine la asta, da?

— Da.

— Uite ce-i, Esme, uite ce-i. Aliss cea Neagră era dintre cele mai bune. Și tu ești bună, nu zic nu, la... mă rog, mintologie, la ticluieli și altele. Dar Aliss cea Neagră, cum să zic... izbutea tot ce-și punea în gând.

— Adică eu n-aș izbuti, asta spui?

— Nu vă supărați, începu Magrat.

— Nu, nu, sigur că nu asta spun, zise Nanny, fără s-o bage în seamă.

— Bun.

— Numai că, știi tu... ea era o... cadână de-a vrăjitoarelor, cum a zis regele.

— Decană, o corectă Granny (care căutase cuvântul, să afle ce însemna). Nu cadână.

— Nu vă supărați, repetă Magrat, ceva mai tare. Cine era Aliss cea Neagră? Și, adăugă iute, gata cu privirile astea cu subînțeles. Și nu mai vorbiți între voi ca și cum n-aș fi aici. Soborul ăsta e format din trei vrăjitoare, da?

— N-ai apucat-o, răspunse Nanny Ogg. Nici eu, de fapt. Locuia pe drumul spre Skund. O vrăjitoare foarte puternică.

— Așa se povestește, cel puțin, zise Granny.

— Odată a preschimbat un dovleac într-o caleașcă, zise Nanny.

— Praf în ochi, fu de părere Granny Weatherwax. Cu ce te ajută să ajungi la bal mirosind a plăcintă? Și treaba aia cu pantofiorul de sticlă mie mi se pare de-a dreptul primejdioasă.

— Dar lucrul cel mai grozav dintre toate, continuă Nanny, fără să se lase întreruptă, a fost când a cufundat în somn un întreg palat, vreme de o sută de ani, până ce... Nu-mi amintesc, șovăi ea. Aici intrau

tufișurile de trandafir, sau o roată de tors? Cred că o prințesă trebuia să pipăie... nu, era un prinț. Mda, asta era.

— Să pipăie un prinț? întrebă, nedumerită, Magrat.

— Nu, nu... el trebuia s-o sărute. Aliss cea Neagră era tare romantică din fire. În fiecare vrajă de-a ei era câte un strop de amor. „Fata și Broscoiul” – asta-i plăcea ei cel mai tare.

— Și de ce au poreclit-o Aliss cea Neagră?

— Din pricina unghiilor, explică Granny.

— Și a dinților, completă Nanny. Era moartă după dulciuri. Trăia într-o căsuță de turtă dulce. Doi copilași au aruncat-o în cuptor și așa a murit. Teribil.

— Și asta vrei și tu? Să cufunzi castelul în somn? întrebă Magrat.

— Asta e doar o poveste de adormit copiii, zise Granny, uitându-se urât la Nanny. Tot ce-a făcut a fost să grăbească puțin timpul, care e, așa, ca un fel de elastic. Poți să-l întinzi cât poftești.

Magrat dădu să spună că nu-i așa, timpul e timp, fiecare secundă ține o secundă, de-asta și există, asta-i treaba lui... apoi își aminti de săptămâni care trecuseră într-o clipă și de după-amiezi care ținuseră o veșnicie. Unele minute se făcuseră cât orele, unele ore zburaseră în grabă, încât nici nu-și dăduse seama că trecuseră.

— Dar asta e numai în mintea oamenilor, nu? zise ea.

— Firește, răspunse Granny. Și ce contează?

— Totuși, eu zic că o sută de ani e cam mult, rosti Nanny.

— Cred că cincisprezece sună cum nu se poate mai bine, zise Granny. Asta înseamnă că băiatul o să facă optsprezece. Facem vraja, îl aducem încoace ca să-și îndeplinească menirea, și totul o să fie minunat.

Magrat nu spuse nimic, cu toate că-i trecuse prin cap că era ușor să trăncănești despre destine și meniri, numai că acestea nu erau prea maleabile când erau la mijloc oameni adevărați. Nanny Ogg, pe de altă parte, se așeză mai bine și-și turnă în ceai încă o porție generoasă de rachiu de mere.

— Ar putea ieși bine, zise. Cinșpe’ anișori de liniște și pace. Dacă țin eu bine minte vraja, după ce-o spui trebuie să zbori în jurul castelului înainte să cânte cocoșul.

— Nu asta voiam eu, zise Granny. N-ar fi corect. În tot timpul ăsta, Felmet ar rămâne rege, iar lumea tot ar avea de suferit. Eu mă gândeam să mut tot regatul.

Și le zâmbi larg.

— Întregul Lancre? zise Nanny.

— Da.

— Cincisprezece ani în viitor?

— Da.

Nanny îi privi mătura. Era solidă, rezistentă din fabricație, cu toate că uneori se pornea mai greu. Dar existau și limite.

— N-ai să poți, spuse. Nu poți înconjura regatul cu aia. Tre' să ajungi până la Piscul Cuțitului și pe urmă dincolo, la Hăul lui Drumlin. N-ai cum să duci atâta magie, pur și simplu.

— M-am gândit la asta, zise Granny și le zâmbi iarăși; era înfricoșătoare.

Apoi le explică planul. Îți lua mințile.

Un minut mai târziu, locul rămase pustiu, căci vrăjitoarele plecaseră în grabă la treburile lor. O vreme se lăsă liniștea. Nu se auzeau decât țipetele liliecilor și foșnetul slab al vântului prin iarbă.

Apoi se auzi o bolboroseală, venind dinspre o mlaștină din apropiere. Încet, foarte încet, încununat cu un mănunchi de plante moarte și putrezite, monolitul ieși la suprafață și privi în jur, bănuitor și precaut.

Greebo se distra la nebunie. La început, crezuse că noul lui prieten îl ducea acasă la Magrat. Dar, aparent fără motiv, părăsise cărarea și se plimba prin pădure, pe întuneric. Și încă într-o zonă dintre cele mai interesante, după părerea lui Greebo. Era un teren accidentat, plin de gropi ascunse și de bălți. Chiar și în zilele senine, era ceață peste tot. Greebo venea des pe acolo, tot nădăjduind să găsească un lup care să-și fi luat o zi de odihnă.

— Și eu care credeam că pisicile își găsesc drumul spre casă, bombăni Nebunul.

Cu glas scăzut, începu să-și blesteme zilele. Ar fi fost floare la ureche să ducă făptura nemernică îndărăt la căsuța lui Nanny Ogg, care se afla la câteva străduțe de castel, aproape în umbra sa. Dar apoi îi venise ideea să-i dea motanul lui Magrat – poate că asta avea s-o impresioneze. Vrăjitoarele erau foarte atașate de pisici. Unde mai pui că, în felul acesta se va simți obligată să-l invite înăuntru la o ceașcă de ceai sau altceva...

Călcă într-o baltă – și nici măcar nu era prima. Ceva i se zbătea sub picior. Nebunul gemu și făcu un pas înapoi, dând peste o ciupercă tumefiată.

— Uite ce-i, motane, zise. Ar fi cazul să te dai jos, bine? După care tu găsești drumul spre casă și eu mă țin după tine. Pisicile văd pe întuneric și se pricep să se orienteze, mai spuse, cu nădejde în glas.

Ridică brațul. Greebo își înfipse ghearele, ca să-i dea un soi de avertisment prietenesc, dar descoperi spre mirarea sa că asta nu funcționa și pe cămășile de zale.

— Bravo, bravo, pisoiaș, spuse Nebunul și-l lăsă jos. Haide, găsește drumul spre casă. Orice casă e bună.

Rânjetul lui Greebo se șterse încetișor, până ce nu mai rămase decât pisica – proces la fel de tulburător ca și reversul său.

Se întinse și căscă, pentru a-și masca jena. Cineva tocmai îl făcuse „pisoiaș", drept în mijlocul unuia dintre locurile lui favorite de vânătoare

– faima sa de prădător putea avea de suferit. Așa că dispăru printre ierburi.

Nebunul își miji ochii, încercând să vadă prin beznă. Își dăduse seama că, deși îi plăceau pădurile, le prefera, cum s-ar spune, de la distanță; era bine de știut că se aflau acolo, însă pădurile din mintea lui nu erau chiar același lucru cu cele adevărate în care, de pildă, te puteai rătăci. Aveau mai mulți stejari mândri și mult mai puțini scaieți. De asemenea, în genere erau admirate la vreme de zi, iar copacii nu posedau chipuri răuvoitoare și ramuri lungi și ascuțite. Copacii imaginației sale erau falnicii uriași ai pădurii. Cei care-l împrejmuiau păreau mai degrabă niște gnomi vegetali, puncte de sprijin pentru ciuperci și mușchi.

Nebunul auzise de undeva că puteai găsi direcția în care se afla Centrul, identificând latura copacului pe care creșteau cei mai mulți mușchi. Cercetă în grabă trunchiurile din apropiere și descoperi că, în ciuda legilor de bază ale geografiei, Centrul se afla în toate direcțiile. Iar Greebo dispăruse.

Nebunul oftă, își scoase echipamentul de protecție și o porni clincănind agale, prin noapte, căutând o înălțime. Părea o idee bună. Pământul pe care călca se cutremura sub picioarele sale – ceea ce, era convins, n-ar fi trebuit să se întâmple.

Magrat se rotea pe mătură, la câteva sute de picioare deasupra hotarelor Rotaționale ale regatului, privind în jos la marea de ceață, prin care, din loc în loc, se ivea vârful unui copac, precum o stâncă acoperită cu mușchi, la vremea fluxului. Pe deasupra ei plutea luna umflată, pesemne tot în ultimul pătrar. După părerea ei, ar fi fost mai potrivit să fie în primul pătrar. Se înfioră, întrebându-se pe unde o fi Granny Weatherwax.

Mătura bătrânei vrăjitoare era celebră prin împrejurimile cerești. Și, de asemenea, temută de toți. Granny se apucase târziu de zbor, dar se atașase de idee precum o muscă de un cap de pește stricat. Exista, totuși, o problemă: pentru ea, zborul însemna o deplasarea în linie dreaptă de la punctul A la punctul B. Ideea că și alți călători își aveau drepturile lor nu intra în calcul. Din acest simplu motiv, traseele păsărilor migratoare de pe un întreg continent se modificaseră. Speciile de înaripate care viețuiau acolo evoluaseră accelerat, dând naștere unei generații de păsări care zburau cu burta în sus, ca să aibă vizibilitate mai bună.

Credința implicită a lui Granny cum că nimeni nu avea dreptul să-i stea în cale le includea și pe celelalte vrăjitoare, copacii cei mai înalți și, din când în când, munții.

Și încă un lucru: Granny izbutise să-și impună voința în fața piticilor care locuiau sub pământ, temându-se pentru viețile lor, astfel că aceștia făcuseră câteva adaptări modelului de mătură, pentru a-i spori

viteza. Multe păsări nevinovate își depuseseră ouăle în văzduh, văzând-o pe neașteptate pe Granny venind vijelios către ele și uitându-se urât, pe deasupra măturii.

„Vai de mine, se gândi Magrat. Sper că n-a căzut pe capul cuiva."

Adierile miezului de noapte o roteau ușor prin aer, precum o giruetă fără băț. Se înfioră iarăși și se uită, cu ochii mijiți, către munții luminați de lună, uriașii munți Vârfu Berbecului ale căror văioage înghețate și hăuri de smarald nu cunoșteau, pe această lume, nici regi, nici cartografi. Lancre era deschis către lume numai pe latura dinspre Margine. Restul frontierelor sale erau zimțate precum un bot de lup, și cu mult mai greu de trecut. De sus, Magrat putea vedea întreg regatul...

Pe deasupra ei se auzi un zgomot, ca și cum văzduhul se sfâșia. O pală de vânt o luă pe sus și o învârti. Răsună un strigăt, distorsionat de undele Doppler:

— Ce faci, fato, visezi?

Magrat strânse coada de mătură între genunchi și se înălță. Îi trebuiră câteva minute s-o prindă din urmă pe Granny, care ședea aproape culcată pe mătura ei, ca să reducă frecarea cu aerul. Trecea ca o vijelie, mult deasupra vârfurilor întunecate ale copacilor. Când Magrat se apropie, Granny se întoarse, ținându-și pălăria cu mâna.

— Era și timpul, îi spuse, cu asprime. Nu cred să mai am decât vreo câteva minute, socotindu-l și pe ăsta. Haide, haide, mișcă-te.

Și întinse brațul. Magrat făcu la fel. Clătinându-se din pricina măturilor care se loveau una de alta și tremurau, își împreunară vârfurile degetelor.

Brațul lui Magrat se umplu de ace, în momentul în care puterea începu să curgă[15]. Mătura lui Granny își luă un nou avânt.

— Lasă-mi și mie un pic, strigă Magrat. Trebuie să ajung jos!

— Nu cred să-ți fie greu, îi răspunse Granny, acoperind mugetul vântului.

— În siguranță, voiam să spun!

— Ești vrăjitoare, nu? Că veni vorba, ai adus cacaua? E un ger aicea sus...

Magrat făcu un semn disperat cu capul și, cu mâna liberă, îi pasă o desagă.

— Bine, zise Granny. Bravo ție. Ne vedem la pod.

Și-și desfăcu degetele.

Magrat rămase în urmă, purtată de vârtejurile de vânt, agățându-se deznădăjduită de o mătură care, se temea ea, nu mai avea putere nici cât un vreasc. Oricum, nu mai era în stare să poarte o femeie adultă, opunându-se chemării insistente a gravitației.

Prăbușindu-se către pădure, Magrat se gândi că, la urma urmei, faptul că Granny Weatherwax persista cu hotărâre să nu acorde nici o

[15] E posibil ca aceasta să fi fost prima încercare de re-alimentare în aer din istorie. (n.a.)

atenție problemelor altora putea fi măgulitor. Asta însemna că, în opinia sa de cunoscătoare, ceilalți erau, fără discuție, în stare să și le rezolve singuri.

Pesemne că venise momentul să facă o vrajă de Transformare.

Magrat se concentră.

Ei, părea să fi ieșit ceva.

De fapt, nu se produsese nici o schimbare care să poată fi observată de ochii oamenilor de rând. Însă Magrat izbutise să-și ajusteze cumva procesele mentale. Astfel, dintr-o femeie zăpăcită și ușor speriată care cădea inexorabil către solul neprimitor, devenise o femeie cu mintea limpede, optimistă, pozitivă, care își făcuse ordine în viață, era pe deplin stăpână pe ea și, una peste alta, își accepta trecutul – cu toate că, din nefericire, viitorul nu i se schimbase deloc. Dar se simțea cu mult mai bine. Așa că strânse din călcâie, silindu-și mătura să scuipe și ultimele scântei de putere. Ajunsese la câteva picioare deasupra copacilor. Când mătura se pleoști iarăși și începu să se prăvălească printre frunzele întunecate, Magrat își adună puterile, se rugă tuturor zeilor pădurii, care ar fi putut s-o asculte în acel moment, să cadă pe moale, și își dădu drumul.

Pe Disc sunt trei mii de zei importanți, deja identificați, iar teologii descoperă câte unul nou în fiecare săptămână. Lăsându-i la o parte pe zeii minori ai stâncilor, copacilor și apelor, numai doi bântuie prin munții Vârfu Berbecului – Hoki, jumătate om, jumătate țap, mare amator de glume proaste, care fusese alungat din Dunmanifestiv, sălașul zeiesc, pentru că-l păcălise pe Io cel Orb, căpetenia tuturor zeilor, cu străvechiul truc al vâscului exploziv, dar și Herne Vânatul, divinitatea înfricoșată și timidă a micuților făpturi blănoase ale căror destin este să-și sfârșească viețile într-un fulgerător crănțănit de colți.

Amândoi ar fi putut fi răspunzători pentru micul miracol care se produse atunci – căci, într-o pădure plină de stânci înghețate, buturugi ascuțite și tufișuri de spini, Magrat căzu pe moale.

Granny, între timp, gonea către munți, în cea de-a doua etapă a călătoriei. Bău cacaua, din păcate doar călâie, după care, arătându-și respectul cuvenit pentru mediul înconjurător, aruncă sticla într-un hău pe deasupra căruia tocmai trecea.

Descoperi că, pentru Magrat, conceptul de mâncare consistentă însemna două sandviciuri cu ou și creson, cu coaja frumos tăiată și cu două frunzulițe de pătrunjel așezate cu mare grijă și considerație deasupra, pe care, de-abia apucă să le vadă, că le și luă vântul. O vreme, Granny contemplă îngândurată sandviciurile. Apoi, nu avu de ales și le mâncă.

Se apropia un hău, încă plin de zăpadă. Precum o scânteie în beznă sau un strop de lumină, Granny pătrunse în labirintul din munți.

În pădure, Magrat se ridică în capul oaselor și, cu mintea plină de gânduri, își scoase o crenguță din păr. La câțiva pași mai departe,

mătura se prăbuși printre copaci, împrăștiind frunzele. Un geamăt de durere, însoțit de un clincănit fără vlagă o făcură să se uite în jur. Zări o siluetă care mergea în patru labe, căutând ceva.

— Am căzut pe dumneavoastră? întrebă Magrat.

— Cam așa s-ar zice, răspunse Nebunul.

Se apropiară unul de altul, de-a bușilea.

— Tu?

— Tu?

— Ce faci aici?

— Păi, iaca mă plimbam, zise Nebunul. Multă lume o face, să știi. Adică, știu sigur că s-a mai întâmplat. Nu-i ceva original. Pesemne că nu dovedește foarte multă imaginație dar, ce să zic, mie mi-a plăcut dintotdeauna.

— Te-am lovit rău?

— Cred că vreo doi clopoței n-o să-și mai revină în veci.

Nebunul scormoni prin frunziș și își găsi, în cele din urmă, odioasa pălărie, care făcu„clonc”.

— Pe cinstea mea, e strivită, zise, dar și-o puse oricum pe cap, ceea ce păru să-i facă mult bine. Ploaie, da, grindină, da, pești și broscuțe, ce să zic, merge. Dar femei... niciodată până acum. Oare o să se mai întâmple?

— Da’ ce cap tare ai, constată Magrat, ridicându-se.

— Modestia mă împiedică să răspund, spuse Nebunul, apoi își aduse aminte de convențiile genului și adăugă: Pe cinstea mea.

Se priviră iarăși. Mințile amândurora lucrau frenetic.

Magrat se gândea: „Nanny mi-a zis să mă uit bine la el. Ei, mă uit. Arată așa cum îl știam. Un bărbat firav, trist, cu un costum ridicol de bufon, practic cocoșat.” Apoi, exact ca atunci când privirea se adaptează, și un nor de formă ciudată se transformă în corabie sau în balenă, ea își dădu seama că Nebunul nu era mic. Era de înălțime mijlocie, dar umbla gheboșat, crăcănat și legănat, cu umerii lăsați, și asta doar pentru că așa voia.

„Mă întreb ce-o mai fi observat Gytha Ogg?” se gândi, intrigată.

Nebunul își frecă brațul și-i rânji strâmb.

— Nu cumva știi unde suntem? întrebă.

— Vrăjitoarele nu se pierd niciodată, răspunse Magrat, sigură pe sine. Se întâmplă să mai fie afectate de o rătăcire temporară. Cred că Lancre e încolo. Pe mine mă ierți, trebuie să găsesc un deal.

— Ca să vezi unde suntem?

— În ce moment din timp, mai degrabă. În noaptea asta, magia e peste tot.

— Zău? Atunci vin și eu cu tine, adăugă, galant, Nebunul, după ce trase cu ochiul spre copacii întunecați care-l despărțeau de castel și de culoarul său de lespezi. Nu vreau să pățești ceva.

Granny ședea întinsă pe coada măturii în timp ce zbura pe deasupra hăurilor neumblate ale munților, aplecându-se dintr-o parte într-alta, în speranța de a-și conduce mai bine mătura care, lucru ciudat, părea să răspundă din ce în ce mai greu la comenzi. Curentul de aer produs de trecerea ei stârnea și viscolea zăpada, care lua forme dintre cele mai ciudate. Talazuri uriașe de zăpadă înghețată, care spânzuraseră toată iarna deasupra văilor glaciare, tremurau și își începeau prăbușirea lungă și tăcută. În zborul său, auzea, din când în când, mugetul avalanșelor. Se uită îndărăt către acel peisaj plin de primejdii de moarte și de o frumusețe sălbatică, și își dădu seama că munții o priveau, cam cu același interes cu care un om care moțăie ar privi un țânțar. Se întrebă dacă regatul înțelegea ce se pregătea ea să facă. Se întrebă dacă avea s-o ajute să cadă pe moale, apoi se dojeni singură pentru asemenea slăbiciune. Nu, nu așa stătea treaba. Regatul nu se tocmea, nu făcea compromisuri. Mâna pe care câinele o mușcă cel mai zdravăn este întotdeauna cea a veterinarului.

Apoi ieși dintre creste, după ce trecuse atât de jos peste ultima dintre ele, încât îi intrase zăpadă într-o cizmă, și o porni mai departe, în picaj.

Ceața, care nu se îndepărta de munții aceia niciodată, se întorsese parcă și mai hotărâtă decât înainte. Văzând oceanul argintiu și dens din fața ei, Granny gemu.

Undeva, printre fuioarele de ceață, se afla Nanny Ogg, care trăgea din când în când dintr-o sticluță plată, ca să se apere de frig.

Și așa se făcu că Granny, care avea tot părul și pălăria umede și tălpile cizmelor înghețate, auzi un glas înfundat, în depărtare, care povestea cu multă ardoare, către cerul nevăzut, că ariciul avea mai puține motive de îngrijorare decât orice alt mamifer, sau aproape. Precum un uliu care-a zărit prin iarbă o făptură micuță și cu blana moale, precum un virus de gripă, rătăcitor printre stele, care tocmai a văzut plutind prin apropiere o planetă frumoasă și albastră, Granny schimbă direcția și plonjă în jos, străpungând negurile sufocante.

— Vino-ncoace! strigă, cuprinsă de beția vitezei, iar un lup ce trecea pe acolo, auzind zgomotul care venea de la cinci sute de picioare deasupra, își lăsă baltă planurile de vânătoare și o luă la goană. În clipa asta să vii, Gytha Ogg!

Nanny Ogg îi prinse brațul, fără nici o tragere de inimă, și cele două mături urcară iarăși sus, înspre cerul senin și plin de stele.

Ca întotdeauna, Discul lăsa impresia că fusese făurit de Creatorul său special pentru a fi privit de sus. Fâșii de nori albi și argintii se întindeau până la Margine, în vârtejuri de mii de mile în diametru, provocate de rotirea lumii. În urma măturilor care se înălțau în viteză, cupola mohorâtă de ceață se preschimba într-o tornadă de aburi albi, astfel încât zeii care priveau totul – și erau, fără îndoială, la posturi – puteau urmări amețitorul zbor care străpungea cerul ca un sfredel.

Foarte departe în văzduh, cele două vrăjitoare se dondăneau iarăși.

— Ce idee stupidă, se jelui Nanny. Nu-mi plac înălțimile.

— Ai adus și tu ceva de băut?

— Sigur, că doar așa mi-ai zis.

— Ei, păi dă încoace...

— Păi am băut tot, ce să fac, spuse Nanny. La vârsta mea, să stau atâta sus acolo. Jason al meu ar cădea pe spate dac-ar afla.

— Bine, atunci dă încoace puterea, zise Granny, scrâșnind din dinți. Nu mai am aproape deloc. Mă și mir că...

Dar nu mai apucă să ducă propoziția până la capăt, ci o sfârși cu un urlet, când, fără veste, mătura se răsuci printre nori și o luă la vale, către pământ.

Nebunul și Magrat ședeau pe un bolovan, în vârful unei ridicături de pământ de unde se vedea bine întreaga pădure. Luminile din Lancre nu erau, de fapt, prea departe, dar nici unul dintre ei nu pomenise nimic despre plecare. Atmosfera era încărcată de scânteile gândurilor nerostite și ale fanteziilor scăpate de sub control.

— Demult faci pe Nebunul? întrebă, politicoasă, Magrat, și roși pe întuneric, căci, în atmosfera respectivă, i se părea o întrebare dintre cele mai indiscrete.

— De când mă știu, răspunse cu amărăciune Nebunul. Dinții de lapte mi i-am tocit rozând la o funie cu clopoței.

— Adică se moștenește din tată-n fiu? continuă Magrat.

— Pe tata nu-l prea cunosc. A plecat s-o facă pe Nebunul pentru Lorzii din Quirm, încă de când eram eu copil, răspunse Nebunul. S-a certat cu bunică-miu. Se mai întoarce s-o vadă pe mama, dar foarte rar.

— Ce groaznic!

Se auzi un clincănit întristat: Nebunul ridicase din umeri. Și-l amintea vag pe tată-său, un bărbat scund, prietenos, cu ochii ca două stridii. Pesemne că o faptă atât de curajoasă precum aceea de-a-l înfrunta pe bătrân nu-i stătea deloc în fire. Zgomotul celor două șiruri de clopoței, scuturate cu mânie prin aer, încă-i mai bântuia visele, care erau, și-așa, pline de amintiri neplăcute.

— Totuși, zise Magrat, cu glasul mai ascuțit decât de obicei și ceva mai tremurat din pricina nesiguranței, cred că-i o viață fericită. Să faci oamenii să râdă...

Neprimind răspuns, se întoarse să-l privească. Chipul lui era de piatră. Cu glas scăzut, vorbind ca pentru sine, Nebunul începu să povestească.

Și-i vorbi despre Breasla Nebunilor și Saltimbancilor din Ankh-Morpork.

La prima vedere, lumea o confunda cu sediul Breslei Asasinilor, care, de fapt, era o adunătură de clădiri destul de arătoase și mari, aflate alături (Asasinii erau plini de bani); din când în când, micii Nebuni

care trudeau la corvezile lor, în camerele care nu se încălzeau niciodată, nici măcar în toiul verii, îi auzeau pe tinerii Asasini cum se jucau, dincolo de zid, și-i invidiau, cu toate că, firește, numărul glasurilor sparte, de adolescenți, se împuțina drastic către sfârșitul trimestrului (Asasinii dădeau examene riguroase).

De fapt, prin pereții mohorâți și fără ferestre izbuteau să pătrundă tot felul de zgomote. Descosându-i în amănunt pe servitori, tinerii Nebuni își făureau o imagine a orașului de dincolo. Erau acolo taverne și parcuri, o lume întreagă, agitată, la care studenții și ucenicii de la feluritele Bresle sau Colegii luau parte din plin, alergând de colo-colo, urlând, trăgându-i pe toți pe sfoară și vărsându-și, din când în când, stomacele. Oamenii râdeau, fără să le pese de cele Cinci Cadențe și Douăsprezece Tonuri. Și – cu toate că acesta era un subiect pe care tinerii învățăcei îl discutau numai noaptea, în dormitoare – exista, se pare, umor neoficial, poante rostite liber, fără vreo referire la *Marea Enciclopedie a Glumelor,* sau la hotărârile Divanului, sau la altceva...

Acolo afară, dincolo de zidurile pătate de vreme, lumea spunea bancuri fără să-i pese de Seniorii Nesupunerii...

Așa un gând te putea trezi din beție. Bine, nu la propriu, pentru că alcoolul nu era îngăduit înăuntru, dar, dacă ar fi fost, ar fi putut s-o facă.

Breasla era locul cel mai sobru din lume.

Cu amărăciune, Nebunul povesti despre uriașul Frate Păcălici, cel mereu roșu la față, despre serile petrecute învățând Poante Caraghioase, despre lungile dimineți din friguroasa sală de sport în care repeta cele Optsprezece Tumbe și traiectoriile permise pentru farfuriile cu budincă. Și jongleriile. Jongleriile! Fratele Saltimbanc, un om cu un suflet precum sfoara fiartă și răcită, le preda jonglerii. Și ceea ce-l înfuria, făcându-l să-și piardă darul vorbirii, nu era faptul că Nebunul nostru scăpa lucrurile din mână. Asta se și aștepta de la el, să le scape, mai ales dacă era vorba de lucruri cu potențial comic, precum farfuriile cu budincă, torțele aprinse sau satârele bine ascuțite. Numai că el le scăpa, pentru că, într-adevăr, nu se pricepea, și tocmai de-asta Fratele Saltimbanc se năpustea asupra lui, mânios la culme și clincănind din răsputeri.

— Și nu ți-ai dorit niciodată să devii altceva? întrebă Magrat.

— Păi ce-aș fi putut deveni? ripostă Nebunul. N-am observat să am de ales.

În ultimul lor an, Nebunii învățăcei primeau îngăduința să iasă, dar numai dacă se supuneau unui număr impresionant de restricții. Așa, țopăind nefericit pe străzi, văzuse pentru prima oară vrăjitorii, care se plimbau peste tot, solemni și împopoțonați din cap până-n picioare. Îi văzuse și pe asasinii care supraviețuiseră, tineri snobi și trufași, în haine de mătase neagră, reci și necruțători precum pumnalele pe care le purtau la cingătoare. Văzuse și preoți, a căror splendidă înfățișare

era, într-o foarte mică măsură, compromisă de șorțurile lungi de cauciuc pe care le purtau pentru principalele ceremonii sacrificiale. Își dăduse seama că fiecare profesie își avea uniforma sa și, de asemenea, că aceea pe care o purta fusese creată cu un singur scop: să-l facă pe posesorul său să arate ca un idiot desăvârșit. Chiar și așa, nu renunțase. De-o viață întreagă, tot persevera.

Nu renunțase tocmai pentru că nu avea deloc talent și pentru că bunicul l-ar fi jupuit de viu dacă se dădea bătut. Repetase glumele autorizate până ce le învățase ca pe apă, și se trezise odată cu zorii, pentru a exersa jongleriile până ce începeau să-i scârțâie încheieturile. Își perfecționase vocabularul comic, astfel încât numai Seniorii de rangul cel mai înalt îl mai puteau înțelege. Țopăise și se prostise cu o încrâncenare mută și mohorâtă, și astfel absolvise primul din an, primind Tărtăcuța de Onoare. Ajuns acasă, o aruncase în privată.

Magrat rămase pe gânduri.

— Și tu, cum ai ajuns vrăjitoare? întrebă Nebunul.

— Poftim?

— Adică ai fost la vreo școală sau ceva de soiul ăsta?

— A, nu. Într-o zi, Goodie Whemper a coborât în sat, a aliniat toate fetele și m-a ales pe mine. Vezi tu, nu omul alege, Meșteșugul îl cheamă la sine.

— Da, dar când ajungi, cu adevărat, vrăjitoare?

— Păi, când celelalte încep să te trateze ca atare, cred, oftă Magrat. Dacă ai noroc. Credeam că o s-o facă, după vraja aceea din temniță. La urma urmei, a ieșit destul de bine.

— Pe cinstea mea, un adevărat ritual de trecere, spuse Nebunul, neputându-se abține. Magrat îi aruncă o privire cruntă, făcându-l să se înece. Celelalte vrăjitoare fiind cele două doamne mai în vârstă, presupun, mai spuse, regăsindu-și amărăciunea obișnuită.

— Da.

— Personalități foarte puternice, nu?

— Foarte, răspunse cu sinceritate Magrat.

— Mă întreb dacă l-au cunoscut pe bunicul, zise Nebunul.

— De fapt, sunt de ispravă, spuse Magrat, cu ochii în jos. Numai că, mă rog, o vrăjitoare nu se gândește la cei din jur. Adică de gândit se gândește, dar nu-i pasă de sentimentele lor, înțelegi, decât dacă se gândește cu adevărat.

— Dar tu nu ești așa, spuse Nebunul.

— Uite ce-i, mi-aș dori să nu mai fii în slujba ducelui, rosti deznădăjduită Magrat. Știi ce fel de om e. Chinuie oamenii, le arde casele și așa mai departe.

— Dar eu sunt Nebunul lui, și un Nebun trebuie să-i fie credincios stăpânului până la moarte. Teamă mi-e că așa-i tradiția, și tradițiile sunt foarte importante.

— Dar nici măcar nu-ți place!

— Nu-mi place deloc. Dar ce-are a face asta? Dacă e să fiu Nebun, măcar s-o fac cum se cuvine.

— Asta-i o mare prostie, spuse Magrat.

— Aș prefera „nebunie”. Dacă te sărut, adăugă Nebunul, care venise din ce în ce mai aproape de ea, mă preschimb în broscoi?

Magrat lăsă din nou ochii în jos, privindu-și picioarele, care se retraseră sub fustă, stânjenite de toată atenția care li se acorda. I se părea că vede, de-o parte și de alta, siluetele lui Esme Weatherwax și Gytha Ogg. Granny se uita urât la ea, spunându-i: „O vrăjitoare e mereu stăpână pe situație”. „Pe orice situație”, spunea fantoma lui Nanny Ogg, rânjindu-i larg și fluturându-și mâinile cu subînțeles.

— Păi, să vedem, răspunse Magrat.

Și urmă cel mai impresionant sărut din toată istoria preludiului amoros.

Așa cum spusese cândva Granny Weatherwax, timpul este numai o senzație. Anii petrecuți de Nebun în clădirea Breslei ținuseră o eternitate, în timp ce ceasurile în care discutase cu Magrat pe culme se scurseseră în câteva clipe. Iar undeva sus, în ceruri, câteva zeci de secunde de groază și urlete se lăbărțară precum cașcavalul prăjit.

— Gheață! strigă Granny. A înghețat!

Nanny Ogg o urmă, încercând în zadar să se apropie de mătura care se prăbușea, scăpată de sub control. Flăcări de octarină trosneau printre nuielele înghețate, înghițindu-le pe rând. Nanny se aplecă și apucă fusta lui Granny.

— Ți-am spus că faci numai prostii! strigă ea. Ai trecut prin toată ceața aia umedă, și apoi te-ai înălțat aici, în ger, babă neghioabă!

— Gytha Ogg, dă-mi drumul la fustă!

— Mai bine urcă încoace. Ai luat foc acolo, la spate!

Ieșiră dintre nori și începură să urle la unison, când pământul acoperit de tufișuri apăru ca din senin și începu să vină drept către ele.

Și-apoi trecu pe lângă.

Nanny întoarse capul și văzu un hău întunecos, pe fundul căruia se întrezăreau undele înspumate. Zburaseră peste marginea Canionului.

Din mătura lui Granny ieșeau pale de fum negru, însă ea se ținea cu hotărâre, chinuindu-se să întoarcă.

— Ce naiba faci? tună Nanny.

— Nu-ți face griji, pot să merg pe lângă râu, strigă Granny Weatherwax, încercând să acopere trosnetul flăcărilor.

— Urcă aici, auzi ce-ți spun? Gata, s-a terminat, nu mai ai cum...

La spatele lui Granny se produse o mică explozie, iar mai multe mănunchiuri de nuiele în flăcări se desprinseră și se prăbușiră în adâncurile tunătoare ale canionului. Mătura sări în lături. Nanny o prinse pe Granny de umeri, tocmai când o pală de foc înghiți o altă legătură. Cuprinsă de flăcări, mătura scăpă dintre genunchii lui Granny, se răsuci în aer și o porni drept în sus, scoțând scântei și un zgomot

asemănător celui scos de un deget plimbat pe buza unui pahar cu vin. În urma ei rămase Nanny, zburând cu capul în jos, și Granny care atârna de brațul său. Cele două se priviră și țipară.

— Nu am putere să te trag!

— Păi nici eu nu mă pot urca, nu crezi? Respectă-ți vârsta, Gytha!

Nanny cugetă un pic, apoi îi dădu drumul.

După trei căsătorii și o adolescență zbuciumată, ea dobândise la coapse niște mușchi cu care putea sparge nucile de cocos. Astfel, împotrivindu-se forțelor gravitaționale, sili mătura să coboare și să se răsucească aproape imediat. Undeva, în față, o văzu pe Granny care se prăbușea ca un pietroi, ținându-și pălăria cu o mână, iar cu cealaltă încercând să împiedice gravitația să-i tragă cu ochiul pe sub fustă. Nanny îmboldi mătura cu atâta forță încât aceasta începu să scârțâie, prinse de mijloc vrăjitoarea căzătoare, se înălță iarăși și, în cele din urmă, se lăsă moale în loc. Urmă o perioadă de tăcere, întreruptă de Granny Weatherwax care spuse:

— Să nu mai faci vreodată așa ceva, Gytha Ogg.

— Promit.

— Și-acum întoarce. Trebuie s-ajungem la pod, ce, ai uitat?

Ascultătoare, Nanny întoarse mătura, frecându-se ușor de pereții canionului.

— Suntem încă foarte departe, spuse.

— N-am renunțat, zise Granny. A mai rămas mult din noapte.

— După capul meu, nu îndeajuns.

— O vrăjitoare nu știe ce înseamnă „eșec”, Gytha.

Ieșiră din nou în loc deschis. La orizont se vedea o dungă de lumină aurie. Răsăritul înainta încet de-a curmezișul Discului, trecând ca buldozerul peste suburbiile nopții.

— Esme? spuse, după o vreme, Nanny Ogg.

— Ce vrei?

— Înseamnă „nereușită”.

Urmară câteva secunde de tăcere înghețată.

— Vorbeam la, oarecumîizice, la figurat, spuse Granny.

— Ah, da? Păi trebuia să zici.

Dunga de lumină se lățea, devenind din ce în ce mai strălucitoare. Pentru prima dată, în mintea lui Granny se strecură un sâmbure de îndoială, nedumerită din pricina locurilor cu totul necunoscute în care nimerise.

— Câți cocoși or fi în Lancre, mă întreb? spuse ea încetișor.

— Asta-i una din întrebările alea, cum le-o fi zicând?

— Nu, pur și simplu eram curioasă.

Nanny Ogg se așeză mai bine. Erau treizeci și doi de cocoși de vârstă adultă. Știa asta, pentru că se documentase în noaptea precedentă – de fapt, în noaptea respectivă – și-i dăduse instrucțiuni precise lui Jason. Avea cinsprezece copii, oameni în toată firea,

nenumărați nepoți și strănepoți, iar aceștia avuseseră aproape toată seara la dispoziție ca să-și ocupe locurile. Ar fi trebuit să ajungă.

— Ai auzit? zise Granny. De-acolo, dinspre Culmea Zimțată?

Nanny privi ingenuu în depărtările cețoase. La orele acestea târzii, zgomotele răsunau foarte limpede.

— Ce? întrebă ea.

— Un soi de icnet.

— Nu.

Granny se răsuci.

— Acolo, zise. De data asta am auzit clar. Un fel de „cucuri-hâc”.

— Eu nu aud nimic, Esme, zise Nanny, zâmbind către cer. Uite podul, drept în față.

— Și acolo! Acolo jos! Un cârâit, îți spun precis!

— Pesemne că asta e serenada zorilor, Esme. Uite, mai avem doar jumătate de milă.

Granny o pironi cu privirea în ceafa.

— Se întâmplă ceva acolo, zise.

— Păi eu de unde să știu, Esme?

— Ți se zgâlțâie umerii!

— Mi-am pierdut șalul. Mi-e cam frig. Uită-te, aproape am ajuns.

Granny se uită înainte, cu fulgere în priviri. Mintea ei era un labirint de bănuieli. La momentul potrivit, avea de gând să afle totul. Podul din bușteni umezi, principala legătură dintre regat și lumea înconjurătoare, plutea încet dedesubtul lor. Dinspre ferma de păsări aflată la jumătate de milă distanță se înălță un cor de cârâituri, urmat de o bufnitură.

— Și acolo? Acolo ce-a fost, mă rog? întrebă Granny.

— O fi dat uliul. Ai grijă, cobor.

— Tu îți bați joc de mine?

— Nu, Esme. Doar că sunt încântată. Cu asta ai să intri în istorie, știi bine.

Ajunseră deasupra scândurilor din care era făcut podul. Granny Weatherwax păși cu grijă pe suprafața alunecoasă și-și netezi rochia.

— Ei, da, spuse.

— Mai grozavă decât Aliss cea Neagră, așa o să zică toți, continuă Nanny Ogg.

— Unii oameni vorbesc vrute și nevrute, zise Granny, uitându-se peste parapet la undele înspumate aflate undeva foarte jos, apoi la culmea îndepărtată unde se înălța castelul Lancre. Chiar crezi? adăugă ea, aparent nepăsătoare.

— Ascultă la mine.

— Hmm.

— Dar trebuie să termini de rostit vraja, să nu cumva să uiți.

Granny Weatherwax încuviință. Se întoarse cu fața spre răsărit, își ridică brațele și termină de rostit vraja.

E aproape cu neputință de descris în cuvinte trecerea a cincisprezece ani și două luni. În imagini e mult mai ușor – folosești un simplu calendar, cu paginile bătute de vânt, sau un ceas ale cărui limbi se mișcă din ce în ce mai repede, sau niște copaci care înmuguresc și fac fructe în câteva secunde...

Ei, înțelegeți cum vine. Soarele se transformă într-o dungă înflăcărată, pe cer, zilele și nopțile se aleargă precum imaginile dintr-un caleidoscop defect, manechinele din vitrina magazinului de haine de peste drum se îmbracă și se dezbracă mai iute decât o stripteuză cu cinci slujbe pe zi. Sunt tot felul de modalități de descriere, dar n-o să fie nevoie de ele pentru că, de fapt, nu s-a întâmplat nimic de soiul ăsta.

E drept că soarele tremurase ușor, copacii de pe culme păreau o idee mai înalți, și Nanny nu putea scăpa de senzația că cineva tocmai se lăsase cu toată greutatea pe ea, o turtise la pământ și apoi o umflase la loc. Asta pentru că regatul nu se deplasase, propriu-zis, prin timp – expresie care trimite la succesiunile de imagini tremurătoare și alte asemenea procedee fotografice. Mai degrabă, îi dăduse ocol, ceea ce e mult mai curat, mai ușor și te scapă de nevoia de a găsi un laborator amplasat peste drum de un magazin de haine care să țină în vitrină, vreme de șaizeci de ani, același manechin – treabă care, de-a lungul vremii, s-a dovedit cea mai plicticoasă și costisitoare din întreg procesul.

Sărutul dură mai mult de cincisprezece ani.

Nici măcar broaștele nu pot face așa ceva.

Nebunul se lăsă pe spate. Avea o expresie mirată. Pe ochi, parcă i se lăsase un văl.

— Am simțit că se cutremură lumea. Tu nu? întrebă.

Magrat privi peste umăr, către pădure.

— Cred că a făcut-o, spuse.

— Ce să facă?

— A, nimic, nimic, o scăldă Magrat. Nu-i cine știe ce.

— Să mai încercăm o dată? Cred că nu ne-a ieșit chiar cum trebuia.

Magrat încuviință. De data asta, nu ținu decât cincisprezece secunde. Dar i se păru mult mai mult decât înainte.

Un freamăt străbătu castelul, făcând să se cutremure tava de pe care Ducele Felmet mânca, spre mare-i ușurare, păsat sărat exact cât trebuia.

Îl simțiră și spectrele care se înghesuiau în căsuța lui Nanny Ogg ca o echipă de rugby într-o cabină telefonică.

Se răspândi către fiecare coteț din regat și, drept urmare, un număr de brațe se descleștară și treizeci și doi de cocoși congestionați răsuflară adânc și începură să cânte ca apucații, dar era prea târziu, prea târziu...

— Eu tot cred că ai făcut tu ceva, zise Granny Weatherwax.

— Mai ia o ceașcă de ceai, o îmbie, binevoitoare, Nanny.

— Să nu cumva să-mi pui ceva în el, ascultă ce-ți spun, o avertiză Granny. Numai din cauza băuturii am făcut ce-am făcut astă-noapte. Altfel nu m-aș fi încăpățânat așa. E de-a dreptul rușinos.

— Aliss cea Neagră n-a făcut niciodată așa ceva, spuse încurajatoare Nanny. Bun, bun, o sută de ani, da, dar a fost numai un castel. Oricine poate muta un castel.

Granny se mai relaxă puțin.

— Și l-a mai lăsat și acoperit de buruieni, sublinie ea, aferată.

— Chiar așa.

— Minunat! spuse entuziast Regele Verence. Tuturor ni s-a părut ceva superb! Sălășluind în planul astral, firește, am putut observa îndeaproape.

— Da, toate bune și frumoase, Înălțimea Ta, spuse Nanny Ogg, întorcându-se să tragă cu ochiul la fantomele care se înghesuiau în spatele lui și cărora nu li se oferise privilegiul de a ședea la, sau, într-o oarecare măsură, în masa din bucătărie, însă voi, toți, cărați-vă îndărăt în privată. Ce mai tupeu! Numa' voi doi, copilașii, puteți rămâne, adăugă ea. Sărăcuții de voi.

— Îmi cer iertare, dar e așa de bine să scapi din castel, zise regele.

Granny Weatherwax căscă.

— Oricum, spuse, acum trebuie găsit băiatul. Ăsta-i pasul următor.

— O să-l căutăm imediat după prânz.

— Prânz?

— Am friptură de pui, zise Nanny. Iar tu ești frântă. Ca să nu mai spun că o să ne ia multă vreme până să dăm de el.

— E în Ankh-Morpork, spuse Granny. Ascultă la mine. Cu toții ajung acolo. De-acolo o să începem și noi. Când e vorba de destine, nu mai trebuie să pleci în căutarea oamenilor potriviți, îi aștepți să apară în Ankh-Morpork.

— Karen a mea s-a căsătorit cu un hangiu de pe-acolo, se înveseli Nanny. Nici nu le-am văzut copilul încă. Avem casă și masă pe gratis.

— Nu e neapărat nevoie să mergem. Ideea e să vină el încoace. E ceva cu orașul ăla, spuse Granny. E ca o cocină.

— E la cinci sute de mile de-aici! spuse Magrat. O să fii plecat o veșnicie!

— N-am ce face, spuse Nebunul. Ducele mi-a dat instrucțiuni precise. Sunt omul lui de încredere.

— Ce să zic! Te duci să mai angajezi soldați, probabil.

— Nu, nu, nimic de felul ăsta. E cu totul altceva, răspunse Nebunul, apoi șovăi. De la el aflase Felmet despre universul cuvintelor. Oricum,

era mai bine decât să taie oamenii în bucăți. Așa, se câștiga timp. Era mai bine pentru toți, în situația dată, nu?

— Dar nu-i musai să pleci! Nici măcar nu o faci de bună voie!

— Pentru el, asta nu contează. Am promis să-i fiu credincios...

— Da, da, până la moarte. Dar nici măcar nu crezi în vorbele astea! Tocmai îmi spuneai cât de tare îți urăști Breasla și tot ce are de-a face cu ea.

— Păi, da, dar tot trebuie să mă duc. Mi-am dat cuvântul.

Lui Magrat îi veni să bată din picior, dar nu se înjosi într-atât.

— Tocmai când începuserăm să ne cunoaștem! strigă ea. Ești jalnic!

— Dacă mi-aș călca cuvântul, atunci aș fi jalnic, răspunse Nebunul, gânditor. Și s-ar putea să nu fie o idee prea bună. Îmi pare rău. Mă întorc în câteva săptămâni, oricum.

— Tu nu înțelegi că-ți cer să nu i te mai supui?

— Îmi pare rău, ți-am zis. Oare nu ne mai putem vedea până să plec?

— Trebuie să mă spăl pe cap, spuse țâfnoasă Magrat.

— Când?

— Tot timpul!

Hwel se pișcă de nas și se uită posomorât la foaia pătată cu ceară. I se împăienjeneau ochii, iar piesa nu merge deloc bine.

Descrise prăbușirea candelabrului și-i făcu loc personajului negativ care purta o mască pentru a-și ascunde obrazul schilodit, apoi rescrisese una dintre scenele comice, pentru a introduce informația că eroul principal se născuse într-o valiză. Numai că iarăși avea probleme din pricina clovnilor. De câte ori se gândea la ei, deveneau alții. Prefera să fie câte doi, așa cerea tradiția, însă acum, ca din senin, apăruse un al treilea, căruia nu putea cu nici un chip să-i inventeze poante.

Pana alerga, scârțâind, pe hârtie, încercând să imite vocile care-i pătrunseseră în vis și care, la momentul respectiv, i se păruseră comice. Începu să transpire și să-și umezească nervos, cu limba, colțurile gurii.

Aista mi-i Scaunulu, scrise Hwel. Hei, cu așa un Scaunu
la Cap, poți a ajunge Departe. Și bine-ai face Domnia Ta s-o
pornești pe loc. Daca însă nu poți pe loc, încearcă pe Poartă.
Daca nimic nu te poartă, vezi de mai slăbește. I-ascultă la
mine, ai un Stylo? Sau măcar un pixu cu pastă...

Hwel se holbă îngrozit. În scris, totul părea absurd, ridicol. Și totuși, spectatorii din mintea sa...

Muie pana în călimară și încercă să-și alunge toate gândurile nepotrivite.

Al doilea Clovnu: Numa’ bine, Șefu’.

Al treilea Clovnu: șface o schmekerie cu o tărtăcutză pe bătzț: Nino, nino.

Hwel se dădu bătut. Da, era de râs, știa foarte bine, în minte îi răsunaseră deja hohotele nestăvilite ale publicului. Dar nu se potrivea. Nu era încă momentul. Poate că momentul nu avea să vină niciodată. Și aceste idei erau aidoma celor despre cei doi clovni, unul gras și unul slab: „În mare Necazu m-ai mai băgat Domnia Ta, Stanleigh”. La asta râsese de unul singur până ce începuse să-l doară în piept, însă ceilalți din trupă îl priviseră uimiți. Numai în vise era amuzant. Lăsă pana jos și-și frecă ochii. Pesemne că se apropia de miezul nopții, iar instinctul de-o viață îi spunea să economisească lumânările, cu toate că, de fapt, de-acum își permiteau să consume oricâte, în ciuda dojenilor lui Vitoller.

Pretutindeni în Ankh-Morpork răsunau gonguri, iar străjerii de noapte strigau în gura mare că, într-adevăr, venise miezul nopții și că, în ciuda aparențelor, totul era bine. Mulți dintre ei izbuteau chiar să-și ducă vorba până la capăt, înainte de-a fi tâlhăriți.

Hwel trase obloanele și privi orașul. Mă simt tentat să afirm că acesta se afla în cele mai bune momente ale sale, dar nu e întru totul adevărat. Era, însă, unul dintre momentele tipice. Fluviul Ankh, canal de scurgere pentru jumătate de continent, era destul de umflat și de murdar încă înainte de a pătrunde în Ankh-Morpork. La ieșire, nu se mai putea spune că ar fi curs, mai degrabă că „se evapora”. Din pricina noroiului adunat de secole pe fundul său, în multe locuri trecea peste maluri, astfel încât acum, cu toată zăpada topită în el, multe dintre cartierele nevoiașe din Morpork erau inundate – dacă se poate spune așa, ținând cont că lichidul putea fi strâns cu ușurință cu ajutorul unui năvod. Așa ceva se întâmpla în fiecare an. Ar fi fost mari probleme cu sistemul de canalizare, așa că, la urma urmei, era mai bine că acesta nu era mai bine dezvoltat. Cei mai mulți locuitori aveau câte o bărcuță pe care o țineau la îndemână, în curtea din spate, și-și înălțau, periodic, locuințele cu câte un nivel.

Se spunea că, acolo, traiul era foarte sănătos. Pentru că nu supraviețuiau prea mulți microbi.

Hwel privi de-a curmezișul oceanului de ceață, prin care clădirile se întrezăreau ca niște castele de nisip, la ora fluxului. Era un peisaj frumos, cu atâtea lumini înșirate care sclipeau prin negură – însă atenția lui era atrasă, cu deosebire, de una dintre ele, aflată în imediata apropiere. Pe un petic de pământ ceva mai înalt, de lângă râu, pe care Vitoller plătise o sumă exorbitantă, se ridica o clădire nouă. Creștea ca o ciupercă în fiecare zi – și acum se zăreau felinarele care ardeau pe schele, căci meșterii tocmiți, și chiar unii dintre actori, nu își întrerupseseră treaba pentru o pricină așa neînsemnată precum

întunericul. Și nu era vorba doar de o nouă clădire – care, și-așa, ar fi fost lucru mare pentru Morpork – ci de un nou tip de clădire. „Discul”.

La început, ideea îl îngrozise pe Vitoller, însă tânărul Tomjon nu se lăsase. Și cu toții știau că, odată ce se pornea, acesta putea convinge și râurile să curgă invers.

— Bine, băiete, dar noi dintotdeauna ne-am plimbat din floare în floare, spusese Vitoller, cu disperarea celui care știe că, până la urmă, are să piardă. Doar n-o să mă stabilesc într-un singur loc, acum, la vârsta mea.

— Nu-ți face bine, răspunsese cu hotărâre Tomjon. Nopțile-s reci, diminețile geroase, iar tu nu mai ești tânăr. Ar trebui să stai într-un loc și să chemi lumea la tine. Să nu crezi că n-au să vină. Știi ce mulți spectatori avem, de la o vreme. Piesele lui Hwel sunt celebre.

— Nu piesele, spusese Hwel. Actorii.

— Dar nu mă văd neam șezând undeva, lângă foc, între patru pereți, dormind în puf și mai știu eu ce, încercase Vitoller, dar apoi prinsese privirea nevesti-sii și cedase.

Cât despre clădire... A convinge râurile să curgă invers era floare la ureche pe lângă a scoate bani de la Vitoller, însă, la urma urmei, chiar le mergea foarte bine, de când Tomjon ieșise din adolescență, i se îngroșase vocea și putea purta costumele.

Hwel și Vitoller, unul lângă altul, priviseră cum se montau primele schele.

— E împotriva firii, se plânsese Vitoller, sprijinit în baston. Spiritul teatrului prins și închis într-o colivie. O să se stingă.

— Ei, nu știu ce să zic, spusese Hwel, prudent. Tomjon își făcuse bine lecțiile și petrecuse o seară întreagă cu Hwel, înainte să deschidă discuția cu taică-său, iar piticul nu se mai putea gândi decât la trape, schimbări de decoruri, culise, aripi și uluitoare mecanisme cu care se puteau coborî zeii din ceruri sau scoate la lumină demonii din infern. Nu se putea împotrivi acestei noi idei, după cum o maimuță nu se putea lupta cu atracția unei plantații de bananieri.

— Drăcia asta nici nume n-are, spusese Vitoller. Ar trebui să-i zică „Mina de auru”, după cât mă costă. De unde o să scoatem atâția bani, eu asta vreau să știu.

Și chiar le trecuseră prin cap multe nume, însă nici unul pe placul lui Tomjon.

— Trebuie să fie ceva care să cuprindă totul, le zisese el. Pentru că înăuntru e lumea întreagă. Lumea întreagă pe o scenă, cum de nu înțelegeți?

Și-atunci, Hwel venise cu o idee despre care știa, înainte să-i dea glas, că era cea mai bună: „Discul”. Acum, clădirea era aproape gata, iar el tot nu terminase piesa.

Închise ușa și se întoarse la masa de scris, luă pana și un nou teanc de hârtie. Apoi, îi trecu ceva prin minte. Pentru zei, lumea chiar era o scenă de teatru...

Fără întârziere, începu să scrie.

„Disculu întreg e ca un Teatru. Și toți bărbații și fomeili sunt simpli Actori”. Dar făcu greșeala să se oprească puțin, îngăduind unei alte particule de inspirație să-i pătrundă în minte, îmboldindu-l într-o cu totul altă direcție.

Se uită la ce scrisese și adăugă: „Mai puțin Cei cari vând floricele”.

După o vreme tăie totul, și încercă altfel: „Precum Scena de la Ftiatru îi Lumea, și pe ea se înșiruie Oamenii ca niște Actori”.

Părea ceva mai bine.

Se mai gândi un pic, apoi continuă conștiincios: „Unul intră, altul iese”.

Nu, ideea îi scăpa printre degete. Avea nevoie de timp, de o veșnicie întreagă...

De alături se auzi un țipăt înfundat, însoțit de o bufnitură. Hwel lăsă pana și deschise cu grijă ușa. Băiatul era în pat, în capul oaselor, alb ca varul. Văzându-l intrând, se mai liniști puțin.

— Hwel?

— Ce-i, flăcăule? Ai visat urât?

— Pe zei, a fost îngrozitor! Iar le-am văzut. O clipă, am crezut că...

Hwel, care-l asculta cu o ureche, în timp ce-i aduna hainele risipite pe jos, se opri brusc. Visele erau pasiunea lui. De-acolo își lua ideile.

— Că...? spuse el.

— Nu știu, parcă eram cumva... într-o strachină, și trei chipuri înfiorătoare se holbau la mine.

— Zău?

Da, și apoi au spus: „Te salutăm...” și au început să se certe cu privire la numele meu, apoi au zis: „Lasă asta, cine-o să ne fie, dar, rege?”. Și una a spus: „Dar? Dar de la cine?”, iar alta i-a zis: „Dar și-atâta, fato, asta tre’ să zici în situații de-astea, mai străduiește-te și tu puțin”, apoi au venit mai aproape și alta a zis: „Nu prea are carne pe el, pesemne că aia-i dă la masă numai prostii”, iar cea mai tânără a răspuns: „Nanny, ți-am mai spus, Thalia nu există”, apoi s-au dondănit puțin, și una dintre bătrâne a zis: „N-are cum să ne-audă, așa-i? A cam început să se zvârcolească”, la care cealaltă: „Esme, doar știi că n-am putut niciodată să prind sunetul cu globul ăsta”, pe urmă iar s-au dondănit, totul s-a încețoșat, și apoi... m-am trezit, sfârși jalnic Tomjon. A fost groaznic, pentru că, de câte ori se apropiau de castronul ăla se făceau mai mari, de li se vedeau numai ochii și nările.

Hwel se așeză pe marginea patului îngust.

— Interesantă treabă cu visele astea, zise.

— Pe ăsta nu l-aș numi „interesant”.

— Nu, dar uite, astă-noapte am visat un omuleț crăcănat, care mergea pe un drum, spuse Hwel. Avea o pălărioară neagră și pășea de parc-avea ghetele pline cu apă.

— Așa? încuviință politicos Tomjon. Și...?

— Păi, cam asta. Altceva nimic. Avea un bastonaș pe care-l tot răsucea și, cum să-ți spun, era teribil de...

Dar nu mai continuă. Pe chipul lui Tomjon se așternuse o mască de mirare politicoasă și ușor superioară, bine cunoscută lui Hwel, care ajunsese să se teamă de ea.

— Oricum, a fost foarte amuzant, spuse, ca pentru sine, cu toate că știa că nu avea să izbutească să convingă pe nimeni. Dacă nu erau budinci pe undeva, i se răspundea că ăla nu era umor. Tomjon se dădu jos din pat și își luă pantalonii.

— Eu de dormit nu mai dorm, spuse. Cât e ceasul?

— E trecut de miezul nopții, răspunse Hwel, și știi ce zice taică-tău despre cei care se culcă târziu.

— Nu mă culc târziu, ripostă Tomjon, trăgându-și încălțările, mă scol devreme, ceea ce-i foarte sănătos. Iar acum ies să beau ceva – de asemenea foarte sănătos. Poți să vii și tu, adăugă, să mă supraveghezi.

Hwel îl privi neîncrezător.

— Știi că taică-tău are ceva de zis și despre băutură.

— Mda. Mi-a zis că bea de stingea când era tânăr, că i se întâmpla adesea să dea pe gât bere după bere toată noaptea și să vină acasă la cinci, spărgând ferestre. Cică el era un adevărat petrecăreț, nu ca amărâții ăștia de azi care cad sub masă după un pahar. Știi, Hwel, adăugă Tomjon, potrivindu-și surtucul în oglindă, cred că purtările cuviincioase apar odată cu vârsta, ca ridurile.

Hwel oftă. Tomjon era vestit pentru că ținea minte tot ce îndrugau ceilalți fără să se gândească.

— Bine, zise. Dar un pahar și-atât. Într-un loc decent.

— Promit, spuse Tomjon, potrivindu-și pălăria (care avea și o pană). Că veni vorba, cum e asta cu datul pe gât?

— Am impresia că trebuie să verși mai mult de jumătate pe tine, răspunse Hwel.

Dacă apele râului Ankh erau ceva mai dense și cu o personalitate mai puternică decât apele unor râuri obișnuite, la fel și atmosfera de la Toba Peticită era o idee mai sufocantă decât cea obișnuită. Era ca o ceață uscată.

Tomjon și Hwel avură ocazia s-o vadă revărsându-se în stradă. Ușa se dădu de perete și prin ea trecu un bărbat, cu spatele, fără să atingă pământul până ce nu se izbi de un zid, de cealaltă parte a străzii. Apăru apoi un trol uriaș, angajat de patroni pentru a menține, atât cât se putea, ordinea, târând două trupuri care atârnau moale, și pe care le trânti pe dale, trăgându-le câteva șuturi în părțile sensibile.

— Pesemne că-i un adevărat dezmăț acolo, tu ce zici? întrebă Tomjon.

— Așa s-ar părea, se cutremură Hwel, care ura cârciumile, pentru că oamenii îi așezau mereu paharele pe creștet.

Se strecurară iute pe lângă trolul care ținea un bețiv leșinat cu capul în jos, de un picior, lovindu-l cu capul de pavaj și căutându-l de bani.

Un om care vine să bea la Tobă este asemenea unuia care plonjează într-o mlaștină, numai că aligatorii nu au și obiceiul de a-ți scotoci, mai întâi, buzunarele. Două sute de ochi se întoarseră către perechea care-și făcu loc până la bar, o sută de guri, care tocmai beau, înjurau sau implorau milă, încremeniră și nouăzeci și nouă de frunți se încrețiră, din pricina efortului de a judeca dacă nou-veniții intrau în categoria A, oameni de care să-ți fie frică, sau B, oameni cărora să le bagi frica în oase.

Tomjon trecu prin mulțime de parcă era pe moșia lui și, cu avântul tinereții, bătu cu palma în bar. Numai că, la Toba Peticită, avântul nu era un avantaj.

— Două halbe cu cea mai bună bere, patroane, spuse Tomjon, pe un ton atât de bine găsit încât barmanul, spre marea lui mirare, se și apucă să umple prima halbă înainte ca ecourile să se fi stins.

Hwel ridică ochii. La dreapta lui ședea un bărbat foarte masiv, cu veșminte croite din pielea mai multor boi, nu foarte mici, și cu atâtea lanțuri la gât cât să ancoreze la ponton o corabie de război. Un chip precum un șantier cu păr pe el îl cântări din priviri.

— Să-mi bag picioarele, zise. Uite și-o podoabă de grădină.

Hwel se albi. Cosmopoliți cum erau, locuitorii din Morpork aveau o atitudine degajată și de bun-simț față de rasele non-umane, gen „dă-le-n cap cu o cărămidă și aruncă-i în râu”. Nu era valabil și pentru troli, firește, pentru că e foarte greu să ai prejudecăți rasiale cu privire la niște făpturi înalte de șapte picioare, care pot mușca din perete – sau, dacă le ai, nu te țin foarte mult. Însă alte făpturi, de numai trei picioare, erau o țintă numai bună pentru discriminare. Uriașul îl înghionti pe Hwel pe creștet.

— Unde ți-e undița, ornament de grădină? întrebă.

Barmanul le împinse halbele pe tejgheaua umedă și murdară.

— Poftiți, spuse, rânjind. O halbă și o juma’ de halbă.

Tomjon dădu să riposteze, dar Hwel îi trase un cot zdravăn în genunchi. „Taci și înghite, taci și înghite, să ne strecurăm afară cât mai repede, e singura cale.”

— Și unde ți-e pălăriuța țuguiată? spuse bărbosul.

Împrejur se făcuse liniște. Că doar venise momentul spectacolului.

— N-auzi, Prostilă? Unde ți-e pălăriuța?

Barmanul apucă bâta plină de cuie care-și făcea veacul pe sub tejghea, pentru orice eventualitate, și-și drese vocea.

— Ăăă...

— Vorbeam cu podoaba asta de grădină, mormăi bărbatul, apoi luă halba și turnă ce mai rămăsese în ea pe creștetul piticului care tăcea cu încăpățânare. Nu mai vin io să beau aici, mormăi, văzând că nici asta nu dădea rezultate. După ce că primesc maimuțe, acum și stârpituri de-astea...

Tăcerea care se lăsase în cârciumă deveni atât de apăsătoare, încât zgomotul unui taburet împins ușor în spate părea să anunțe sfârșitul lumii. Toți ochii se îndreptară către celălalt capăt al încăperii, unde se afla singurul băutor din Toba peticită care intra în categoria C. Nu era un sac căzut peste tejghea, așa cum crezuse Tomjon, căci, iată, tocmai își desfăcea brațele și... celelalte brațe, numai că erau picioare. Un chip trist și foarte mobil se întoarse către bărbatul care vorbise, melancolic precum negurile evoluției. Buzele sale caraghioase se răsfrânseră, dezvăluind niște colți câtuși de puțin caraghioși.

— Ăăă, spuse iarăși barmanul, și glasul său, care răsună în mijlocul acelei teribile tăceri simiene îl sperie până și pe el însuși. Nu cred că s-a referit la dumneavoastră. Auzi, domnu', așa-i că nu ai vorbit serios când ai pomenit de maimuțe?

— Ce dracu-i asta? șopti Tomjon.

— Un urangutan, cred, spuse Hwel. O primată.

— Maimuța tot maimuță rămâne, spuse bărbosul, la care mai mulți dintre clienții ceva mai luminați ai Tobei începură să se îndrepte către ușă. Și ce-i cu asta? Nu e ca mizeriile astea de podoabe de...

În acel moment, Hwel îl lovi între picioare.

Piticii sunt cunoscuți drept luptători neînfricați. O rasă de indivizi înalți de trei picioare, care mânuiesc bine securile de luptă și abordează războiul ca pe o competiție de tăiat copaci devine repede faimoasă. Numai că atâția ani în care preferase pana și nu ciocanul făcuseră ca pumnii lui Hwel să se cam înmoaie, așa că acea clipă, în care uriașul urlă și trase sabia, i-ar fi putut fi fatală, dacă două brațe delicate și păroase nu i-ar fi smuls celuilalt, fără întârziere, arma din mână, îndoind-o apoi, fără mare efort[16]. Uriașul mârâi, se întoarse, iar un braț alcătuit, parcă, din două cozi de mătură unite printr-un elastic și acoperite cu blană roșiatică se întinse, cu o mișcare complicată, și-l lovi

[16] Aici ar putea fi nevoie de o explicaţie. Bibliotecarul care se ocupa de tomurile vrăjite din biblioteca Universităţii Nevăzute, principalul colegiu de magie de pe Disc, se transformase, cu câţiva ani în urmă, în urangutan, din pricina unuia dintre multele accidente petrecute în acel lăcaş de învăţătură. De-atunci, el se împotrivise cu tărie oricăror încercări ale celorlalţi de a-l transforma la loc în om pentru că, pe de o parte, braţele mai lungi şi degetele extensibile de la picioare îl ajutau să se deplaseze mult mai uşor printre rafturi, iar, pe de alta, ca primată, nu mai aveai treabă cu nici un fel de *angst* sau mai ştiu eu ce. În plus, Bibliotecarul descoperise, cu încântare, că trupul său, în ciuda faptului că arăta precum un sac de cauciuc plin cu apă, îi oferea de trei ori mai multă putere şi de două ori mai multă dexteritate decât cel vechi. (n.a.)

atât de puternic peste falcă, încât îl aruncă în aer și-l lăsă lat pe tăblia uneia dintre mese.

Masă care, în momentul respectiv, se lovi de o alta, și răsturnă câteva băncuțe – suficient pentru declanșarea încăierării din noaptea aceea, deja mult întârziată, mai ales că uriașul era acolo și cu ceva prieteni. Dat fiind că nimeni nu se înghesuia să-l atace pe urangutan, care, fără să se grăbească, luase o sticlă de pe un raft și-i spărsese fundul, izbind-o de tejghea, cu toții începură să dea în cine nimereau, așa, din principiu – lucru absolut corect în contextul unei bătăi la cârciumă. Hwel se vârî sub o masă, trăgându-l după el și pe Tomjon, care privea totul cu interes.

— Deci ăsta-i dezmățul. Demult voiam să aflu.

— Cred că ar fi momentul să plecăm, spuse ferm piticul, înainte să avem, știi tu, vreun necaz.

Se auzi un zgomot înfundat, însoțit de trosnetul paharelor sparte: cineva aterizase pe masă, deasupra lor.

— Ce zici – să fie un adevărat dezmăț, sau doar o hărmălaie obișnuită? întrebă Tomjon, rânjind.

— Măi flăcău, în câteva clipe o să se transforme într-un măcel!

Tomjon dădu din cap, și ieși de sub masă. Hwel îl auzi lovind cu ceva în tejghea și cerând să se facă liniște. Cuprins de panică, își acoperi capul cu brațele.

— Nu asta voiam să spun... începu piticul.

Întrucât a încerca să faci liniște în toiul unei încăierări la cârciumă era un eveniment rar întâlnit, demersul lui Tomjon avu succes. Și numai de un pic de liniște avea el nevoie. Hwel tresări, auzind glasul băiatului, plin de încredere, care răsună până în cele mai îndepărtate cotloane ale încăperii.

— „Fraților! Oricărui bărbat pot să-i spun așa, căci în astă noapte...”

Piticul își răsuci gâtul, ca să-l vadă pe Tomjon care se urcase pe un scaun, cu un braț ridicat, așa cum cerea arta declamației. Împrejurul său, cu toții împietriseră cu ochii la el, tocmai când se pregăteau să-i dea vecinului un pumn bine meritat.

Jos, la nivelul mesei, Hwel își mișca buzele, în perfectă armonie cu vorbele care se revărsau din gura lui Tomjon. Discursul îi era extrem de familiar. Îndrăzni să privească din nou în jur și descoperi că bătăușii se potoliseră, lăsaseră brațele jos, își aranjau gulerul de la haină și se priveau pocăiți unul pe altul. Ba chiar văzu că unii luaseră poziția de drepți. Până și el își simțea sângele clocotind în vine, cu toate că vorbele erau ale lui. Se chinuise câteva ceasuri bune la ele, cu mai mulți ani în urmă, când Vitoller îi spusese că mai aveau nevoie de cinci minute în actul III al *Regelui din Ankh.*

„Scrie și tu, acolo, ceva spiritual, îi poruncise. Știi tu, să iasă scântei. Să le punem sângele în mișcare amicilor noștri care-nchiriază

scaunele cu un bănuț, și să-i ridicăm în picioare. Și să ne dea și nouă răgazul să schimbăm decorul.”

La momentul respectiv, îi fusese rușine cu piesa. Nu era prea bun la istorie, dar, din câte bănuia, celebra bătălie de la Morpork fusese purtată de două mii de bărbați rătăciți printr-o mlaștină, într-o zi umedă și rece, care se trosneau între ei cu săbii ruginite. Ce-ar fi putut ultimul rege din Ankh să le spună acelor cete de oameni în zdrențe care știau că sunt mai puțini, mai prost așezați și mai prost conduși decât dușmanii lor? Vorbe de duh, ceva care să le dea putere, ceva care să-i însuflețească, ceva care să fie ca o gură de rachiu pentru un bărbat aflat pe moarte. Fără logică, fără explicații, numai niște vorbe care să pătrundă prin creierul unui om ostenit și să-l tragă în picioare, apucându-l de testicule. Și iată, acum, și efectul.

I se păru că pereții se prăbușiseră, că se afla într-o mlaștină cețoasă, bătută de un vânt rece, a cărei liniște sufocantă era întreruptă numai de țipetele nerăbdătoare ale corbilor. Și de acel glas. Și totuși, el scrisese replicile, îi aparținea, nici un rege cu mințile aproape rătăcite nu vorbise vreodată așa. Și o făcuse ca să umple un gol, pentru ca un castel făcut din pânză de sac, vopsită și întinsă pe un cadru, să poată fi împins în spatele unei cortine, iar glasul acesta înghițea cărbunele cuvintelor scrise de el și revărsa împrejur diamante. „Eu am făurit aceste vorbe, se gândi Hwel. Dar nu mai sunt ale mele. Sunt ale lui. Uită-te la oamenii ăștia. N-au nici o fărâmă de patriotism în ei, dar, dacă Tomjon le-ar cere-o, ar lua cu asalt palatul Patricianului chiar în noaptea asta. Și pesemne că l-ar și cuceri. Sper ca gâtlejul ăsta să nu cadă vreodată în mâinile cui nu trebuie...”

După ce ultimele silabe se stinseră, pătrunzând ca o ploaie de scântei în mințile tuturor celor prezenți, Hwel se adună, ieși de-a bușilea de sub masă și-l înghionti pe Tomjon în genunchi.

— Haide, neghiobule, șuieră el. Până nu trece efectul.

Îl apucă strâns de braț, îi dădu barmanului, care rămăsese cu gura căscată, câteva bilete gratuite, apoi se grăbi pe scări și nu se mai opri decât după ce se îndepărtară bine de cârciumă.

— Îmi mergea destul de bine, cred, zise Tomjon.

— Mult prea bine, după capul meu.

— Așa, spuse băiatul, frecându-și palmele. Acum unde mergem?

— Poftim?

— Noaptea de-abia începe.

— Nu, nu, noaptea a murit. Ziua de mâine e pe cale să înceapă, spuse în grabă piticul.

— Fie ce-o fi, eu acasă nu mă duc. Nu știi vreun loc mai prietenos? La urma urmei, nici n-am apucat să bem.

Hwel oftă.

— O cârciumă de troli, zise Tomjon. Am auzit de ele. Sunt câteva prin mahalaua Umbrelor[17]. Mi-ar plăcea să văd așa ceva.

— Astea-s numai pentru troli, băiete. Se servește doar lavă topită, gustări din pietricele cu cașcaval și fructe glasate, și se ascultă muzică de cavernă.

— Atunci hai la un bar de pitici.

— Nu ți-ar plăcea, spuse pe dată Hwel. Și ar trebui să stai numai cu capul plecat.

— Da' ce-s, așa, niște bombe ordinare?

— Să vedem – cât de mult crezi că ai izbuti să cânți despre aur?

— „E galben la culoare, zornăie și poți cumpăra diverse lucruri cu el", se chinui Tomjon, în timp ce își croiau drum prin mulțimea din Piațeta Lunilor Sfărâmate. Vreo patru secunde, cred.

— Tocmai. După cinci ceasuri, ți se cam taie cheful, replică Hwel, lovind posomorât într-o pietricică. Ultima dată când trecuseră prin Ankh-Morpork, se dusese și el la câteva cârciumi pentru pitici, dar nu-i făcuse nici o plăcere. Din cine știe ce motiv, tovarășii săi expatriați, care acasă nu făceau decât să sape după minereul de fier și să vâneze animale mici, se simțeau obligați, odată ce ajungeau la oraș, să poarte lenjerie de zale, să umble peste tot cu securile la cingătoare și să-și inventeze nume precum Timkin Mațe-Tunătoare. În plus, piticii de oraș erau neîntrecuți la datul pe gât. Câteodată, nici măcar o picătură nu nimerea în gură.

— Oricum, adăugă Hwel, te-ar da afară pentru că ești prea inventiv. Versurile cântecelor sunt așa: „Aur, aur, aur, aur, aur, aur".

— Și refrenul?

— „Aur, aur, aur, aur, aur".

— Numai de cinci ori, nu de șase? Cred că le-ai încurcat.

— Pesemne că nu sunt eu croit să fiu pitic.

— Păi nici nu ești, măi... ornament de grădină.

Hwel înghiți în sec, de indignare.

— Iartă-mă, rosti, în grabă, Tomjon. L-am auzit pe tata...

— Pe taică-tău îl cunosc de multă vreme, spuse piticul. La bine și, să fiu al naibii, mai mult la greu. Îl cunosc dinainte să te na... de când trăiam de pe-o zi pe alta, mai bombăni el, încurcat. Deci, pe scurt, unele drepturi trebuie să ți le câștigi singur.

— Am înțeles, iartă-mă.

— Vezi tu, numai... începu Hwel, apoi se opri; erau la intrarea unei alei. N-ai auzit nimic? întrebă.

Se apropiară să tragă cu ochiul, procedând, iarăși, ca niște oameni de-abia veniți în oraș. Băștinașii nu obișnuiesc să tragă cu ochiul pe aleile întunecate, când de-acolo se aud felurite zgomote. Dacă văd

[17] Mahalaua Umbrelor este un cartier străvechi din Ankh-Morpork, pe care lumea îl consideră mult mai neplăcut şi duşmănos decât restul oraşului, ceea ce-i nedumireşte profund pe turişti. (n.a.)

patru siluete care se luptă, primul lor instinct nu este nicidecum să sară în ajutor: oricum, nu în ajutorul celui care pare să piardă și se află la mila bocancului altuia. Și nici nu strigă: „Hei” și, mai presus de orice, nu se arată surprinși atunci când atacatorii, în loc s-o ia la goană, plini de remușcări, le pun sub ochi un cartonaș.

— Ce-i asta? întrebă Tomjon.

— Un clovn! spuse Hwel. Au tâlhărit un clovn!

— „Permis de tâlhărie”? se miră Tomjon, ridicând cartonașul în lumină.

— Așa-i, zise șeful celor trei. Numa’, rogu-vă, să nu ne cereți să vă rezolvăm și pe domniile voastre, că tocmai mergeam acasă.

— Mda, adăugă altul dintre atacatori. Ne-am făcut aia, cum îi zice, rația.

— Și de ce-l loveați cu piciorul, mă rog?

— Alea-s lovituri? Hai să fim serioși.

— Îl înghionteam, așa, cum să zic... începu al treilea tâlhar.

— Și-a meritat-o. I-a tras una lui Ron, de numa’ numa’. Așa-i, băieți?

— Mda. Așa-s unii, nu se gândesc deloc la ce fac.

— Ticăloșilor, începu Hwel, dar Tomjon îi puse o mână pe cap, în semn de avertisment; băiatul întoarse cartonașul și găsi scris:

J.H. Boggis„Furișatul” și Nepoții
Tâlhari la dispoziția Dumneavoastră
„Vechea Trupă”
(anul înființării AM 1789)
Orice felu de Tâlhărye îndeplinit cu Profeșionalismu
și Disgreție
Luăm totulu din casă. Lucrăm non-stopu. Nu ne dăm în
lături de la nimic.
DIN CONTRIBUȚIILE DUMNEAVOASTRĂ NE
FACEM NORMELE.

— Pare în ordine, spuse Tomjon, fără tragere de inimă.

— În ordine? țipă Hwel, care tocmai ajuta sărmana victimă amețită să se ridice în picioare. Furtul?

— Păi, doar o să-i dăm o chitanță, nu? zise Boggis. Norocul lui că a nimerit peste noi, zău așa. Sunt unii, de-abia intrați în pâine, care nici nu stau la discuții[18].

[18]Mult invidiatul sistem al crimei autorizate, practicat în Ankh-Morpork, se datorează, în mare parte, actualului Patrician, Seniorul Vetinari. Acesta a înţeles că singura cale de a impune ordinea într-un oraş cu un milion de locuitori era să recunoască existenţa diverselor Bresle şi bande de tâlhari, să le acorde statutul de profesionişti, să-i invite pe şefii lor la dineuri generoase, să îngăduie un anumit nivel de infracţionalitate şi apoi *să-i facă pe şefi răspunzători pentru menţinerea sa,* altfel urmând a fi jupuiţi de orice privilegiu, dar şi de mari porţiuni de piele. Şi a mers. După cum s-a văzut, criminalii erau numai

— Niște haiduci, încuviință un nepot.

— Cât ați furat? întrebă Tomjon.

Boggis desfăcu punga clovnului, pe care o avea la cingătoare, și păli.

— Vai, fir-aș al dracului, zise. Nepoții îl înconjurară.

— Am pățit-o, cum s-ar zice.

— A doua oară pe anul ăsta, unchiule.

— Păi și de unde era să știu? spuse Boggis, uitându-se urât la victima sa. N-aveam de unde. Zău așa, uitați-vă la el, domniile voastre cât v-ați aștepta să-i găsiți prin buzunare? Doi, trei bănuți, nu? Nici nu ne-am fi bătut capul, dar ne-a ieșit în cale tocmai când mergeam acasă. Încerci să faci un serviciu cuiva, și uite ce se-ntâmplă...

— Și, deci, cât e acolo? întrebă Tomjon.

— Trebuie să fie cam o sută de dolari de argint, gemu Boggis, fluturând punga. Așa ceva nu-i de nasul meu. Eu sunt om de rând, cum să mă descurc cu atâția bani? Ca să furi atâta trebuie să fii din Breasla Avocaților sau pe-acolo. Rația mea e mult, mult mai mică.

— Păi dă-i înapoi, zise Tomjon.

— Dar i-am tăiat chitanță!

— Și toate au număr, înțelegeți, le explică nepotul cel mai tânăr. Breasla verifică și, cum să vă spun eu...

— Ne iertați o clipă, îi spuse Hwel tâlharului cuprins de panică, apoi îl apucă pe Tomjon de mână și-l trase de cealaltă parte a aleii. Așa. Cine-i nebun? Ei? Eu? Tu?

Tomjon îi explică sistemul.

— E legal?

— Până la un punct. Fascinant, nu? Mi-a povestit și mie un om, într-o cârciumă...

— Și ăsta a furat prea mult, adică?

— Așa se pare. Cred că regulile Breslei sunt foarte stricte.

Victima, pe care o sprijineau pe după umeri, gemu și clincăni slab.

— Ai tu grijă de el, zise Tomjon, și rezolv eu problema; apoi se întoarse către tâlharii care păreau foarte îngrijorați. Clientul meu e de părere că situația se poate clarifica dacă-i dați banii înapoi.

---

buni ca organe de menţinere a ordinii publice. De pildă, hoţii neautorizaţi descopereau aproape imediat că, în locul unei nopţi petrecute la arest, îi aştepta o veşnicie pe fundul râului.

Cu toate acestea, rămânea problema reglementării nivelului de criminalitate, drept pentru care a fost pus la punct un sistem complicat de bugetare anuală, cu tot cu chitanţe şi scutiri, care să facă în aşa fel încât: a) profesioniştii să-şi poată asigura un trai decent şi b) nici un cetăţean să nu fie tâlhărit de mai multe ori decât se convenise. De fapt, mulţi locuitori prevăzători îşi aranjau nivelul minim acceptat de tâlhării, atacuri etc., chiar de la începutul anului financiar – adesea în propriile case, la căldurică – şi astfel puteau merge oriunde, în deplină siguranţă, tot restul timpului. Sistemul funcţiona paşnic şi eficient, demonstrând încă o dată că, pe lângă Patricianul din Ankh, Machiavelli era mic copil. (n.a.)

— Așa-a-a, zise Boggis, învârtind ideea pe toate fețele, de parcă era o nouă teorie despre facerea lumii. Dar e vorba de chitanță, înțelegeți, trebuie să scriem aicea ora și locul, trebuie semnătură și altele...

— Clientul meu e de părere că ar fi cu putință să-l jefuiți de, să zicem, cinci bănuți de aramă, spuse Tomjon fără să clipească.

— ...Nici nu mă gândesc, 'tu-i mama mă-sii de treabă! strigă Nebunul, care începuse să-și revină.

— Adică doi bănuți suma de pornire, plus cheltuieli de trei bănuți pentru deplasare, sporul de zonă...

— Uzura materialelor, zise Boggis, arătându-și bâta.

— Exact.

— Foarte cinstit, foarte cinstit, spuse Boggis, uitându-se, peste capul lui Tomjon, către Nebunul care-și revenise complet și era foarte nervos, apoi adăugă ceva mai tare: Foarte corect. Ca un profesionist ați gândit-o. Vă rămân recunoscător, din suflet. Și pentru domnia voastră nimic? adăugă, coborându-și privirea către Tomjon. Trebuie doar să ne spuneți. Avem o ofertă specială la VCG[19]-uri anul ăsta. Practic fără durere, nu simțiți mai nimic.

— Vă atingem doar așa, ușurel, zise nepotul mai în vârstă. Și membrul este la alegere.

— Nu, mulțumesc, cred că la capitolul ăsta stau bine, spuse Tomjon, dintr-o suflare.

— Ei, bine. Cum doriți, atunci. Nu-i bai.

— Rămâne doar să mai discutăm, spuse Tomjon, tocmai când tâlharii dădeau să plece, problema onorariului pentru consultanță.

Peste Ankh-Morpork se revărsase negura cenușie și blândă care anunța sfârșitul nopții. Tomjon și Hwel ședeau la masă, în locuința lor, și numărau.

— Trei dolari de argint și optsprezece bănuți de aramă profit, văd eu, zise Tomjon.

— Uimitor, spuse Nebunul, care tocmai își oblojea rana de la cap. Nu-mi vine să cred că, după ce le-ai ținut discursul ăla despre drepturile omului, s-au oferit să meargă acasă și să mai aducă bani. Și cel mai tânăr a început să plângă. Uluitor.

— O să te obișnuiești, spuse Hwel.

— Dumneata ești pitic, nu?

Asta nu se putea nega.

— Și dumneata, pesemne, Nebun, zise Hwel.

— Mda. Ți-ai dat seama din cauza clopoțeilor, nu? îngână Nebunul, frecându-și coastele.

— Da, și din cauza clopoțeilor, rânji Tomjon, înghiontindu-l pe Hwel pe sub masă.

[19] Vătămare Corporală Gravă (n. tr.)

— Oricum, vă sunt foarte recunoscător, spuse Nebunul, ridicându-se și clipind de durere. Și aș vrea să vă răsplătesc. O fi vreo cârciumă deschisă pe aici?

Tomjon îl luă cu el la fereastră și-i arătă strada.

— Vezi firmele alea toate de cârciumi? întrebă.

— Da. Măiculiță. Sunt sute.

— Așa. O vezi pe-aia de la capăt, în albastru și alb?

— Da, cred că da.

— Din câte știu, aia e singura de pe-aici care se mai și închide.

— Atunci, vă rog să-mi îngăduiți să vă fac cinste cu ceva de băut. Măcar atât, spuse stânjenit Nebunul. Sunt convins că micuțul de-abia așteaptă să dea ceva pe gât.

Hwel apucă marginea mesei și deschise gura, pregătindu-se să izbucnească. Apoi se opri. Se uită lung la cei doi. Gura îi rămăsese căscată, apoi se închise cu un trosnet.

— Ai pățit ceva? întrebă Tomjon.

Hwel întoarse capul. Era obosit, pesemne.

— M-au înșelat ochii, mormăi. Și chiar aș bea ceva. Aș da pe gât din răsputeri.

„De fapt, se gândi, ce rost are să mă împotrivesc?”

— Aș putea până și să cânt, adăugă.

— Care-i verrșșu’ urrmătorr?

— Aurr. Parrcă.

— Aha.

Hwel își plecă privirile încețoșate în fundul halbei. Avea și beția avantajele ei – bunăoară, stopa fluxul inspirațiilor.

— Și ai uitat un „aurr”, zise.

— Unde? întrebă Tomjon care purta pe cap tichia Nebunului.

— Crred, spuse Hwel, concentrându-se și cugetând profund, că era întrre„aurr” șși „aurr”. Șși crred, începu, apoi se uită iarăși la halbă – era goală și oferea o priveliște absolut întristătoare. Crred, încercă din nou, apoi se dădu bătut și reformulă: Crred că mai am nevoie de-o băuturră.

— Tocmai mă ridicam să mă duc la tejjghea, zise Nebunul. Hahaha. Sau, mai bine zis mă coborram. Hahaha.

Dădu să se ridice în picioare, și se lovi cu capul de tavan. Prin cotloanele întunecate ale cârciumii, o duzină de mâini se încleștară pe mânerele securilor de luptă. Acea parte din ființa lui Hwel care rămăsese trează și îngrozită la gândul că restul erau turtă, îl îmboldi să facă împăciuitor cu mâna, către piticii care-i priveau pieziș, cu sprâncenele încruntate.

— Nu-s probleme, spuse el, adresându-se întregii cârciumi. E de trreabă, e unn, cum îi zice, un idiot foarrte carraghioș. Nebun. Nebun

foarrte caraghioș, a venit de deparrte, de la mama dracului, cum îi zișe...

— Lancre, spuse Nebunul și se așează grămadă pe tejghea.

— Așa. De deparrte, de-acolo, dintr-un loc cu nume de vierme. Nu șștie să se poarrte. Nu cunoașște mulți pitici.

— Hahaha, spuse Nebunul, cu capul în mâini. Prin părțile alea, cunosc numai mărimi.

Hwel simți o bătaie pe umăr. Se întoarse și dădu cu ochii de un chip ridat și păros, dedesubtul unui coif de fier. Piticul respectiv își plimba securea dintr-o mână într-alta, cu gesturi grăitoare.

— Mai bine l-ai convinge pe amicul dumitale să nu mai fie așa caraghios, sugeră el. Altfel o s-ajungă să-i distreze pe dracii din Iad!

— Da' dumneata cine eșști? întrebă Hwel, privindu-l cu ochii mijiți, printre aburii de alcool.

— Grabpot Trăsnetaprig spuse piticul, mângâindu-și pieptul acoperit de cămașa de zale. Și ascultă la mine...

— Hei, da' io te șștiu, zise Hwel, privindu-l mai de-aproape. Ai o firmă de cosmetice pe Strada Hobfast. Am cumpărat o tonă de machiaj de-acolo, mai deunăzi...

— Taci, taci, taci, șopti Trăsnetaprig, aplecându-se către el, cuprins de panică.

— Da, chiar așa, se cheamă Casa de Parfumuri și Rujuri Fermecate Co., spuse fericit Hwel.

— Calitatea-ntâi, interveni Tomjon, care încerca din răsputeri să nu alunece de pe băncuță. Mai ales nr. 19, Verde-Leș. Taică-meu se jură că n-a găsit nicăieri ceva mai bun.

— Păi... începu piticul, jucându-se nervos cu securea. Oh. Păi. Da. Ce să zic, mulțumesc. Totul depinde de ce ingrediente folosești.

— Și cum le mărunțești, spuse nevinovat Hwel, arătând securea. Cu aia, cumva? Sau în noaptea asta nu lucrezi?

Sprâncenele lui Trăsnetaprig fremătară din nou, ca o întrunire de omizi.

— Hei, voi doi nu sunteți de la teatru?

— Ba chiar așa, zise Tomjon. Artiști ambulanți. Artiști sedentari, de-acum, se corectă. Haha. Artiști prăbușiți.

Piticul lăsă securea jos și se așeză pe băncuță. Se îmblânzise la chip.

— Am fost și eu săptămâna trecută, le spuse, plin de entuziasm. Și zău că mi-a plăcut. Era ceva cu o fată și cu un tip, numai că ea era căsătorită cu un moș și mai era unul de ăilalți ziceau c-a murit, iar ea tânjea, și a luat otravă, dar apoi s-a dovedit că ăla era de fapt celălalt, numai că nu putea să-i spună din cauză că... Și, la sfârșit, au murit toți, mai zise Trăsnetaprig, după ce se opri puțin să-și sufle nasul. Foarte tragic. Tot drumul până acasă am plâns, vă spun cinstit. Ea era așa de albă la față.

— Nr. 19 și un strat de pudră, explică vesel Tomjon. Plus puțin rimel maroniu.

— Poftim?

— Și mai multe cârpe pe sub cămașă.

— Nu-nțeleg nimic, spuse piticul, cerând, din priviri, ajutorul celorlalți.

Hwel zâmbi, cu ochii în fundul halbei.

— Ia bucură-i tu puțin cu monologul Gretalinei, băiete, zise.

— Imediat.

Tomjon se ridică, se lovi la cap, se așeză la loc apoi, cu titlu de compromis, îngenunche pe podea, cu mâna pe locul în care, dacă niște cromozomi s-ar fi combinat altfel, i-ar fi fost sânul.

— „Mințiți spunându-i Vară...", începu.

Piticii adunați împrejur îl ascultară în liniște vreme de câteva minute. Unul își scăpă securea pe jos, iar ceilalți îi făcură semne furioase, cu degetele la buze.

— „... Și neaua s-a topit. Adio-acum!" sfârși Tomjon. Bea licoarea, cade după creneluri, jos pe scară, dezbracă rochia, ia uniforma pentru Străjerul Caraghios nr. 2, așteaptă semnalul, intră la stânga. „Hei, voi..."

— Cred că-i de ajuns, spuse încet Hwel.

Mai mulți pitici plângeau, cu nasul în coifuri și-și suflau nasurile la unison. Trăsnetaprig se ștergea în colțul ochiului cu o batistă de zale.

— Ceva mai trist și mai sfâșietor n-am auzit în viața mea, spuse, trăgând cu ochiul la Tomjon și dându-și, dintr-odată, seama de ceva. E bărbat. Lua-m-ar dracii, aproape că m-am îndrăgostit de fetișcana aia pe scenă. N-o fi vreun pui de elf, nu? întrebă, înghiontindu-l pe Hwel.

— Om sută la sută, zise acesta. Îl cunosc pe taică-său.

Și se uită iarăși lung la Nebun, care-i urmărea cu gura căscată, apoi la Tomjon. Nici vorbă, se gândi, e o coincidență.

— Asta-nseamnă talent, zise. Un actor bun poate fi orice, nu?

Simțea privirea Nebunului, care-l sfredelea în ceafa scurtă.

— Mda, dar să se-mbrace-n femeie, asta e cam... spuse bănuitor Trăsnetaprig.

Tomjon își scoase încălțările și îngenunche pe ele, ajungând astfel la nivelul piticului. Îl cântări din priviri vreo câteva secunde, apoi își schimbă expresia și, dintr-odată, apărură doi de Trăsnetaprig. E drept că unul stătea în genunchi și, din câte se părea, găsise răgazul să se bărbierească.

— Hei ho, hei ho, spuse Tomjon cu glasul celuilalt.

Asta se dovedi o poantă dintre cele mai reușite, pentru ceilalți pitici, care nu aveau un simț al umorului prea subtil. Se apropiară cu toții. Tocmai atunci, Hwel simți o atingere ușoară pe umăr.

— Sunteți de la teatru? întrebă Nebunul, care aproape că se trezise din beție.

— Da.
— Înseamnă că tocmai pentru voi am venit.

Ne aflăm acum, așa cum ar fi scris Hwel în indicațiile sale de regie, Ceva mai Târziu, în Cursul aceleiași Zile. Teatrul Discul se pregătea să iasă din coconul său de schele, iar ciocăniturile îi străpungeau fruntea piticului și ieșeau prin partea cealaltă.

Își amintea că băuse, asta era clar. Piticii îi cinstiseră iarăși și iarăși, în timp ce Tomjon îi delecta cu imitațiile sale.

Apoi plecaseră cu toții la un alt bar pe care-l știa Trăsnetaprig, de-acolo la un mic restaurant cu mâncare klatchiană, după care totul era în ceață... Nu se prea pricepea la datul pe gât – o mare parte din băutură ajungea chiar în gâtlej. Și, judecând după gustul de pe limbă, pesemne că înghițise și vreo făptură mică și incontinentă.

— Poți s-o faci? întrebă Vitoller.

Hwel plescăi din buze ca să-și alunge gustul.

— Pesemne că poate, zise Tomjon. După cum ne povestea omul ăla, părea interesant. Regele ticălos care domnește cu ajutorul vrăjitoarelor. Furtunile. Pădurile întunecate. Adevăratul Moștenitor al Tronului prins într-o luptă pe viață și pe moarte. Tăișul pumnalului scânteiază. Țipete, sunet de trompete. Regele cel ticălos moare. Binele învinge răul. Se trag clopotele.

— Aș putea să aranjez câteva ploi cu petale de trandafiri, spuse Vitoller. Știu pe unul care face rost de ele aproape pe gratis.

Tatăl și fiul se întoarseră către Hwel, care bătea darabana pe masă, apoi atenția tuturor se îndreptă, cine știe de ce, către punga cu arginți pe care le-o dăduse Nebunul. Suma era, oricum, suficientă pentru a termina Teatrul Discul, dar li se promisese încă și mai mult. Sponsorizarea, asta era cheia problemei.

— Deci ai s-o faci, da? întrebă Vitoller.

— Sună bine, încuviință Hwel. Dar... nu știu ce să zic...

— Nu vreau să-ți forțez mâna, spuse repede Vitoller, apoi toate cele trei perechi de ochi se întoarseră către pungă.

— E, totuși, ceva la mijloc, recunoscu Tomjon. Nebunul e de treabă, nu zic. Dar dacă-l vezi cum povestește... e ciudat. Buzele rostesc anumite cuvinte, dar ochii lui spun cu totul altceva. Și mi-a făcut impresia că ar prefera să-i credem ochii.

— Pe de altă parte, se grăbi Vitoller, ce-i rău în asta? Importantă e plata.

— Poftim? îngână Hwel, ridicând capul.

— Am spus că importantă e arta, zise Vitoller.

Se lăsă din nou tăcerea, întreruptă doar de pitic care bătea cu degetele în masă. Punga cu bani părea să se fi mărit cumva. Părea să umple întreaga încăpere.

— Uite care-i treaba... începu Vitoller, cu glasul mult mai puternic decât era nevoie.

— Uite cum văd eu lucrurile... începu și Hwel, apoi se opriră amândoi.

— Tu întâi. Scuze.

— Nu era ceva important.

— Eu voiam să spun că putem să terminăm Discul și fără banii ăștia, zise Hwel.

— Mda, pereții și scena, spuse Vitoller. Dar nu și toate celelalte. Trapele, mașinile pentru coborât zeii din ceruri. Nici placa turnantă, nici burdufurile pentru vânt.

— Cândva ne descurcam și fără astea, zise Hwel. Ce, ai uitat? Aveam numai câteva scânduri și niște bucăți de pânză pictată. Dar aveam multă ardoare. Dacă voiam vânt, trebuia să suflăm noi înșine. Firește, continuă, după ce se mai gândise câteva clipe, ar trebui să ne permitem o mașină pentru valuri. Una mică. Am o idee despre o corabie naufragiată pe o insulă, unde se află un...

— Îmi pare tare rău, spuse Vitoller, clătinând din cap.

— Dar vine atâta lume să ne vadă! zise Tomjon.

— Vine, băiete, vine, dar fiecare plătește câte-un bănuț de aramă, atât. Artificierii vor argint. Dacă voiam să fim oameni bogați... și pitici, se corectă iute Vitoller, trebuia să ne naștem tâmplari. Deja îi datorez lui Chrysophrase trolul mai mult decât ar trebui, sfârși el, stânjenit, lăsându-i pe ceilalți doi cu gura căscată.

— Nu e cel care le smulge oamenilor membrele? întrebă Tomjon.

— Cât îi datorezi? se auzi și Hwel.

— Nu vă faceți griji, răspunse Vitoller. Am izbutit să plătesc dobânzile la timp. Mai mult sau mai puțin.

— Da, dar cât vrea de la tine?

— Un braț și-un picior.

Piticul și băiatul îl priviră îngroziți.

— Cum ai putut să fii așa de...

— Pentru voi doi am făcut-o! Tomjon merită o scenă mai bună, că doar n-o să-și risipească viața dormind în căruțe, fără să știe ce-i aia o casă, iar tu, amice, ai nevoie de un loc stabil, cu toate mașinile la care visezi, trape... valuri și altele. Voi m-ați convins, m-ați făcut să vă dau dreptate. Ce, aia era viață? Mereu pe drumuri, două spectacole pe zi pentru câte o ceată de țărani și, la sfârșit, mergi cu pălăria printre ei să-ți scoți banii? M-am gândit că ne trebuie un loc decent, cu scaune comode pentru oameni educați, care să nu mai arunce cartofi pe scenă. La dracu' cu banii, m-am gândit eu. Voiam doar să...

— Bine, bine! strigă Hwel. O scriu!

— Și eu o joc, zise Tomjon.

— Nu vă silesc, să ne-nțelegem, zise Vitoller. E alegerea voastră.

Hwel se încruntă, cu ochii la tăblia mesei. E drept că erau lucruri interesante. Trei vrăjitoare – asta suna bine. Două n-ar fi fost de ajuns, patru ar fi fost prea multe. Se amestecau în destinele oamenilor și așa mai departe. Mult fum și multe luminițe verzi. Cu trei vrăjitoare puteai face multe. De mirare că nu se mai gândise nimeni la așa ceva...

— Deci îi spunem Nebunului că primim, da? zise Vitoller, cu punga în mână.

Și, firește, cu o furtună bine simțită mergeai la sigur. Și mai era și povestea cu fantoma, pe care Vitoller o scosese din *Cum îți convine,* spunând că nu-și permiteau atâta muselină. Și, cine știe, poate găsea loc și pentru Moarte. Tânărul Dafe ar fi numai bun în rol, machiat cu alb și încălțat cu saboți înalți...

— De unde spunea că vine? Cât e de departe? întrebă Hwel.

— Munții Vârfu Berbecului, răspunse șeful trupei. Dintr-un regat mărunt de care n-a auzit nimeni, cu un nume ca o tuse.

— O să ne ia câteva luni până ajungem.

— Oricum, eu aș vrea să merg, zise Tomjon. Acolo m-am născut.

Vitoller se uită în tavan, Hwel în podea, oriunde, numai să nu se privească în ochi.

— Așa mi-ați spus, continuă băiatul. Că ați umblat prin toți munții...

— Da, dar nu-mi mai amintesc unde, zise Vitoller. Orășelele alea mici de munte sunt totuna pentru mine. Ne-am petrecut mai mult timp împingând căruțele prin râuri și târându-le la deal decât pe scenă.

— Pot să-i iau cu mine pe băieții mai tineri și să ne petrecem acolo toată vara, spuse Tomjon. Punem numai piese vechi și faimoase. Până-n toamnă, ne întoarcem. Tu poți rămâne aici, să ai grijă de teatru, apoi venim și noi pentru Marea Deschidere. Le-ar prinde bine, adăugă cu viclenie tânărul, rânjind către taică-său. Tu ai spus că unii dintre băieții mai noi habar n-au ce-i aia viață de artist.

— Hwel trebuie să scrie piesa, observă Vitoller.

Hwel nu zise nimic. Stătea cu ochii pierduți în gol. După o vreme, își băgă o mână în buzunarul surtucului și scoase o foaie, apoi, de la cingătoare, o călimară micuță, cu dopul pus, și o legătură de pene.

Ceilalți doi îl priviră pe pitic care, fără să se uite măcar o dată la ei, netezi foaia, destupă călimara, muie pana, o ținu câteva clipe deasupra hârtiei, ca un șoim în așteptarea prăzii, apoi începu să scrie.

Vitoller îi făcu un semn din cap lui Tomjon. Pășind cât puteau de ușor, ieșiră din cameră.

Puțin după prânz, îi duseră sus o tavă cu mâncare și un teanc de foi.

La ora ceaiului, tava era încă acolo. Foile dispăruseră.

Câteva ceasuri mai târziu, un băiat din trupă care trecu pe acolo povesti că auzise un strigăt: „Nu merge! E pe dos!”, apoi zgomotul unui obiect aruncat de pereți. Pe la ora cinei, Vitoller îl auzi comandând răstit lumânări și pene. Tomjon avu intenția să se culce devreme, însă

zgomotele care însoțeau procesul de creație din camera alăturată îi uciseră somnul. Piticul bombănea ceva despre balcoane și se întreba dacă lumea are, într-adevăr, nevoie de mașinării pentru făcut valuri. Restul era tăcere – în afară de scârțâitul persistent al penelor. În cele din urmă, Tomjon se cufundă în visare.

— Bun. De data asta avem de toate?

— Da, Granny.

— Aprinde focul, Magrat.

— Bine, Granny.

— Așa. Ia să vedem...

— Am scris aici totul, Granny.

— Știu și eu să citesc, fato, ce să zic. Deci: „În ceaun pe târcolite puneți mațe otrăvite[20]”... Astea ce mai sunt?

— Jason a tăiat un porc ieri, Esme.

— Și ce, sunt de aruncat? Mie mi se par numai bune, Gytha. Mănânci pe săturate din așa ceva.

— Granny, te implor!

— Sunt atâția oameni săraci în Klatch care n-au ce mânca și care n-ar zice nu la bucățelele-astea, atâta voiam să spun. Bine, bine, mai departe... „Spic de grâu și niște linte, să tot fiarbă înainte?” Parcă aici era vorba de o broască râioasă.

— Granny, te rog frumos, nu te mai tot întrerupe. Știi că Goodie nu era de acord cu experimentele pe animale. Proteinele vegetale pot folosi la fel de bine.

— Deci nici gușteri, nici șerpi, să înțeleg.

— Nu, Granny.

— Nici momițe de tigru?

— Poftim, uite-aici.

— Ce dracu’s astea, scuzați-mi vorba proastă?

— Momițe de tigru. Wane al meu le-a cumpărat de la un negustor venit de departe.

— Ești convinsă?

— Wane s-a interesat în mod special, Esme.

— După capul meu, arată a momițe obișnuite. Ei, fie. „Toarnă-i, toarnă-i, zoru-i mare, foc și clocot în căld...” Magrat, de ce nu clocotește cazanul, mă rog frumos?

Tomjon se trezi tremurând. În cameră era beznă. Afară, câteva stele străpungeau negurile orașului; când și când se auzeau fluierele și pașii tâlharilor care-și vedeau de treburile lor perfect legale.

Alături era liniște, dar pe sub ușă se vedea lumina de la o lumânare.

---

[20] În acest punct, autorul foloseşte versuri din originalul tragediei shakespeariene *Macbeth.* Traducerea în română a fost preluată din ediţia Opere Complete, volumul 7, Bucureşti, Univers, 1988 şi îi aparţine lui Ion Vinea. (n.tr.)

Băiatul se culcă la loc.

Dincolo de apele mâloase ale fluviului, Nebunul se trezise și el. Trăsese la sediul Breslei, nu pentru că așa ar fi dorit, ci pentru că ducele nu-i dăduse bani pentru altceva – drept urmare, nu prea putea să doarmă. Pereții reci îi redeșteptaseră o groază de amintiri. În plus, dacă își încorda auzul, putea să prindă suspinele înfundate și scâncetele care veneau din dormitoarele învățăceilor care se gândeau cu groază la viitor.

Încercă să-și mai aranjeze puțin perna tare ca piatra, apoi se cufundă într-un somn tulbure. Visând, mai știi?

— „Faci fiertura grea și deasă, bine.” Dar cât de grea și cât de deasă?

— Goodie Whemper recomandă să o încerci într-o cană cu apă rece, ca pe caramel.

— Mare păcat că nu ne-am gândit să aducem și așa ceva, Magrat.

— Hai mai repede, Esme. Mai e puțin și vine dimineața.

— Numai să nu ziceți că-s eu de vină dacă nu iese bine, atâta spun. Așaa... „Păr de babuin să pună”... La cine-i părul de babuin? A, mulțumesc, Gytha, deși ăsta-mi pare mai degrabă păr de pisică, dar n-are a face. „Păr de babuin să pună, rădăcini de mătrăgună”, și dacă asta-i chiar mătrăgună să-mi ziceți mie cuțu’, „suc de morcovi și-o curea”, mda, am ajuns și la partea umoristică, pare-mi-se...

— Grăbește-te, te rog!

— Bine, bine. „Țipă buha, bate-un vânt, fierbe tot la foc mărunt.”

— Știi, Esme, a ieșit ceva destul de bun la gust.

— Nu-i de băut, decană neghioabă ce ești!

Tomjon se ridică brusc în capul oaselor. Iarăși ele – aceleași chipuri, aceleași glasuri cârtitoare, distorsionate de timp și spațiu.

Se uită pe fereastră, la lumina zilei care se revărsa, proaspătă, prin oraș, dar tot mai auzea glasurile care răsunau înfundate, precum tunetele care se pierdeau în depărtări.

— Mie partea cu cureaua nu mi-a sunat bine.

— Nu s-a întărit mai deloc. Credeți că ar trebui să-i punem niște mălai?

— N-are a face. Ori a mers, ori n-a mers...

Tomjon se ridică și-și dădu cu apă pe față. Din camera lui Hwel se revărsau valuri de liniște. Băiatul se îmbrăcă pe tăcute și deschise ușa.

În camera cealaltă părea să fi nins cu fulgi mari și grei care se adunaseră în troiene pe ici și colo. Hwel ședea la masa lui cea joasă, din mijloc, cu capul căzut pe un teanc de foi, sforăind. Tomjon dădu ocol încăperii, în vârful picioarelor, și ridică la întâmplare o hârtie mototolită și aruncată. O netezi și citi:

REGELE: Acum pun coronița asta aici, în tufiș, și voi o
să mă anunțați dacă încearcă s-o ia cineva, da?

SPECTATORII CARE STAU ÎN PICIOARE: Da!
REGELE: Acum, dacă mi-aș găsi și călușul...
(Primul asasin se ițește din spatele unei stânci.)
PUBLICUL: Ai grijă în spate!
(Primul asasin dispare.)
REGELE: Vă bateți joc de bietul nea Regele, șmecherașilor...

Apoi veneau mai multe rânduri tăiate și o pată mare de cerneală. Tomjon aruncă hârtia și luă alta, la întâmplare.

REGELE: E-acesta un~~rățoi cuțit~~pumnal ce văd~~în urma alături sub ochii~~ în fața-mi, și-ntors spre ~~mine~~ mâna mea ~~ciocul~~ mânerul său?
PRIMUL UCIGAȘ: Pe cinstea mea că nu-i! ~~Nu, nu, nu e!~~
AL DOILEA UCIGAȘ: Adevăr grăiești. Sire. ~~Ba da, e!~~

Judecând după cât era de boțită hârtia, părea să fi fost aruncată de pereți cu deosebită ură. Cândva, Hwel îi explicase lui Tomjon teoria sa despre inspirație – după toate aparențele, în noaptea trecută avusese loc o adevărată aversă de particule. Cu toate acestea, Tomjon era fascinat de prilejul de a trage cu ochiul la dedesubturile procesului de creație. Alese o a treia variantă care fusese eliminată:

REGINA: Vai mie, ce zgomote-n afară? Să fie oare soțul meu, întors? Iute, iute, treci în dulap, nu mai zăbovi!
UCIGAȘUL: Pe cinstea mea, dar papuceii mei sunt încă la slujnică!
SLUJNICA (deschide ușa): Majestatea Voastră, a sosit Arhiepiscopul.
PREOTUL (de sub pat): Vai, Doamne ia-mă! (Salve-n cascadă)

Tomjon se întrebă în treacăt ce-o fi fost cu cascada aceea care tot apărea din loc în loc în indicațiile de regie. Nu izbutise niciodată să-l convingă pe Hwel să-i explice. Poate că era un moment în care toți se salutau și se-mbrățișau...

Se apropie de masă și, cu mare grijă, extrase teancul de sub capul piticului adormit, înlocuindu-l cu o pernă. Pe prima foaie stătea scris:

~~Verence Felmet Ajunul Nopții de~~ Noaptea ~~Cuțitelor Pumnalelor~~ Regilor, de Hwel, din Trupa lui Vitoller. ~~Comedie~~ Tragedie în ~~OptCinciȘase~~ Nouă Acte.

Personaje: Felmet, Regele bun.
Verence, Regele rău.
Wethewacs, Vrăjitoare Neagră
Hogg, Vrăjitoare la fel de Neagră
Magerat, O Zirenă...

Tomjon dădu pagina.

Scenă: ~~Un Salon O Corabie pe mare O stradă din Pseudopolis~~ O Luncă Pustie. Intră cele Trei Vrăjitoare...

Băiatul citi o vreme, apoi se uită la ultima pagină.

Ci haideți să ne bucurăm și regelui viață lungă să-i urăm. (Ies cu toții, cântând tra-la-la etc. Plouă cu petale de trandafir. Sună clopotele. Zeii coboară din ceruri, demonii se înalță din iad, mult zgomot cu placa turnantă etc.) Sfârșit.

Hwel sforăia.

În visele sale, zeii se înălțau și cădeau, corăbiile pluteau cu meșteșug și măiestrie pe oceanele de pânză, imaginile dănțuiau și se lipeau una de alta, sclipind ușor; oamenii zburau pe frânghii, zburau fără frânghii, nave uriașe, fermecate, se luptau în ceruri imaginare, mările se deschideau, apăreau femei tăiate în două cu ferăstraiele, mii de ingineri de efecte speciale chicoteau și își dădeau coate. El fugea cu brațele desfăcute, deznădăjduit, știind că nimic din toate acestea nu exista și nu avea să existe vreodată și că nu avea la dispoziție decât niște scânduri, niște bucăți de pânză și niște vopsea cu care să facă să se-ntrupeze tablourile ademenitoare care-i umpleau mintea.

Numai în vise suntem liberi. În rest, depindem de salariu.

— E bună, zise Vitoller, în afară de povestea cu strigoiul.

— Nu te-atinge de strigoi, spuse morocănos Hwel.

— Dar știi că oamenii încep să huiduie și să arunce cu tot felul de lucruri. Și e foarte greu, după aceea, să scoți praful de cretă din costume.

— Nu te-atinge de strigoi. Joacă un rol foarte important în piesă.

— Așa ai spus și data trecută.

— Și așa și era.

— Și în *Cum îți convine,* și în *Regele din Ankh,* și în toate celelalte.

— Așa-mi plac mie strigoii.

Cei doi stăteau de-o parte, privindu-i pe artificierii pitici cum montau mașinăria de făcut valuri, care se alcătuia din șase axuri verticale, lungi, legate între ele prin tot felul de benzi spiralate de pânză, vopsite în nuanțe de albastru, verde și alb, care se întindeau pe toată lățimea scenei. O înșiruire alambicată de roți dințate și curele ducea către un mecanism rotitor din culise. Când spiralele se mișcau toate odată, oamenii cu stomacul slab erau siliți să-și întoarcă privirile.

— Bătălii navale, îngână Hwel cu răsuflarea tăiată. Naufragii. Tritoni. Pirați!

— Rugină și scârțâituri, prietene, gemu Vitoller, sprijinindu-se mai bine în baston. Cheltuieli de întreținere. Ore suplimentare.

— Pare, într-adevăr, foarte... complexă, recunoscu Hwel. Cine a gândit-o?

— Un cetățean tare iscusit, de pe Strada Ingenioșilor Artificieri, spuse Vitoller. Leonard da Quirm. De fapt, e pictor. Chestiile astea le face așa, din pasiune. Am auzit întâmplător că lucra la asta de luni întregi, și-am pus mâna pe ea, de îndată ce și-a dat seama că n-o poate face să zboare.

Rămaseră cu gura căscată la valurile artificiale care se tot legănau.

— Deci te-ai hotărât să mergi și tu? întrebă, în cele din urmă, Vitoller

— Da. Tomjon e încă destul de sălbatic. Are nevoie de cineva mai așezat, pe lângă el.

— O să-mi lipsești, prietene. Nu mi-e rușine să-ți spun că mi-ai fost ca un fiu. De fapt, câți ani ai, că nu mi-ai spus niciodată?

— O sută doi.

Vitoller încuviință posomorât. El avea șaizeci și artrita începuse deja să îl chinuiască.

— Atunci mi-ai fost ca un tată, spuse.

— Legea compensației, spuse stingherit Hwel. Jumate'n înălțime, de două ori mai bătrân. Se poate spune că, la urma urmei, durata noastră de viață e la fel de întinsă ca și a oamenilor.

— Ei, oftă patronul trupei, nu știu ce-am să mă fac fără tine și fără Tomjon, crede-mă.

— E vorba numai de o vară și-ți rămân mulți băieți. De fapt, cu noi vin mai ales începătorii. Tu singur ai spus că o să le prindă bine.

Vitoller părea trist și, în atmosfera friguroasă a teatrului, pe jumătate terminat, cu mult mai mărunt decât de obicei, ca un balon în a doua săptămână de după petrecere. Distrat, lovi cu bastonul o grămăjoară de rumeguș.

— Îmbătrânim, jupân Hwel. Tu mai rău ca mine, se corectă el. Am auzit deja gongul bătând miazănoaptea.

— Așa-i. Nu-ți place să-l știi plecat, nu?

— La început nu mi-a păsat. Știi bine. Pe urmă, m-am gândit că soarta și-a vârât coada. Tocmai când ne mergea bine, apare soarta, lua-o-ar dracii. Acolo s-a născut el, că doar îți minte. Undeva, în munți. Acum soarta îl cheamă îndărăt. N-o să-l mai văd niciodată.

— O să țină numai o vară...

— Nu mă întrerupe, spuse Vitoller, ridicând brațul. Tocmai prinsesem momentul dramatic.

— Scuze.

Bastonul risipi grămada de rumeguș, aruncând-o cât colo.

— Știi doar că nu-i sânge din sângele meu.

— Dar e totuși fiul tău, spuse Hwel. Povestea asta cu ereditatea nu înseamnă nimic.

— Frumos din partea ta s-o spui.

— Păi așa e. Uită-te la mine. Cine-ar fi crezut că am s-ajung să scriu piese? Piticii n-ar trebui nici măcar să știe să citească. Eu, unul, nu m-aș îngrijora atât de tare din pricina sorții. Eram sortit să fiu miner. De cele mai multe ori, soarta se înșală.

— Dar tocmai tu ai spus că seamănă la chip cu Nebunul ăsta. Și am văzut cu ochii mei că-i așa.

— Numai dacă pică lumina bine.

— Eu cred că la mijloc e soarta.

Hwel ridică din umeri. Pe soartă nu te puteai bizui, era convins. Nu puteai avea încredere în ea. Adesea nici n-o observai. Tocmai când credeai c-ai prins-o, se dovedea a fi altceva – o coincidență, de pildă, sau providența. Îi închideai ușa-n nas, apoi o găseai așteptându-te. Aveai impresia că ai bătut-o bine-n cuie când, ce să vezi, ciocanul era de fapt la ea în mână. El, unul, se folosea adesea de soartă. Ca artificiu literar, era mai bună chiar decât un spectru, era ideală pentru a pune intriga în mișcare. Dar era o greșeală să crezi că o poți înțelege. Darmite să speri s-o stăpânești...

Granny Weatherwax își miji nervoasă ochii, privind în globul de cristal al lui Nanny Ogg. Unealta nu era de calitate – o simplă plută din sticlă verde, pe care unul dintre fiii lui Nanny o adusese de undeva, de la mare. Totul se vedea tulbure, inclusiv – din câte bănuia Granny – adevărul.

— E pe drum, asta-i clar, spuse în cele din urmă. Într-o căruță.

— Ar fi fost mai bine să apară pe un armăsar alb, spuse Nanny Ogg. Știți voi – cu căpăstrul împodobit cu pietre scumpe...

— Are sabia magică, da? întrebă Magrat, întinzându-și gâtul ca să vadă mai bine.

Granny Weatherwax se lăsă pe spate.

— Mi-e rușine cu voi, să știți, zise. Zău așa... armăsari vrăjiți, săbii împodobite. Vă dați ochii peste cap ca două slujnicuțe.

— Sabia magică e importantă, spuse Magrat. Fără ea nu se poate. De ce nu-i făurim noi una? Din fier lovit de trăsnet, adăugă, plină de entuziasm. Vraja o știu eu. Se ia niște fier lovit de trăsnet și... – aici șovăi puțin – se făurește o sabie din el.

— Nu mă-mpac cu prostiile astea de demult, zise Granny. Trebuie să aștepți zile întregi până vine furtuna, iar apoi ești în primejdie să rămâi fără un braț.

— Și un semn din născare, în formă de căpșună, zise Nanny Ogg, fără să ia seama la întrerupere; celelalte două o priviră nedumerite. O pată de forma unei căpșuni, repetă ea. Se numără printre acele lucruri

obligatorii pentru un prinț venit să-și recâștige regatul. Ca să știe toată lumea. Ce nu-nțeleg eu... de unde află toți că-i o căpșună?

— Nu suport căpșunile, spuse Granny, cam pe lângă subiect, cercetând din nou cristalul, în străfundurile căruia un Tomjon minuscul își săruta părinții, apoi dădea mâna sau îi îmbrățișa pe ceilalți membri ai trupei și se urca în prima căruță din șir.

„Pesemne că a mers, își spuse Granny. Altfel, n-ar veni încoace, nu? Și toți ăilalți trebuie să fie ceata lui de tovarăși de încredere. La urma urmei, e de bun-simț. Urmează să străbată cinci sute de mile, prin niște locuri neprielnice. Se poate întâmpla orice. Iar armura și săbiile trebuie să fie în căruță – sunt convinsă.”

Își descoperi o undă de îndoială și se forță s-o înăbușe pe dată. „Dacă nu din pricina asta, atunci de ce să vină? E limpede. Vraja ne-a ieșit perfect. Mă rog, ingredientele n-au fost chiar bune. Nici versurile. Și pesemne că nici n-am făcut-o când trebuia. Unde mai pui că Gytha a dus acasă cât a putut, ca s-o dea la pisică, ceea ce înseamnă... Dar băiatul e pe drum. Ce-i în mână nu-i minciună.”

— Acoperă-l cu pânza aia după ce termini, Esme, spuse Nanny. Mereu mi-e teamă să nu tragă cineva cu ochiul la mine când fac baie.

— E pe drum, zise Granny, cu glasul atât de ferm încât puteai măcina porumb cu el, apoi acoperi globul cu o husă din catifea neagră.

— Drumul e lung, o preveni Nanny. Nu-i chiar ca de la mână la gură. Poate să dea peste tâlhari.

— O să-l veghem noi, spuse Granny.

— Nu se cuvine. Dacă e să fie rege, atunci ar trebui să se descurce singur, rosti Magrat.

— Da, dar să nu-și istovească puterile. Asta nu vrem, spuse ingenuu Nanny. Ar trebui să ajungă aici proaspăt ca o floricică.

— După care o să-l lăsăm să se descurce singur, cum poate, sper, zise Magrat.

— Exact așa, confirmă Granny, ca și cum tocmai ar fi încheiat un târg. Însă numai dacă pare să iasă învingător.

Întâlnirea avusese loc acasă la Nanny Ogg. Pe la revărsatul zorilor, Granny plecă, dar Magrat găsi un pretext să mai rămână, chipurile ca s-o ajute pe gazdă să strângă.

— Parcă nu trebuia să ne băgăm nasul, nu? zise.

— Adică?

— Ei, Nanny, știi ce vreau să spun.

— Asta nu înseamnă că ne băgăm nasul, încercă Nanny, cam stânjenită. Dăm și noi o mână de ajutor.

— Nu zău!

Nanny se așeză și începu să se joace cu o pernă.

— Vezi tu, în mod normal e ușor să nu-ți bagi nasul unde nu-ți fierbe oala, zise. Mai ales atunci când nu e musai. Eu, una, trebuie să mă gândesc și la copii. Jason a și sărit la bătaie, o dată sau de două ori,

din pricina a ceea ce i-au auzit urechile. Shawn a fost dat afară din armată. Când vom avea un nou rege, n-ar fi rău să ne fie un pic îndatorat, după părerea mea. Așa-i cinstit.

— Dar n-a trecut mai mult de-o săptămână de când spuneai... începu Magrat, apoi se opri, șocată de oportunismul celeilalte.

— Când e vorba de magie, o săptămână înseamnă mult, grăi Nanny. Vreo cincisprezece ani, de pildă. Iar Esme e hotărâtă și eu n-am chef să mă împotrivesc.

— Cu alte cuvinte, spuse cu răceală Magrat, a făgădui că nu ai să te-amesteci e ca și cum ai jura că nu vei înota niciodată. Ai să-ți respecți cu sfințenie jurământul, dacă, nu cumva, te trezești aruncată în apă.

— Păi, decât să te înec... zise Nanny, apoi se întinse către policioară și luă o pipă de lut, care aducea cu un puț de smoală în miniatură; o aprinse cu un tăciune, sub privirile atente ale lui Greebo, încolăcit pe perna sa.

Cufundată în gânduri, Magrat ridică husa de pe glob și se uită urât la el.

— Nu cred că am să înțeleg vreodată ce înseamnă cu adevărat vrăjitoria, spuse. Când am impresia că am priceput ceva, se schimbă totul.

— Oameni suntem, rosti Nanny, învăluită într-un nor de fum. Suntem oameni cu toții.

— Îmi dai voie să împrumut puțin globul? întrebă, dintr-odată, Magrat.

— Cum să nu, răspunse Nanny, rânjind pe ascuns. Nu cumva te-ai certat cu drăguțul?

— Zău că nu înțeleg despre ce vorbești.

— Nu l-am mai văzut de câteva săptămâni.

— Păi, ducele l-a trimis în... începu Magrat, apoi se gândi mai bine și zise:... L-a trimis cu o treabă. Nu că mi-ar păsa.

— Mda, clar. Să nu cumva să uiți globul.

Magrat se simți fericită să ajungă acasă. Chiar dacă nimeni nu ieșea noaptea prin pădure, în ultimele două luni situația se înrăutățise. Vrăjitoarele începuseră să fie privite cu ochi răi, dar, dincolo de asta, cei câțiva oameni din Lancre care aveau legături cu exteriorul începuseră să-și dea seama că fie a) se întâmplaseră mult mai multe lucruri decât știau ei, fie b) timpul o luase razna. Nu era ușor de dovedit[21], însă puținii negustători care urcaseră pe cărările de munte,

[21] Din pricina faptului că în diversele state, regate şi oraşe, timpul era măsurat în felurite moduri. La urma urmei, atunci când, pe o arie de o sută de mile pătrate, anul poartă denumiri atât de diferite precum cel al Puiului de Liliac, al Maimuţei Prevestite, al Norului Rătăcitor, al Vacilor Grase, al celor Trei Armăsari Iscusiţi, precum şi cel puţin nouă numere care se raportează la momentele în care tot felul de regi, profeţi sau evenimente stranii au fost* încoronaţi, s-au născut sau au avut loc, şi când fiecare an are alt număr de luni, iar unii nu au săptămâni şi, într-un caz, nu folosesc ziua ca unitate de măsură, nu

după sfârșitul iernii, păreau ceva mai bătrâni decât s-ar fi cuvenit, întâmplările inexplicabile fuseseră dintotdeauna în Lancre ceva mai mult sau mai puțin normal (din pricina acumulării de magie), însă era pentru prima dată când dispăreau, peste noapte, câțiva ani întregi.

Magrat încuie ușa, trase obloanele și așeză, cu mare grijă, globul cel verzui de cristal pe masa din bucătărie. Se concentră...

Nebunul moțăia sub o copertină, la bordul unei barje care urca în susul fluviului Ankh, cu o viteză constantă de două mile pe oră. Nu era un mijloc de transport prea grozav, dar, în definitiv, te ducea la destinație.

Părea să fie în siguranță, doar că se zvârcolea în somn.

Magrat se întrebă cum era să-ți petreci viața făcând ceva ce nu-ți convenea. Ca și cum ai fi murit, pesemne, numai că era și mai rău – de vreme ce rămâneai în viață, să te chinui. În ochii ei, Nebunul era un om slab, prost îndrumat și care avea mare nevoie de o infuzie de curaj. De-abia aștepta să-l vadă întors, ca să poată, din nou, să-și dorească să nu-l mai vadă niciodată.

O lungă vară fierbinte...

Nu se grăbiră. Era mult de mers, din Ankh-Morpork și până în munții Vârfu Berbecului. Și Hwel se văzu silit să recunoască faptul că se distrase bine, expresie cu care piticii nu erau, în general, foarte familiarizați.

Cum îți convine avusese succes, ca întotdeauna. Ucenicii întrecuseră orice așteptări – uitau replici, făceau glume. Astfel, în Sto Lat, întregul act trei din *Gretalina și Melias* se jucase cu decorul pentru actul al doilea din *Războaiele magicienilor,* dar totul mersese înainte, de parcă nimeni din public nu observase că cea mai mișcătoare scenă de dragoste din istoria universală se jucase pe fundalul unui val seismic, prăvălindu-se peste un continent. Poate că și din cauză că Tomjon o juca pe Gretalina. Le ieșise ceva atât de neobișnuit și stimulativ încât, la spectacolul următor – care avusese loc într-un hambar închiriat – Hwel îl pusese pe băiat să încerce celălalt rol, și rezultatul îi înfiorase iarăși pe toți spectatorii, mai ceva ca o zi întreagă de mers prin viscol, cu toate că în rolul Gretalinei evoluase tânărul Winsloe, care era cam nătâng, se bâlbâia și... mă rog, poate că, într-o bună zi avea să scape totuși de cosuri.

În ziua următoare, într-un târgușor fără nume pierdut într-un ocean de varză, piticul îi dăduse lui Tomjon să-l joace pe Bătrânul Miskin în

---

poţi fi sigur decât de un singur lucru: nici un act sexual cu adevărat plăcut nu ţine cât ar trebui#!

* Cu toate că Teocraţia din Muntab socoteşte nu anii care-au trecut, ci pe cei care-au mai rămas. Nimeni nu ştie până când, dar pesemne că nu-i o idee strălucită să aştepţi să afli.

Singura excepţie de la această regulă o reprezintă, fireşte, tribul Zabingo, din regiunea Marelui Rift.

Cum îți convine, rol în care Vitoller avusese de la bun început un mare succes. Nu puteai să-l dai cuiva care nu împlinise încă patruzeci de ani, decât dacă voiai un Miskin cu o pernă strecurată pe sub surtuc și cu ridurile aplicate pe față cu vopsea.

Hwel nu se considera bătrân. Taică-său scotea mai bine de trei tone de minereu pe zi la vârsta de două sute de ani. Atunci însă, se simțise împovărat de ani. Îl urmărise pe Tomjon târșâindu-și picioarele pe scenă și, vreme de o clipă, înțelesese cum era să fii un bătrân gras, cu trupul îmbuibat de vin, purtând războaie de care nimănui nu-i mai păsa și agățându-te cu îndârjire de crestele vârstei mijlocii, din teama de a nu te prăbuși în senilitate, însă doar cu o mână – cu cealaltă făcând semnul deochiului, pentru a ține Moartea la distanță. Firește, atunci când scrisese piesa, își cunoscuse personajul. Dar nu-l înțelesese cu adevărat.

Piesa cea nouă, pe de altă parte, nu avea același farmec. O puseseră de câteva ori, ca să vadă cum mergea. Publicul urmărise totul cu atenție, apoi plecase acasă. Nimeni nu se obosise nici măcar să arunce cu ouă. Nu că li s-ar fi părut proastă. Nu li se păruse în nici un fel.

Dar avea tot ce-i trebuia, nu? Prin lume circulau tot felul de povești despre tirani care-și primeau pedeapsa meritată. Când apăreau vrăjitoare, succesul era garantat. Moartea era un personaj minunat construit, cu niște replici excelente. Iar toate laolaltă... parcă se anulau reciproc, preschimbându-se într-o adunătură de prostii menite să umple scena pentru câteva ceasuri.

Noaptea, târziu, când trupa dormea, Hwel obișnuia să vegheze într-o căruță, revizuindu-și înfrigurat opera. Aranja scenele în altă ordine, tăia, adăuga replici, introducea câte un clovn, poate și vreo luptă, și șlefuia efectele speciale. Dar nimic nu părea să dea rezultate. Piesa era precum o pictură extrem de complexă care, de aproape, era o adevărată comoară de nuanțe, iar de la distanță – o simplă pată de culoare.

Când particulele de inspirație îl copleșeau, încerca inclusiv să schimbe stilul. Cei care se trezeau devreme se obișnuiseră deja să găsească fructele unor experimente ratate, presărate pe iarbă, împrejurul căruțelor, precum niște ciuperci foarte bine realizate artistic.

Tomjon își păstrase una dintre încercările cele mai stranii:

> PRIMA VRĂJITOARE: A întârziat.
> (Tăcere)
> A DOUA VRĂJITOARE: A spus că avea să vină.
> (Tăcere)
> A TREIA VRAJITOARE: A spus că avea să vină, dar
> n-a venit. Iată ultima mea șopârlă. O păstram pentru el.
> Dar nu a venit.

(Tăcere)

— Cred, spusese Tomjon ceva mai târziu, că ar trebui s-o lași mai moale. Ai făcut ce ți s-a cerut. Nimeni nu ți-a pretins să scrii o capodoperă.

— Dar aș putea, să știi. Numai să găsesc tonul potrivit.

— Și ești chiar convins că e nevoie de strigoi? întrebase Tomjon, iar din tonul pe care-o spusese se înțelegea că el, unul, nu era.

— Nu strigoiul e problema, se răstise Hwel. Scena cu strigoiul este printre cele mai bune pe care le-am scris vreodată.

— Mda, mă întrebam doar dacă asta-i piesa potrivită pentru așa ceva.

— Lasă strigoiul în pace, băiete, și hai să mergem.

La două zile după această discuție, când deja munții Vârfu Berbecului începuseră să se ridice la orizont, înspre Centru, ca un zid alb și albastru, trupa se trezi atacată, însă fără prea mult dramatism: tocmai trecuseră căruțele printr-un vad și se odihneau la umbra unui desiș, din care, deodată, înflori o ceată de tâlhari. Hwel cercetă din priviri cele șase săbii pătate de rugină. Posesorii lor păreau cam nesiguri pe ce-aveau de făcut mai departe.

— Avem pe undeva o chitanță... începu.

— Nu par să facă parte din Breaslă, șopti Tomjon, înghiontindu-l. Sunt aproape sigur că lucrează pe cont propriu.

Ar fi frumos de spus că șeful tâlharilor era o brută uriașă, cu barba neagră, purtând o basma roșie, cu un cercel de aur într-o ureche, și cu o bărbie aspră, de puteai curăța oalele cu ea. De fapt, ar fi practic obligatoriu ca el să fie descris astfel. Și, că veni vorba, chiar așa arăta. Hwel se gândi că piciorul de lemn era puțin exagerat, însă era limpede că omul își studiase cu atenție rolul.

— Ei, ei, strigă șeful tâlharilor. Cine-mi sunteți și aveți ceva bani?

— Suntem actori, zise Tomjon.

— Și, cu asta, am răspuns și la a doua întrebare, spuse Hwel.

— Lăsați-o mai moale cu vorbele de duh, se răsti tâlharul. Am fost și io la oraș, să știți. Și știu și io ce-i aia o vorbă de duh și chiar... – iar aici se întoarse către tovarășii săi, ridicând dintr-o sprânceană ca să le semnaleze că replica următoare trebuia să fie amuzantă – pot să vă dau și io niște răspunsuri tare înțepătoare, dacă mă supărați.

Lipsa de reacție a celorlalți îl sili, până la urmă, să facă un gest de nerăbdare cu sabia.

— Așa, continuă, pe un fundal de râsete lipsite de convingere. Și-acum, vă poftesc să ne dați banii, obiectele de preț, mâncarea și hainele pe care le-aveți.

— Pot să spun și eu ceva? întrebă Tomjon.

Actorii din trupă se traseră înapoi. Hwel zâmbi, cu ochii în pământ.

— Ai de gând să implori milă, așa-i? spuse tâlharul.

— Chiar așa.

Hwel își îndesă mâinile în buzunare și se uită în sus, spre cer, fluierând în surdină și încercând să nu rânjească larg, ca un om cu mințile rătăcite. Își dădu seama că și ceilalți actori se uitau plini de nădejde la Tomjon. O să le recite monologul milei din *Povestea unui trol,* se gândi...

— Ce-aș vrea să spun acum... începu Tomjon, apoi își schimbă ușor poziția, glasul i se îngroșă, iar brațul drept i se ridică într-un gest grandios, este că „Un om nu-l prețuiești prin faptele sale de arme, nici prin aprigele pofte ale...”

„O să fie ca atunci în Sto Lat, cu omul ăla care-a încercat să ne jefuiască. Dacă ajung să ne ofere săbiile lor, ce naiba facem cu ele? E așa de jenant când îi vezi că încep să plângă...” Ajuns cu gândurile în acest punct, piticul văzu că toți din jurul său se înverziseră ușor la față și i se păru că aude alte glasuri, în depărtare.

— Uite niște oameni cu săbii, Granny!

— ...distrug cu armele lor sclipitoare minunile lumii... spuse Tomjon.

— Cum adică? Regele meu nu cerșește nimic de la nimeni, se auzi un glas de la hotarele imaginației. Dă-mi cana cu lapte, Magrat.

— ... Sămânța compasiunii, sărutul... continuă Tomjon.

— Pe ăsta l-am primit cadou de la mătușa mea.

— ... Piatra cea mai prețioasă, cununa cea mai sclipitoare dintre toate.

Se lăsă tăcerea. Unul sau doi tâlhari începuseră să plângă încet, cu fața în mâini.

— Gata? întrebă șeful.

Pentru prima dată în viața lui, Tomjon rămase cu gura căscată.

— Păi, da, spuse. Păi... vreți să-l mai spun o dată?

— Bun monolog, recunoscu șeful. Dar nu văd ce-are de-a face cu mine. Io sunt un om cu picioarele pe pământ. Scoate banii. Iar voi, ăștilalți, continuă el, ducându-i lui Tomjon sabia la beregată, nu mai stați acolo ca proștii. Mai repede, sau băiatul o pățește.

Ucenicul Winsloe ridică timid brațul.

— Ce-i? întrebă tâlharul.

— S-sunteți s-sigur că ați as-scultat cu atenție, nu vă supărați?

— Nu mă faceți să mă repet! Ori aud clincănitul banilor, ori o să-i auziți voi sângele gâlgâind!

De fapt, nu se auzi decât un șuierat ascuțit, undeva sus, apoi trosnetul unei căni cu lapte, înghețate bocnă din pricina straturilor de aer rece, care se prăvăli din cer drept pe coiful țuguiat al tâlharului. Tovarășii săi contemplară o clipă efectele, apoi o luară la sănătoasa. Actorii rămaseră cu gura căscată la bărbatul doborât. Hwel lovi ușor cu piciorul o bucată mare de lapte înghețat.

— Măi, măi, măi, îngână.

— Nici nu m-a luat în seamă, șopti Tomjon.

— Un critic înnăscut, spuse piticul. Cana era albastră cu dungi albe. Ciudat cum, în astfel de momente, îți săreau în ochi tot felul de amănunte. Părea să mai fi fost spartă de câteva ori, până atunci, căci bucățile fuseseră lipite cu grijă. Cineva îndrăgise din cale afară cana aceea.

— Asta s-a-ntâmplat, spuse Hwel, adunându-și câteva zdrențe de logică, din pricina unei tornade rătăcite. E limpede.

— Dar nu se-ntâmplă foarte des ca din cer să cadă căni cu lapte, spuse Tomjon, ca o perfectă demonstrație a talentului oamenilor de a nega lucrurile evidente.

— Nu știu ce să spun, am mai auzit de pești, broaște, pietre, zise Hwel. De ce nu și vase? Un fenomen neobișnuit și cu asta, basta. Pe aici se întâmplă mereu, n-avem de ce să ne mirăm prea tare.

Se întoarseră la căruțe și o porniră mai departe, într-o tăcere nefirească. Tânărul Winsloe adună toate bucățile de cană pe care le găsi și le puse bine, în cutia pentru recuzită, petrecându-și restul zilei cu ochii la cer, nădăjduind să cadă o zaharniță.

Căruțele urcau cu greu pe pantele prăfuite ale munților, ca niște punctulețe neclare profilate pe sticla tulbure a globului.

— Sunt bine? întrebă Magrat.

— Umblă din loc în loc, zise Granny. Or fi buni să joace în piese, dar mai au câte ceva de învățat despre călătorii.

— Era o cană minunată, spuse Magrat. Azi nu se mai fac unele așa de bune. Dacă-mi spuneai ce ai de gând, îți ofeream fierul ăla de călcat de pe raft.

— Viața nu constă numai în căni de lapte.

— Avea margarete pictate pe buză!

Granny n-o mai băgă în seamă.

— Cred că a venit momentul să ne uităm mai de-aproape la regele ăsta nou, zise, apoi râse spart și aspru, ca o cotoroanță.

— Granny, ai râs spart și aspru, ca o cotoroanță, spuse sumbră Magrat.

— Nici vorbă! Am, începu Granny, căutând cuvântul potrivit, chicotit.

— Pun rămășag că așa râdea și Aliss cea Neagră.

— Ai grijă să nu sfârșești ca ea, spuse Nanny, de la locul ei de lângă foc. Înainte să moară devenise cam... ciudată. Numai cu gândul la mere otrăvite și mai știu eu ce.

— Și asta numai pentru că am chicotit ceva mai... răgușit, pufni Granny, simțindu-se stânjenită că protesta atât. Și, oricum, ce-i rău în asta? Nimic, cu condiția să nu exagerezi.

— Cred că ne-am rătăcit, zise Tomjon.

Hwel privi pajiștile mlăștinoase, arse de soare, care-i împrejmuiau, întinzându-se până către piscurile uriașe ale munților. Chiar și în miezul verii, pe culmile cele mai înalte fluturau flamuri de zăpadă. Era un peisaj de o frumusețe cu totul descriptibilă. Albinele bâzâiau, ocupate cu tufișurile de lămâiță – sau încercând măcar să lase impresia că erau ocupate din cale-afară. Peste pajiștile de munte pluteau umbrele norilor. Erau împrejmuiți de o tăcere adâncă, măreață – tăcerea unui peisaj care nu doar că nu conține nici o ființă omenească, dar nici n-are nevoie de așa ceva.

Și nici de indicatoare.

— Ne-am rătăcit încă de-acum zece mile, spuse Hwel. Cred că ar trebui să găsim un alt cuvânt pentru situația de față.

— Ai spus că în munți e plin de mine de-ale piticilor, zise Tomjon. Ai spus că piticii nu se rătăcesc niciodată pe aici.

— Pe sub pământ, asta am spus. Acolo te-ajută straturile și formațiunile de roci. Nu și deasupra, unde te incomodează tot peisajul ăsta.

— Ce-ar fi să-ți săpăm o groapă? sugeră Tomjon.

Dar era o zi frumoasă, iar drumul șerpuia printre desișuri de brazi pitici și de pini, străjerii de la porțile pădurii, astfel încât era foarte plăcut să lași catârii să meargă la pas. Drumul trebuia să ducă undeva, se gândi Hwel.

Această gogoriță geografică a provocat moartea multor persoane. Nu e musai ca drumurile să ducă undeva, doar să aibă un loc din care să pornească.

— Chiar ne-am rătăcit, nu? întrebă Tomjon, după o vreme.

— Sigur că nu.

— Atunci unde suntem?

— În munți. Aș putea să-ți arăt locul în orice atlas.

— Ar trebui să ne oprim și să cerem îndrumări.

Hwel se uită împrejur. Undeva, în depărtare, se auzi țipătul unui ploier mare, sau poate al unui viezure – nu se descurca prea bine cu aspectele vieții rurale, cel puțin cu cele care aveau loc dincolo de nivelul solului. Pe nicăieri, însă, nici un om.

— De la cine, mă rog frumos? întrebă sarcastic.

— Uite, de la bătrâna cu pălăria caraghioasă, spuse Tomjon, arătând cu degetul. Am urmărit-o de ceva vreme. Când are impresia că am zărit-o, se ascunde în spatele unui tufiș.

Hwel se întoarse și se uită la un tufiș de grozamă, care fremăta.

— Cu plecăciune, măicuță, spuse.

Din tufiș răsări un cap cât se poate de indignat.

— A cui măicuță? grăi capul.

— Era un fel de-a spune, șovăi Hwel, doamnă... domnișoară...

— Jupânească, se răsti Granny Weatherwax. Sunt o biată bătrână care adună vreascuri, adăugă ea sfidător, apoi își drese vocea. Of, sufletelul meu. Ce m-ai mai speriat, domnișorule. Vai de inimioara mea.

În căruțe se lăsă liniștea. În cele din urmă, Tomjon spuse:

— Poftim?

— Ce? zise Granny.

— Ce-i cu inimioara dumneavoastră?

— Cum adică ce-i cu inimioara mea? întrebă Granny, care nu era obișnuită să joace rolul de bătrână neajutorată și avea un repertoriu de replici foarte limitat. Numai că tradiția cerea ca tinerii moștenitori porniți în căutarea sorții să dobândească ajutor de la niște bătrâne misterioase care adună vreascuri, iar ea nu avea de gând să se pună cu tradiția.

— Ați pomenit-o, atâta tot, spuse Hwel.

— Ei, n-are a face. Sufletelul meu. Pesemne că vă îndreptați către Lancre, spuse hotărâtă Granny, nerăbdătoare să treacă la treabă.

— Păi, da, zise Tomjon. De o zi întreagă.

— Ați ajuns prea departe, zise Granny. Mergeți înapoi vreo două mile și apucați-o pe cărare la dreapta, dincolo de desișul de pini.

Wimsloe îl trase pe Tomjon de cămașă.

— Când întâln-n-nești în d-d-drum o b-b-bătrânămisterioas-s-să, e m-m-musai să-i oferi c-c-ceva de mâncare. Sau s-o ajuți s-s-să treacă r-r-râul.

— Zău?

— D-d-dacă nu, o să ai p-p-parte de mari necaz-z-zuri.

Tomjon îi zâmbi politicos lui Granny.

— Vă putem invita la prânz cu noi, măi... băt... dragă doamnă?

— Ce-aveți? întrebă Granny, cam nehotărâtă.

— Pastramă de porc.

— Nu, mulțumesc, spuse Granny, scuturând amabilă din cap. Mă balonează.

Apoi se întoarse pe călcâie și se îndepărtă printre tufișuri.

— Dacă doriți, vă putem ajuta să treceți râul, strigă Tomjon în urma ei.

— Ce râu? zise Hwel. Uită-te unde suntem, pe aici nu există râuri.

— D-d-dar trebuie să le at-t-tragi de partea ta, zise Wimsloe. Te pot ajut-t-ta.

— Poate trebuia să-i cerem să aștepte până găseam noi un râu pe undeva, spuse acru Hwel.

Ajunseră la răspântie. Cărarea aleasă îi conduse către o pădure, străbătută de o sumedenie de urme, precum curtea unui abator, genul de pădure în care mintea îți șoptește că toți copacii se întorc după tine, când treci, iar cerul pare undeva foarte departe. În pofida căldurii, printre copaci plutea o negură umedă, de nepătruns, care se aduna pe cărare de parcă voia s-o șteargă de pe fața pământului. În scurtă vreme

se rătăciră iarăși, ajungând cu toții la concluzia că a te rătăci printr-un loc în care habar nu aveai unde te găseai era cu mult mai rău decât a te rătăci în câmp deschis.

— Putea să ne dea indicații mai amănunțite, zise Hwel.

— De pildă, întrebați la cotoroanța următoare, răspunse Tomjon. Ia uită-te acolo.

Și se ridică în picioare, pe capră.

— Cu plecăciune, bătrână... măicuță... încercă.

Magrat își dădu șalul jos de pe cap.

— Sunt o femeie sărmană care adună vreascuri, se răsti ea, și le arătă, drept dovadă, o crenguță – așteptase câteva ceasuri bune, fără alți tovarăși de vorbă decât copacii, așa că acum era cam nervoasă. Wimsloe îl înghionti pe Tomjon, care dădu din cap și-și așternu pe buze un surâs mieros.

— Nu mâncați ceva cu noi, doamnă... măic... domnișoară? zise. Deși, teamă mi-e că n-avem decât pastramă de porc.

— Carnea face foarte rău la stomac, zise Magrat. Dacă ați putea vedea ce-aveți în colon, v-ați înspăimânta.

— Cred și eu, îngână Hwel.

— Știați că un bărbat adult cară cu sine, în intestine, mai bine de două kilograme de carne macră, nedigerată? întrebă Magrat, ale cărei prelegeri pe teme de nutriție făcuseră ca o mulțime de familii să se ascundă în pivniță, așteptând-o să le plece din casă. În schimb, semințele de pin, de floarea soarelui...

— Nu există nici un râu peste care să vă ajutăm să treceți, nu? spuse, deznădăjduit, Tomjon.

— Ei, ce prostie mai e și asta, zise Magrat. Sunt o femeie sărmană care adună vreascuri, of, sufletelul meu, cât poate duce, și, cine știe, îi mai ajută pe călătorii rătăciți în drum spre Lancre.

— Aha, rosti Hwel. Mă gândeam eu că o să ajungem și la asta.

— Mai mergeți puțin, apoi stânga la răspântie și dreapta când ajungeți la o stâncă mare și crăpată, n-aveți cum s-o scăpați, spuse Magrat.

— Perfect, mârâi Hwel. Păi să nu vă mai reținem. Sunt convins că mai aveți o groază de lemne de adunat și alte treburi.

Îmboldi catârii, mormăind pe înfundate. Un ceas mai târziu, când poteca se pierdu printr-un loc pustiu și plin de bolovani uriași, lăsă frâiele jos și-și încrucișă brațele.

— Ce faci acolo? îl întrebă Tomjon, privindu-l cu gura căscată.

— Aștept, spuse morocănos piticul.

— Dar în curând o să se-ntunece.

— N-o să dureze mult, zise Hwel.

În cele din urmă, Nanny Ogg se dădu bătută și ieși din spatele unui bolovan.

— Numai pastramă de porc avem, da? spuse aspru Hwel. Vreți, bine, nu vreți, iarăși bine. Acum – încotro e Lancre?

— Drept înainte, stânga când ajungeți la râpă, apoi e o cărare care vă scoate la un pod, n-aveți cum să-l scăpați, răspunse prompt Nanny.

— Ați uitat sufletelul, spuse Hwel, apucând frâiele.

— Futu-i. Iertare. Of, sufletelule.

— Pesemne că sunteți o femeie sărmană care adună vreascuri, continuă Hwel.

— Chiar așa, flăcău, zise Nanny, voioasă. Tocmai mă pregăteam să încep, că veni vorba.

Tomjon îl înghionti pe pitic.

— Râul, râul, îi șopti, iar Hwel îl privi pieziș.

— Ah, da, mormăi, ce-ar fi să ne-așteptați aici până mergem să găsim un râu?

— Ca să v-ajutăm să-l treceți, adăugă, nesigur, Tomjon.

— Păi este și un pod acolo, spuse Nanny Ogg, zâmbindu-i larg. Dar, dacă vreți să mă luați în căruță, n-aș zice nu. Ia dă-te mai încolo.

Spre iritarea lui Hwel, Nanny Ogg își suflecă fustele și se cățără pe capră, instalându-se între Tomjon și pitic, apoi răsucindu-se precum un cuțit de desfăcut stridii, până ce ajunse să ocupe jumătate de banchetă.

— Ziceați ceva de pastramă, spuse. Nu cumva aveți și mustar?

— Nu, zise Hwel, posomorât.

— Nu suport pastrama fără niscaiva condimente, le împărtăși Nanny. Dar, oricum, dați-o încoace. Fără să comenteze, Wimsloe îi oferi coșul în care se aflau merindele pentru cină. Nanny îl desfăcu și îl examină cu un ochi critic. Brânza asta e cam vechișoară, spuse. Trebuie mâncată repede. Ce-i în plosca de piele?

— Bere, răspunse Tomjon, cu o fracțiune de secundă înainte ca Hwel, mai cu picioarele pe pământ, să aibă răgazul să spună: „Apă.”

— Hmm, nu-i prea tare, constată după o vreme Nanny și se scotoci în buzunarul șorțului, de unde scoase punga cu tutun. Are cineva un foc? întrebă; doi dintre actori îi oferiră chibrituri, ea le mulțumi și puse punga la loc. Perfect, spuse. Acum, are cineva tutun?

O jumătate de ceas mai târziu, căruțele trecură hurducăindu-se podul Lancre, apoi străbătură câteva ogoare și păduri, care reprezentau o bună parte din regat.

— Asta-i tot? întrebă Tomjon.

— Ei, nu chiar tot, răspunse Nanny, care se așteptase la ceva mai mult entuziasm. Mai e mult, uite acolo, dincolo de munte. Aici sunt locurile drepte.

— Astea-s drepte?

— Aproape drepte, recunoscu Nanny. Dar aerul e plăcut. Acolo e palatul – dac-ați ști ce frumos se văd împrejurimile de sus, de la ferestre.

— Adică pădurile.

— O să vă placă aici, spuse încurajator Nanny.

— E cam strâmt locul.

Nanny cugetă. Își petrecuse aproape întreaga viață între acele hotare și fusese dintotdeauna de părere că regatul era exact cât trebuia de mare.

— Păi, asta-i grozav. Se ajunge ușor oriunde.

— Unde oriunde?

— Oriunde în apropiere, spuse Nanny, dându-se bătută.

Hwel nu comentă nimic. Aerul era într-adevăr plăcut, așa cum venea, în valuri, pe pantele de neatins ale munților, ca o baie pentru sinusuri, condimentată cu ceva turpentină din păduri. Trecură printr-o poartă și ajunseră într-un loc care, pesemne, prin partea locului, era numit oraș. Așa cosmopolit cum devenise, piticul se gândi că jos, la câmpie, ar fi putut trece, la rigoare, drept un maidan.

— E și un han, constată Tomjon, cam șovăielnic.

— Mda, spuse Hwel, urmărindu-i privirea. Mda, cred că așa-i.

— Când ținem spectacolul?

— Nu știu. Cred că trebuie să trimitem vorbă la castel că am ajuns, răspunse Hwel, scărpinându-și bărbia. Nebunul a spus că regele, sau ce-o fi, o să vrea să vadă textul.

Tomjon privi orașul Lancre. Părea un loc foarte pașnic, deci nu existau prea multe șanse ca actorii să fie dați afară la căderea nopții. Câteva persoane în plus nu-i stricau deloc.

— Asta-i capitala regatului, spuse Nanny Ogg. Străzi bine croite, dacă observați.

— Străzi? se miră Tomjon.

— Mă rog, o stradă, se corectă Nanny. Casele sunt în bună stare, la o azvârlitură de băț de râu...

— Azvârlitură?

— Dacă nu-l arunci prea tare, admise Nanny. Uită-te ce ordonate sunt grămezile de bălegar, și ce multe...

— Doamnă, am venit să distrăm orașul, nu să-l cumpărăm, o informă Hwel.

Nanny Ogg se uită lung la Tomjon.

— Voiam numai să vă explic cât e de plăcut aici, zise.

— Asemenea mândrie de cetățean vă face cinste, fu de părere Hwel. Dar o să vă rog să coborâți din căruță. Nu mă îndoiesc că mai aveți ceva vreascuri de cules. Of, sufletele.

— Foarte mulțumesc pentru gustare, spuse Nanny, dându-se jos.

— Ospăț, o corectă Hwel.

— Fii și tu mai politicos, îl înghionti Tomjon. Nu se știe niciodată. Mulțumim, măic... începu, întorcându-se către Nanny. Ah, a plecat.

— Au venit să dea un spectacol, o informă Nanny pe Granny Weatherwax, care curăța fasole afară, la soare și, spre marea iritare a celeilalte, nu se întrerupse. Ei? Nu zici nimic? Uite ce de lucruri am aflat eu. Informații. N-am stat degeaba să fac supă.

— Tocană.

— Că n-o fi același lucru, pufni Nanny.

— Ce fel de spectacol?

— N-au spus. Ceva pentru duce, cred.

— Da' ce-are el cu spectacolul?

— Nici asta nu mi-au spus.

— Pesemne că-i o șmecherie, ca să intre în castel, zise Granny, sigură pe sine. Foarte bine gândit. Ai mai văzut ceva acolo, în căruțe?

— Lăzi, boccele și altele.

— Tre' să fie pline cu arme și armuri, ascultă la mine.

Nanny Ogg nu părea convinsă.

— Nu prea aduceau a soldați. Erau foarte tineri și plini de coșuri.

— Nu-i rău. Pesemne că în mijlocul spectacolului, regele își va dezvălui soarta, în văzul tuturor. Îmi place.

— Mai e ceva, spuse Nanny, luând o teacă și începând s-o mestece. Nu cred că-i place prea mult aici.

— Ei, auzi la tine. Are regatul în sânge.

— L-am adus pe drumul cel mai drăguț, dar nu părea impresionat.

Granny șovăi.

— Pesemne că nu avea încredere în tine, conchise, lăsând jos fasolea și uitându-se gânditoare la copaci. Cred că era mult prea emoționat, de nici nu mai putea vorbi. Ia ascultă, mai ai neamuri care lucrează la castel?

— Shirl și Daff dau o mână de ajutor la bucătărie, de când bucătarul a luat-o razna.

— Bun. O să dau o raită pe la Magrat. Cred că trebuie să vedem și noi piesa asta.

— Perfect, spuse ducele.

— Mulțumesc, replică Hwel.

— Ați nimerit-o perfect în povestea acelui groaznic accident, zise ducele. De parc-ați fi fost de față. Ha, ha.

— Dar nu ați fost, așa-i? spuse Lady Felmet, aplecându-se către pitic și privindu-l pieziș.

— Nu, doar mi-am folosit imaginația, se grăbi să răspundă Hwel. Ducesa îl privea de parcă i-ar fi spus că imaginația lui se putea considera fericită că nu o înșfăcase nimeni s-o ducă în curte, pentru a da explicații de față cu patru armăsari nărăvași și un lanț.

— Chiar așa, chiar așa, spuse ducele, răsfoind paginile cu o singură mână. Este exact, dar exact, ceea ce s-a petrecut.

— Se va fi petrecut, se răsti ducesa.

Ducele dădu pagina.

— Uite, ești și tu aici, zise. Uluitor. Așa am s-o țin și eu minte, cuvânt cu cuvânt. Văd că apare și Moartea.

— Spectatorilor le place, spuse Hwel. Și de-abia așteaptă să-o vadă.

— Cât de repede puteți s-o jucați?

— S-o punem în scenă, îl corectă Hwel, apoi adăugă: Păi, deja am repetat-o, deci când doresc Domniile Voastre. „Și-apoi putem să plecăm, își spuse, departe de ochii matale ca două ouă stricate și de muntele ăsta de femeie cu rochie roșie, și de castelul ăsta care parcă-i un magnet pentru vânturi. Asta n-o să rămână în istorie ca una dintre cele mai bune piese de-ale mele, știu.”

— Cât am spus că urmează să vă plătim? întrebă ducesa.

— Parcă ați pomenit ceva de încă o sută de arginți, răspunse Hwel.

— Face toți banii.

Hwel plecă în grabă, înainte ca ducesa să poată începe tocmeala, cu toate că ar fi fost mulțumit să și plătească ceva, numai să scape de-acolo. „E grozav, se gândi. Pe zei, cum poate cineva să iubească regatul ăsta?”

Nebunul aștepta pe pajiștea de lângă lac, contemplând, nostalgic, cerul și întrebându-se pe unde naiba umbla Magrat. Era locul lor de taină, îi spusese ea. Faptul că, pe moment, erau pe-acolo și câteva zeci de vaci nu părea să însemne nimic.

Până la urmă, apăru – într-o rochie verde și prost dispusă.

— Ce-i povestea asta cu piesa? întrebă.

Nebunul se lăsă moale pe un buștean de salcie.

— Nu te bucuri că mă vezi? încercă el.

— Ei, ba da, sigur. Ia zi, cum e cu piesa...

— Stăpânul meu vrea să-i convingă pe toți că el este regele de drept în Lancre. Pe sine însuși, în primul rând, pare-mi-se.

— De-asta te-ai dus în oraș?

— Da.

— E dezgustător!

— Ai prefera soluția ducesei? întrebă Nebunul, șezând liniștit la locul lui. Ea e de părere că ar trebui să-i omoare pe toți. La asta se pricepe. Iar apoi s-ar isca lupte și mai știu eu ce... Oricum, ar muri mulți oameni. Așa ar putea fi mai ușor.

— Of, unde ți-e dârzenia, omule?

— Poftim?

— N-ai vrea să mori cu cinste pentru o cauză nobilă?

— Aș prefera să trăiesc în liniște. Voi, vrăjitoarele, puteți să faceți ce vreți, numai că eu sunt mai strâmtorat, zise Nebunul.

Magrat se așeză lângă el. „Află ce-i cu piesa asta, îi poruncise Granny. Du-te și vorbește cu băiețașul ăla cu clopoței.”„E un om foarte

loial, răspunsese ea. Nu știu dacă o să-mi dezvăluie ceva.”„Nu-i timp de pierdut, spusese atunci Granny. Dacă trebuie, i te arunci de gât.”

— Și când o să aibă loc piesa? întrebă, venind mai aproape.

— Pe cinstea mea, zău că n-am voie să-ți spun, zise Nebunul. Ducele mi-a zis, fii atentă: „Nu cumva să le spui vrăjitoarelor că e mâine seară.”

— Atunci n-ar trebui să-mi spui, încuviință Magrat.

— La opt.

— Așa.

— Dar lumea vine pe la șapte, să închine un păhărel, iaca.

— Pesemne că n-ar trebui să-mi spui nici cine sunt invitații, zise Magrat.

— Așa-i. Aproape toți fruntașii din Lancre. Înțelegi, sper, că n-ai aflat de la mine.

— Bine, zise Magrat.

— Dar cred că aveți dreptul să știți cam ce n-ar fi trebuit să vă spună nimeni.

— Mare dreptate ai. Mai există portița aia din spate, care dă la bucătărie?

— Cea care rămâne adesea nepăzită?

— Da.

— Nu stă mai nimeni pe-acolo, de la un timp încoace.

— Crezi că ar putea fi cineva de strajă acolo, mâine pe la opt?

— Păi, poate eu.

— Bun.

Nebunul dădu la o parte botul umed al unei vaci curioase.

— Ducele se-așteaptă să fiți acolo, adăugă.

— Păi, parcă n-ar fi trebuit să aflăm.

— Așa mi-a spus. Dar a mai spus și că: „Oricum o să vină, așa sper.” Tare ciudat. Părea foarte bine dispus când am discutat. Ăăă... după spectacol, nu cumva ne putem vedea?

— Altceva n-a mai spus?

— Ba da, ceva cum că vrăjitoarele o să-și cunoască viitorul. Nu pricep. Zău că mi-ar face plăcere să ne întâlnim după spectacol, știi. Am adus...

— Cred că s-ar putea să mă spăl pe cap, răspunse Magrat, cu gândurile aiurea. Acuma, mă ierți, chiar trebuie să plec.

— Da, dar ți-am adus un ca... începu Nebunul, privind-o cum se îndepărta. Magrat dispăru printre copaci, iar el lăsă capul în jos și privi colierul pe care-l ținea strâns între degetele sale nervoase. Era ceva de un prost-gust evident, trebuia să recunoască, dar era și genul de lucru care-i plăcea ei, din argint, cu cranii. Și-l costase ochii din cap.

Indusă în eroare de tichia cu coarne, o vacă îl linse în ureche. „E perfect adevărat, se gândi Nebunul. Câteodată, vrăjitoarele chiar le fac unora mult rău.”

Veni și mâine-noapte, iar vrăjitoarele se apropiară de castel pe o cale ocolită. Nu erau foarte entuziaste.

— Dacă ăla vrea să ne vadă acolo, cred că e de rău, spuse Granny. Pesemne că pune ceva la cale. Ne ia cu mintologia.

— Ceva nu-i în ordine, zise și Magrat. Astă-noapte, oamenii lui au dat foc la trei căsuțe din satul meu. De câte ori face asta, înseamnă că se simte mulțumit de sine. Iar noul sergent de-abia așteaptă să scapere chibritul.

— Daff a mea mi-a zis că i-a văzut pe actorașii ăia repetând, azi-dimineață, spuse Nanny Ogg, care avea cu ea o pungă cu alune și o ploscă din care ieșea un miros puternic și pătrunzător. Cică erau numai țipete, lupte, după care toți se-ntrebau cine-o fi făcut-o și mai erau și scene lungi în care vorbeau în sinea lor, cu glas tare.

— Actori, spuse cu un dispreț suveran Granny. Lumea-i și-așa plină de istorie. Ce nevoie avem să mai și inventăm?

— Și cică țipă și tare. Nu te mai poți înțelege cu nimeni, zise Nanny, care mai ducea, în buzunarul șorțului, și o piatră bântuită. Regele avea să intre la spectacol pe gratis.

Granny încuviință. „Dar o să merite”, se gândi. Habar nu avea ce punea Tomjon la cale, dar simțul său dramatic înnăscut îi spunea limpede că băiatul avea să facă ceva măreț. Se întrebă dacă avea să sară de pe scenă și să-l înjunghie pe duce, apoi își dădu seama că spera din tot sufletul să asiste la așa ceva.

— Cu plecăciune și alte cele, spuse în surdină, ție care, dar, vei fi aicea rege.

— Hai mai repede, zise Nanny. O să se termine toată băutura.

Nebunul aștepta amărât dincolo de portiță. Văzând-o pe Magrat, se lumină la față, apoi pe chip i se așternu o expresie de uimire respectuoasă, la vederea celorlalte două.

— N-o să iasă necazuri, da? spuse. Nu vreau să se-ntâmple nimica rău. Vă rog.

— Nici măcar nu înțeleg ce spui, zise, trufașă, Granny, strecurându-se pe lângă el.

— Salutare, clopoțaș, zise Nanny, înghiontindu-l în coaste. Sper că n-ai făcut-o pe fata noastră să-și piardă nopțile aiurea, pe coclauri.

— Nanny! îngăimă, tulburată, Magrat. Nebunul rânji îngrozit și intimidat, ca orice tânăr din lume care are de-a face cu femei mai în vârstă și indiscrete, care-i foarfecă viața privată.

Vrăjitoarele bătrâne trecură mai departe. Nebunul o apucă pe Magrat de mână.

— Știu eu un loc de unde se vede foarte bine, spuse și, văzând-o că șovăie, adăugă în grabă: Nu te teme. Ai să fii în deplină siguranță cu mine.

— Da, chiar așa, zise Magrat, încercând să privească pe lângă el, ca să vadă unde dispăruseră celelalte.

— Piesa se joacă afară, în curtea cea mare. Din turnurile de la poartă se vede perfect. N-o să mai fie nimeni acolo. Am dus și niște vin, și altele. Și, adăugă Nebunul, văzând că încă n-o convinsese pe deplin, e acolo și un bazin cu apă și o vatră pe care o folosesc, uneori, gărzile. Dacă vrei cumva să te speli pe cap.

Castelul era plin de oameni adunați în grupuri ici și colo cu aerul acela timid și politicos al celor care se văd în fiecare zi, iar acum tocmai s-au văzut iarăși, însă în circumstanțe neobișnuite – cum ar fi la o petrecere de-a companiei. Vrăjitoarele trecură complet nebăgate în seamă și-și găsiră locuri pe una dintre banchetele din curtea cea mare, aranjate în fața scenei amenajate în grabă.

Nanny Ogg își flutură punga cu alune către Granny.

— Nu vrei și tu? întrebă.

Un consilier din Lancre se strecură pe lângă ea și arătă, politicos, către locul din stânga ei.

— Stă cineva acolo?

— Da, răspunse Nanny.

Consilierul privi distrat către restul locurilor, care se ocupau cu repeziciune, apoi se întoarse către spațiul evident gol pe care-l avea în față, și-și suflecă roba cu un aer hotărât.

— Mi-e teamă că, dat fiind că piesa pornește să înceapă, prietenul domniilor voastre va trebui să-și găsească alt loc, când sosește, zise, apoi se așeză.

Nu trecură mai mult de câteva secunde și păli, începu să clănțăne din dinți, se apucă de stomac și gemu[22].

— Da' ți-am spus doar, zise Nanny, văzându-l cum se îndepărta chircindu-se de durere. De ce mai întrebi, dacă tot nu asculți? O alună? mai spuse ea, aplecându-se către locul gol.

— Nu, mulțumesc, răspunse Regele Verence, fluturându-și brațul transparent. Nu le pot ține-n stomac, înțelegeți?

— „Cinstiți boieri, ci, vorba-mi ascultați…"

— Ce-i asta? șopti Granny. Cine-i ăsta în izmene?

— Prologul, zise Nanny. Trebuie să apară cineva la început să explice, ca lumea să înțeleagă despre ce e vorba.

— Nu pricep ce zice, mormăi Granny. Ce-s ăia „boierci"?

— Un fel de viermi, răspunse Nanny.

— Frumos, ce să zic. „Salutare, viermilor, bine-ați venit la spectacol". Pesemne că lumea e încântată să audă așa ceva.

Toată lumea din jur le făcu semn să tacă.

[22] Cei înzestraţi cu spirit de observaţie îşi vor da seama că asta se întâmplă din pricină că regele şedea deja acolo, nu pentru că omul tocmai folosise, cu sânge rece, expresia „porneşte să înceapă" – deşi aşa ar fi trebuit.

— Alunele astea sunt tari ca piatra, zise Nanny, scuipând una în palmă. P-asta va trebui s-o sparg cu pantoful.

Granny se cufundă într-o tăcere nefirească și îngrijorată, încercând să asculte prologul. Teatrul o tulbura. Avea și el vrăjile lui, vrăji pe care ea nu le cunoștea și nu le stăpânea. Schimba lumea și prezenta lucrurile altfel decât erau de fapt. Și, lucru și mai grav, astfel de vrăji nu erau făcute de oameni înzestrați, ci de unii de rând, care nu cunoșteau regulile și care voiau să schimbe lumea, pentru că așa le suna mai bine.

Ducele și ducesa ședeau în două jilțuri, drept în fața scenei. Tocmai când Granny îi sfredelea cu privirile în ceafa, ducele se întoarse pe jumătate. Zâmbea.

„Vreau ca lumea să fie iarăși cum era, se gândi Granny. Vreau ca trecutul să revină la locul lui. Pe vremuri era mult mai bine decât acum.”

Apoi, instrumentele răsunară puternic.

Hwel trase cu ochiul pe după un stâlp și le făcu semn lui Wimsloe și Brattsley, care intrară cu pași mărunți și chinuiți în cercul de lumină al torțelor.

BĂTRÂNUL (un Cetățean): Ce s-a-ntâmplat în țară?

BĂTRÂNA (o Cotoroanță): Ne-a lovit urgia...

Piticul privi câteva minute din culise, mișcându-și buzele fără să scoată vreun sunet, apoi se întoarse în garnizoana unde se aflau ceilalți, care încă nu terminaseră să-și pună costumele, și scoase un strigăt de furie – în buna tradiție a directorului de scenă.

— Haideți odată! le porunci. Soldații regelui, treceți încoace! Și vrăjitoarele – unde sunt vrăjitoarele, dar-ar toți dracii să dea?

Trei ucenici se apropiară de el.

— Mi-am pierdut negul.

— Cazanul ăsta e plin de mizerii.

— Prin peruca mea viermuiește ceva!

— Liniște, liniște! zbieră Hwel. La premieră o să fie totul bine!

— Acum e premiera, Hwel.

Piticul luă în grabă un pumn de cremă de pe masa de machiaj, din care făcu un neg mare cât o portocală, îndesă peruca în chestiune, cu tot cu viețuitoarele sale, pe capul nefericitului posesor și cercetă pe fugă cazanul, declarând că mizeriile dinăuntru erau numai bune, nimeni n-avea dreptul să se plângă de așa mizerii.

În scenă, un străjer scăpă scutul din mână, se aplecă să-l ridice și-și scăpă sulița. Hwel își dădu ochii peste cap și înălță o rugăciune fără cuvinte către toți zeii care se aflau prin preajmă. Începuse cu stângul. E drept că și la repetiții avuseseră anumite probleme, însă Hwel văzuse câteva dezastre absolute la viața lui și avea impresia că spectacolul din noaptea aceea era pe cale să devină cel mai mare eșec. Actorii se foiau ca leii în cușcă. Cu urechile sale pricepute, piticul auzi că dialogul din scenă se împotmolise și se duse iute în culise. „... răzbună crunta

moarte-a tatălui...”, șopti, apoi se întoarse pe dată la cele trei vrăjitoare tremurânde. Gemu. Salve-n cascadă. Amărâții ăștia trei înspăimântau, chipurile, regatul. Mai avea la dispoziție cam un minut.

— Așa! spuse, încercând să se adune. Deci, ce-mi sunteți? Scorpii bătrâne, da?

— Da, Hwel! răspunseră sugrumat cei trei.

— Spuneți-mi ce sunteți, le porunci.

— Suntem scorpii bătrâne, Hwel.

— Mai tare!

— Suntem Scorpii Bătrâne!

Hwel se plimbă de la unul la altul, apoi se întoarse brusc pe călcâie.

— Și ce urmează să faceți?

Cea de-a Doua Vrăjitoare se scărpină în creștet, prin peruca fojgăitoare.

— Să aruncăm blesteme? încercă ucenicul. Așa zice în text...

— Nu V-AUD!

— O să aruncăm blesteme! strigară ei în cor, luând poziție de drepți, cu ochii ațintiți înainte, ca nu cumva să-i prindă privirea.

Hwel se plimbă printre ei cu pași apăsați.

— Ce sunteți?

— Scorpii, Hwel!

— Ce fel de scorpii?

— Suntem scorpii spurcate și vrăjmașe! urlau ucenicii, încălzindu-se.

— Ce fel de scorpii spurcate și vrăjmașe?

— Scorpii spurcate, vrăjmașe și bătrâne!

— Sunteți viclene?

— Da!

— Sunteți misterioase?

— DA!

Hwel se întinse cât era de lung. Nu prea mult, dar ce să-i faci.

— Ce-mi-sunteți? zbieră.

— Suntem viclenele scorpii misterioase, vrăjmașe spurcate și bătrâne!

— Așa! rosti, mulțumit, piticul, apoi le arătă scena cu degetul, coborî glasul și, tocmai în clipa aceea, o particulă de inspirație veni în picaj, se lovi de lobul său creativ și-l făcu să spună: Vă cer să vă duceți acolo și să sloboziți iadul asupra lor! Nu pentru mine. Nici pentru căpitan, lua-m-ar dracii să mă ia! – Moment în care își plimbă un ciot de trabuc inexistent dintr-un colț al gurii în celălalt, își dădu pe ceafă cascheta iluzorie și continuă răgușit: Ci pentru Caporalul Walkowski și cățelușul său.

Cei trei îl priveau cu gura căscată.

Tocmai la fix, cineva scutură o foaie de tablă, făcând vraja să se rupă.

Hwel își dădu ochii peste cap. Crescuse în munți, unde furtunile se deplasau din creastă în creastă pe picioare de trăsnet. Văzuse la viața lui furtuni care dădeau munților o altă formă și culcau la pământ păduri întregi. Parcă o foaie de tablă nu era chiar același lucru, oricât ar fi fost de viguros scuturată.

„Măcar o dată, se gândi. Te implor, fă să-mi iasă bine măcar o dată!”

Deschise ochii și se uită urât la vrăjitoare.

— Ce-ați rămas așa, înțepeniți? zbieră. Marș pe scenă, la blesteme!

Îi privi cum alergau stângaci prin culise, apoi Tomjon îl bătu ușor pe creștet.

— Hwel, nu mai sunt coroane.

— Ce? mormăi piticul, care se tot gândea cum să facă rost de niște mașinării pentru tunete și fulgere.

— Nu mai sunt coroane, Hwel. Îmi trebuie o coroană.

— Ei, cum să nu mai fie? Ia-o pe aia mare, cu bucățele de sticlă roșie, foarte frumoasă și impozantă, am folosit-o în orașul ăla cu piața uriașă...

— Cred că acolo am și lăsat-o.

Răsună încă un tunet de tinichea, dar, chiar și așa, acea parte din Hwel care urmărea piesa cu sufletul la gură auzi pe scenă un glas care se bâlbâia. Se grăbi să sară în ajutor.

— ... În leagăn prunci am sugrumat..., șopti, apoi se întoarse în goană. Caută alta, atunci, îi spuse lui Tomjon, cu gândurile în altă parte. Din cutia cu recuzite. Regele cel Rău nu poate s-apară fără coroană. Și mai iute, băiete, că trebuie să intri în câteva minute. Improvizează ceva.

Tomjon se întoarse la cutie. Crescuse printre coroane, coroane uriașe, aurii, făcute din lemn și tencuială, împodobite cu cioburi de sticlă. În copilărie, își tocise primii dinți rozând la borurile Puterii. Însă cele mai multe rămăseseră în Ankh-Morpork. Scoase din cutie pumnale false, a căror lamă intra la loc în plăsele, cranii, vaze, toate depunerile acumulate acolo de-a lungul anilor, până ce, tocmai la fund, dădu de un lucrușor subțire și rotund, la care nu râvnise nimeni niciodată pentru că nu se potrivea deloc cu ideea de coroană. Ar fi frumos să spunem că obiectul vibră ușor, la atingerea lui. Poate că așa a și fost.

Granny ședea nemișcată ca o statuie, și aproape la fel de rece. Începuse să-și dea seama cu groază și scârbă de ce se petrecea.

— Alea suntem noi, zise. Cu cazanul ăla caraghios. Gytha, cică alea am fi noi.

Nanny Ogg, care tocmai ducea la gură o alună, se opri să asculte cuvintele.

— Dar n-am provocat niciodată naufragii! spuse. Auzi la ele! N-am făcut așa ceva în viața mea!

Sus, în turn, Magrat îl înghionti în coaste pe Nebun.

— Pudră verde, spuse, cu ochii la Cea de-a Treia Vrăjitoare. Eu nu arăt așa. Nu?

— Nicidecum, zise Nebunul.

— Și cu părul ăla!

Nebunul trase cu ochiul printre creneluri, precum un gargui peste măsură de entuziast.

— Cred că-s paie, zise. Și nu prea curate.

Apoi șovăi, pipăind pietrele acoperite de licheni. Înainte să părăsească orașul, îi ceruse lui Hwel câteva replici potrivite pentru discuția cu o domnișoară, și le învățase pe de rost în timp ce călătorea spre casă. Acum ori niciodată...

— Spune-mi, te rog, dac-aș putea... să te asemăn cu o zi de vară. Pentru că... înțelegi, pe 21 iunie a fost foarte plăcut afară, și... Ah, ai plecat...

Regele Verence își încleștă brațele pe marginea banchetei. Degetele îi pătrunseră în lemn. Pe scenă tocmai apăruse, împleticindu-se, Tomjon.

— El e, nu? E fiul meu!

Aluna, încă intactă, alunecă din mâna lui Nanny Ogg și căzu pe jos. Vrăjitoarea încuviință din cap. Verence își întoarse spre ea chipul răvășit și transparent.

— Dar ce face? Ce spune?

Nanny clătină din cap. Regele asculta, cu gura căscată, cum Tomjon, care șontâcăia pe scenă ca un crab, își începu magnificul monolog.

— Cred că dumneata ar trebui să fii ăla, spuse Nanny, distantă.

— Dar eu nu am mers niciodată așa! Și de ce are o cocoașă în spate? Ce-a pățit la picior? spuse regele, apoi ascultă mai departe și adăugă, îngrozit: Iar una ca asta nu am făcut în viața mea, jur! Nici asta! Ce l-a apucat să vorbească așa?

Îi aruncă lui Nanny o privire care implora milă. Ea ridică din umeri. Regele își înălță brațul, luă de pe frunte coroana spectrală și o privi.

— Uite, poartă chiar coroana mea. Uite-o aici! Și spune că am făcut toate..., începu, apoi se opri o clipă, ascultă ultimul distih și spuse: Mda. Asta poate c-am făcut. Am dat și eu foc la câteva case. Dar așa fac toți. Și, oricum, e un lucru bun pentru industria construcțiilor. De ce spune atâtea minciuni despre mine, scânci Verence, punându-și coroana la loc pe cap.

— Asta-i arta, zise Nanny. Cum era vorba aia? Oglindește viața.

Granny întoarse încet capul, uitându-se la spectatori. Urmăreau spectacolul cu gura căscată, impresionați la culme, fără să miște un deget, iar cuvintele se revărsau în valuri peste ei. Era aievea. Ceea ce

vedeau era mai real decât realitatea. Era istorie. N-o fi fost adevărat, dar asta nu avea importanță.

Granny nu avusese niciodată prea mult răgaz pentru cuvinte. Erau atât de lipsite de substanță. Acum însă, își dori să fi găsit răgazul cuvenit lor. Substanță, e drept, nu aveau, erau moi ca apa, dar și puternice, ca unda unui fluviu, iar acum se năpusteau peste spectatori, mușcând din malul veridicității și luând trecutul cu ele.

„Alea suntem noi, se gândi Granny. Cu toții știu cine suntem, de fapt, dar în minte o să le rămână altceva – trei babe smintite cu pălării țuguiate pe cap. Nimic din ce-am făcut, din ce-am fost, nu va mai exista."

Privi către fantoma regelui. „La urma urmei, nu fusese mai rău decât ceilalți regi. Ei, da, mai punea din când în când foc la o căsuță, de parcă nu i-ar fi păsat, dar numai când își ieșea din fire, și nu s-ar fi putut spune că treaba asta îi plăcea cu adevărat. Rănile provocate lumii de mâna lui erau dintre cele care se puteau vindeca.

Autorul acestui Teatru știa să se folosească de magie. Până și eu cred în ceea ce se-ntâmplă, cu toate că știu precis că nu-i adevărat. Asta-i Arta care oglindește Viața. Tocmai de-aia totul e fix invers decât ar trebui. Am pierdut. Dacă facem ceva pentru a ne împotrivi, o să ajungem exact cum se spune acolo."

Nanny Ogg o înghionti puternic în coaste.

— Ai auzit? spuse. Una dintre ele a zis că punem pruncușori în cazan. Ce vorbe rele pe seama mea! N-am de gând să stau cu brațele încrucișate și să le las să zică de mine că arunc pruncușori în cazan!

Și dădu să se ridice. Granny o apucă de șal și o trase la loc.

— Stai potolită! îi șopti. O să încurci totul și mai rău.

— „Deștul unui prunc fătat, într-un șanț la scăpătat", cică. O fi vorba de fata aia, Millie Hipwood, care n-a îndrăznit să-i spună maică-sii și a plecat să adune vreascuri. M-am chinuit o noapte întreagă cu ea, bombăni Nanny. Și ce fetiță frumoasă a făcut! Vrute și nevrute! Că veni vorba, ce-i ăla scăpătat?

— Vorbe, spuse Granny, ca pentru sine. Atâta a mai rămas. Vorbe.

— Uite și unul cu o trompetă. Ăsta ce mai face? Ah. Sfârșitul Actului 1, zise Nanny.

„Cuvintele nu vor fi uitate, se gândi Granny. Au putere. În felul lor, sunt dintre cele mai bune."

Se auzi iarăși un tunet, care sfârși cu un zgomot puternic, precum cel scos, bunăoară, de o foaie de tablă scăpată din mâna cuiva și lovită de perete.

În lumea de dincolo de scenă, arșița te apăsa ca o pernă, storcând și ultimele fărâme de viață din aer. Granny văzu un servitor aplecându-se la urechea ducelui. Nu, n-o să oprească piesa. Sigur că nu. Asta și vrea – s-o lase să-și facă efectul.

Pesemne că ducele îi simțise privirea sfredelindu-i ceafa. Se întoarse, o văzu și îi aruncă un zâmbet slab, ciudat. Apoi îi făcu semn nevesti-sii și se hliziră amândoi.

Granny Weatherwax se înfuria des, ceea ce, în opinia ei, era un mare avantaj. Adevărata furie se număra printre cele mai importante forțe creatoare din lume. Dar trebuia să înveți s-o controlezi – adică să n-o lași să se scurgă, picătură cu picătură. Trebuia să-i pui zăgaz, cu mare grijă, chiar în locul potrivit, să-i îngădui să inunde văi întregi ale minții și apoi, tocmai când întreg edificiul stătea să se prăbușească, să deschizi un robinet micuț, aflat la bază, și să lași potopul de neoprit al mâniei să pună în mișcare turbinele răzbunării. Granny simțea pământul de sub picioare, chiar și prin mai multe straturi de temelie, lespezi, unul de piele și două de ciorapi. Regatul aștepta.

— Carne din carnea mea, sânge din sângele meu, îl auzi pe rege spunând. De ce să-mi facă una ca asta? Mă duc să-i cer explicații!

— Haide, Gytha, zise Granny, apucând-o ușor de mână pe Nanny Ogg.

Seniorul Felmet se lăsă pe spătarul jilțului și aruncă împrejur un surâs larg, de nebun. În momentul respectiv, se bucura din plin de viață. Lucrurile mergeau mai bine decât îndrăznise să spere vreodată. Simțea cum trecutul se topea în urma sa, ca pojghițele de gheață la începutul primăverii. Brusc, chemă servitorul înapoi.

— Du-te la căpitanul străjii, spuse, și zi-i să le găsească pe vrăjitoare și să le aresteze.

— Nu ții minte ce-ai pățit data trecută, neghiobule? pufni ducesa.

— Ba da, pentru că am lăsat două dintre ele să-și facă de cap, zise ducele. De data asta punem mâna pe toate. Opinia publică e de partea noastră, iar asta le afectează pe vrăjitoare, crede-mă.

Ducesa își trosni degetele, arătându-și părerea despre opinia publică.

— Comoara mea, trebuie să recunoști că experimentul pare să funcționeze.

— Așa s-ar zice.

— Ei, vezi? Haide, omule, ce-ai rămas așa? Spune-i căpitanului să fie gata până se termină piesa. Vreau toate vrăjitoarele puse bine, la păstrare.

Moartea își aranjă craniul de carton, în fața oglinzii, își potrivi mantia, dându-i o formă corespunzătoare, se dădu cu un pas înapoi și contemplă rezultatul. Era prima dată când avea replici, și voia ca totul să iasă perfect.

— „O, oameni slabi, nevolnici, zise, sunt Moartea! La pământ cad lacătele-n... lacătele-n...” Hwel, „cad lacătele-n...?”

— Of, Dafe, zău așa! „Cad lacătele-n fața-mi; oriunde eu pătrund.” Nu pot să înțeleg cum de-ți vine atât de greu cu...invers, invers,

idioților! strigă Hwel și se îndepărtă în grabă prin hărmălaia din culise, pe urmele a doi nefericiți slujitori.

— Așa, deci, spuse Moartea, ca pentru sine, apoi se întoarse din nou către oglindă. „Cad lacătele-n fața-mi... Pa-pam, Pa-pam, Pa... pund”, continuă el, cam încurcat, apoi gesticulă cu coasa, căreia îi căzu tăișul; încercând să-l pună la loc, întrebă: Ce zici, sunt îndeajuns de fioros?

Tomjon, care ședea pe jos și încerca să bea niște ceai, îi făcu un semn încurajator cu capul.

— Firește, amice, spuse. Mai bine să treacă Moartea însăși pe la mine, nu tu. Poate, totuși, încerci să găsești un ton ceva mai răsunător.

— Cum adică?

Tomjon lăsă ceașca jos. Chipul păru să i se cufunde în umbre; ochii i se adânciră în orbite, buzele i se răsfrânseră, pielea i se întinse și păli...

— DUPĂ TINE AM VENIT, ACTOR FĂRĂ PIC DE TALENT CE-MI EȘTI, rosti, și fiecare silabă căzu la locul său precum cuiele dintr-un coșciug; apoi redeveni el însuși și adăugă: Uite, cam așa.

Dafe, care se lipise de perete, înfricoșat, se liniști oarecum și chicoti nervos.

— Pe zei, nu înțeleg cum faci, zise. Zău așa, n-am să ajung niciodată la fel de bun ca tine.

— Nu-i mare scofală. Hai, du-te. Hwel e și așa în culmea furiei.

Dafe îi aruncă o privire plină de recunoștință, apoi dădu fuga să ajute la schimbarea decorului. Tomjon sorbi din ceai, simțindu-se ușor tulburat. Hărmălaia din culise îl împrejmuia precum un nor de ceață. Era neliniștit. Hwel îi spusese că totul era în ordine cu piesa, mai puțin textul, iar Tomjon începuse, de la o vreme, să creadă că piesa însăși încerca să se transforme. În minte îi răsunau mereu alte cuvinte, numai că erau prea slabe și nu izbutea să le înțeleagă, de parcă trăgea cu urechea la discuția altora. Trebuia să ridice glasul, ca să-și înăbușe țiuitul din urechi. Nu era normal. Odată scrisă, o piesă era... în sfârșit, era scrisă. N-ar fi trebuit să prindă viață și să înceapă să se zvârcolească așa.

Nu era de mirare că toți actorii se încurcau. Piesa se tot zbătea în mințile lor, încercând să se preschimbe. Pe zei, de-abia aștepta să scape din castelul ăsta sumbru și de ducele cel dement. Se uită în jur, observând că mai era vreme până să înceapă actul următor, și plecă să se plimbe, căutând să iasă la aer curat.

Găsi o ușă care rămăsese neferecată și ieși pe un parapet, închise ușa în urma lui și zgomotele de pe scenă se stinseră, înlocuite de o tăcere de catifea. Soarele era vânăt, stând să amurgească, întemnițat îndărătul norilor, dar văzduhul era nemișcat precum iazul morii și fierbinte ca un cuptor. Dedesubt, în pădure, se auzi strigătul unei păsări de noapte. Tomjon traversă parapetul și se uită în jos, în adâncurile

nemăsurate ale canionului. Acolo, apele râului clocoteau, acoperite de veșnicele cețuri.

Se întoarse și păși printr-un strat de aer atât de rece încât gemu de durere.

Adieri nefirești i se strecurau printre haine. În ureche îi răsuna un murmur bizar, ca și cum cineva încerca să-i vorbească, dar nu nimerea viteza potrivită. O clipă, rămase împietrit în loc, răsuflând adânc, apoi fugi pe ușă.

— Dar noi nu suntem vrăjitoare!

— Și-atunci de ce arătați așa? Legați-le mâinile, băieți.

— Da, iertare, dar nu suntem cu adevărat vrăjitoare, asta voiam să spun.

Căpitanul străjii le cercetă, pe rând, chipurile. Observă pălăriile țuguiate, părul răvășit care mirosea a căpiță udă, tenul verde, bolnăvicios și cirezile de negi. Slujba pe care o avea nu oferea cine știe ce perspective pe termen lung oamenilor înzestrați cu mult spirit de inițiativă. I se ceruseră trei vrăjitoare, iar astea păreau numai bune. Căpitanul nu mergea niciodată la teatru. Pe când se zbătea în ghearele adolescenței, se înspăimântase cumplit din pricina unui spectacol de marionete, iar de atunci făcuse tot ce putuse pentru a evita distracțiile organizate și se ținuse departe de orice situație în care ar fi putut fi implicați crocodili. Acum, tocmai petrecuse un ceas în camera străjilor, bând liniștit un păhăruț.

— V-am spus să le legați mâinile, nu? se răsti el.

— Să le punem și căluș, dom' căpitan?

— Da' vă rog, ascultați-ne, suntem de la teatru.

— Da, spuse căpitanul, înfiorându-se. Puneți-le căluș.

— Vă rugăm...

Căpitanul se aplecă și se uită lung la cele trei fețe înspăimântate, tremurând.

— De-acum, spuse, n-o să mai mâncați cârnații altora.

Își dădu seama că soldații începuseră să-i arunce și lui priviri bănuitoare. Își drese glasul și se adună.

— Ei, asta înseamnă, dragi vrăjitoare teatrale, spuse el, că v-ați făcut treaba, iar acum a venit momentul pentru aplauze.În lanțuri cu ele, sfârși, făcându-le un semn oamenilor săi.

Alte trei vrăjitoare stăteau ascunse în penumbra din spatele scenei, cu ochii ațintiți în gol. Granny Weatherwax făcuse rost de o copie a textului, pe care o cerceta din când în când, ca și cum căuta noi idei.

— „Salve-n cascadă și trâmbițe", citi ea, cam șovăielnic.

— Asta-nseamnă că se întâmplă o groază de nenorociri, spuse Magrat. Apare mereu în piese.

— Cascadă și ce? întrebă Nanny Ogg, care nu ascultase cu atenție.

— Trâmbițe, răspunse Magrat, răbdătoare.

— O, da? zise Nanny Ogg, înveselindu-se puțin. Urmează dansurile, nu?

— Ei, taci din gură, Gytha, spuse Granny Weatherwax. Astea nu-s pentru tine. Sunt pentru ăia de sar în cascadă ca să-și dea binețe, că doar așa scrie și-aici.

— Nu putem îngădui așa ceva, interveni Magrat pe dată, cu glas puternic. Dacă se duce vorba, vrăjitoarele vor rămâne pe vecie niște scorpii bătrâne, cu pudră verde pe obraji.

— Și care se amestecă în treburile regilor, spuse Nanny, ceea ce noi nu facem niciodată, după cum bine se știe.

— Nu asta mă deranjează, zise Granny Weatherwax, cu bărbia în palmă, ci faptul că se amestecă pentru a face rău.

— Și că se poartă urât cu animalele, mormăi Magrat. Toate prostiile alea despre ochi de câine și urechi de broască. Nimeni nu folosește așa ceva.

Granny și Nanny se foiră stânjenite, fără să se privească.

— Și scăpătatul! spuse cu amărăciune Nanny Ogg.

— Nu așa-s vrăjitoarele, și cu asta basta, zise Magrat. Noi trăim în armonie cu marile cicluri ale Naturii și nu facem rău nimănui, și e o ticăloșie din partea lor să spună așa ceva. Ar trebui să le turnăm plumb topit în oase.

Celelalte două o priviră cu uimire, dar și cu un soi de admirație. Magrat se făcu roșie la față, și NU verde, și lăsă ochii în jos.

— Avea Goodie Whemper o rețetă, mărturisi. E ușoară. Nu trebuie decât să iei niște plumb, iar apoi...

— Nu cred că s-ar cuveni, rosti încet Granny, după o mică luptă cu sine însăși. Oamenii ar putea rămâne cu o impresie greșită.

— Dar nu pentru multă vreme, spuse, cu entuziasm, Nanny.

— Nu, așa ceva nu se poate, repetă Granny, ceva mai tare. S-ar duce vorba peste tot.

— De ce nu schimbăm cuvintele? întrebă Magrat. Când se întorc pe scenă, putem arunca asupra lor un farmec, ca să uite ce au de spus, iar apoi să le suflăm alte cuvinte.

— Mda, că doar tu te pricepi de minune la vorbele astea de la teatru, nu? ripostă ironică Granny. Trebuie să sune bine, altfel lumea o să intre la bănuieli.

— Ei, și ce mare greutate, spuse cu dispreț Nanny Ogg. Am ascultat cu atenție, nu trebuie decât să-ți iasă pa-PAM pa-PAM pa-PAM.

Granny căzu pe gânduri.

— Nu cred, trebuie să fie și altele la mijloc, spuse. Unele versuri erau dintre cele mai reușite. De-abia dac-am înțeles jumătate din ce se spunea.

— Nu-i nici o șmecherie, insistă Nanny Ogg. Și-așa, aproape toți uită ce au de zis. O să fie ușor.

— Adică să le șoptim alte cuvinte? zise Magrat.

— Mă rog, poate nu neapărat, spuse Nanny Ogg. Oricum, însă, putem să-i facem să le uite pe cele vechi.

Amândouă o priviră lung pe Granny Weatherwax, care ridică din umeri.

— Mda, poate că ar merita, recunoscu ea.

— Vrăjitoarele viitorului au să ne mulțumească, spuse cu ardoare Magrat.

— Vai ce bine! rosti Granny.

— În sfârșit! Ce-i în capul vostru? V-am căutat peste tot!

Cele trei se întoarseră și dădură cu ochii de un pitic furios care încerca să le intimideze cu prezența lui.

— Noi? întrebă Magrat. Dar nu suntem din...

— Ba da, sunteți, ați uitat? Am modificat textul săptămâna trecută. Actul doi, în fundul scenei, împrejurul cazanului. Nu trebuie să spuneți nimic, sunteți acolo pentru a simboliza forțele oculte care lucrează. Numai să arătați cum nu se poate mai fioroase. Haideți, haideți, băieți. Până acum v-ați descurcat. Îmi place tenul tău, Wilph, spuse Hwel încurajator, trăgându-i lui Magrat o pălmuță la fund. Dar, ce naiba, folosește și tu mai multe straturi de cârpe, că tot nu arăți cum trebuie. Dar negii tăi sunt minunați, Billem, trebuie să recunosc, adăugă, trăgându-se puțin mai în spate. Sunteți cea mai urâcioasă gașcă de cotoroanțe cu putință. Bravo. Păcat de peruci. Acu', la treabă, într-un minut, cortina. Să le rupeți gura.

Îi mai trase o palmă răsunătoare lui Magrat, lovindu-se destul de rău la mână, apoi se îndepărtă în grabă, să țipe la alții. Nici una dintre vrăjitoare nu îndrăznea să deschidă gura. Magrat și Nanny Ogg se treziră privind-o, din instinct, pe Granny.

Aceasta pufni. Ridică ochii. Privi înjur. Privi la scena bine luminată din spatele său. Își lovi palmele cu un zgomot puternic, care răsună în tot castelul, apoi și le frecă una de alta.

— Bine așa, spuse, cu un aer sumbru. Atunci s-o facem chiar aici.

Nanny se uită urât în urma lui Hwel.

— Ție ți-aș rupe gura, bombăni.

Hwel se afla în culise. Dădu semnalul pentru ridicarea cortinei. Și pentru tunet. Acesta nu se făcu auzit.

— Tunetul, șuieră el, în auzul a jumătate dintre spectatori. Hai mai repede!

Din spatele stâlpului alăturat, un glas se jelui:

— Să vezi ce-am făcut, Hwel, am îndoit tunetul. Acum face numai fâss-fâss.

O vreme, Hwel rămase pe loc, numărând. Actorii îl priveau, loviți de uimire dar, din păcate, nu și de trăsnet. În cele din urmă, își ridică brațele către cer și spuse:

— Voiam o furtună! Doar atât, o furtună. Nici măcar una mare. Orice furtună. Acum, vă rog, ascultați-mă cu MARE ATENȚIE! M-AM SĂTURAT! Vreau un tunet IMEDIAT!

Drept răspuns, un fulger se prăvăli din cer, preschimbând umbrele felurit colorate ale castelului în pete de un alb orbitor sau negre ca abanosul, urmat de un tunet care răsună exact la momentul potrivit. Hwel nu auzise niciodată până atunci un zgomot atât de puternic. Părea să ia naștere înăuntrul craniului său, croindu-și apoi drum în afară. Și tună, și tună, până ce fiecare piatră din care era clădit castelul începu să se clatine. Praful căzu în valuri. Un turnuleț mai îndepărtat se frânse încet, ca un balerin, apoi, rostogolindu-se prin aer, se prăvăli ușor în adâncurile flămânde ale defileului.

După ce totul se termină, se lăsă o liniște care răsună precum un clopot.

Hwel privi în sus, către cer. Pe deasupra castelului pluteau nori negri care ascundeau stelele.

Se întorsese furtuna.

Ani și ani de zile tot studiase. Apoi petrecuse aproape la fel de mult ascunzându-se prin felurite văioage. Exersase ore în șir în fața unui ghețar. Învățase de la marile furtuni din trecut. Își perfecționase meșteșugul. Iar acum, în fața unui public evident avizat, care-o aștepta, avea să-i ia pe toți... cum să zicem, pe sus.

Hwel zâmbi. Poate că zeii, totuși, ascultau. Acum își dorea să fi cerut și o mașinărie bună pentru vânt. Îi făcu un semn febril lui Tomjon.

— Haide odată!

Băiatul se supuse și își începu monologul.

— „De-acum ni-i stăpânirea întăritǎ...”

În spatele lui, pe scenă, vrăjitoarele se aplecară asupra cazanului.

— Poftim, e de tinichea, șuieră Nanny. Și e plin de mizerii.

— Și focul e făcut din hârtie roșie, șopti Magrat. De sus de-acolo părea așa real, și totuși e de hârtie! Ia uitați, pot să-mi bag degetul prin el...

— N-are a face, spuse Granny. Faceți-vă că trebăluiți și așteptați să vă chem.

Regele cel Rău și Ducele cel Bun își începură confruntarea care avea să ducă la agitata scenă a Duelului. Apoi, încet, încet, își dădură seama că în spatele lor se întâmpla ceva; din când în când, spectatorii chicoteau. După ce auzi un hohot de râs cu totul nelalocul lui, Tomjon își luă inima-n dinți și trase cu ochiul peste umăr.

Una dintre vrăjitoare rupea focul în bucăți. Alta încerca să curețe cazanul. A treia ședea cu brațele încrucișate, privindu-l urât.

— „Regatul urlă, cere libertate...”, spuse Wimsloe, apoi îi zări chipul lui Tomjon și-i urmări privirea. Amuți.

— „Și-mi strigă să-l răzbun cum se cuvine”, îi suflă Tomjon, îndatoritor.

— D-dar... șopti Wimsloe, încercând să-i arate pe furiș, cu pumnalul.

— Nici moartă n-aș folosi un cazan ca ăsta, spuse Nanny Ogg, într-o șoaptă care ajunse până în fundul curții. Cu nisip, cu un burete de sârmă, și tot îți ia două zile să-l cureți.

— „Și-mi strigă să-l răzbun cum se cuvine", șuieră Tomjon; cu coada ochiului îl văzu pe Hwel, în culise, încremenit într-un gest de furie mută.

— Cum l-or fi făcând să sclipească? se întrebă Magrat.

— Ia tăceți din gură, zise Granny. Supărați lumea. Dă-i bătaie, tinere, îi spuse lui Wimsloe, scoțându-și pălăria în semn de salut. Nu ne băga în seamă.

— Ceee? zise acesta.

— Aha, regatul îți strigă să-l răzbuni cum se cuvine, spuse deznădăjduit Tomjon. Și cerurile îți urlă să mă pedepsești, pesemne.

Ca la un semnal, furtuna scăpă un trăsnet care frânse vârful unui alt turnuleț... Ducele se ghemui în jilț; chipul său era o adevărată panoramă a groazei. Întinse ceea ce fusese cândva un deget.

— Uite-le acolo, îngăimă. Ele sunt. Ce caută în piesa mea? Cine le-a zis că au voie să facă parte din piesa mea?

Ceva mai puțin înclinată spre întrebări retorice, ducesa îi făcu semn celui mai apropiat străjer. Pe scenă, Tomjon asuda sub povara textului. Wimsloe nu mai știa să spună nimic, iar acum Gumridge care, împopoțonat cu o perucă de in, juca rolul Ducesei celei Bune își pierduse și el darul vorbirii.

— „Aha, îmi spui că sunt un rege ticălos, cu toate că șoptești ușor, să nu te-audă nimeni în afară de mine", spuse Tomjon, răgușit. „Și ai chemat și gărzile, pesemne că printr-un semnal de taină, ce nu mai are nevoie de cuvinte."

Un străjer apăru pe scenă, împleticindu-se, mai-mai să cadă din pricina brânciului dat de Hwel. Rămase cu gura căscată la Granny Weatherwax.

— Hwel întreabă ce naiba se-ntâmplă! șuieră.

— Poftim? strigă Tomjon. Nu cumva te-am auzit spunând: „Sosesc, stăpână?"

— Cică să le dai pe alea afară!

Tomjon veni în fața scenei.

— „Vorbești în dodii, omule. Ți-e brațul slab, de suliță mă pot feri ușor." Am spus că ți-e brațul slab, de suliță mă pot feri ușor. Sulița, mă! Că doar o ai în mână, fir-ar dracu-al dracu-al dracului.

Străjerul îi aruncă un zâmbet strâmb, deznădăjduit. Tomjon șovăi. Cei trei actori din jurul său se uitau cu gura căscată la vrăjitoare. De neoprit, precum o scrisoare din partea Fiscului, se apropia momentul unei lupte în care, pesemne, avea să trebuiască să-și pareze singur loviturile și să se înjunghie mortal.

Se întoarse către cele trei. Deschise gura.

Și, pentru prima dată în viață, memoria sa uluitoare îl lăsă baltă. Nu găsea nimic de spus.

Granny Weatherwax se ridică și veni în fața scenei. Publicul ședea cu sufletul la gură. Granny ridică brațul.

— „Sfârșit e vicleșugul, a minții-nnegurare, și iată Adevărul” – aici șovăi puțin – „pa-PAM, pa-PAM, apare.”

Tomjon se simți cuprins de un fior. Și ceilalți se treziră la viață.

Din străfundurile cugetelor amuțite se înălțară cuvinte noi, vorbe roșii ca sângele, vorbe de răzbunare, vorbe care răsunaseră cândva din piatră în piatră, vorbe păstrate în silicon, vorbe care se doreau auzite, vorbe care își luau zborul de pe buzele lor cu atâta forță încât orice încercare de a le stăvili le-ar fi mutat fălcile din loc.

— „Și-acum ți-e frică de el?” spuse Gumridge. „Acum, când e amețit de băutură? Ia-i pumnalul, bărbate, numai tăișul lui te mai desparte de-un regat.”

— „Nu îndrăznesc”, spuse Wimsloe, uimit, încercând cu disperare să-și vadă buzele.

— „Dar cine-o să știe?” continuă Gumridge, fluturându-și brațul către public; era rolul vieții sale. „Uite, în jur e beznă nepătrunsă. Ia azi pumnalul, mâine regatul. Și înfige-l până-n plăsele, omule.”

Brațul lui Wimsloe tremura.

— „Uite-l, nevastă. E-acesta un pumnal ce văd în fața-mi?”

— „Nu fi tâmpit, sigur că-i un pumnal. Hai, fa-o. Cei slabi nu merită îndurare. O să le spunem că a căzut pe scări.”

— „Dar oamenii au să bănuiască!”

— „Și ce, nu există temniță? Nu există menghină? Dreptul de proprietate e sfânt, bărbate, mai ales când posezi un asemenea pumnal.”

Wimsloe își retrase brațul.

— „Nu pot! A fost blândețea-ntruchipată pentru mine!”

— „Și-acum poți fi și tu pentru el Moartea-ntruchipată...”

Dafe auzea glasurile răsunând în depărtare. Își potrivi masca, se mai uită o dată în oglindă să vadă cât era de mortal, apoi, singur în penumbra din culise, trase cu ochiul la text.

— „O, oameni slabi, nevolnici, sunt Moartea, la pământ cad lacătele-n fața-i...”

— „ÎN FAȚA-MI.”

— O, mulțumesc, spuse distrat băiatul. „Cad lacătele-n fața-mi, pe unde...”

— „ORIUNDE.”

— „Oriunde eu pătrund. În astă... În astă...”

— „ÎN ASTĂ NOAPTE-A REGILOR VENIT-AM SĂ-MI CER BIRUL.”

Dafe se pleoști.

— Tu te pricepi mult mai bine. Ai un glas potrivit, ții minte toate cuvintele, gemu el și se întoarse. Sunt numai trei versuri și Hwel o să mă... jupoaie... de viu...

Apoi încremeni. Făcu ochii mari, ca două farfurioare de groază, la care Moartea pocni din degete drept sub nasul lui.

— UITĂ TOT, îi porunci, apoi se întoarse și se îndreptă neauzit spre scenă.

Craniul său fără ochi cercetă costumele și rămășițele de ceară de pe masa de machiaj. Nările goale adulmecară mirosurile amestecate de naftalină, unsoare și transpirație. Era acolo ceva aproape zeiesc, se gândi. Oamenii își construiseră o lume ceva mai mică, în care cea mare se oglindea precum un munte într-o picătură de apă. Și totuși... și totuși...

Înăuntrul acestei lumi minuscule, înghesuiseră, trudind din greu, toate lucrurile de care ar fi fost normal să vrea să scape, precum ura, teama, tirania și așa mai departe. Asta îl intriga. Oamenii pretindeau că se află acolo pentru a uita, și totuși toate artele pe care le născoceau nu făceau decât să le-aducă aminte. Era fascinant.

Se afla acolo pentru un scop clar și precis. Trebuia să ia cu el un suflet. Nu avea timp de fleacuri. Dar, la urma urmelor, ce era timpul? Picioarele sale începură să dănțuiască ușor pe lespezi, ca de la sine putere. Singur printre umbrele cenușii. Moartea bătea step.

— „...ȘI-A DOUA SEARĂ, ÎN CABINĂ-ȚI PUN O STEA...”

Apoi reveni cu picioarele pe pământ, își potrivi coasa și așteptă în tăcere semnalul. De când se știa, nu întârziase niciodată.

Se pregătea să urce pe scenă să le rupă gura.

— „Poți fi și tu pentru el Moartea-ntruchipată. Fă-o!”

Moartea intră în scenă, clincănind ușor

— „VOI OAMENI SLABI, NEVOLNICI, SUNT MOARTEA, LA PĂMÂNT CAD LACĂTELE-N FAȚA-MI... ÎN FAȚA-MI...”

Șovăi. Pentru prima dată în existența sa eternă, șovăi. Căci, cu toate că Moartea Lumii Disc avea de-a face, în fiecare zi, cu milioane de persoane, în același timp fiecare moarte era o afacere privată și foarte personală.

Nu se întâmpla prea des să fie zărit – nu puteau s-o facă decât cei înclinați către paranormal și clienții înșiși, și asta din următorul motiv: creierul uman este îndeajuns de deștept pentru a tăia din peliculă imaginile mult prea înfricoșătoare. Aici însă, era o problemă: mai multe sute de persoane se așteptau, erau pregătiți să vadă Moartea și, în consecință, chiar izbuteau să o facă.

Moartea se întoarse încet pe călcâie și zări sute de priviri ațintite asupra sa.

Chiar dacă se zvârcolea, prins în ghearele Adevărului, Tomjon recunoscu un tovarăș aflat la ananghie și se chinui să-și recapete controlul asupra buzelor.

— ... „Oriunde”..., șopti el, printre dinții încremeniți într-un rictus.

Moartea rânji ca o dementă, pradă tracului.

— POFTIM? șopti, cu un glas ca o nicovală lovită de un ciocănel de plumb.

— ... „oriunde eu”..., spuse încurajator Tomjon.

— „ORIUNDE EU”... Ăăă..., repetă Moartea cu disperare, urmărindu-i buzele.

— ... „pătrund!”

— „PĂTRUND.”

— „Nu. Nu pot s-o fac!” spuse Wimsloe. „O să mă vadă! E cineva acolo jos, în sală.”

— „Nu e nimeni!”

— „Îi simt privirea!”

— „Idiotule. Neputinciosule! Vrei s-o fac eu? Uite, e chiar pe prima treaptă!”

Chipul lui Wimsloe se schimonosi de spaimă și de nesiguranță. Ridică brațul...

— Nu!

Strigătul se auzi din public. Ducele se ridicase pe jumătate din jilț, ducându-și mâna jupuită la gură. Sub ochii tuturor, porni către scenă, târșâindu-și picioarele.

— Nu! N-am făcut-o eu! Nu a fost așa! Nu puteți pretinde că ar fi fost așa! Nu erați acolo! strigă el, apoi dădu cu ochii de chipurile întoarse către el, lăsă umerii în jos și chicoti: Și nici eu nu eram. La momentul acela dormeam adânc, știți. Țin minte perfect. Era sânge pe pereți, sânge pe podea, am încercat să-l curăț, dar n-am putut, însă așa ceva nu trebuie investigat. Nu pot să îngădui discutarea acestor chestiuni care țin de siguranța națională. A fost doar un vis și, când m-am trezit, mâine, el va fi în viață. Și mâine nimic din toate-acestea nu se va fi întâmplat, pentru că nu a fost așa. Și mâine veți putea spune că nu am știut nimic. Și că nu mi-am amintit nimic. Ce mai zgomot a făcut, când a căzut! Putea să scoale și morții din morminte... Cine-ar fi crezut că avea atâta sânge-n el?

Între timp, se urcase pe scenă și le zâmbea larg actorilor adunați împrejur.

— Sper că totul se va rezolva, zise. Ha. Ha.

Se lăsă tăcerea. Tomjon deschise gura să rostească ceva potrivit momentului, ceva liniștitor, dar descoperi că nu era nimic de spus. Însă o altă personalitate pătrunse în ființa lui, îi luă buzele în stăpânire și vorbi astfel:

— Chiar cu pumnalul meu, nenorocitule! Știam că tu ai fost! Te-am văzut acolo, în capul scărilor, cu degetu-n gură! Te-aș ucide chiar acum,

dar n-am chef să-mi petrec veșnicia ascultându-ți jelaniile. Eu, Verence, fost Rege în...

— Ce mărturie mai e și asta? spuse ducesa, care apăruse în fața scenei, înconjurată de șase soldați. Sunt numai bârfe. Și un pui de trădare. Aberațiile unor actori cu mințile rătăcite.

— Am fost Rege în Lancre, fir-ar a dracului de treabă! zbieră Tomjon.

— Înseamnă că dumneata ești pretinsa victimă, spuse liniștită ducesa. Și nu poți vorbi în sprijinul acuzării. Așa ceva nu s-a văzut niciodată.

Trupul lui Tomjon se întoarse către Moarte.

— Și tu ai fost acolo! Ai văzut totul!

— MI-E TEAMĂ CĂ NU AȘ FI CONSIDERAT UN MARTOR POTRIVIT.

— Deci nu există dovezi, și fără dovezi nu există crimă, zise ducesa, făcând semn soldaților. Halal experiment, adăugă, adresându-se soțului său. Cred că metoda mea e mai bună.

Apoi privi în jur și dădu cu ochii de vrăjitoare.

— Arestați-le, zise.

— Nu, spuse Nebunul, ieșind din culise.

— Po-oftim?

— Am văzut totul cu ochii mei, spuse, simplu, Nebunul. În noaptea aceea, eram înăuntru. Domnia Voastră l-ați omorât pe rege.

— Nici vorbă! urlă ducele. Nu erai acolo. Nu te-am văzut! Îți poruncesc să nu fi fost acolo!

— Și n-ai avut îndrăzneala să afirmi așa ceva înainte? zise Lady Felmet.

— Nu, doamnă. Dar acum o am.

Ducele se uită la el, tremurând.

— Mi-ai jurat credință până la moarte, Nebunule, șuieră.

— Da, stăpâne. Îmi pare rău.

— Te omor!

Și ducele smulse un pumnal din mâna moale a lui Wimsloe, se năpusti spre Nebun și i-l înfipse în inimă până la plăsele. Magrat țipă.

Nebunul se legănă de câteva ori înainte și-napoi.

— Slavă Cerului că s-a terminat, spuse, când Magrat își croi drum printre actori și-l strânse la sânul ei – deși e puțin prea mult spus. Nebunului îi trecu prin cap că nu mai privise niciodată un sân de la așa mică distanță, decât în fragеda pruncie, și că era o mare cruzime din partea lumii să-i hărăzească o asemenea experiență numai când era pe moarte. Îndepărtă ușor brațul lui Magrat și-și dădu jos de pe cap odioasa tichie cu coarne, aruncând-o cât mai departe de el. Își dăduse seama că nu mai trebuia să facă pe Nebunul și nici să se preocupe de jurăminte și altele. Dacă punea la socoteală și faptul că era strâns la sânul unei femei, moartea părea ceva de-a dreptul minunat.

— N-am făcut-o eu, spuse ducele.

„Nu simt nici o durere, se gândi Nebunul. Ce straniu. Pe de altă parte, de ce să mai simțiți durerea după ce mori? N-ar folosi la nimic.”

— Ați văzut cu toții că n-am făcut-o eu, spuse ducele.

Moartea îi aruncă Nebunului o privire mirată, apoi se scotoci în robă și scoase o clepsidră împodobită cu clopoței. O scuturâ ușor, iar aceștia clincăniră.

— N-am poruncit nimănui să facă așa ceva, spuse ducele, calm. Glasul său venea de departe – pesemne că rătăcea pe cine știe unde, împreună cu mintea.

Cu toții se uitau în tăcere la el. Nu era cu putință să urăști așa un om, ci numai să te simți teribil de prost atunci când te aflai în apropierea sa. Până și Nebunul, care era mort, părea jenat.

Moartea lovi încet clepsidra, apoi se uită mai de-aproape, să vadă dacă se stricase.

— Mințiți cu toții, spuse liniștit ducele. E urât să mințiți. Apoi înjunghie câțiva actori, cu mișcări blânde, visătoare, și ridică pumnalul.

— Vedeți? spuse. Nu e sânge! Nu am fost eu de vină.

Se uită la ducesă, care se apropiase amenințătoare de el, precum un val seismic de culoare roșie deasupra unui sătuc de pescari.

— Ea e de vină, spuse ducele. Ea a făcut-o.

O înjunghie de vreo două ori, așa, din principiu, apoi se auto-înjunghie și lăsă pumnalul să-i cadă din mână. După câteva clipe de gândire, cu un glas mult mai apropiat de hotarele sănătății mintale, zise:

— De-acum nu mai aveți ce-mi face. Oare o să apară vreo cometă? continuă, întorcându-se spre Moarte. E musai să fie comete pe cer, când moare un prinț. Mă duc să văd, ce zici?

Se îndepărtă. Publicul începu să aplaude.

— Trebuie să recunoașteți că era un adevărat cap încoronat, spuse, după o vreme, Nanny Ogg. E clar: capetele încoronate se smintesc cu mult mai frumos decât una ca mine sau ca voi.

Moartea ridică clepsidra, părând de-a dreptul confuză. Granny Weatherwax luă pumnalul și-i încercă tăișul cu degetul. Acesta intră în plăsele fără nici un efort, scârțâind ușor.

— Uite-ți sabia magică, spuse Granny, trecându-i cuțitul lui Nanny Ogg.

Magrat se uită și ea, apoi îl privi iarăși pe Nebun.

— Ești mort sau nu? întrebă.

— Pesemne că sunt, zise Nebunul, cu glasul cam înfundat. Cred că sunt în rai.

— Nu, zău, acuma serios...

— Nu știu. Dar aș vrea să răsuflu.

— Atunci trebuie că ești viu.

— N-a murit nimeni, spuse Granny, ăsta nu-i pumnal adevărat. Pesemne că nu poți încredința așa ceva unui actor.

— La urma urmelor, ăștia nici cazanul nu știu să-l curețe, își aminti Nanny.

— Că ați murit, că n-ați murit, pentru mine e totuna, spuse ducesa. Eu sunt stăpâna, așa că decizia îmi revine. E limpede că bărbatu-meu și-a pierdut mințile. Și poruncesc... începu ea, întorcându-se către soldați.

— Acum! șuieră Regele Verence în urechea lui Granny. Acum!

Granny Weatherwax își umflă pieptul.

— Taci, femeie! rosti. Adevăratul Rege din Lancre e aici, în fața ta!

Și-l bătu pe Tomjon pe umăr.

— Cine, ăsta?

— Cine, eu?

— E caraghios, spuse ducesa. Ăsta-i un fel de saltimbanc.

— Aici are dreptate, don’șoară, zise Tomjon, care începuse să intre în panică. Tatăl meu conduce un teatru, nu un regat.

— El e adevăratul rege. Putem s-o dovedim, zise Granny.

— A, nu, se împotrivi ducesa. Așa ceva nu înghit. În regatul ăsta nu există moștenitori misterioși, apăruți de cine știe unde. Străjeri – luați-o!

Granny Weatherwax ridică brațul. Soldații se foiau, nesiguri, de pe un picior pe altul.

— Dânsa e vrăjitoare, nu-i așa? încercă unul dintre ei.

— Firește, spuse ducesa.

Străjerii se înfiorară.

— Am văzut că dânsele preschimbă oamenii în șopârle, spuse unul.

— Și-apoi îi fac să naufragieze.

— Da, da, și-apoi îi aruncă în cascadă.

— Da.

— Cred că trebuie să discutăm puțin despre porunca asta. Pentru vrăjitoare, ar merita crescută puțin solda.

— Poate să ne facă cine știe ce. Uitați-vă, se apropie scăpătatul.

— Nu mai spuneți prostii, rosti ducesa. Nici o vrăjitoare nu poate face așa ceva. Astea-s numai povești pentru speriat lumea.

— Mie mi s-au părut foarte convingătoare, spuse un străjer, clătinând din cap.

— Păi, firește, așa și trebuia... explică ducesa, apoi oftă și smulse sulița din mâna unui soldat. Vă arăt eu acuma ce putere au vrăjitoarele, zise, și azvârli arma în Granny. Aceasta își ridică mâna cu o viteză fulgerătoare, prinzând-o chiar de sub vârf.

— Așadar, spuse, am ajuns și aici, da?

— Nu mi-e frică mie de voi, stranii surate, se sumeți ducesa.

Granny o privi în ochi vreo câteva secunde și mormăi, surprinsă.

— Așa e, spuse. Chiar nu-ți e, pare-se.

— Credeți că nu v-am urmărit? Magia voastră înseamnă numai prefăcătorii și iluzii, care să tulbure mințile nevolnice. Pe mine nu mă sperie. N-ai decât să-mi faci ce poți tu mai rău.

O vreme, Granny o cântări din priviri, apoi răspunse:

— Ce pot eu mai rău?

Magrat și Nanny se dădură într-o clipă la o parte din calea ei. Ducesa râse.

— De deșteaptă, ești deșteaptă, asta da, zise. Și rapidă. Haide, cotoroanțo, cheamă-ți broaștele și demonii. Am să...

Apoi se opri, închizând și deschizând gura pe neauzite, fără să scoată vreo vorbă. Buzele i se desfăcură într-o grimasă de groază, privirea i se înțepeni undeva, dincolo de Granny, dincolo de lume. Își astupă gura cu dosul unei mâini și scânci slab. Înghețase, precum un iepure care-a zărit o vulpe și știe, fără nici o îndoială, că va fi ultima vulpe pe care-o mai vede vreodată.

— Ce i-ai făcut? întrebă Magrat, prima care îndrăzni să vorbească.

— Of, mintologia! chicoti Granny. Cu așa ceva, nu mai ai nevoie de Aliss cea Neagră.

— Bine, dar ce i-ai făcut?

— Nimeni nu ajunge ca ea fără să-și ridice ziduri în minte, spuse Granny. I le-am dărâmat. Am eliberat toate țipetele, toate rugămințile, toți fiorii de vinovăție, toate remușcările. Toate deodată. E o mică șmecherie. O să ți-o arăt cândva, dacă vrei, sfârși, zâmbindu-i superior lui Magrat.

— Dar e groaznic, spuse Magrat, după ce se gândise puțin.

— Ei, aiurea, zâmbi Granny, fioroasă. Cu toții vor să afle cine sunt ei cu adevărat. Poftim, ea a aflat.

— Uneori trebuie să fii bun ca să fii crud, aprobă Nanny Ogg.

— Oare i se poate întâmpla cuiva un lucru mai rău de-atât? îngăimă Magrat, în timp ce ducesa se legăna înainte și-napoi.

— Fii serioasă, fato, folosește-ți imaginația, zise Granny. Sunt și altele mult mai rele. Acele vârâte pe sub unghii, de exemplu. Cleștii...

— Cuțite fierbinți înfipte... știi tu unde, completă Nanny Ogg. Cu mânerul în sus, ca să te tai la degete dacă încerci să le scoți afară.

— Însă eu, una, numai atât am putut să fac, spuse Granny, cu multă satisfacție. Și am făcut exact ce se cuvenea. Vezi tu, așa trebuie să se poarte o vrăjitoare. Nu-i nevoie de gesturi mărețe. De cele mai multe ori, magia are de-a face cu gândurile. E mintologie. Iar acum, poate...

De pe buzele ducesei scăpă un zgomot, precum o scurgere de gaze. Ea își dădu brusc capul pe spate, deschise ochii, clipi și se uită la Granny, cu o ură cumplită întipărită pe chip.

— Străjeri! strigă. V-am spus să puneți mâna pe ele!

— Poftim? îngăimă Granny, nevenindu-i să creadă. Dar... dar tocmai ți-am arătat cine ești cu adevărat...

— Și asta ar trebui să mă tulbure? șuieră ducesa, apropiindu-și chipul de cel al lui Granny, pe care soldații o prinseseră cu sfială de brațe; sprâncenele ei groase se împreunaseră exprimând o ură triumfătoare. Ar trebui, oare, să mă târăsc pe podea? Ei, bătrâno, află că acum știu cine sunt cu adevărat, și sunt mândră de asta! Aș lua totul de la capăt, cu și mai mare zel. Tot ce-am făcut, am făcut de plăcere și pentru că așa pofteam! urlă, bătându-se pe pieptul voluminos. Tâmpiților! Sunteți atât de nevolnici. Chiar aveți impresia că oamenii sunt, în străfundurile ființei lor, cumsecade?!

Mulțimea de pe scenă se trase înapoi, la vederea unei asemenea desfășurări de forțe.

— Ei, eu am privit în străfunduri, continuă ducesa. Știu ce-i pune pe oameni în mișcare. Frica. Frică pură, bine ascunsă. Tuturor vă e groază de mine, pot să vă fac să vă scăpați pe voi de spaimă, iar acum am să...

În acel moment, Nanny Ogg o lovi în cap, pe la spate, cu cazanul.

— Nu-i mai tăcea gura, nu credeți? spuse ea, liniștită, după ce ducesa se prăbuși. După părerea mea, e cam dusă cu pluta.

Se lăsă o tăcere lungă și jenantă. Granny tuși, apoi le aruncă soldaților care-o țineau un surâs larg, prietenos, și arătă cu degetul recent apărutul morman de ducesă de pe jos, poruncindu-le:

— Luați-o și duceți-o undeva, într-o temniță.

Soldații se grăbiră să-i dea ascultare, o săltară pe ducesă de brațe și o ridicară, cu destulă greutate.

— Dar cu blândețe, vă rog, precizează Granny, apoi își frecă palmele și se întoarse către Tomjon, care privea scena cu gura căscată. Ascultă, băiete, șuieră. De-acum nu mai ai de ales. Ești Rege în Lancre.

— Dar nu știu să fiu rege!

— Te-am văzutără cu toții! Te-ai descurcat minunat, inclusiv cu strigătele.

— Dar jucam un rol!

— Păi, joacă-l și mai departe. A fi rege înseamnă... începu Granny, apoi șovăi și îi făcu un semn lui Magrat. Cum le zice la alea care-s mereu o sută în orice lucru?

— Procente, adică? îngăimă Magrat, uluită.

— Astea, da, încuviință Granny. După părerea mea, a fi rege înseamnă, în cele mai multe procente, a juca un rol. Deci, ar trebui să te pricepi.

Tomjon căută din priviri ajutor în culise, unde ar fi trebuit să se afle Hwel. Și, într-adevăr, piticul era acolo, dar nu le dădea nici o atenție. Luase textul și-l rescria furibund.

— DAR VĂ GARANTEZ CĂ NU SUNTEȚI MORT. CREDEȚI-MĂ.

Ducele chicoti. Găsise pe undeva un cearșaf și se înfășurase în el, iar acum se furișa pe coridoarele cele mai pustii ale castelului. Din când în când, cu glasul înfundat, făcea „uuu-uuu”. Moartea se neliniști. Era

obișnuită cu oamenii care pretindeau că nu muriseră, pentru că totul se întâmpla pe neașteptate și mulți întâmpinau greutăți în a accepta ideea. Dar oameni care să pretindă sus și tare că muriseră erau ceva nou și tulburător.

— Am să mă năpustesc asupra lor, spuse ducele, visător. Am să-mi scutur oasele la ceas de noapte, am să mă cuibăresc pe acoperiș și am să vestesc moartea celor dinăuntru...

— ASTA-I TREABĂ DE BANSHEE, NU DE STRIGOI.

— Dacă am chef, am s-o fac, spuse ducele, cu o urmă din vechea sa încăpățânare. Și am să trec prin ziduri, am să smucesc mesele și am să picur ectoplasmă pe trupurile celor care nu-mi sunt pe plac. Ha, ha!

— NU ȚINE. OAMENILOR ÎN VIAȚĂ NU LE ESTE ÎNGĂDUIT SĂ FIE STRIGOI. ÎMI PARE RĂU.

Ducele încercă, fără succes, să treacă printr-un zid, se dădu bătut și deschise o ușă care ducea spre un parapet prăbușit. Furtuna se mai domolise, iar în spatele norilor se profila cornul subțire al lunii, precum un bișnițar de bilete pentru Veșnicie. Moartea apăru în spatele lui, pășind printr-un zid.

— Uite ce-i, zise ducele. Dacă nu am murit, mătăluță ce cauți aici?

Sări pe marginea zidului și începu să-și fluture cearșaful.

— AȘTEPT.

— N-ai decât, băi, cap de oase! strigă victorios ducele. Am să plutesc prin lumea crepusculară, am să găsesc niște lanțuri de scuturat, am să...

Făcu un pas înapoi, își pierdu echilibrul, căzu grămadă pe zid și apoi alunecă. Vreme de câteva secunde, încercă, fără folos, să se prindă de o piatră, cu rămășițele mâinii sale drepte, apoi dispăru.

Este evident că Moartea se poate găsi oriunde, în orice clipă, așa că, într-un fel, e la fel de adevărat să spunem că era pe ziduri, curățând, cu un aer absent, închipuite particule de metal sclipitor de pe lama coasei sau că era cufundată până la brâu în undele înspumate și pline de stânci ale râului Lancre, căutând cu privirea sa calcaroasă în sus și în jos, până ce găsi un loc în care torentul era foarte puțin adânc, iar fundul său era alcătuit dintr-un covor de pietricele ascuțite.

După o vreme, ducele se ridică, transparent, în undele fosforescente.

— Am să bântui pe coridoare și am să le suflu noaptea pe sub uși, spuse, cu un glas din ce în ce mai slab, aproape înecat de mugetul neîncetat al râului. Stai să vezi ce-o să mai scârțâie balansoarele...

Moartea rânji.

— EI, AȘA-I MAI BINE.

Începu să plouă.

Ploaia care cade în munții Vârfu Berbecului are o neobișnuită putere de penetrare, făcând ploaia din alte părți să pară aproape aridă.

Cădea torențial peste acoperișurile castelului și, cine știe cum, parcă se strecura prin țiglă și umplea Sala cea Mare de un abur fierbinte, umed și neplăcut[23]. Jumătate din populația din Lancre se adunase acolo. Zgomotul ploii izbutea să înăbușe până și mugetul râului. Apa inunda scena. Vopselele curgeau și se amestecau pe fundalul pictat, iar una dintre cortine se desprinse de la locul ei și se prăbuși cu un sunet melancolic într-o băltoacă.

În sală, Granny Weatherwax tocmai termina de vorbit.

— Ai uitat de coroană, șopti Nanny Ogg.

— Ah, da, coroana, zise Granny. O poartă pe cap, vedeți? Am ascuns-o printre celelalte când au plecat actorii, motivul fiind că nimeni n-ar fi putut s-o caute acolo. Vedeți ce bine i se potrivește.

Toți căzură de acord că i se potrivea perfect – și asta numai datorită extraordinarei puteri de convingere a lui Granny. De fapt, singurul care nu era de acord era însuși Tomjon, care știa foarte bine că, dacă n-ar fi avut urechi, ar fi purtat coroana ca un colier.

— Ia gândiți-vă ce-o fi simțit când a pus-o pentru prima oară pe cap, continuă Granny. Pesemne că a fost scuturat de un fior eteric...

— De fapt, a fost cam... începu Tomjon, dar nimeni nu-l asculta, așa că ridică din umeri și se aplecă spre Hwel, care tot mai scria de mama focului. Eteric înseamnă neplăcut? șopti.

— Poftim? zise piticul, privindu-l ca prin ceață.

— Te-am întrebat dacă eteric înseamnă neplăcut.

— Ce? A, nu. Nu, nu prea cred.

— Atunci ce înseamnă?

— Habar n-am. Alungit, cred, zise Hwel și se întoarse la foile lui, ca atras de un magnet. Nu cumva ții minte ce-a spus după toate frazele alea cu „mâine, mâine, mâine”? Nu l-am mai putut auzi bine.

— Ce te-o fi apucat să le spui tuturor că am fost... adoptat? întrebă Tomjon.

— Păi, așa a fost, răspunse neatent piticul. Și, în astfel de privințe, e cel mai bine să spui adevărul. Acuma spune, a și înjunghiat-o, sau doar a dat vina pe ea?

— Dar nu vreau să fiu rege! șopti răgușit Tomjon. Toată lumea spune că îi calc pe urme lui tata!

— Ciudată treabă, ereditatea asta, îngână piticul. Adică, dacă eu i-aș fi călcat pe urme lui taică-meu, acum aș fi sub pământ, săpând în stâncă, în timp ce...

Glasul i se stinse. Rămase cu ochii la vârful penei, de parcă ar fi fost vrăjit.

— În timp ce...?

— Poftim?

— Nici măcar nu mă asculți!

[23] Ca Bognor.

— Știam că nu era bună încă de când am scris-o, știam că a fost exact pe dos... Ce? A, da. Fii rege. E o slujbă bună. Oricum, pare-se că sunt mulți doritori. Sunt foarte fericit pentru tine. Ca rege, poți să faci ce vrei.

Tomjon privi fețele notabilităților din Lancre, adunate în jurul mesei. Îl priveau lung și scrutător, ca la un iarmaroc de vite. Îl cântăreau. Își dădu seama că, odată ajuns rege, putea face ce voia. Cu condiția să vrea să fie rege.

— Ai putea să-ți construiești un teatru, spuse Hwel, înflăcărându-se. Cu oricâte trape și costume uluitoare. Ai putea să joci în fiecare seară o piesă nouă. Păi, pe lângă așa ceva, Discul ar fi doar o cocioabă.

— Și cine să vină să mă vadă? întrebă Tomjon, lăsându-se moale în scaun.

— Cu toții.

— Poftim? În fiecare noapte?

— Ai putea să le poruncești să vină, zise Hwel, fără să ridice ochii.

„Știam că asta o să spună, se gândi Tomjon. Cu toate că precis nu vorbește serios. E preocupat de piesă. În clipa asta, nici nu se află în lume, aici, cu noi."

Își dădu jos coroana și o răsuci în mâini. Nu avea prea mult metal, dar părea grea. Se întrebă cât avea să devină de grea dacă o purta în fiecare zi. În capul mesei se afla un jilț gol, pe care ședea, din câte i se spusese, fantoma adevăratului său tată. Ar fi fost frumos să poată spune că, atunci când se făcuseră prezentările, simțise ceva mai substanțial decât un fior rece, însoțit de un țiuit slab.

— Poate l-aș ajuta pe tata să plătească Discul, spuse.

— Da, ar fi frumos, da, zise Hwel.

Tomjon răsucea coroana în mâini, ascultând posomorât discuțiile care aveau loc în jurul său.

— Cincisprezece ani? se miră starostele din Lancre.

— N-am avut de ales, zise Granny Weatherwax.

— Mi s-a părut mie că brutarul a sosit cam devreme săptămâna trecută.

— Nu, nu, spuse, agasată, vrăjitoarea. Nu despre asta-i vorba. Nimeni n-a pierdut nimic.

— După socotelile mele, spuse omul care era, în același timp, aprod, grefier și săpător de morminte în Lancre, am pierdut cu toții cincisprezece ani.

— Nu, i-am câștigat, spuse starostele. Păi, uite. Timpul e ca un drum din ăsta plin de ocoluri, iar noi am apucat-o peste câmp, pe scurtătură.

— Nicidecum, spuse grefierul, luând o foaie de hârtie. Ia fii atent...

Tomjon lăsă disputa academică să continue și se întoarse la gândurile sale. Cu toții îl voiau rege. Nimeni nu se întreba dacă era și el de acord. Părerea lui nu conta. Da, asta era. Nu pe el, neapărat, îl voiau

rege. Era o soluție la-ndemână. Aurul nu rugînește, cel puțin la modul propriu, însă Tomjon simți că rotocolul sclipitor din mâinile sale ascundea secrete nu prea plăcute. Stătuse pe prea multe frunți măcinate de griji. Dacă-ți plecai urechea, se auzeau până și țipetele.

Simți o privire scrutătoare și înflăcărată ațintită asupra lui, ca o lampă de sudură asupra unei acadele. Ridică ochii. Era cea de-a treia vrăjitoare, cea tânără... nu atât de în vârstă, adică, cea cu chipul grav și cu coafura gen lizieră. Ședea alături de Nebun, de parcă deținea pachetul majoritar de acțiuni în ființa lui.

Nu-i cerceta fața, de fapt, ci trăsăturile. Ochii ei i se plimbau de la ceafă la nas precum un șubler. Tomjon îi surâse slab, dar ea nu-l băgă în seamă. La fel ca toți ceilalți. Numai Nebunul îl observă și-i răspunse, printr-un rânjet de regret și o fluturare conspirativă din degete care spunea: „Ce facem noi, oameni de bun-simț, aici?” Femeia îl privi iarăși, ba pe-o parte, ba pe alta, cu ochii mijiți. Trăgea cu ochiul la Nebun, apoi la Tomjon. În cele din urmă, se întoarse către vrăjitoarea cea mai în vârstă, singura persoană din acea încăpere fierbinte și umedă care găsise, cine știe de unde, o halbă cu bere, și începu a-i șușoti ceva la ureche.

Între ele se încinse o discuție animată, pe șoptite. Tomjon se gândi că era ceva tipic feminin. Astfel de discuții se purtau de obicei în pragul ușii, și toate participantele stăteau cu brațele încrucișate pe piept; dacă vreo altă persoană avea îndrăzneala să treacă pe acolo, toate tăceau și o urmăreau cu privirea până ce se îndepărta îndeajuns de mult. Își dădu seama că Granny Weatherwax terminase de vorbit și că toată lumea îl privea, așteptând.

— Bună ziua? încercă el.

— Cred că ar fi de dorit ca încoronarea să aibă loc mâine, spuse Granny. Regatului nu-i e bine fără rege. Nu-i place.

Se ridică, își dădu scaunul în spate, apoi veni lângă Tomjon și-l luă de mână. Băiatul se ținu ascultător după ea. Străbătură sala, urcară cele câteva trepte care duceau la tron și, odată ajunși, Granny îi puse mâinile pe umeri și-l împinse ușor, făcându-l să se așeze pe pernele roșii și ușor destrămate de pluș. Se auzi un scrâșnet de băncuțe și scaune. Tomjon privi în jur, cuprins de panică.

— Acum ce se-ntâmplă? întrebă.

— Nu te-ngijora, îl încurajă Granny. Cu toții vor să vină să-ți jure credință. Tu doar dă binevoitor din cap și întreabă-i pe fiecare cu ce se ocupă și dacă le place. A, și cred c-ai face bine să le dai coroana înapoi.

Tomjon și-o dădu pe dată jos de pe cap.

— Dar de ce? întrebă.

— Ca să ți-o aducă.

— Dar o am deja, spuse disperat Tomjon.

Granny oftă resemnată.

— Numai la modul, cumîizice, propriu. Ceremonialul e altceva.

— Ceva ne-adevărat, adică.

— Da, spuse Granny. Dar mult mai important.

Tomjon apucă brațele tronului.

— Adu-mi-l pe Hwel, zise.

— Nu, trebuie să faci cum spun eu. Așa cere regula, înțelegi, întâi primești...

— Ți-am poruncit să-mi aduci piticul. Nu m-ai auzit, femeie? rosti Tomjon și, de astă dată, nimeri exact tonul și intensitatea cuvenită, însă Granny ripostă magistral.

— Cred că nu prea îți dai seama cu cine vorbești, tinere, spuse.

Tomjon se ridică pe jumătate de pe tron. Jucase mulți regi la viața lui, dar aproape nici unul nu fusese genul care să strângă binevoitor mâinile oamenilor și să-i întrebe dacă le plăcea ce făceau. Cei mai mulți erau genul de regi care-și puneau soldații să atace la cinci dimineața, într-o zi geroasă, convingându-i chiar că era mai bine acolo decât în patul lor de-acasă. Amintindu-și de toți aceștia, o combătu pe Granny Weatherwax cu o mostră de trufie, fală și aroganță regească.

— Credeam că Maiestatea Noastră vorbește cu un supus, zise. Acum fă ce ți-am poruncit!

Granny rămase de piatră câteva secunde, cântărind ce-avea de făcut în continuare. Apoi zâmbi ca pentru sine, încuviință fără să mai comenteze și se duse să-l ia pe sus pe Hwel, care încă nu terminase de scris. Piticul îi făcu lui Tomjon o plecăciune țeapănă.

— Termină cu asta, se răsti tânărul. Acum ce fac?

— Nu știu. Vrei să-ți scriu un discurs de încoronare?

— Ți-am zis că nu vreau să fiu rege!

— Mda, ăsta ar putea fi un impediment pentru discurs, încuviință piticul. Te-ai gândit bine? Rolul de rege e foarte important.

— Da, dar altul n-o să mai pot juca niciodată.

— Hmm. Păi atunci spune-le „nu”.

— Atâta tot? O să meargă?

— Merită să încerci, oricum.

O ceată de notabilități din Lancre se apropiau, cu coroana așezată pe o pernă. Pe chip li se citea un respect ușor constipat, însoțit de o urmă de mulțumire de sine. Duceau coroana ca pe un Dar pentru un Băiat Cuminte. Starostele tuși ușor.

— Pentru o adevărată ceremonie de încoronare vom mai avea nevoie de ceva timp, dar acum voiam să...

— Nu, spuse Tomjon.

— Iertăciune? zise starostele, șovăielnic.

— Nu primesc.

Starostele șovăi iarăși, mișcând din buze și cu privirea ușor rătăcită, de parcă i se tăiase firul pe undeva. Se hotărî că era mai bine s-o ia de la capăt.

— Pentru o adevărată... încercă.

— Nu și nu, zise Tomjon. Nu vreau să fiu rege.

Starostele dădea din buze ca un pește pe uscat.

— Hwel? îl rugă Tomjon deznădăjduit. Tu te pricepi la vorbe.

— Problema cu care ne confruntăm acum, zise piticul, este că s-ar părea că atunci când ți se oferă o coroană, nu ai opțiunea de a spune „nu”. Să încercăm cu „poate”?

Tomjon se ridică, luă coroana și o ridică deasupra capului ca pe o tamburină.

— Ascultați-mă cu toții, zise. Vă mulțumesc pentru propunere, este o mare onoare. Dar n-o pot accepta. Am purtat la viața mea o sumedenie de coroane, dar singurul regat pe care știu să-l conduc este cel de dincolo de cortină. Îmi pare rău.

Se lăsă o tăcere mormântală. Pesemne că nu acestea erau vorbele potrivite.

— Mai e o problemă, spuse netulburat Hwel. De fapt, nu prea ai de ales. Tu ești regele, înțelegi? E o slujbă pentru care ai fost menit încă de la naștere.

— Dar n-aș fi bun de nimic!

— Asta nu contează. Nu trebuie să fii bun de rege, trebuie să te naști ca atare.

— Să nu cumva să mă lăsați aici! În jur nu sunt decât păduri!

Tomjon simți din nou fiorul rece, sufocant, și urechile începură iarăși să-i zbârnâie. O clipă i se păru că întrezărește, în fața lui, silueta încețoșată a unui bărbat înalt și trist, care întindea brațele către el, cu un gest de implorare.

— Îmi pare rău, șopti băiatul. Zău că-mi pare rău.

Dincolo de silueta transparentă le zări pe vrăjitoare care-l priveau fix.

— Singura ta șansă, spuse Hwel, ar fi să mai existe un moștenitor. Nu-ți aduci aminte să fi avut frați și surori, nu?

— Nu-mi aduc aminte nimic! Hwel, cred că...

Vrăjitoarele începură iarăși să se certe aprig, apoi Magrat dădu la o parte brațul lui Granny Weatherwax care încerca s-o rețină și străbătu cu pași mari sala, venind, venind, venind, ca un val seismic, ca sângele care ți se urcă la cap, îndreptându-se către tron ca un piston și trăgându-l pe Nebun după ea.

— Nu vă supărați!

— Ăăă, aloooo!

— Nu vă supărați, iertare, ne aude și pe noi cineva?

Deasupra, castelul era plin de zarvă și de veselie generală, așa că nu mai avea cine să audă vocile respectuoase și frenetice care răsunau pe coridoarele temniței, din ce în ce mai respectuoase și mai frenetice pe măsură ce trecea timpul.

— Alo, nu vă supărați! Iertare! Billem are o mare problemă cu șobolanii, dacă ne înțelegeți. Heeeiiii.

Și-acum, cu camera din ochii minții, să ne plimbăm încet de-a lungul coridoarele străvechi și slab luminate, observând ciupercile atârnânde, lanțurile ruginite, mucegaiul, umbrele...

— Ne aude cineva? Zău așa, asta-i prea de tot. A fost o greșeală de toată jena, uitați-vă, ne putem scoate pe dată perucile.

Iar acum, ecourile plângăcioase încep să se piardă printre cotloanele acoperite cu pânze de păianjen și tunelurile bântuite de șobolani, până ce nu rămâne din ele decât o șoaptă răgușită, de-abia perceptibilă.

— Nu vă supărați! Nu vă supărați, iertare, ajutor!

Trebuie să mai coboare și pe-acolo cineva, într-o zi sau două.

După o vreme, Magrat îl întrebă pe Hwel ce părere avea despre angajamentele pe termen lung. Piticul, care tocmai încărca o căruță[24], căzu pe gânduri.

— Să nu țină mai mult de-o săptămână, spuse într-un târziu. Și cu matinee, firește.

Trecu o lună. Primele adieri de pământ reavăn ale toamnei pluteau peste lunca acoperită cu catifeaua nopții. Pe cer, stelele sclipeau apoase, iar jos, pe pământ, scânteia un foc. Monolitul se întorsese la locul său, dar era pregătit s-o ia la fugă dacă apărea cineva care ar fi putut să-l vadă. Vrăjitoarele ședeau tăcute și preocupate. Soborul din noaptea aceea nu avea să se numere printre cele mai interesante o sută ale tuturor timpurilor. Dacă le-ar fi văzut Mussorgski, noaptea de pe muntele pleșuv s-ar fi terminat până la vremea ceaiului. La un moment dat, Granny Weatherwax spuse:

— Mi s-a părut un ospăț reușit.

— Mai că nu mi s-a făcut rău, se făli Nanny Ogg. Iar Shirl a mea a dat o mână de ajutor la bucătărie și mi-a adus și acasă câteva resturi.

— Am auzit, zise Granny cu răceală. Cică au dispărut o juma' de porc și trei sticle cu vin din ăla cu bule.

— Drăguț din partea unora că se mai gândesc și la cei de vârsta a treia, răspunse Nanny Ogg, fără urmă de rușine. Uite, am primit și o ceașcă de la încoronare, continuă, arătându-le-o. Cică „Viva Verence II Rex". Nu știam că-l cheamă și Rex. Dar, din păcate, poza nu-i prea bună. Nu-mi amintesc să aibă o toartă ieșindu-i din ureche.

Urmă un alt răgaz foarte lung de tăcere politicoasă.

— Ne-am cam mirat că n-ai venit și tu, Magrat, spuse apoi Granny.

— Credeam că ai să stai în capul mesei, așa ceva, zise Nanny. Gândeam că te-ai și mutat acolo sus.

[24] Sau, mai bine zis, supraveghea încărcarea. I-ar fi venit cam greu să dea ajutor, pentru că în ziua precedentă alunecase pe ceva și se lovise tare la bărbie, rupându-și gura. (n.a.)

— N-am fost invitată, spuse, încet, Magrat, uitându-se fix la propriile picioare.

— Ei, asta-i bună, făcu Granny. Nici noi n-am fost invitate. Nimeni nu trebuie să se obosească să le invite pe vrăjitoare, pentru că toți știu că apărem oricum, dacă poftim. Și ne fac și loc, aproape imediat, adăugă, cu o oarecare satisfacție.

— A fost foarte ocupat, înțelegeți, vorbi Magrat către picioare. A pus totul în ordine. Știți, e foarte deștept. De fapt.

— Mda, un băiat foarte sobru, încuviință Nanny.

— Oricum, în seara asta e lună plină, adăugă repede Magrat. Și în astfel de seri trebuie să participi la sobor, oricâte alte treburi presante ai mai avea.

— Și a mai..? începu Nanny Ogg, dar Granny o înghionti zdravăn în coaste.

— E foarte bine că se agită atât ca să readucă lucrurile pe făgașul normal, o consolă Granny. Asta demonstrează că are respectul cuvenit. Pesemne că o să le facă el pe toate, mai devreme sau mai târziu. A fi rege e o treabă foarte pretențioasă.

— Da, spuse Magrat, într-o șoaptă aproape de neauzit.

Tăcerea care se lăsă era aproape solidă. O sparse Nanny, cu un glas vesel și sclipitor ca un țurțure de gheață.

— Ei, am adus cu mine o sticlă de vin din ăla cu bule, spuse. În caz că el... în caz... în caz că ni se face chef să bem ceva, găsi ea soluția, și flutură sticla prin aer.

— Eu nu vreau, zise, posomorâtă, Magrat.

— Ia bea un pahar, fato, spuse Granny Weatherwax. E răcoare. O să-ți facă bine la piept. Apoi se uită la ea mai îndeaproape, când luna ieși de după un nor. Ia ascultă, părul tău arată cam neîngrijit. Parcă nu te-ai mai spălat pe cap de o lună încheiată.

Magrat izbucni în lacrimi.

Aceeași lună strălucea pe deasupra târgușorului, de altfel cu totul neînsemnat, numit Rham Nitz, la vreo nouăzeci de mile de Lancre.

La sfârșitul *Traiului din Ankh,* Tomjon părăsi scena într-un ropot de aplauze. O sută de oameni aveau să plece acasă în seara aceea, întrebându-se dacă trolii erau chiar atât de răi pe cât crezuseră până atunci, cu toate că, firește, aveau să-i privească și în continuare cu aceiași ochi răi. Băiatul se așeză la masa de machiaj și începu să-și dea jos stratul de pastă cenușie care trebuia să-l facă să arate ca o stâncă ambulantă.

— Bravo, spuse Hwel, bătându-l pe spate. Scena de amor ți-a ieșit exact cum trebuia. Iar când te-ai întors și-ai urlat la vrăjitor, cred că n-a mai rămas nici un scaun uscat în toată sala.

— Știu.

Hwel își frecă palmele.

— În seara asta ne permitem să mergem la o cârciumă. Așa că hai să...

— Dormim în căruțe, spuse ferm Tomjon, încercând să se vadă într-un ciob de oglindă.

— Dar știi cât de mulți bani ne-a dat Neb... Regele! Am putea să dormim în puf cu toții, de-aici și până acasă.

— O să ne mulțumim cu saltele de paie și cu un profit frumușel, zise Tomjon. Și cu asta ai să-ți cumperi zeii din ceruri și demonii din iad, vântul, valurile, și câte trape poftești, dragul meu ornament de grădină.

Mâna lui Hwel îi strânse o clipă umărul. Apoi, piticul zise:

— Ai dreptate, șefu'.

— Sigur că am. Cum merge piesa?

— Poftim? Care piesă? întrebă nevinovat Hwel.

— Știi tu, spuse Tomjon, scoțându-și cu grijă osul proeminent al frunții, făcut din tencuială. Aia. *Regele din Lancre.*

— A, aia? Merge, merge. O să o nimeresc eu cândva, rosti Hwel, apoi schimbă iute subiectul. Știi, putem să coborâm la râu, oprindu-ne pentru încă niște spectacole, apoi să luăm o corabie spre casă. Ar fi frumos, nu?

— Sau putem merge pe jos, ca să mai strângem bani. Asta ar fi și mai frumos, nu? rânji Tomjon. Am adunat o sută și trei bănuți în seara asta. Am numărat fețele, în timpul monologului Judecății. Dacă scădem cheltuielile, înseamnă aproape un argint.

— Chiar că ești fiul lui taică-tău, ce să zic, făcu Hwel.

Tomjon se lăsă pe spate și se privi în oglindă.

— Da, spuse. M-am gândit că așa ar fi cel mai bine.

Lui Magrat nu-i plăceau pisicile și ura cursele de șoareci. Fusese dintotdeauna de părerea că ar trebui să fie cu putință să ajungi la o înțelegere cu făpturi precum șoarecii, astfel încât toată mâncarea disponibilă să fie împărțită spre folosul fiecărei părți. Era o teorie foarte umanitară și, tocmai de aceea, nu era agreată de șoareci. Motiv pentru care podeaua bucătăriei sale luminate de lună era toată o viermuială – dar când răsună o bătaie în ușă, păru să se scurgă către pereți. Trecură câteva secunde, apoi se auzi o altă bătaie. Din nou liniște. Apoi o bătaie puternică, ce făcu ușa să se clatine în balamale.

— În numele regelui, deschideți! zbieră un glas.

— Ce țipi așa? se auzi un al doilea glas, plin de mâhnire. De ce ai țipat? Nu ți-am poruncit să țipi așa. Bagi lumea în sperieți.

— Scuze, sire! Așa-mi cere datoria!

— Mai bate o dată. Dar ceva mai blând, te rog.

Încă o bătaie, într-adevăr, o idee mai blândă. Șorțul lui Magrat căzu din cuiul său, bătut în ușă pe dinăuntru.

— Ești convins că nu pot face eu însumi asta?

— Nu se cuvine, sire, ca regii să bată la ușile unor astfel de căsuțe. Mai bine lăsați-mă pe mine. DESCHIDEȚI ÎN...

— Sergent!

— Iertare, sire, m-am zăpăcit.

— Ia încearcă de clanță, poate e deschisă.

Din ce se auzea, părea că prima persoană era foarte potrivnică acestei idei.

— Știu și eu, sire? spuse sergentul nevăzut. Ar putea fi periculos. Dacă-mi permiteți să vă dau un sfat, poate ar fi mai bine să dăm foc la acoperiș.

— Să dăm foc?

— Damaiestate. Așa facem mereu dacă nu ni se răspunde la ușă. Să vedeți cum ies...

— Nu cred că se cuvine, sergent. Dacă n-ai nimic împotrivă, mai bine încerc ușa.

— Mi se rupe inima să vă văd făcând așa ceva, sire!

— Ce să zic, îmi pare rău.

— Măcar puteați să-mi dați voie să sparg ușa.

— Nu!

— Dar dacă aș da foc la privată?

— În nici un caz!

— Cotețul ăla de-acolo pare numai bun pentru...

— Sergent!

— Sire?

— Du-te îndărăt la castel.

— Cum adică, și să vă las aici singur?

— E o situație dintre cele mai delicate, sergent. Sunt convins că ești un om de mare ispravă, dar sunt momente în care și un rege trebuie să fie singur. E vorba de o domnișoară, înțelegi.

— Aha. Priceput, sire.

— Mulțumesc. Te rog, ajută-mă să descalec.

— Da, sire, iertare. Ce lipsă de tact din partea mea.

— Nu-i nici o problemă.

— Dacă aveți nevoie de ajutor la aprins focul...

— Te rog frumos, sergent, întoarce-te la castel.

— Da, sire. Dacă așa poruncești, sire. Mulțumesc, sire.

— Sergent?

— Da, sire?

— O să am nevoie de cineva să-mi ducă tichia și clopoțeii îndărăt la Breasla Nebunilor din Ankh-Morpork, ținând cont că nu mai fac parte din ea. Mi se pare că dumneata ești omul potrivit.

— Mulțumesc, sire. Sunt recunoscător

— Cum s-ar spune... arzi de dorința de a fi de ajutor, nu?

— Da, sire.

— Ai grijă să-ți dea una dintre camerele de oaspeți.

— Da, sire. Mulțumesc, sire.

Se auzi trapul unui cal care se îndepărta. După câteva clipe, ușa se deschise și Nebunul se strecură înăuntru.

E nevoie de mult curaj pentru a intra pe întuneric în bucătăria unei vrăjitoare, dar pesemne că nu mai mult decât pentru a purta o cămașă mov, cu mâneci de catifea, dantelate la capete. Era, totuși, și o parte bună – nu avea clopoței.

Adusese o sticlă de vin cu bule și un buchet de flori, dar ambele își pierduseră prospețimea în timpul drumului. Le puse pe masă, iar el se așeză lângă vatră. Se frecă la ochi. Fusese o zi lungă. Nu era un rege bun, așa credea, dar își petrecuse o viață întreagă îndeletnicindu-se cu ceva care nu i se potrivea, așa că persevera. Din câte înțelesese, nici unul dintre predecesorii săi nu se chinuise prea tare. Atâtea lucruri de făcut, de reparat, de organizat...

Și, colac peste pupăză, problema cu ducesa. Se simțise dator, cine știe de ce, să-i dea o celulă plăcută, într-un turn, la aer curat. La urma urmei, era văduvă și cu văduvele trebuia să te porți frumos. Dar cu ducesa asta nu părea să ducă la nimic. Femeia nu-l înțelegea și-l considera, pur și simplu, nevolnic. Îi era de-a dreptul groază că avea să se vadă silit să pună să i se taie capul.

Nu, a fi rege nu era lucru de șagă. La acest gând, Verence se înveseli. Uite, ăsta era un avantaj.

Și, după o vreme, adormi.

Ducesa, pe de altă parte, nu dormea. Tocmai ajunsese pe la jumătatea zidurilor castelului, coborând pe o funie făcută din cearșafuri înnodate. Ziua precedentă și-o petrecuse îndepărtând cu grijă mortarul dimprejurul barelor de la fereastra ei, cu toate că, la urma urmei, dintr-un castel ca acela puteai evada fie și numai folosindu-te de o bucată de brânză. Tâmpitul! Îi dăduse tacâmuri și o groază de așternuturi. Așa făceau oamenii de soiul ăsta – își lăsau temerile să gândească în locul lor. Le era frică de ea, chiar dacă se făleau că au luat-o prizonieră (dar cei puternici nu sunt niciodată, cu adevărat, în puterea celor slabi). Ea, pe de altă parte, dacă s-ar fi aruncat pe sine însăși într-o temniță, ar fi găsit o cale să se facă să regrete ziua în care se născuse, și s-ar fi simțit teribil de mulțumită. Dar ăsta îi dăduse pături și-și făcea griji pentru ea.

Nici o problemă, într-o bună zi avea să se întoarcă. Lumea era mare, iar ea știa cum să tragă sforile pentru ca oamenii să-i facă pe voie. De data asta, nu avea să se mai împovăreze cu un soț. Ce nevolnic! Era cel mai slab dintre toți, nu avea curajul să fie așa de rău pe cât știa că era de fapt, în străfundul sufletului.

Ateriză cu zgomot pe iarbă, se opri să-și tragă sufletul, apoi, cu pumnalul în mână, se strecură pe lângă zidurile castelului și pătrunse în pădure.

Avea de gând să ajungă la hotare și să treacă râul înot, sau poate să-și facă o plută. Până dimineață avea să ajungă prea departe pentru a mai putea fi ajunsă – de altfel, se îndoia că avea s-o caute cineva.

Nevolnicii!

Străbătea pădurea cu o viteză surprinzătoare. La urma urmei, erau tot felul de cărări, îndeajuns de largi pentru o căruță, iar ea poseda un simț de orientare foarte bun. În plus, nu trebuia decât să meargă la vale. Dacă găsea defileul, avea s-o ia pe firul apei.

Apoi, dintr-odată, i se păru că împrejur erau prea mulți copaci. Cărarea încă se mai vedea și mergea, mai mult sau mai puțin, în direcția cea bună, însă copacii de pe ambele laturi erau plantați ceva mai aproape decât te-ai fi așteptat. Când dădu să se întoarcă, observă că, în spatele ei, cărarea dispăruse fără urmă. Se învârti de câteva ori pe loc, foarte repede, așteptându-se parcă să vadă copacii mișcându-se, însă aceștia rămâneau pe loc, răbdători, bine înfipți în stratul de mușchi.

Nu era vânt, însă crengile foșneau.

— Bine, spuse ducesa cu glas scăzut. Bine. Oricum plec. Vreau să plec. Dar am să mă-ntorc.

În clipa aceea, cărarea ajunse într-un luminiș care nu fusese acolo în ziua precedentă și nu avea să mai fie acolo a doua zi, un luminiș în care, în bătaia razelor de lună, sclipeau felurite coarne, colți și rânduri dese de ochi scăpărători.

Chiar dacă nu dădea doi bani pe cei nevolnici, nici măcar atunci când se-nfrățeau, ducesa își dădu seama că problema cea mai stringentă, la momentul respectiv, era alianța celor puternici. O vreme, nu se auzi nici un zgomot, în afara unui gâfâit slab, apoi ducesa rânji, înălță cuțitul și se năpusti spre dușman.

Rândurile din față ale uriașei adunări de animale ale pădurii se desfăcură, lăsând-o să treacă, apoi se închiseră la loc. Până și iepurii luau parte.

Regatul respiră adânc.

Pe pajiștea aflată chiar în umbra crestelor, răsunătoarea simfonie a naturii pe timp de noapte se stinsese. Greierii amuțiseră, bufnițele se reduseseră una pe alta la tăcere, iar lupii aveau alte treburi.

Numai un cântec răsuna din creastă în creastă, în susul văilor ascunse, provocând avalanșe în miniatură. Se strecura prin tunelele de taină de sub ghețari, pierzându-și orice înțeles pe măsură de se îndepărta printre pereții de gheață.

Ca să afli ce se cânta, de fapt, ar fi trebuit să te întorci hăt-departe, până la focul care mocnea alături de monolit.

Acolo se afla punctul de pornire al tuturor ecourilor – o femeie micuță, în vârstă, care flutura prin aer o sticlă goală.

— „... Și chiar cu un melc, de-o iei cu-ncetinelul, ariciului, însă...”

— Are un gust mai bun la fundul sticlei, nu? spuse Magrat, încercând să acopere refrenul.

— Așa-i, zise Granny, golindu-și ceașca.

— Mai e?

— Din ce aud, cred că Gytha l-a terminat.

Ședeau toate trei pe iarba parfumată și se holbau la lună.

— Ei, de-acum avem rege, zise Granny. Și cu asta, basta.

— Tu și cu Nanny ați făcut totul, de fapt, spuse Magrat și sughiță.

— De ce?

— Dacă nu mă sprijineați și voi, nu m-ar fi crezut nimeni.

— Am spus ce-am spus, numai pentru că am fost întrebate, rosti Granny.

— Da, dar toată lumea știe că vrăjitoarele nu mint, asta-i important. Sigur că toți îi vedeau cât de mult seamănă, dar putea fi o coincidență. Știi, roși Magrat, am căutat ce înseamnă *droit du seigneur.* Goodie Whemper avea un dicționar

Nanny Ogg se opri din cântat.

— Ei, da, spuse Granny Weatherwax. Ei, da.

Magrat își dădu seama că ceva era în neregulă.

— E adevărat ce-ați spus, da? zise. Sunt într-adevăr frați, sper.

— A, da, spuse Gytha Ogg. Fără-ndoială. Am fost acolo când s-a născut iubi... noul rege. Și când s-a născut tânărul Tomjon, iar regina mi-a spus al cui e copilul.

— Gytha!

— Scuze.

Cu toate că vinul i se urca la cap, rotițele din mintea lui Magrat continuau să se învârtă.

— Ia stați nițel, zise.

— Îl țin minte pe tatăl Nebunului, spuse Nanny Ogg, vorbind încet și hotărât. Un tânăr foarte bine văzut, zău. Nu prea se înțelegea cu taică-său, vedeți voi, dar tot mai venea în vizită din când în când. Să-și revadă vechii prieteni.

— Se împrietenea ușor, spuse Granny.

— Mai ales cu doamnele, încuviință Nanny. Era foarte atletic, nu? Sărea zidurile într-o clipă, parc-așa se spunea.

— La curte era mereu bine primit, asta știu, grăi Granny.

— A, da. De regină, în orice caz.

— Regele era mai mereu la vânătoare, zise Granny.

— Cu dreptul ăla al lui... făcu Nanny. Tot umbla cu el pe coclauri. Noaptea nu era aproape niciodată acasă.

— Ia stați nițel, repetă Magrat.

Celelalte o priviră.

— Da? făcu Granny.

— Voi două le-ați spus tuturor că Verence e fratele mai mare al lui Tomjon.

— Exact așa.

— Și i-ați lăsat pe toți să creadă că...

Granny Weatherwax își strânse șalul pe lângă corp.

— Suntem obligate să spunem adevărul, zise. Asta nu-nseamnă că trebuie să fim și cinstite.

— Nu, nu, ce înțeleg eu este că Regele din Lancre nu e, de fapt...

— Voiam să spun, și te rog să m-asculți, o întrerupse hotărâtă Granny, că acum avem un rege care nu-i mai rău ca alții, ba e mai bun ca mulți, și cu capul pe umeri...

— Chiar dacă s-a născut cum s-a născut, spuse Nanny.

— ... Iar fostul rege se poate odihni în pace, a avut loc încoronarea, care-a fost foarte izbutită, unele persoane au dobândit căni la care de altfel nu aveau dreptul, că erau numai pentru copilași, și, una peste alta, lucrurile stau mult mai bine decât s-ar fi putut. Asta spun. Ce ar trebui, sau ce ar putea, sau ce ar fi drept să fie nu contează. Important e ce este!

— Dar nu e rege cu adevărat!

— Ar putea fi, spuse Nanny.

— Dar tocmai ce-ați spus că...

— Cine știe? Răposata regină nu era pricepută la calcule. Oricum, el nu știe că nu-i de spiță regească.

— Iar tu n-ai de gând să-i dezvălui, da? spuse Granny Weatherwax.

Magrat se uită la luna învăluită de câțiva nori.

— Nu, zise.

— Perfect, rosti Granny. Oricum, ia gândește-te așa. Și spița regească trebuie să înceapă de undeva. De ce nu cu el? Pare hotărât să ia totul în serios, ceea ce e cu mult mai mult decât ar face alții. O să fie numai bun.

Magrat știa că pierduse partida. Cu Granny Weatherwax pierdeai mereu, singurul lucru interesant era cum.

— Dar zău că mă mir de voi două, spuse. Sunteți vrăjitoare. N-ar trebui să vă pese de lucruri precum adevărul, tradițiile, destinul?

— Uite, vezi, aici tu ai înțeles totul greșit, spuse Granny. Destinul e important, sigur că e, dar oamenii greșesc crezând că el îi controlează. De fapt, e invers.

— Ia, la naiba cu destinul, încuviință Nanny.

— La urma urmei, doar n-ai crezut că e ușor să fii vrăjitoare, nu? spuse Granny, țintuind-o cu privirea pe Magrat.

— Încep să-mi dau seama, răspunse aceasta, apoi privi în depărtare; la orizont apăruse o dungă subțire anunțând zorii. Cred că ar trebui să mă duc acasă. Se face devreme.

— Și eu, spuse Nanny Ogg. Shirl a mea se agită dacă nu sunt acasă când vine să-mi aducă micul dejun.

Granny înăbuși cu grijă rămășițele focului.

— Când ne-om mai vedea tustrele? întrebă. Hmmm?

Se priviră una pe alta, ușor stânjenite.

— Luna viitoare sunt cam ocupată, spuse Nanny. Tot felul de aniversări. Mda. Și cu toată harababura asta, au rămas o groază de treburi nefăcute. Știți voi. Ca să nu mai spun că trebuie să am grijă de toate fantomele.

— Credeam că le-ai trimis îndărăt la castel, zise Granny.

— Păi, n-au vrut să plece, răspunse, fără alte amănunte, Nanny. Și, să fiu cinstită, m-am obișnuit cu ele acolo. Îmi țin de urât seara. Nici nu prea mai țipă, să știți.

— Ei, drăguț, rosti Granny. Dar tu, Magrat?

— Sunt atâtea lucruri de făcut la vremea asta, nu credeți? zise aceasta.

— Chiar așa, încuviință Granny Weatherwax, pe un ton firesc. Nu-i bine să ai tot timpul program, nu? Haideți să lăsăm deschisă problema, ce ziceți?

Încuviințară. Și, cum noua zi invada peisajul – fiecare cufundată în gândurile sale, fiecare fiind acum o vrăjitoare independentă – plecară acasă[25].

SFÂRȘIT

[25] Există o şcoală de gândire care spune că vrăjitoarele şi vrăjitorii nu pot ajunge niciodată, cu adevărat, acasă. Ale noastre, totuşi, au ajuns. (n.a.)

Titluri de *Terry Pratchett* din seria

„LUMEA DISC”

CULOAREA MAGIEI
LUMINA FANTASTICĂ
MAGIE DE AMBELE SEXE
MORT
COPILUL MINUNE
STRANII SURATE
PIRAMIDE
GĂRZI! GĂRZI!
ERIC
IMAGINI MIȘCĂTOARE
OMUL CU COASA
PRIN CELE STRĂNĂTĂȚI
ZEI MARUNȚI

LORDS AND LADIES
MEN AT ARMS
SOUL MUSIC
INTERESTING TIMES
MASKERADE
FEET OF CLAY
HOGFATHER
JINGO
THE LAST CONTINENT
CARPE JUGULUM